

امام ابو عبد اللہ محمد باقر

علی

اقبال اکادمی پاکستان

اشاریہ مرکب اقبال

مترجم
صابر کلروی

اقبال اکادمی پاکستان

۱۱۶ - میکلوڈ روڈ ○ لاہور

جملہ حقوق بحق اقبال اکادمی پاکستان، لاہور محفوظ ہیں

ناشر _____ پروفیسر محمد منور

ڈائریکٹر اقبال اکادمی پاکستان

۱۱۶- میکلوڈ روڈ- لاہور

مطبع _____ زرین آرٹ پریس ریلوے روڈ- لاہور

نگران طباعت _____ فرخ دانیال

طبع اول _____ جنوری ۱۹۸۳ء

تعداد _____ ۱۱۰۰

قیمت _____ ۳۰/- روپے

صاحب طرز انشراحار اور شاعر ابن انشاء مرحوم
کی یاد میں یہ کتاب انجمن ترقی اردو ہنہ
کی لائبریری کو پیش کی جاتی ہے

انتساب

استاد محترم ، عبدالرشید ، (بانا کوٹ) کے نام
جن کی شاگردی میرے ادبی شوق کے لئے تازیانہ
ثابت ہوئی بخدا ان کے درجات بلند کرے۔

صابر کلوروی

سے حال ایجوکیشن ایڈوائزر وزارت تعلیم اسلام آباد۔

فہرست

صفحہ	عنوانات	اشاریہ
۱	موضوعات	۱
۲۲	اشخاص	۲
۳۴	کتب ، رسائل ، اخبارات	۳
۵۲	مقامات ، ادارے	۴
۶۴	اقبال کی تصانیف ، مضامین لیکچر ، منظومات اور موعودہ تصانیف	۵
ضمیمہ		
۷۰	اشعار	۶
۸۲	مشترک خطوط	۷
۸۶	غلط اور بلا تاریخ خطوط کی صحیح تاریخ	۸
۹۵	سنہ وار خطوط ، تعداد	۹
۹۸	سنہ وار خطوط ، زمانی ترتیب	۱۰
۱۶۹	مکتوبِ الیہم	۱۱

اشاریہ مکاتیب اقبال

مجموعوں کی زمانی ترتیب اور مختصرات

یہ اشاریہ مکاتیب اقبال کے درج ذیل مجموعوں پر مشتمل ہے اشیاء میں مکاتیب کے ان مجموعوں کا نام درج کرنے کے بجائے مخصوص علامت استعمال کی گئی ہے جسے تفصیل درج ذیل ہے۔ اسے علامت کے بعد کا عدد متعلقہ مجموعے کے صفحہ کو ظاہر کرتا ہے۔

مثلاً :- صحیفہ ۱۷۵ کا مطلب یہ ہے کہ زیر نظر حوالہ صحیفہ اقبال نمبر ۳ کے صفحہ ۱۷۵ پر موجود ہے۔ ڈار ۲۰ Letters & writings off کے صفحہ ۲ کو ظاہر کرتا ہے Iqbal

نمبر شمار	نام مجموعہ	مرتب	سن اشاعت	تعداد خطوط	مختصرات
۱	شاد اقبال	ڈاکٹر محی الدین قادری	۱۹۴۲	۴۹	شاد
۲	نوادر اقبال (صحیفہ اقبال نمبر ۳، ۱۹۷۳)	عبد اللہ قریشی	۱۹۷۳	۵۰	صحیفہ
۳	خطوط اقبال بنام جناح (اردو)	ترجمہ حمید اللہ ہاشمی	۱۹۴۳	۱۳	جناح
۴	اقبال نامہ، جلد اول	شیخ عطا اللہ	۱۹۴۴	۲۶۱	عطا اول
۵	اقبال از عطیہ بیگم (اردو ترجمہ)	عبد العزیز خالد	۱۹۴۷	۱۰	عطیہ
۶	اقبال نامہ جلد دوم	شیخ عطا اللہ	۱۹۵۱	۱۲۷	عطا دوم
۷	مکاتیب اقبال بنام خان محمد نیاز الدین	بزم اقبال	۱۹۵۴	۷۹	نیاز
۸	مکتوبات اقبال بنام نذیر نیازی	نذیر نیازی	۱۹۵۷	۱۷۹	نیازی

نمبر شمار	نام مجموعہ	مرتب	سز اشاعت	تعداد خطوط	مختصرات
۹	انوار اقبال	بشیر احمد ڈار	۱۹۶۷	۱۸۱	انوار
۱۰	Letters & writings of Iqbal	بی اے ڈار	۱۹۶۷	۱۹	ڈار
۱۱	مکاتیب اقبال بنام گرامی	عبداللہ قریشی	۱۹۶۹	۹۰	گرامی
۱۲	خطوط اقبال	رفیع الدین ہاشمی	۱۹۷۶	۱۱۰	خطوط
۱۳	Letters of Iqbal'	بشیر احمد ڈار	۱۹۷۸	۱۵	Letters

دیگر رموز و اختصارات

- ۱ — یہ خط انگریزی میں لکھا گیا۔
- ت — یہ اردو ترجمہ ہے
- ل — لاہور
- ۵ — اس خط کی تاریخ راقم نے متعین کی [اشاریہ ک]
- ۵۵ — اس بلا تاریخ خط کی تاریخ مجموعے کے مرتب نے خود دریافت کی
- [اشاریہ ۱۱]
- ف — فارسی
- ع — عکس محفوظ علامہ اقبال اوپن یونیورسٹی اسلام آباد
- اصل محفوظ اقبال اکیڈمی لاہور

پیش لفظ

علامہ اقبال کے خیالات کے تدریجی انقلاب اور ذہنی سرگذشت کی گمشدہ کڑیوں کی تلاش علامہ کی شخصیت اور فکر کے مطالعے کا سب سے دلچسپ پہلو ہے۔ علامہ خود اس موضوع پر لکھنا چاہتے تھے۔ لیکن انہیں اس کی مہلت نہ ملی، اس میں کوئی شک نہیں کہ علامہ اقبال کے مکاتیب اس ضمن میں اہم ماخذ ہونے کی حیثیت سے اس ضرورت کو کسی حد تک ضرور پورا کرتے ہیں لیکن یہ ہماری بد قسمتی ہے کہ امتدادِ زمانہ کے ہاتھوں علامہ کے بے شمار مکاتیب ضائع ہو گئے پھر بھی اب تک مکاتیب اقبال کے ۱۳ مجموعے منظر عام پر آچکے ہیں جن میں ۱۱۸۳ خطوط شامل ہیں۔ اقبال کے سیرت نگاروں نے اس ذخیرے سے بھرپور استفادہ کیا ہے اور یہ حقیقت ہے کہ علامہ کی زندگی کے بعض گوشے پہلی بار مکاتیب کے ذریعے ہی منظر عام پر آئے۔

ضرورت اس بات کی تھی کہ مکاتیب اقبال کے اس ذخیرے سے بھرپور فائدہ حاصل کرنے کے لئے ایک جامع اشاریہ ترتیب دیا جائے تاکہ علامہ کے افکار، شخصیت اور ذہنی ارتقار کو سمجھنے میں مدد مل سکے اور ان اغلاط کی بھی نشاندہی ہو سکے جو مرتبین کی کوتاہی کی وجہ سے مکاتیب میں درآئی ہیں۔ اشاریے کا تفصیلی تعارف درج ذیل ہے۔

اشاریہ (۱) موضوعات کا اشاریہ ہے۔ علامہ کے ۱۱۸۳ مکاتیب میں جن جن موضوعات پر اظہارِ خیال ہوا ہے وہ اس اشاریے میں الفبائی ترتیب سے درج ہیں بعض موضوعات

۱۔ ملاحظہ کیجئے خطبہ نام سید سلیمان ندوی، محررہ ۱۰ اکتوبر ۱۹۱۹ء، مشمولہ اقبال نامہ اول ص ۱۰۷، اور خطبہ نام

عشرت رحمانی، روحیہ احمد مسعود بدایونی، محررہ ۲۷ نومبر ۱۹۱۹ء، مشمولہ اقبال نامہ اول ص ۲۲۶،

کسی بڑے موضوع کی ذیل میں درج کئے گئے ہیں تاکہ محققین کو ایک ہی عنوان کے تحت علامہ کے خیالات معلوم کرنے کے لئے پورے اشاریے کی ورق گردانی نہ کرنا پڑے اشاریے سے خاطر خواہ استفادے کے لئے یہ ضروری ہے کہ اشاریے کے تمام عنوانات ایک نظر دیکھ لئے جائیں تاکہ تلاش میں وقت نہ ہو۔

اشاریہ (۲) میں ان اشخاص کا ذکر کیا گیا ہے جن کا ذکر مکاتیب میں آیا ہے "محمد" سے شروع ہونے والے ناموں کا ذکر "م" کے تحت ہی کیا گیا ہے۔ تاہم دوسرے القابات مثلاً سید، خواجہ، مولوی، ڈاکٹر، چوہدری، قاضی، پروفیسر، صاحبزادہ، سر، میاں، ملک، حکیم، نواب، مرزا وغیرہ کو نام کے آخر میں لکھا گیا ہے اگر کہیں اس اصول کی پیروی نہیں کی جا سکی تو نام کو دوسری ممکن جگہ پر بھی درج کر دیا گیا ہے۔ حسب ضرورت تقابلی حوالوں *Cross references* کا بندوبست بھی کیا گیا ہے۔

اشاریہ (۳) ان کتب و رسائل اور اخبارات کے تذکرے پر مبنی ہے۔ جن کا ذکر علامہ کے خطوط میں ہوا ہے۔ تاہم علامہ کی اپنی تصانیف کا ذکر علیحدہ اشاریے میں کر دیا گیا ہے۔ اس اشاریے میں ان ماخذ کی نشاندہی ہوتی ہے جو علامہ کی فکری تشکیل کا سبب بنے۔ علامہ کے "افکار و نظریات میں ان کتابوں کا حصہ" ایک دلچسپ مطالعہ ہے جسے کسی حد تک مکاتیب پورا کر سکتے ہیں۔

اشاریہ (۴) میں انجمنوں، اداروں اور ان مقامات کا ذکر ہے جو کسی نہ کسی حوالے سے علامہ کے خطوط میں موجود ہیں۔

اشاریہ (۵) میں علامہ کی شائع شدہ اور غیر مطبوعہ تصانیف کی تفصیل درج ہے نیز ان کتابوں اور موضوعات کا ذکر ہے جن پر علامہ مختلف اوقات میں لکھنے کا ارادہ رکھتے تھے۔

علامہ کے مکاتیب میں ان کے پسندیدہ اشعار کے علاوہ ایسے اشعار بھی موجود ہیں جنہیں وہ اپنے شعری مجموعوں میں شامل نہیں کر سکے۔ ایسے تمام اشعار اور نظموں / غزلوں کی نشاندہی کر دی گئی ہے اس مقصد کے لئے ہر شعر کے پہلے مصرعے کے پہلے تین الفاظ کو اشاریے میں کلیدی

الفاظ کی حیثیت سے شامل کیا گیا ہے۔ اشاریہ (۶) اسی پر مشتمل ہے۔

اشاریہ (۷): بعض خطوط کے ضمن میں شاید بدگمانی ہو کہ مرتب اشاریہ نے انہیں اشاریے میں شامل نہیں کیا چنانچہ اس اشاریے میں مختلف مجموعوں میں مشترک خطوط کی نشاندہی کر دی گئی ہے۔ یہاں یہ وضاحت ضروری ہے کہ اگر کہیں ایک ہی خط دو مجموعوں میں موجود ہے تو مرتب نے اس خط پر غور کیا ہے جو اس مجموعے میں شامل ہے جو زمانی اعتبار سے پہلے شائع ہوا ہے۔ اگر ایک خط کسی مجموعے میں اردو ترجمہ کے ساتھ شائع ہوا ہے تو وہی خط کسی دوسرے مجموعے میں اصل زبان (انگریزی) میں شامل ہے۔ اس صورت میں اشاریے کی افادیت کو ملحوظ خاطر رکھتے ہوئے اردو ترجمہ والے خط کو اصل مانا گیا ہے اور انگریزی خط کو مشترک خط سمجھتے ہوئے نظر انداز کر دیا گیا ہے۔ تاہم یہ بتانا ضروری ہے کہ مرتب کے نزدیک اسمیت ترجمہ کو نہیں اصل خط کو حاصل ہے۔ اس کے پیچھے مرتب کی یہ خواہش بھی جھلک رہی ہے کہ علامہ کے ایسے تمام انگریزی خطوط کو اردو میں منتقل کیا جائے تاکہ زیادہ سے زیادہ لوگ اس سے مستفید ہوں۔

اشاریہ (۸) میں ایسے تمام خطوط کی نشاندہی کر دی گئی ہے جن پر تاریخ یا سنہ کا اندراج سرے سے ہے ہی نہیں اور یا اگر ہے تو غلط ہے۔ اگر کسی خط کی تاریخ معلوم نہیں ہو سکی تو اس کے سنہ تحریر کو سامنے رکھ کر اس سنہ کے خطوط کے آخر میں درج کر دیا گیا ہے۔ ذہنی ارتقار کی سرگذشت مرتب کرنے میں تاریخ کو اتنی اہمیت حاصل نہیں جتنی ماہ یا سال کو حاصل ہے ان خطوط کو اشاریے کے آخر میں درج کیا گیا ہے جن کی تاریخ محررہ ابھی متعین نہیں کی جا سکی ایسے خطوط کی تعداد صرف سات ہے۔

اشاریہ (۹) میں ہر سال میں لکھے جانے والے خطوط کی تفصیلات اور تعداد کا ذکر کیا گیا ہے اس کی نشاندہی بھی کر دی گئی ہے کہ مختلف برسوں میں لکھے جانے والے خطوط کس کس مجموعے میں شائع ہوئے ہیں۔

اشاریہ (۱۰) میں ان افراد کا ذکر الہبائی ترتیب سے کیا گیا ہے جن کو علامہ نے خطوط لکھے نیز اس شخص کو لکھے جانے والے خطوط کی تعداد کا ذکر بھی کر دیا گیا ہے اور یہ بھی بتایا گیا ہے کہ

یہ خطوط کس مجموعے میں شامل ہیں۔

اشاریہ (۱۱) علامہ کے خطوط کا سنہ وار اشاریہ ہے۔ ہر سال اور ہر مہینے میں لکھے جانے والے خطوط کے متعلق جملہ تفصیلات اس اشاریے میں شامل ہیں یہ خط کس کو لکھا گیا؟ کس مجموعے کے کس صفحہ پر شائع ہوا۔ کیا کسی اور مجموعے میں بھی شامل ہوا؟ اصل خط کہاں محفوظ ہے؟ یا اس کا عکس کہاں شائع ہوا؟ ان سوالوں کے جواب اس میں موجود ہیں۔ یہ اس لئے کہ جب کبھی علامہ کے خطوط کے صحیح ترتیب کی ضرورت محسوس ہو تو عکس سے رجوع کیا جاسکے کسی خط کا سن اس مجموعے کے مرتب نے معلوم کیا ہے تو تاریخ پرنٹنگ پر دو دائرے (۵۵) بنائے گئے ہیں۔ اور کسی خط کا سنہ تحریر یا اشاریے کے مولف نے معلوم کیا ہے تو اس خط پر ایک دائرہ (۵) بنا دیا گیا ہے لہٰذا خطوط کی دیگر اغلاط اور کمیوں کی طرف بھی جا بجا اشارے موجود ہیں۔ یہ اشاریہ علامہ کے ذہنی ارتقار کو سمجھنے کے لئے بے حد مفید ہے۔ اس اشاریے کی مدد سے علامہ کے غیر مطبوعہ خطوط کی تلاش کا کام بھی آسان ہو جائے گا۔

بعض خطوط آپ کو اشاریہ ۱۱ میں نہیں مل سکیں گے۔ اس لئے کہ بعض خطوط کے وہ نسخے درست نہیں ہیں جو مجموعوں میں درج ہیں اسی طرح بعض خطوط پر سین کا اندراج ہی نہیں اور ایسے خطوط کو زمانی ترتیب میں تلاش کرنے کے بجائے اشاریہ ۸ میں دیکھا جاسکتا ہے۔ اس مجموعے میں صرف ۱۳ مجموعوں کا جائزہ لیا گیا ہے۔ دس خطوط کا ایک نیا مجموعہ دو خطوط بنام بلیم گرامی، مرتبہ حمید اللہ ہاشمی (۱۹۷۸)، شائع کردہ محبوب بک ڈپو فیصل آباد راقم الحروف کی نظروں سے اوجھل رہا ہے۔ اس لئے اس مجموعے کے مندرجات اس اشاریے میں نہیں مل سکیں گے۔ ممکن ہے علامہ کے نو دریافت شدہ مکاتیب کتابی صورت میں مدون ہو جائیں۔ راقم الحروف بھی تقریباً پونے دو صد خطوط پر مشتمل ایک نیا مجموعہ مکاتیب مرتب

لہٰذا مزید تفصیل کے لئے دیکھئے مضمون "مکاتیب اقبال کے مآخذ" شائع شدہ اقبال ریویو جولائی ۱۹۸۲ء

مرتبہ صابر گلورڈی، فوٹو: مضمون کی اشاعت کے بعد حاصل ہونے والی معلومات کو بھی اس اشاریے میں جگہ دی گئی ہے۔ اور اپ ٹو ڈیٹ بنایا گیا ہے۔

کر رہا ہے۔ اس طرح کے مزید مجموعوں کے منظر عام پر آئیے بعد اشاریے کے دوسرے ایڈیشن میں مناسب رد و بدل ناگزیر ہوگا۔ اس وقت اس مجموعے کو بھی شامل کر لیا جائے گا۔
یہاں یہ ذکر بے محل نہ ہوگا کہ موضوعات کے ضمن میں مکاتیب اقبال کا متن ہی پیش نظر رہا ہے مجموعوں کے حاشیے اور پس منظر و تعلیقات کے مندرجات کو نظر انداز کیا گیا ہے مکاتیب بنام جناح اور عطیہ بیگم کے ایک سے زیادہ ایڈیشن دستیاب ہیں۔ راقم نے ان مجموعوں کے جن اردو ترجموں سے استفادہ کیا ہے ان کے مترجمین بالترتیب حمید اللہ ہاشمی اور عبدالعزیز خالد ہیں۔ تاہم قارئین کی سہولت کے لئے ان مجموعوں کے خطوط کے سامنے فلاہین [] میں خط نمبر درج کر دیا گیا ہے تاکہ انہیں دوسرے مجموعوں میں بھی تلاش کیا جاسکے۔

اشاریے کی تکمیل کے بعد موضوعات کے اشاریے (اشاریہ ۱) میں بعض احباب کے مشورے سے بھرے ہوئے لیکن ایک جیسے عنوانات کو ایک بڑے عنوان کے ذیل جمع کرنا پڑا۔ چنانچہ صحت سے متعلق تمام حوالے اقبال کی علالت، کے تحت درج ہیں اسی طرح برصغیر کی سیاست سے متعلق جملہ حوالہ جات ایک ہی عنوان ”ہندوستانی سیاست“ کے تحت درج ہیں۔

اشاریے کی وسعت اور کام کے پیش نظر ممکن ہے اس میں اغلاط موجود ہوں چنانچہ راقم کو امید ہے کہ محققین ان اغلاط کی نشاندہی کریں گے۔ تاکہ انہیں آئندہ ایڈیشن میں درست کیا جاسکے۔

اس اشاریے کی ترتیب کے دوران ڈاکٹر غلام حسین ذوالفقار کی کتاب ”اقبال کا ذہنی ارتقاء“، عبداللہ قریشی کی کتاب ”روح مکاتیب اقبال“، اور ڈاکٹر رفیع الدین ہاشمی کے مقالے ”تصانیف اقبال کا تحقیقی و توضیحی مطالعہ“ سے بھی مدد ملی۔ آخری مرحلے میں ڈاکٹر غلام حسین ذوالفقار کے گراں قدر مقالے ”مکاتیب اقبال پر ایک تنقیدی نظر“ مجلہ ”تحقیق“ شمارہ اول، نظر سے گزرا جس سے خطوط کے سین کی دستی میں مدد ملی۔

ڈاکٹر وحید قریشی صاحب اور ڈاکٹر رفیع الدین ہاشمی صاحب کے مشوروں اور پروفیسر احمد فرید (غازی) کی حوصلہ افزائی کا بھی دخل رہا۔ راقم ان تمام

حضرات کا تہ دل سے شکر گزار ہے ۔

صابر کلوری
سیکچرار، شعبہ اُردو
گورنمنٹ ڈگری کالج بانسہرہ
(ایبٹ آباد)

دسمبر ۱۹۸۳ء

موضوعات

- اخبار نویسی: دیکھئے ”صحافت“
 اخلاقیات: عطا اول، ۶۶، نیاز، ۲، گرامی، ۹۷۔
 اخلاص: شاد، ۸۸۔
 ادارہ اشاعت کتب: دیکھئے ”اشاعتی ادارہ“
 ادبیات: عطا اول، ۳۵، عطا دوم، ۵۵، ۲۱۳،
 انوار، ۱۹۲، ۱۰۳، ۱۰۳۔ مزید دیکھئے: بنگال
 لٹریچر، کشمیری لٹریچر،
 ارتفاعات: عطا اول، ۱۶۰، ۱۶۳،
 اردو کانفرنس: عطا دوم، ۷۸،
 اسامیاں: (انگریزی حکومت میں مسلمانوں کی شمولیت)
 استخارہ: شاد، ۲۳۔
 اسراف: انوار، ۲۹
 اسلاف کے حالات: عطا دوم، ۲۶۳
 اسلاف پرستی: خطوط، ۲۷۲۔
 اسلام: صحیفہ، ۱۷۲، عطا اول، ۲۷، ۵۱، ۶۶، ۱۸۱،

۲

- آرٹ: عطا دوم، ۲۲۰۔
 آزادی: صحیفہ، ۱۳۷، عطا اول، ۵۰، ۲۳۰،
 انوار، ۲۹۔
 آزاد نظم: عطا اول، ۲۷۹۔
 آفتاب پرستی: عطا اول، ۵۵، خطوط، ۹۰۔
 آل انڈیا مسلم خواتین کانفرنس: ڈار، ۳۹
 ل
 ابتدائی کلام: عطا اول، ۳، ۹، ۸۲، ۱۰۳، ۱۱۹،
 ۳۳۶، انوار، ۶۹، ۱۳۳، ۱۵۶۔ خطوط
 ۷۲۔ عطا دوم، ۲۵۳۔
 اہستلا (روحانی تربیت کا ذریعہ) عطا اول، ۹۸
 احادیث نبوی: عطا اول، ۳۳، ۷۸، ۱۱۳،
 ۱۲۳، ۱۲۵، ۱۳۲، ۱۵۲، ۱۹۳، ۲۰۶، ۲۱۰،
 احادیث کی تنقید کا فن: انوار، ۱۳۳۔

سیاسیات : دیکھئے سیاسیات اسلامی،
سیرت : دیکھئے سیرت اسلامی،
شعار : عطا دوم، ۶۷،
علوم : دیکھئے علوم اسلامیہ،
قانون : جناح، ۲۰، عطا اول، ۱۹۹،
۳۳۳

لٹریچر : خطوط، ۲۹۲،
یونیورسٹی : LETTS، ۹۵،
اشاعت کتب : نیازی، ۱۲۲، انوار، ۱۷۱، ۱۷۲،
مزید دیکھئے حق تصنیف،

کلام : عطا اول، ۸۰، عطیہ، ۷۳، ۷۴،
خطوط، ۱۲۹، ۱۳۳، ۱۳۴، ۱۳۲، انوار، ۶۳،
اشاعتی ادارہ ۵ : نیازی، ۱۲۸، انوار، ۱۹۲ -
اعتماد نفس : خطوط، ۲۹۶،
افلاس : جناح، ۲۰،
افلاطونیت : عطا دوم، ۱۵۷، نیاز، ۱،
فن شعر اور زبان دانی :

اردو زبان : عطا اول، ۳۷، ۴۰، ۶۱، ۷۰، ۷۴،
عطا دوم، ۷۸، ۸۲، ۸۵، ۸۶، ۲۵۶، نیاز،
۱۸، انوار، ۱۱۰، ۱۹۳، خطوط، ۸۶، ۲۷۱،
اسلوب : عطا دوم ۳۱۵ -

اصلاح کلام : (دوسروں کے کلام پر) شاد، ۵۶،
۷۹، عطا اول، ۱۱، ۳۳۷، نیاز، ۱۶، ۲۱، ۱۸، ۲۱،

۲۰۲، ۲۳۹، ۲۶۰، ۳۵۸، ۳۶۸، ۴۰۰،
۳۷۲، ۳۷۱ - عطا دوم، ۸۸، ۹۱، ۱۹۹،
۲۵۳، ۲۶۵، ۳۱۳، ۳۸۳، نیاز، ۱، ۲، ۹، ۵۳،
انوار، ۱۶۷، ۱۸۱، ۲۲۳، ۳۱۹، خطوط،
۱۱۳، ۱۶۳، ۱۶۵، ۲۲۶، ۲۳۹، ۲۳۱،

۱۵۸، LETTS

اسلام کا فلسفیانہ پہلو : عطا دوم، ۹۰ -
اسلام کا ثقافتی پہلو : عطا دوم، ۹۰، خطوط، ۲۲۶
اسلام کی تبلیغ : دیکھئے تبلیغ اسلام -
اسلامی اتحاد : عطا دوم، ۱۶۳، دار، ۵
اسلامی اخوت : خطوط، ۹۶،
اسلامی ادبیات : عطا دوم، ۲۷۷،
اسلامی بے خودی : عطا دوم، ۶۰،
اسلامی تصوف : صحیفہ، ۱۷۲، عطا اول، ۷۹،
۲۰۱، عطا دوم، ۵۵، ۶۰، انوار، ۱۸۱،
اسلامی تمدن : جناح، ۱، عطا دوم، ۲۱۳، ۲۲۰،

۲۷۵، خطوط، ۲۸۶،

ثقافت گرامی، ۱۱۸،

حکماں : دیکھئے حکمائے اسلام -

حکومت : جناح، ۳۱، نیاز، ۹، انوار، ۳۲،

دستور : عطا اول، ۱۳۹، انوار، ۳۱۸،

خطوط، ۲۶۸،

ریاست : جناح، ۳۱، ۲۲، عطا اول، ۱۸۲،

خطاب (سرکا) شاد ۱۳۵، عطا اول ۲۰۶، عطا دوم

، ۳۶۸، گرامی ۱۸۷

خطوط نویسی :- دیکھے ردیف ”خ“

خلوص :- شاد ۳۳،

خواتین مدرس کا سپانامہ :- خطوط ۱۹۰۔

خود آگاہی :- عطیہ، ۵۷۔

خودداری :- عطا اول ۳۰۹،

خوشامدی پن :- عطا اول ۲۱۲،

دلِ غیور :- شاد ۳۳،

دل کا دکھ :- عطا دوم ۲۸،

دل و دماغ :- صحیفہ، ۱۳۶،

دل و زبان :- عطیہ، ۵۸۔

ذہنی ارتقا :- دیکھے ردیف ”ذ“

زندگی سے بیزارمی :- انوار ۲۰۶،

سر و مہری :- عطیہ ۶۳،

سفارش :- شاد ۳۰، ۱۵۹، صحیفہ ۱۱۲، ۱۷۳،

عطا اول ظ ۳۰۸، عطا دوم ۳۹۷، نیاز ۴۳۳،

نیازی ۱۷۳، ۲۸۵، ۳۲۳، ۳۲۹، انوار

۲۴۳، ڈار ۱۳، خطوط ۱۶۰، ۱۶۱، ۱۸۳، ۱۸۵،

، ۲۱۶، LETTS، ۹۵،

سفر :- (نامعلوم) صحیفہ ۱۲۸، گرامی ۱۹۳،

سفر الہ آباد :- نیازی ۴۵۔

افغانستان :- عطا دوم ۹۸، نیازی ۱۹۷،

امتحانی پرچے :- شاد ۳۰، ۳۵، صحیفہ

۱۳۳، عطا اول ۹۷، ۸۱، نیازی ۴۱، نیازی

۸۱، گرامی ۲۱۵،

انتخاب (پنجاب اسمبلی) شاد ۱۳، عطا اول

، ۳۸۳

بچوں کی تربیت و پرورش :- عطا اول ۳۶۵،

عطا دوم ۸۲، ۳۳۱،

بچوں کا گارڈین :- عطا اول ۳۸۶،

بڑھاپا :- شاد ۷۸،

بصیرت :- عطا دوم ۹۳، ۷۹، انوار ۷۰، ۲۰۶،

بیوی کی علالت :- صحیفہ ۱۳۷، ۱۳۸، ۱۵۱،

۱۵۶، عطا دوم ۶۳، گرامی ۱۷۰، ۲۲۸،

وفات :- شاد ۱۶۲، گرامی ۲۳۷،

پریشانی :- عطا دوم ۲۵،

پشین گوئی :- انوار ۲۰۶،

تجدید شباب :- عطا اول ۲۸۹،

تلامذہ اقبال :- دیکھے ردیف ”ت“

تمنا کا احساس :- عطا دوم ۳۷،

تنہائی :- عطا دوم ۳۵، نیاز ۷۷، نیازی ۷۷،

تہجد :- شاد ۸۵،

جذبہ دل :- شاد ۷۸،

جیل جانے کی خواہش :- جناح ۲۹،

حق گوئی :- گرامی ۱۳۳،

مقدمہ (بجائی کا) دیکھے ردیف ”م“
 مغل پور کا لچ انکوائری کیس :- انوار ۹۶،
 مکان کی خریداری :- گرامی ۲۲۸،
 تعمیر :- نیازی ۲۱۲، ۲۱۹،

ملازمت :- شاد ۳۸، ۴۴، ۶۱، ۱۲۶، صحیفہ
 ۱۰، ۱۵۳، ۱۸۳، عطیہ، ۴۸، انوار ۷۳،
 ۳۵۹، بیاز ۲۶، ۲۹، گرامی ۹۳، ۹۹،

۱۱۳، ۱۲۳، ۱۳۰، خطوط ۷۲،

ممتحن (پی ایچ ڈی) خطوط، ۱۷۷،

نکاح :- عطا اول، ۱۶۰، ۱۶۳، ۱۸۳،

نگاہ بلند :- شاد، ۳۳،

وظیفہ :- عطا اول، ۳۶۳،

دکالت :- عطا اول، ۲۹، عطا دوم، ۲۲۱، ۲۳۱، ۳۴۱، ۳۴۲،
 اقبال کی علالت :- نیاز، ۱۵، انوار، ۵۳، ۱۲۵، ۱۲۶، ۱۲۷،
 ۱۰۳، خطوط، ۷۲،

آنکھوں کا آپریشن :- عطا اول، ۳۳۵، انوار

۱۳۲، مزید ملاحظہ کیجئے ”بصارت“

آنکھوں کا عارضہ رجحان ۱۷، عطا دوم، ۲۶۰،

۳۲۳

آواز کا عارضہ :- عطا اول، ۲۷، ۲۳۵، ۲۷۸،

۲۸۱، ۳۱۶، ۳۲۰، ۳۲۳، ۳۱۳، ۳۱۴، انوار، ۱۳۲،

۲۱۴، خطوط، ۲۳۵، ۲۳۸، ۲۳۳، ۲۳۸،

آپریشن :- نیاز، ۴۵، ۵۰، انوار، ۱۳۲،

اشتیلاج :- عطا اول، ۲۸۶،

۲۹۸

عمل :- عطا دوم، ۴۹، نیاز، ۶،

قوت فیصلہ :- شاد، ۵۹،

مشاغل :-

نوٹو جمع کرنا :- شاد، ۳۴، عطا اول، ۳،

عطا دوم، ۱۵۶، مزید دیکھے ”تصاویر“

کبوتری بازی :- نیاز، ۱۳، ۱۴، ۲۱، ۲۹،

۳۰، ۳۹، ۳۷، ۳۰،

معاش :- (نغم روزگار)

شاد، ۲۶، صحیفہ، ۱۱۳، ۱۲۶،

۱۳۶، ۱۵۳، ۱۶۰، عطا اول، ۲۱، ۲۵، ۵۷،

عطیہ، ۴۶، ۶۰، عطا دوم، ۳۶۵، خطوط، ۱۲۸،

معمولات خورد و نوش :-

آم :- عطا اول، ۲۴۹، عطا دوم، ۳۲۵، ۳۲۷،

نیاز، ۹، ۳۳، گرامی، ۱۲۹، انوار، ۲۰۶،

اچار شلغم :- عطا اول، ۲۱۹،

خزگوش کا مغز :- نیازی، ۲۱۰،

شہد :- نیازی، ۱۶۷،

طعام کے معمولات :- عطا اول، ۲۸۵،

گرامی، ۱۳۶،

گلفند :- نیازی، ۱۶۷،

گوشت :- نیازی، ۲۱۰،

مارا اللحم :- نیازی، ۲۱۶،

مقدمات

ادویات

جواہر مہر نیازی، ۱۸۱

خمیرہ گاؤ زبان انوار، ۱۲۹

دار صینی، نیازی، ۱۳۱

روالمسک، انوار، ۱۲۹

رب شہتوت، عطا اول، ۲۲۱

روح الذہب، نیازی، ۱۴۴، ۲۱۳، انوار، ۱۲۳

سرمہ - انوار، ۱۲۶، ۱۲۷، ۱۳۲

الفلوئسز: عطا دوم، ۱، نیازی، ۱۳۱، نیازی، ۱۲۸

ایکسرے: نیازی، ۱۳۸، خطوط، ۲۲۳

بخار: شاد، ۶۳، ۱۳۹، صحیفہ، ۱۳۳، ۱۳۴

عطا اول، ۱۹، ۳۲۵، نیازی، ۱۸۲، ۷۶

۱۸۴، گرامی، ۲۲۳، ۲۳۲

مزید ملاحظہ کیجئے "پلیر یا بخار"

بصارت: عطا اول، ۱۸۴، ۲۹۸، ۳۲۰، ۳۸۴

انوار، ۱۲۱، ۱۳۲، ۲۱۵، ۲۹۴، خطوط، ۲۹۰

مزید ملاحظہ کیجئے "آنکھوں کا عارضہ"

بلغم: انوار، ۱۲۵، ۱۳۳

پیش: شاد، ۶۳، صحیفہ، ۱۸۵، نیازی، ۲۰

دروندان: عطا دوم، ۶۹، ۳۹۱، ۳۹۳، انوار، ۱۴۴

۲۰۳، گرامی، ۱۶۲

وردشانہ: نیازی، ۲۴۱

ورد کمر: عطا دوم، ۸۱، نیازی، ۳۹

درد گردہ: صحیفہ، ۱۰۹، ۱۱۱، ۱۳۸، عطا اول، ۳۰۹

۴۱۷، گرامی، ۱۳۴، نیازی، ۳، ۸، ۹، ۳۴، ۵۵

نیازی، ۱۳۲، انوار، ۱۲۱، ۱۵۷

درد نقرس: صحیفہ، ۶۰، عطا دوم، ۱۶۴، اسی عنوان

کے ذیل میں مزید دیکھئے "نقرس"

اس ضمن میں مزید ملاحظہ کیجئے "اقبال کی علالت"

کے دیگر اشارے اور اسی عنوان کا ذیلی عنوان "علالت"

دل کی تکلیف: نیازی، ۱۳۵، ۱۳۹

دمہ: عطا اول، ۲۳۲، ۳۳۵، ۳۱۲، انوار، ۱۲۹

۱۳۳، ۱۳۵

ذیابیطس: گرامی، ۲۲۸

زکام: عطا اول، ۱۰۵، ۳۱۲، نیازی، ۲۸۹

شاہرگ کا پھیلاؤ: نیازی، ۱۷۰، مزید دیکھئے اسی عنوان

کی ذیل میں "گلے کی تکلیف"

ضعف بصارت: دیکھئے "بصارت"

عرق النسا: نیازی، ۲۲

علاج: دیکھئے "رولف" "رع"

علالت: (غموی مباحث، شاد، ۷۹، ۱۴۷)

صحیفہ، ۱۵۸

عطا اول، ۶۵، ۷۹، ۱۳۰، ۲۳۸، ۲۴۸، ۲۸۱

۳۰۴، ۳۹۹، ۳۱۱، ۳۱۲، ۳۱۵، ۳۲۲، ۳۳۵

۳۳۹، عطا دوم، ۷۸، ۷۹، ۹۸، ۱۶۰

۲۶۱، ۳۵۹، ۳۶۱

نیازی، ۶۶، ۱۲۶، ۱۲۸، ۱۳۱

انوار، ۱۲۲، ۱۲۳، ۱۲۴، ۱۲۵، ۱۳۰، ۱۳۱

۲۳۴، ۲۳۹، انوار، ۱۲۴، ۱۳۶، ۱۳۸

۲۲۳، ۲۲۶، ۲۳۶، ۳۱۹

۱۹۳، ۲۰۳، ۳۱۶، گرامی، ۲۳۰، مزید ملاحظہ

کیجئے، دردِ نقرس، اور علاج، ردیف و ع

اقبال کے نظریات :

نظریہ ابلیس: عطیہ، ۲۹۰

نظریہ اتحادِ ملت اسلامیہ: جناح، ۹۰

عطا دوم، ۳۸۵، ۳۸۶، ۳۸۹

نظریہ اجتہاد: عطا اول، ۳۶، ۵۱، ۱۳۳

۱۳۶، ۱۵۳، عطا دوم، ۲۱۶، انوار، ۲۰۰، ۳۱۴

- اثرِ اکیس: جناح، ۲۰، ۲۱، عطا اول، ۳۱۸

۲۱۹، خطوط، ۱۵۵، ۲۲۴، مزید دیکھئے کیونزیم

- اضافیت: عطا اول، ۱۵۰

- انسانِ کامل: عطا اول، ۲۸۴، ۴۵۸

۳۶۲، ۴۶۳

- بے خودی: عطا دوم، ۶۰، ۱۵۹

- تصادم و پیکار: عطا اول، ۳۶۶، ۴۶۴

- تصوف: دیکھئے ردیف "ت"

- تعلیم: نیاز، ۳۶، نیازی، ۱۰۹، خطوط، ۱۰۹

۲۲۶

- تقدیر: صحیفہ، ۱۵۴، نیازی، ۳۱۳، گرامی، ۹۳

نیازی، ۶۶، ۱۲۶، ۱۲۸، ۱۳۱

انوار، ۱۲۲، ۱۲۳، ۱۲۴، ۱۲۵، ۱۳۰، ۱۳۱

۲۲۳، ۲۲۶، ۲۳۶، ۳۱۹

گرامی، ۱۵۶، ۱۵۵، ۱۴۹، ۲۰۰، ۲۰۱، ۲۲۱

۲۲۳، ۲۲۶، ۲۳۶، ۳۱۹

خطوط، ۲۳۱، ۲۳۳، ۲۳۵، ۲۳۴، ۲۵۸

۲۴۴، ۲۹۲

LETTs، ۲۲۰، ۲۲۵

قبض: عطا دوم، ۴۸، نیازی، ۱۶۸، انوار، ۱۳۱

گاؤٹ: انوار، ۹۸

گلے کی تکلیف: عطا اول، ۱۸۸، ۲۴۸، ۲۸۳

۲۸۳، عطا دوم، ۹۴، ۲۹۲، نیازی، ۱۲۸

۳۱، ۱۳۲، ۱۴۲، خطوط، ۲۳۹، LETTs، ۲۲۵

سوڑوں کی تکلیف: عطا دوم، ۲۳۳، نیاز، ۴۵

۵۰، گرامی، ۱۶۲، ۲۳۲

پیر یا بنجار: عطا اول، ۳۲۵، نیازی، ۱۹۸، ۲۴۶

مزید دیکھئے "بنجار"

موتیابند: انوار، ۱۲۵

نقرس: صحیفہ، ۱۸۰، عطا اول، ۵۴، ۱۱۴

۱۲۱، ۳۸۴، ۳۱۴، نیاز، ۳۲۰، نیازی، ۱۳۲

۱۔ نذیر نیازی کے نام متعدد خطوط میں آواز کی خرابی اور علالت کا ذکر موجود ہے جنہیں بخوف طوالت نظر انداز کر

دیا گیا ہے۔ تاہم دوسری بیماریوں کے حوالے اشاریے میں اپنے مقام پر درج ہیں۔

عطا دوم ۲۶۰، نیاز ۹، انوار ۲۰، ۳۰، ۱۶۸،

۱۷۶، خطوط ۱۶۵، ۲۲۱،

کیونزم : عطا دوم ۲۹۲، ۳۱۳،

مزید دیکھئے اشترکیت .

مغربی تہذیب : عطا اول ۳۰۷،

عطا دوم ۲۸۲، نیاز ۳۹، خطوط ۲۱۰،

ملکیت زمین : عطا اول ۱۸۳، ۴۰، عطا دوم ۲۳۱،

انوار ۲۳۵،

وصال : خطوط ۱۱۶،

وطنیت : عطا اول ۳۰، ۲۳۲، ۳۶۸،

عطا دوم ۵۷، نیاز ۱۰، انوار ۱۶۷، ۱۶۹،

مزید دیکھئے قومیت .

اقبال ڈے : عطا اول ۳۰۵،

اقبال فٹ : (جشن اقبال، نیاز ۳۵،

اقبال فٹ : نیاز ۳۵

اقتصادیات : جناح ۱۷، ۲۳، عطا دوم ۲۲۰،

۲۲۵، انوار ۲۶، خطوط ۲۸۶،

اقلینیس : خطوط ۲۲۱،

اقوام عالم :

افغان : عطا دوم ۹۳، ۹۷، ۲۷۸، نیاز ۱۱،

۱۸، ۳۳، انوار ۲۰، ۱۹۲، ۲۸۳،

ایرانی قوم، عطا اول ۳۵، نیاز ۲۷،

بنگالی مسلمان : جناح ۲۶،

توحید : عطا دوم ۳۶۵، گرامی ۱۳۵، خطوط ۱۱۷،

جمہوریت : عطا اول ۱۸۱، ۳۷۰، عطا دوم ۵۷،

۲۷۱، خطوط ۲۱۳،

حیات و ممات : عطا دوم ۱۱۲، ۳۳۰، صحیفہ ۱۱۱،

۱۳۲، نیاز ۲، نیاز ۷۳، ۱۳۸، ڈار ۲،

گرامی ۱۳۷، ۱۷۷،

خلافت : عطا اول ۱۳۰، ۱۵۸، ۳۰۲،

عطا دوم ۲۳۵، نیاز ۲۵،

خودی اشاد ۳۰، صحیفہ ۱۷۳، عطا اول ۲۰۱،

۲۰۳، عطا دوم ۵۹، ۲۳۸،

زمان و مکان : عطا اول ۱۱۵، ۱۲۳، ۱۳۳،

۱۵۶، ۱۵۸، ۱۶۲، ۱۶۶، ۱۶۸، ۱۸۰، ۲۳۷،

۳۳۳، عطا دوم ۳۳۳، نیاز ۳۳، ۱۱۸،

خطوط ۲۹۳،

سخت کوشی : عطا اول ۳۶۳، ۳۶۷،

شاپین : عطا اول ۲۰۳،

شیطان : دیکھئے "ابلیس"،

عقل : عطا دوم ۳۳۳، گرامی ۱۸۵،

عقل و عشق : گرامی ۱۱۳،

غلامی : عطا اول ۲۰۱، گرامی ۲۳۲،

غم : عطا دوم ۳۱، خطوط ۶۹،

فراق : خطوط ۱۱۶،

قومیت : عطا اول ۱۵۸، ۳۶۹،

بنگالی لٹریچر: صحیفہ ۱۱۲،

بنو امیہ: انوار ۱۹۳،

بیت الحرام: نیاز ۹،

پ

پرستش: عطیہ ۵۹،

پشتوزبان: عطا دوم ۲۵۱، ۲۴۹، نیاز ۱۸،

انوار ۲۸۳،

پلیگ: نیاز ۱۲،

پنجابی زبان: نیاز ۱۸،

ت

تاریخ: عطیہ ۳۴، عطا دوم ۲۶۳، ۲۴۰، نیاز ۹۱،

۲۰، گرامی ۹۴،

تاریخ اسلام: عطا اول ۵، عطا دوم ۹۱، ۲۱۵، خطوط ۱۱۳،

تاریخ پنجاب: نیاز ۲۸۳،

تاریخ یونان و روم: عطا اول ۹،

تبلیغ اسلام: عطا اول ۲۰۹، ۲۶۰، عطا دوم ۲۳۰،

خطوط ۲۶۳، ۲۸۴، مزید دیکھئے "اسلام"

تبلیغی مشن: عطا اول ۳۴۱،

تحرک اہل لیل: عطا اول ۱۱۰،

تخیل: عطا دوم ۱۵۵،

تربیت کا فیض: عطا دوم ۳۹،

ترجمہ کلام اقبال: خطوط ۲۴۳،

تصادیر: عطا دوم ۳۳۱، مزید ملاحظہ کیجئے، اقبال

فانٹاری: عطا دوم ۲۴۳،

ترک: عطا اول ۳۳۶، ۳۰۶، عطا دوم ۳۴،

۳۱۵، خطوط ۸۱، ۱۹۱،

روسی قوم: نیاز ۸، خطوط ۱۵۴،

روسی مسلمان: عطا اول ۳،

سپرو: انوار ۴۶، مزید دیکھئے "در کشمیری گویت"

ردیف "ک"

فرانسیسی قوم: عطا اول ۳۴، خطوط ۸۴،

مگولین: نیاز ۳۳،

اقوام ہند: شاد ۱۰۲،

الحمر: عطا دوم ۳۲۱،

امتحان: شاد ۱۸۰، LETTS ۲۲۵،

امتحان زبانی: نیاز ۱۲،

انبیاء: عطا اول ۱۸۶،

انتساب کتب: انوار ۱۳۲،

انجمن سازی: ڈار ۵،

انسان: نیاز ۳۳،

انسانیت: عطا دوم ۲۱۲،

انگریزی زبان: عطا دوم ۲۲۳، خطوط ۲۴۳،

انقلاب: عطا دوم ۱۶۳، ۱۶۶، ۳۳۸،

ایشیا ر: صحیفہ ۱۶۶، عطا دوم ۱۶۳،

ب

برکے فلاسفی: ڈار ۱۰۳،

بہی میل: نیاز ۵۰، انوار ۱۰۴،

کی شخصیت، ذیل عنوان "فولوگرافی"۔

تصوف (اصطلاحات و روایات)

انتخارہ دیکھے ردیف "ن"۔

اشکال غیبی: نیاز ۲،

اولیاء اللہ: انوار ۵۲،

ایرانی الہیات: عطا اول ۳۵۸،

لقا: عطا اول ۲۰۳،

بیعت: صحیفہ ۱۸۵، عطا دوم ۳۸

پیری مریدی: شاد ۲۳، ۳۳،

عطا دوم ۳۵، ۳۰،

تذکرہ دنیا: عطا اول ۳۵،

تذکرہ نفس: نیاز ۲،

تصوف: شاد ۴۶، صحیفہ ۱۶۵،

عطا اول ۲۳، ۳۳، ۵۳، ۵۵، ۶۹،

۷۱، ۳۹۹، ۳۶۵،

عطا دوم ۵۰، ۵۳، ۱۵۷، ۳۵۳، ۳۳۹،

نیاز: ۲، ۱، ۳، ۴، ۵، ۳، ۵، نیازی ۱۰، ۱۱،

انوار ۶۲، ۱۳۳، ۱۸۱، ۱۸۳، ۱۸۳، ۲۹،

خطوط، ۱۱، ۱۲، ۱۲۸، ۱۲۸، ۱۸۷،

تصوف اسلامی: LETTS ۱۸۷،

تصوف عجمی: عطا دوم ۵۳، ۶۰، انوار ۱۹۲،

خطوط ۱۱۶،

تصوف و تاسخ: عطا اول ۱۰۳،

تصوف وجودیہ: صحیفہ ۱۷۲،

پیشانی سلسلہ: صحیفہ ۱۸۲،

خالقاہیت: عطا دوم ۳۸۰،

روحانیت: صحیفہ ۱۲۷، ۱۳۰، عطا اول ۲۰۱،

۳۱۹،

رہبانیت: عطا دوم ۵۱، خطوط ۱۱۵،

شکر: عطا اول ۱۰۰، عطا دوم ۵۳، ۵۳،

خطوط ۱۱۷، ۱۱۸،

شرعیات: شاد ۳۳، جناح ۱۲، ۲۰،

عطا اول ۳۱، ۲۰۲، عطا دوم ۲۳۰،

نیاز ۲، ۳، ۳۶، گرامی ۱۰۹، خطوط ۱۱۵،

۱۵۶،

صحیح: عطا اول ۱۰۰، خطوط ۱۱۷،

صوفیاء: عطا اول ۱۱۵، ۱۲۳، ۲۱۷، ۲۵۰،

۳۳۳، عطا دوم ۳۳، ۳۸، ۶۰، ۳۵۲،

۳۸۵، نیاز ۲، ۳، ۲۰، ۱۲۳،

طریقت: عطا اول ۲۰۲،

عبادات: عطا اول ۱۳۶،

فنا: عطا اول ۲۰۳، عطا دوم ۶۰،

قادر یہ سلسلہ: عطا اول ۷۹،

مراقبہ: گرامی ۱۳۷، خطوط ۱۲۰،

مرشد کمال: خطوط ۸۰،

طاہریت: عطا اول ۳۵،

نیاز ۱۸، ۲۰، ۲۱، ۲۲، ۲۳، انوار ۹، ۱۰،
۱۱، ۱۱۶، ۱۹۲، خطوط ۴۰، ۱۶۹، ۲۱۲،

۲۷۱

تناقص : اقبال کے نظریات ،

عطا دوم، ۵۸، ۳۱۵،

تنقید اقبال عطا اول، خطوط ۱۳۳،

نوارو : نیاز ۱۶،

تہذیب و تمدن : عطا اول ۱۸۱، خطوط ۲۲۵،

تیمور خاندان : عطا اول ۳۹،

— ث —

ثقافت : عطا دوم ۳۸،

ثقافتِ اسلامیہ : دیکھئے اسلام کا ثقافتی پہلو۔

— ج —

جدید و قدیم : عطا اول ۲۸۰،

جدیدیت : عطا اول ۱۳۸، مزید دیکھئے "قدانت پزیر"

جرمنی قوم و لٹریچر : عطا اول ۱۳۱، نیاز ۸،

جسٹ صلح : شاد ۱۱۱،

جغرافیہ کی اہمیت : عطا دوم ۲۶۲،

جنت : نیازی ۴، گرامی ۲۳۳،

جنگ : عطا اول ۲۰۳، ۳۶۱، ۳۶۶،

جنگِ عظیم : صحیفہ ۱۲۴، عطا اول ۳۶۷،

عطا دوم ۲۲۸، ۲۷۳،

جہاد فی سبیل اللہ : عطا اول ۳۶، ۷۸، ۲۰۳،

نظامیہ سلسلہ : عطا دوم ۳۵۷،

وحدت الشہود : نیاز ۶،

وحدت الوجود : صحیفہ ۱۳۸، عطا اول ۳۶،

عطا دوم ۳۵۳، نیاز ۶، ۳۳، انوار ۶۲،

۱۸۱، ۱۸۲، خطوط ۱۱۳، ۱۱۴، ۱۱۸،

وحی و الہام عطا اول ۱۵۳، ۲۱۷،

ہمہ ازادست : نیاز ۶،

ہمہ اوست : نیاز ۶،

یقین : نیاز ۲،

تقریبیت : شاد ۱۵۳، عطا اول ۳۰، ۳۱، ۳۹۱،

عطا دوم ۳۲۸، نیازی ۴۲، ۱۰۸، ۱۷۵،

انوار ۵، ۱۰۲، ۱۹۶، ۳۱۶، ڈار ۱۱۵،

۱۲۱

تعصب : عطا دوم ۲۳۰،

تعلیم نسواں : عطا اول ۳۲۱، انوار ۱۰۳،

تعلیم و تربیت : عطا اول ۳۱۵،

تفسیر : دیکھئے قرآن کی تفسیر

تقریظ : شاد ۵، عطا دوم ۲۶۱، ۲۶۳، ۲۶۷،

انوار ۲۹۳، خطوط ۷،

تلامذہ اقبال : شاد ۵، عطا اول ۲۶۵، ۲۶۶،

۲۶۹، ۲۷۳، ۲۷۶، ۲۸۲، ۲۸۳، ۲۸۶، ۲۸۸،

۲۹۳، ۲۹۶، ۳۰۸، ۳۲۳، عطیہ ۵۸،

عطا دوم ۱۵۳، ۱۶۰، ۲۵۵، ۲۵۶،

— د —

ورد : دیکھئے ”اقبال کی علالت“

دساتیر: عطا اول ۸۴،

دعا: صحیفہ ۱۶۳،

دنیا: عطا اول ۲۸۴،

دنیا کی قوتیں: گرامی ۱۱۶،

دنیا کے اسلام: عطا اول ۱۳۹، عطا دوم ۲۲۳،

دوزخ: عطیہ ۵۲، نیازی ۴۳، مزید دیکھئے جنت،

دہر: دیکھئے زمانہ،

دینیات: عطا دوم ۲۱۷،

وین سیاست: عطا دوم ۳۹۳،

— ڈ —

ڈکٹیٹر شپ: عطا اول ۱۸۱،

— ذ —

ذہنی ارتقا: عطا اول ۳۲۶، عطیہ ۶۷، انوار ۱۷۶، خطوط ۱۳۳،

— س —

راجپوت: عطا دوم ۲۷۸،

رائٹر نیوز ایجنسی: خطوط ۲۰۷،

رائل کمیشن: شاد ۱۷۳،

رائے شماری: LEAS ۶۵،

رباعی: نیاز ۱۳،

رجائیت: عطا دوم ۵۶،

رسم و رواج: عطیہ ۳۸،

— چ —

چسب: عطا اول ۴۹،

چرخ: نیازی ۱۹۹،

— ح —

حج بیت اللہ: عطا اول ۲۲۵، ۲۲۸، ۲۳۰،

خطوط ۱۸۹، ۲۷۷،

حسب نسب کا امتیاز: دیکھئے نسلی امتیاز

حسن دیکھا ہے: عطا اول ۵۲،

حسن پرستی: صحیفہ ۱۵۹، خطوط ۱۰۰،

حق تصنیف: نیازی ۱۹، مزید دیکھئے ”اشاعت کتب“

حکمائے اسلام: عطا اول ۱۶۶، ۲۷۳،

حلقہ نظام الشیخ: عطا دوم ۳۹۳،

حور: گرامی ۲۳۳،

حیات: صحیفہ ۱۶۹،

حیات ملیہ: شاد ۵۲،

— خ —

خدا اور الوہیت: عطا اول ۴۵۹

خدا کی ماہیت: عطا اول ۵۴، ۴۶۰، نیازی ۴۰،

خطوط اکبر الہ آبادی: عطا دوم ۴۴،

خطوط نوسی: عطا دوم ۳۸، نیاز ۲۴، انوار ۱۱،

خواب و تعبیر: شاد ۸، عطا دوم ۲۵۲، نیازی ۱۶۱،

خوشی کی ماہیت: خطوط ۱۶۹،

سلطنت کا مقصد: عطا دوم ۶۱ ،

سنت: عطا اول ۶۳، انوار ۹۳ ،

سُود: انوار ۱۰۶، ۲۴۵ ،

سورہ کہف: عطا اول ۱۱۹، گرامی ۲۰۶ ،

سوشلزم: دیکھئے اشتراکیت ،

سیاست: صحیفہ: ۱۲۹ ،

سیاسیات اسلامی: نیاز ۱۰ ،

سیرتِ اسلامی: عطا دوم ۸۳ ،

————— ش —————

شاعر: عطا دوم ۴۰، ۱۵۵، ۳۶۶، نیاز ۱۴، گرامی ۱۵۴ ،

شبان المسلمین: خطوط ۲۰۶ ،

شراب: عطیہ ۴۸، خطوط ۸۰ ،

شرعیت: دیکھئے تصوف ،

شریفِ حرم: نیاز ۳۰ ،

شہادت: دگواہی، دیکھئے گواہی

————— ص —————

صبر: نیازی ۷۲ ،

صدقات کی قسمیں: عطا اول ۱۸۵ ،

صحابہ کرامؓ: عطا اول ۱۳۴ ،

صحافت: انوار ۱۳۲، ۱۹۲ ،

صحبتِ احباب: نیاز ۱۱ ،

صحبت کے اثرات: عطا اول ۲۸ ،

صلیب: دجھیتِ نشان، عطا اول ۳۳۶ ،

رسول کی زیارت: عطا دوم ۳۶ ،

رقص: عطا دوم ۵۳ ،

رہنورد جہاز: خطوط ۲۰۶ ،

رنگ و نسل: عطا اول ۴۶۸، مزید دیکھئے نسل استیاز،

روٹی: جناح ۲۰ ،

رویتِ خدا: عطا اول ۱۱۶، ۱۲۹ ،

رہنورد لیکچرز: عطا اول ۳۶۵، عطا دوم ۹۹، ۲۹۱، ۳۲۲،

۳۲۳، ۳۲۵، نیازی ۱۱۸، ڈار ۱۰۳ ،

ربانیت: دیکھئے تصوف ،

ریاضی: عطا دوم ۲۱۹، ۲۲۴، خطوط ۲۹۴ ،

ریاست کا تصور: عطا اول ۴۹ ،

————— ن —————

زمانہ دوسرے: صحیفہ ۱۱۳، عطا اول ۱۸۰ ،

زمانہ جاہلیت: انوار ۱۹۳ ،

زندگی: عطیہ ۳۸، عطا دوم ۴۱، ۱۶۷، ۳۷۲ ،

نیاز ۴۱ ،

زندہ ولی: صحیفہ ۱۵۱ ،

زوالِ قوم: انحطاط، عطا اول ۳۴، گرامی ۱۵۱ ،

————— س —————

سائنس: عطا اول ۱۱۷، ۱۳۳، ۴۶۸، عطا دوم ۵۶ ،

۲۱۸، ۲۲۰، ۳۳۵، نیازی ۴۴ ،

سربایہ داری: عطا اول ۱۸۱، خطوط ۱۵۵ ،

سعی و کوشش: گرامی ۹۹ ،

علماء عرب: عطا اول، ۲۵۰، عطا دوم، ۳۸، نیاز ۵۳،

علمائے اسلام: عطا اول، ۱۹۶، خطوط، ۲۲۰،

علمائے مصر: عطا اول، ۳۹،

علمائے ہند: نیاز، ۳۵، خطوط، ۲۵۱،

علوم: خطوط، ۱۰۳،

علم اعضاء انسانی: نیاز، ۳۹،

علم اقتصاد: عطا اول، ۳۰۹،

علم الانساب: عطا دوم، ۲۴۲،

علم ہیئت: عطا اول، ۲۳۴، عطا دوم، ۳۸۱،

علوم اسلامیہ: عطا دوم، ۲۱۲،

عیسائیت: شاد، ۱۰۵، صحیفہ، ۱۳۱،

عہد نامہ سیوے: صحیفہ، ۱۸۶، مزید دیکھئے مسند فلسطین،

غ

غدر: صحیفہ، ۱۰۱،

ف

فارسی زبان: نیاز، ۱۸، ۲۴، خطوط، ۸۲،

شعرار: نیاز، ۵۳،

لٹریچر: عطا اول، ۱۳۱، گرامی، ۹۴،

خطوط، ۸۵، ۲۱۲،

فاشزم: عطا دوم، ۳۱۳،

فتح مکہ: گرامی، ۱۳۴،

فراعینہ مصر: خطوط، ۲۰۴،

فرنٹیر میل: نیاز، ۴۵، ۲۵۳، ۲۴۹، ۳۲۵،

صلیبی جنگیں: عطا اول، ۳۳۶،

ط

طاعون: نیاز، ۵۰،

طب: عطا اول، ۲۴۲،

طب اسلامی: انوار، ۱۲۵،

طبیعیات: عطیہ، ۶۰، خطوط، ۲۹۳، مزید دیکھئے "سائنس"

طوائف کا خط اقبال کے نام: صحیفہ، ۱۵۹،

ع

عباسی خلفا: خطوط، ۲۱۶،

عباسی عہد: انوار، ۱۹۳،

عجز: خطوط، ۸۰،

عجم: نیاز، ۵۳،

عجمی تصوف (عجمیت): دیکھئے "تصوف عجمی"

عجمی شعرا: عطا اول، ۳۵،

عربی زبان: عطا اول، ۳۱، ۱۸۴، ۲۲۰، عطا دوم، ۱۵۵،

۲۲۰، ۲۲۳، ۲۲۴، انوار، ۶۶، ۱۴۸، خطوط، ۸۲،

۲۰۳، ۲۹۴،

عرس: عطا دوم، ۳۶۹، نیاز، ۵۰، گرامی، ۱۲۳،

عصبیت: عطا دوم، ۲۴۰،

علاج: صحیفہ، ۱۰۱، عطا اول، ۲۴، ۱۹۴، ۳۱۴،

نیازی، ۲۶۶، انوار، ۱۲۲، ۱۲۳، گرامی، ۱۳۰، ۱۵۶، ۲۰۰،

خطوط، ۲۲۵، ۲۲۶، ۲۴۴، مزید دیکھئے "اقبال کی علالت"

علم کیا ہے؟ نیاز، ۲۰، ۳۳،

انوار ۱۰۷،

فرقہ داریت؛ جناح ۲۳، خطوط ۲۲۱،

فقہ اور فقہی مسائل:

اجماع؛ عطا اول ۱۳۳،

اذان؛ عطا اول ۱۵۴،

امام؛ عطا اول ۱۴۹، ۱۶۲، ۱۸۴،

عطا دوم ۲۳۱،

امامت؛ عطا اول ۱۵۳، عطا دوم ۳۳۳،

امیر اسلامی کے اختیارات؛ عطا اول ۳۰۳،

اوقاف؛ جناح ۱۲،

بدعت؛ عطا اول ۱۳۰،

تغزیر کی شرعی حیثیت؛ عطا اول ۱۸۴، ۱۸۹،

تناسخ شریعت؛ عطا اول ۱۱۷،

توہین رسول؛ عطا اول ۱۸۹،

ختم نبوت؛ عطا اول ۱۳۷، ۱۹۳، ۱۹۴، ۱۵۸،

ذبیحہ؛ خطوط ۲۰۹،

طلاق؛ عطا اول ۱۵۴، ۱۶۰، ۱۶۳،

عہد و فقہی مسئلہ؛ عطا اول ۲۹،

فقہ (عمومی بحث) شاد ۳۶، عطا اول ۲۹،

۳۹۹، ۳۲۰، ۱۸۹، ۱۴۲، ۵۰،

عطا دوم ۲۱۵، ۲۲۰، ۲۴۲، نیاز ۶،

خطوط ۱۹۱، ۲۹۴، ۲۲۴، LETTS،

فقہا؛ عطا اول ۱۳۳،

قانونِ اسلامی؛ عطا دوم ۲۱۵،

قانونِ شہادت؛ عطا اول ۱۵۴،

قبر پرستی؛ انوار ۶۵،

منعہ؛ عطا اول ۱۶۳،

ملکیتِ شاملات؛ عطا اول ۱۵۲،

وراثت (میراث)؛ عطا اول ۱۳۲، ۱۳۵، ۱۳۷،

فقرِ غیبور؛ نیازی ۳۰۳،

فاسطین رپورٹ؛ عطا اول ۴۴۵،

فاسطین کانفرنس؛ عطا دوم ۸۱، LETTS، ۲۳۰،

فلسفہ؛ عطا اول ۳۵، ۴۷، ۱۲۳، ۱۵۰، ۱۶۶، ۳۹۹،

۴۶۷، ۴۷۷، عطا دوم ۴۵، ۱۶۱، ۲۲۰، ۲۲۵،

نیازی ۲، نیازی ۳۵، ۴۴، انوار ۱۸۹، ۲۴۳،

خطوط ۲۲۶،

فلسفہ اسلام؛ عطا اول ۲۱۰، ۴، ۴۷، عطا دوم ۳۳۳،

نیازی ۳۳۹، LETTS، ۲۲۴،

فلسفہ ایران؛ شاد ۳۶،

فلسفہ جرمن؛ صحیفہ ۱۷۲،

فلسفہ ہند؛ نیاز ۶،

فلسفہ یونان؛ عطا اول ۱۳۷، نیازی ۲۵۱،

LETTS، ۱۸۷،

فنا؛ دیکھئے "تصرف"، کی ذیل میں۔

فن تعمیر؛ عطا دوم ۲۲۰،

قانون لطیفہ؛ گرامی ۲۴۲، مزید دیکھئے "مصوری"،

قومی خوداری : انوار ۲۰ ،

— ک —

کانٹے وردی دجہاز : انوار ۱۰، ۱۰۲ ،

کاہلی : عطا اول ۳۵ ،

کتاب مینی : عطا اول ۲۷ ، عطیہ ۳۸ ، عطا دوم ۳۵ ،

۵۲ ، ۱۵۷ ، نیازی ۱۰ ، ۲۹ ،

گرامی ۱۸۵ ،

کشمیری برادری : خطوط ۱۰۹ ،

کشمیری زبان : انوار ۷۶ ،

کشمیری لٹریچر : انوار ۷۰ ،

کشمیری گوٹ : انوار ۵۲ ، ۵۶ ، مزید دیکھئے "پسرد" ،

کعبہ : عطا دوم ۵۷ ، گرامی ۱۳۵ ،

کچے زنی برادری : خطوط ۱۸۸ ،

کلکتہ میل : نیازی ۲۳۳ ،

کیریکٹر انسان کا ، صحیفہ ۱۱۱ ،

کیمیا : خطوط ۲۹۴ ،

— گ —

گواہی : نیازی ۱۱۲ ، انوار ۹۶ ، گرامی ۱۴۳ ،

گورنس : عطا اول ۳۱۳ ، ۳۱۷ ، ۳۸۴ ،

گٹریچر : دیکھئے "ادبیات" ،

— م —

مابعد الطبیعات : عطا اول ۷۶ ، خطوط ۲۹۴ ،

مادیت : صفحہ ۱۳۶ ، عطا اول ۲۰۱ ، ۳۱۹ ، عطا دوم ۵۵ ،

فلوگرافی : شاد ۳۴ ، عطا اول ۱۰۳ ،

عطا دوم ۱۶۵ ، مزید دیکھئے "تقاویہ" ،

— ق —

قدامت پسندی : عطا اول ۱۳۸ ،

— قرآن —

مطالعہ عمومی بحت : عطا اول ۱۴۱ ،

۱۴۲ ، ۲۰۱ ، ۲۳۵ ، ۴۷۱ ، ۴۷۳ ،

مطالعہ قرآن : عطا اول ۲۷ ، ۲۷۱ ،

عطا دوم ۲۳۵ ، ۲۴۰ ، نیازی ۳۰ ، نیازی ۷۵ ، ۱۸۸ ، گرامی ۱۲۵ ،

استدلال استفادہ : عطا اول ۴۸ ، ۴۹ ، ۵۰ ،

۱۳۰ ، ۱۳۳ ، ۲۳۱ ، ۲۳۵ ، ۳۵۳ ، نیازی ۷ ، ۹ ،

۱۲۳ ، ۲۰۶ ، خطوط ۱۱۳ ، ۱۱۸ ،

بجائیت ماخذ قانون : عطا اول ۵۰ ، ۵۱ ،

۱۳۴ ، ۱۳۹ ، ۲۵۴ ، ۴۰۴ ، ۴۷۳ ، نیازی ۳۵ ،

قرآن کے علوم : عطا دوم ۴۴ ، ۵۰ ،

قرآن کا فلسفہ : نیازی ۱ ، نیازی ۳۱ ، خطوط ۲۸۶ ،

قرآن کی تفسیر : عطا اول ۴۱ ، ۱۸۷ ، ۲۰۳ ،

۲۰۴ ، ۳۹۹ ، نیازی ۴۳ ،

قرآن کی تعلیمات : انوار ۱۷۸ ،

قرون اولیٰ : خیالی سیر ، نیازی ۷ ،

قطعہ تاریخ : خطوط ۱۳۷ ،

قلندر : عطا اول ۱۳۹ ،

قنوطیت : عطیہ ۵۳ ، عطا دوم ۵۶ ،

شبیہ مسک : شاد ، عطا اول ۱۰۶، ۵۱،

۱۸۳، ۳۳۸، عطا دوم ۳۳، ۱۵۸،

صیونیت : عطا اول ۴۳۴،

عیسائیت : عطا اول ۱۳۳، ۲۶۰،

عطا دوم ۹۰، نیاز ۱،

قادیانیت : عطا اول ۱۵۱، ۱۸۹، ۱۹۹،

۳۱۱، ۳۱۹، ۳۲۰، ۳۳۶،

عطا دوم ۲۳۲، ۳۲۶، خطوط ۱۲۵، ۲۵۲، ۲۵۶،

LETTS ۱۵۷، ۱۶۰،

قرمطی تحریک : انوار ۱۷۹، خطوط ۱۱۵،

مانکی : عطا اول ۱۸۳،

مغز لہ : عطا اول ۱۳۲، ۱۹۶، خطوط ۱۶۳،

ہندومت : شاد ۱۳۹، جناح ۱۰، ۱۷، ۲۰، ۱۸،

۲۳، ۳۱، نیاز ۲۲، خطوط ۲۹۳، LETTS ۶۲،

یا چون ماجورج : عطا اول ۱۰۹،

یہودی : نیاز ۲،

مذہب (عمومی بحث) : عطا اول ۲۳۹، عطا دوم ۴۵،

۵۷، ۲۷۷، ۲۸۲، انوار ۳۰، ۱۹۲،

خطوط ۱۰۳،

ساوات : عطا اول ۴۷۰،

مسلمان : شاد ۱۳۹، صحیفہ ۱۵۹، جناح ۱۶، ۲۳، ۳۱،

عطا اول ۲۳، ۱۶۹، ۲۵۹، عطا دوم ۶۲، ۳۷۰،

نیاز ۲، نیازی ۶۸، ڈار ۳، گرامی ۱۳۷، ۱۳۸،

مجدد : عطا دوم ۴۳۲،

مجدوبہ : شاد ۳۳،

مجموعہ کلام : دیکھیے در اشاعت کلام،

محبت کی خام کاری : نیاز ۸،

محبوب : نیاز ۸،

مخلوق : خطوط ۱۱۸،

مردہ قوتیں : شاد ۳،

مرثیہ : عطا دوم ۸۳،

مرثیہ گوئی : عطا اول ۳۶،

مزاجیہ شاعری : عطا دوم ۳۱، مزید دیکھیے طنز و مزاح،

مذہب : (مذہبی حوالے)

اسماعیلی تحریک : عطا اول ۱۳۳،

اشعری : خطوط ۱۶۳،

بابیت : عطا اول ۱۳۳،

بدھ مت : جناح ۲۱، عطا اول ۷۹،

۲۰۳، خطوط ۱۶۵،

برہمن مت : جناح ۲۱، ۱۵۸،

بہائی مذہب : عطا اول ۱۳۹، LETTS ۱۵۸،

پارسی : خطوط ۸۵،

پنجتنی مذہب : صحیفہ ۱۳۳،

حقی : عطا اول ۱۳۲، ۵۱، ۱۸۳،

سکھ : صحیفہ ۱۲۹، جناح ۲۳، ۲۳،

LETTS ۱۵۸، ۱۶۰،

معاہلات : عطا اول ۳۸، ۱۳۶،

مغربی افکار : عطا اول ۲۶۰،

مغربی مفکرین : عطا اول ۳۴۳،

مقدمات : شاد ۴۳، ۶۵، صحیفہ ۱۰۱، ۱۲۸،

۱۸۱، عطا دوم ۲۹۳، ۳۲۶، نیاز ۱۲، ۲۴، ۳۴،

۵۱، ۵۲، انوار ۶۳، ۱۶۰، ۱۶۲، ۲۳۳،

مزید دیکھئے وکالت ردیف "ل"،

مقدمہ (بھائی کا) عطا اول ۵، ۶،

ملت : عطا دوم ۲۱۶،

ملت اسلامیہ : دیکھئے اسلامی حکومت،

ملو جا جہاز : خطوط ۲۰۵،

منافقت : عطیہ ۵۸، ۶۳،

منطق : عطا اول ۱۲، عطا دوم ۱۶۲، ۲۱۳، ۲۳۳،

موسیقی : ڈار ۱۰۳، گرامی ۲۳۲،

مزید دیکھئے "فنون لطیفہ"

مہاجرین کابل : گرامی ۱۶۰،

— ن —

نام و نمود : عطا دوم ۳۸، انوار ۳۱،

نبوت : عطا اول ۱۵۳، ۲۲۰،

نثر مرجز : عطا اول ۲۴۹،

نسخہ : عطا اول ۲۴۲، گرامی ۲۲۸،

مزید ملاحظہ کیجئے در طب،

نسلی امتیاز : عطا اول ۳۶۸، ۳۴۲، عطا دوم ۲۳۰،

خطوط ۲۲۱، ۲۶۴، ۲۶۸، ۲۹۶،

۶۲ LETTS، ۲۳۰،

مسلمان امرا : عطا دوم ۲۵۲،

مسلمان حکما : عطا دوم ۲۱۳، ۲۱۴، ۳۳۲،

مسلمانان پنجاب : جناح ۱۸،

مسلمانان ہندوستان : گرامی ۱۳۶،

مسلمانوں کے زوال کے اسباب : عطا اول ۳۴۳، انوار ۵۲،

مسلم تہذیب کی تاریخ : LETTS ۱۸۶،

مسلم ریاست : انوار ۹۶،

مسلم ریلیف فنڈ : خطوط ۱۸۸،

مسلم کنونشن : جناح ۱۶، ۱۸،

مسئلہ فلسطین : عطا اول ۳۳۴، ۳۳۸،

مشرق : صحیفہ ۱۰، عطا دوم ۳۹، خطوط ۲۱۰،

مصری وفد : ڈار ۸۳، خطوط ۲۶۵،

مصوری عطا اول ۳۰۶، عطا دوم ۳۳۲، گرامی ۲۳۶،

مزید دیکھئے "فنون لطیفہ"،

مضمون راقبال پر : شاد ۳۴،

مطالبات : (مسلمانوں کے) ڈار ۱۰،

مظلومین کشمیر : انوار ۲۱۳،

معاشرتی اصلاح : خطوط ۱۹۴،

معاشیات : عطا دوم ۲۹۰،

معاشیات اسلامی : خطوط ۲۲۶، ۲۲۴،

معاشی ترودات عطا دوم ۸۰،

مصنوعات: انوار ۲۸

مہاسبھا: جناح ۲۵

منیاری ٹکیٹس: عطا دوم ۳۳۹

ہاؤس آف کامنز: نیار ۲۷، مزید ملاحظہ کیجئے
ہاؤس آف لارڈز: نیار ۲۷، اعجاز کی ذیلیں،

ہندو مسلم اتحاد: انوار ۳۱، خطوط ۲۱۹

ہندو مسلم اختلافات: خطوط ۲۳۷

ہنر: نیازی ۱۱

ہنر کی بے قدری: صحیفہ ۱۱۰

ہوائی جہاز: شاد ۳۱

— ی —

یونانی تخیلات: عطا اول ۳۱

یونانی منطق: عطا اول ۱۲۷

علی گڑھ کانفرنس شاد ۱۰

فسادات: جناح ۲۳، ۲۵، ۲۸

عطا دوم ۷۰، انوار ۲۰۹، LEHS ۶۲

قرطاس ابيض: عطا اول ۲۹۵، خطوط ۲۲۶

قضیہ کشمیر: عطا اول ۲۲۳، دیکھئے منظومیں بخشیر

قومی آزاد لیونیورٹی: نیاز ۳۵

قومی فنڈ: عطا اول ۳۸۶

کلکتہ کانفرنس: LEHS ۲۲۰

گول میز کانفرنس: خطوط ۲۰۹، LEHS ۱۸۵

لاہور کانفرنس: عطا اول ۲۳۰

لکھنؤ کانفرنس: خطوط ۲۱۹

مارشل لار: شاد ۱۰۲، عطا دوم ۷۶، نیاز ۱۹

مسد الحاق: نیاز ۳۵

اشخاص

— آ —

ابن جوزی : علامہ : عطا دوم ۵۰ ، نیاز ۲ ،
 ابن حزم : عطا اول ۵۴ ، نیاز ۴۳ ،
 ابن خلدون : انوار ۱۳۳ ،
 ابن خلکان : نیاز ۲۸ ،
 ابن رشد : عطا اول ۱۳ ، عطا دوم ۲۱۳ ، خطوط ۱۶۳ ،
 ابن سعود : عطا دوم ۳۹۴ ،
 ابن عرب شاہ : نیاز ۳۸ ،
 ابن عربی : محی الدین : دیکھیے محی الدین ابن عربی
 ابن قیم حافظ : عطا اول ۱۵۲ ، ۱۵۵ ، ۳۰۳ ،
 انوار ۸۹ ،
 ابوالخیر سلطان : گرامی ۱۸۳ ،
 ابوالکلام آزاد : عطا اول ۸۰ ، ۱۰۰ ، ۱۱۰ ، ۱۱۱ ،
 ۱۳۲ ، ۱۹۹ ، ۳۲۸ ، خطوط ۱۶۶ ،
 ابوالمعالی : عطا اول ۱۳۰ ، عطا دوم ۲۱۳ ،
 ابوحنیفہ : عطا اول ۵۱ ،

آرنلڈ : پروفیسر : عطا دوم ۲۱۸ ، ۲۲۰ ، ۲۲۱ ، ۲۲۲ ،
 ۳۵۴ ، نیاز ۵۱ ، ڈار ۱۱۵ ،
 آسین : پروفیسر : عطا دوم ۳۲۲ ، انوار ۱۰۳ ، خطوط ۲۲۶ ،
 آصف علی پیرسٹر : انوار ۱۰۶ ،
 آغا جید رحن : نیاز ۱۴۰ ،
 آغا خان : عطا اول ۱۶۹ ، ۳۲۶ ، ۳۴۵ ، ۳۲۸ ،

، ۴۰ LETTS

آفتاب اقبال : شاد ۳۳ ،
 آمدی : علامہ : عطا اول ۱۳۳ ، ۱۳۵ ، ۱۳۶ ،
 آئن سٹائن : عطا اول ۱۳۰ ، عطا دوم ۲۱۳ ، نیاز ۴۵ ،

— ک —

آبا : سیٹھ : عطا دوم ۸۹ ،
 ابراہیم علی خان : نیاز ۲۰ ،
 ابن تیمیہ : عطا اول ۲۸ ، انوار ۹۰ ، خطوط ۱۶۳ ،

ابو مصلیح : مولوی : عطا دوم ۳۳۹ ،
 اجمل خان : حکیم : صحیفہ ۱۸۲ ، گرامی ۲۰۰ ، ۲۰۱ ،
 احسان الحق شیخ : عطا دوم ۳۶ ،
 احمد بخش ڈاکٹر : عطا اول ۳۳۳ ،
 احمد دین : مولوی : نیاز ۵ ، انوار ۶۳ ،
 احمد سعید : مولوی : عطا اول ۳۸۱ ،
 احمد شاہ ابدالی : عطا دوم ۲۸۰ ،
 احمد عباس : عطا اول ۳۴۶ ،
 احمد علی : انوار ۹۳ ،
 احمد یار خان : نواب : انوار ۹۲ ، خطوط ۱۸۹ ،
 ۱۹۰ ،
 ارسطو : عطا دوم ۲۱۳ ، ۳۳۳ ،
 ارشاد علی خان : نواب : نیاز ۳۴ ،
 اسحاق خان : نواب : شاد ۴۹ ،
 اسد اللہ خواجہ : انوار ۱۶۱ ،
 اسد اللہ منشی : انوار ۱۶۳ ،
 اسلم : مولانا : نیازی ۳۰ ، ۳۱ ،
 اسلم جیرا چپوری : عطا اول ۳۳ ، ۳۳۶ ،
 گرامی ۲۳۳ ،
 اسماعیل پاشا : خطوط ۲۰۸ ،
 اسماعیل : حاجی سر : عطا دوم ۱۹ ، نیازی ۳۶ ،
 اسماعیل سیٹھ : عطا دوم ۹۳ ،
 اسماعیل شہید : شاہ : عطا اول ۱۲۲ ، عطا دوم ۳۸۱ ،

اسیر : انوار ۱۱۵ ،
 اشتیاق حسین : صحیفہ ۱۰۲ ،
 اشرف علی : مولوی : نیاز ۴ ،
 اصغر حسین : انوار ۲۸۶ ،
 اصغر علی روحی : عطا اول ۹۴ ،
 اصغر علی شیخ : عطا دوم ۲۹۳ ، گرامی ۱۸۹ ، ۲۳۵ ، ۲۳۰ ،
 اعجاز احمد شیخ : عطا اول ۳۸۶ ، انوار ۴۴ ، خطوط ۱۳۸ ،
 افتخار ڈاکٹر : نیازی ۳۲۲ ،
 افضل احمد : مرزا : انوار ۵۵ ،
 افراطون : عطیہ ۵۸ ،
 اقبال : عطا اول ۱۱۱ ، ۱۶۴ ، ڈالر ۱۰۶ ، ۱۰۹ ،
 اقبال بیگم دگرانی ، گرامی ۱۱۹ ، ۱۳۱ ،
 اقبال شیدائی : عطا دوم ۳۳۵ ، ۳۳۶ ،
 انوار ۱۰۱ ، ۱۰۶ ،
 اکبر آلہ آبادی : شاد ۳۸ ، ۵۲ ، ۸۰ ، ۹۸ ، ۱۱۲ ،
 ۱۶۸ ، صحیفہ ۱۰۱ ، ۱۱۳ ، ۱۳۵ ، ۱۵۲ ، ۱۵۳ ، ۱۶۱ ،
 ۱۷۱ ، عطا اول ۳۲۶ ، عطا دوم ۴۰ ، نیاز ۱۲ ،
 ۲۵ ، ۲۶ ، ۳۳ ، ۳۴ ، انوار ۱۸۵ ، گرامی ۴۳ ، ۵ ،
 ۹۳ ، ۱۰۱ ، ۱۵۵ ، ۲۱۴ ،
 اکبر : عطا اول ۳۳۱ ، دونوں نام
 اکبر بادشاہ : انوار ۷۰ ، مختلف ہیں
 اکبر حیدری : سر : شاد ۵۴ ، ۵۹ ، ۶۱ ، ۶۳ ، ۶۴ ،
 ۱۳۹ ، صحیفہ ۱۱۲ ، ۱۳۰ ، ۱۳۸ ، ۱۳۹ ، ۱۸۲ ،

ابو مصلیح : مولوی : عطا دوم ۳۳۹ ،
 اجمل خان : حکیم : صحیفہ ۱۸۲ ، گرامی ۲۰۰ ، ۲۰۱ ،
 احسان الحق شیخ : عطا دوم ۳۶ ،
 احمد بخش ڈاکٹر : عطا اول ۳۳۳ ،
 احمد دین : مولوی : نیاز ۵ ، انوار ۶۳ ،
 احمد سعید : مولوی : عطا اول ۳۸۱ ،
 احمد شاہ ابدالی : عطا دوم ۲۸۰ ،
 احمد عباس : عطا اول ۳۴۶ ،
 احمد علی : انوار ۹۳ ،
 احمد یار خان : نواب : انوار ۹۲ ، خطوط ۱۸۹ ،
 ۱۹۰ ،
 ارسطو : عطا دوم ۲۱۳ ، ۳۳۳ ،
 ارشاد علی خان : نواب : نیاز ۳۴ ،
 اسحاق خان : نواب : شاد ۴۹ ،
 اسد اللہ خواجہ : انوار ۱۶۱ ،
 اسد اللہ منشی : انوار ۱۶۳ ،
 اسلم : مولانا : نیازی ۳۰ ، ۳۱ ،
 اسلم جیرا چپوری : عطا اول ۳۳ ، ۳۳۶ ،
 گرامی ۲۳۳ ،
 اسماعیل پاشا : خطوط ۲۰۸ ،
 اسماعیل : حاجی سر : عطا دوم ۱۹ ، نیازی ۳۶ ،
 اسماعیل سیٹھ : عطا دوم ۹۳ ،
 اسماعیل شہید : شاہ : عطا اول ۱۲۲ ، عطا دوم ۳۸۱ ،

امیر احمد شاہ : رضوانی : انوار ۲۸۳ ،
 امیر الدین : حافظ : عطا اول مط
 امیر الدین خان : نیاز : ۳۹ ، ۲۶ ، ۱۳ ،
 امیر الدین : میاں : عطا اول ، ۳۸ ،
 امیر خان : عطا اول ، ۵ ،
 امیر خسرو : صحیفہ ، ۱۲۸ ،
 امیر شامی : : نیازی ، ۲۲ ،
 امیر شکیب ارسلان : عطا دوم ، ۳۳۳ ،
 امیر عبدالرحمن خان : عطا دوم ، ۲۸۰ ،
 امیر مینائی : صحیفہ ، ۱۳۵ ، ۱۳۶ ، عطا اول ، ۱۱ ، ۳ ،
 امین : انوار ، ۱۵۴ ،
 امین جنگ : نواب : گرامی ، ۲۲۶ ،
 انصار اللہ : مولوی : نیاز ، ۳۸ ،
 انصاری ڈاکٹر : نیازی ، ۹۵ ، ۱۲۶ ، ۲۳۹ ،
 ۲۵۰ ، ۲۹۹ ، انوار ، ۱۲۰ ، ۲۱۰ ، گرامی ، ۱۵۶ ،
 خطوط ، ۲۲۳ ،
 انعام اللہ : خطوط ، ۱۲۵ ،
 انعام اللہ (میر) : خطوط ، ۱۲۶ ،
 انعام اللہ شاہ : سید : ڈار ، ۱۲۵ ،
 اننت رام : شاد ، ۹۴ ،
 انور : عطا اول ، ۳۲۸ ، ۳۲۱ ، ۳۲۲ ، ۳۲۳ ،
 ۳۳۳ ، ۳۵۳ ، ۳۵۵ ، ۳۵۶ ، ۳۹۴ ،
 انور شاہ کشمیری : عطا اول ، ۳۳۳ ،

عطا اول ، ۲۲۶ ، ۳۸۵ ، عطیہ ، ۶۲ ،
 عطا دوم ، ۸۴ ، ۲۸۴ ، نیاز ، انوار ، ۱۳۶ ،
 ۱۳۸ ، گرامی ، ۹۱ ، ۹۹ ، ۱۰۲ ، ۱۱۲ ، ۱۱۳ ، ۱۱۴ ،
 ۱۳۲ ، ۱۳۳ ، ۱۳۴ ، ۱۳۹ ،
 اکبر علی پیر : انوار ، ۹۲ ،
 اکبر محی الدین : انوار ، ۱۴۸ ،
 اللہ بخش خان : بہادر : گرامی ، ۲۲۸ ،
 اللہ یار جوگی : انوار ، ۵۴ ،
 الزبیر ابن بکار : نیاز ، ۲۸ ،
 الطاف حسین حالی : صحیفہ ، ۲۹۴ ، عطا اول ، ۳۰۳ ،
 ۳۶۹ ، ۳۷۰ ، گرامی ، ۲۸۵ ، انوار ، ۱۹۱ ،
 خطوط ، ۴۰ ، ۶۱ ، ۲۰۵ ،
 الکنز نڈر : عطا اول ، ۴۵۸ ،
 المالطینی : صحیفہ ، ۱۵۷ ،
 امام شافعی : دیکھئے شافعی امام
 امام نووی : دیکھئے نووی امام
 امان اللہ : امیر : عطا دوم ، ۹۷ ،
 امان اللہ بنارسی : حافظ : عطا اول ، ۱۲۲ ،
 امتل : عطا دوم ، ۲۳۶ ، مزید ملاحظہ کیجئے بیگم سعود ،
 امداد : نواب : خطوط ، ۲۰۹ ،
 امرؤ سنگھ : سردار : عطیہ ، ۵ ، نیاز ، ۳۸ ،
 گرامی ، ۱۷۰ ، ۱۹۲ ، ۱۹۴ ، ۱۹۷ ،
 امیر : عطا دوم ، ۶۳ ،

برگان : ڈارن : ۱۰۳، خطوط ۲۲۴،

برہم حکیم : انوار ۶۷،

بشیر احمد زید : خطوط ۱۲۵،

بشیر کمال : خطوط ۱۵۱،

بھیری : عطا اول ۸۸، ۹۴، انوار ۱۵۴،

بہا اللہ : عطا اول ۵۱،

بھجت دہی : ڈاکٹر : نیازی ۱۲۷،

بو علی قلندر : عطیہ ۷۵،

بیدل : صحیفہ ۱۶۴، عطا اول ۸۶، ۹۴،

عطا دوم ۳۲۶،

بیری بیگ : سر : عطا اول ۳۹۴،

بیضاوی : خطوط ۱۶۵،

بیکن لارڈ : عطا دوم ۳۵، ۳۴۲،

بگیم گرامی : نیازی ۱۲، گرامی ۹۶، ۱۲۲، ۱۲۶،

۱۶۶، ۲۲۳، ۲۲۴،

بیگم مسعود : عطا اول ۳۲۵، ۳۲۶، ۳۲۷،

۳۲۸، ۳۳۱، ۳۳۲، ۳۳۳، ۳۳۴،

۳۵۵، ۳۵۶، ۳۵۸، ۳۵۹، ۳۶۰،

۳۶۱، ۳۶۲، ۳۶۳، ۳۶۴، ۳۶۵، ۳۶۶، ۳۶۸،

۳۶۹، ۳۸۰، ۳۸۳، ۳۸۴،

خطوط ۲۸۲، مزید ملاحظہ کیجئے "امتل"

بین : Bain : نیازی ۴۹،

————— پ —————

پرتاپ سنگھ : سر : انوار ۶۳،

انس احمد : عطا دوم ۴۵،

اورنگ زیب : عطیہ ۶۳، ۷۱، نیازی ۲۸۰،

انوار ۷۳،

اوہنڈ : عطا اول ۱۰۸،

اویس قرنی : عطا اول ۱۲۵،

اے ڈی حکیم : انوار ۱۶۱،

اینڈرسن : نیازی ۲۶۰،

————— ب —————

باباطاہر عریاں : عطا اول ۳۰۳،

بابر : خطوط ۱۹۲،

بابو : خواجہ : انوار ۵،

بارن : عطیہ ۵۱،

بچہ منقہ : عطا دوم ۹۴،

بختر : Buchner : نیازی ۴۹،

براؤن : پروفیسر : عطا اول ۳۹، ۴۲،

گرامی ۱۶۷، ۱۸۷ LETTS،

برٹن : عطا دوم ۲۷۵،

برکات احمد حکیم : عطا اول ۱۲۲،

برکات مولوی : عطا اول ۱۶۵، ۱۶۸،

برکات علی : ملک : عطا اول ۴۳۰، نیازی ۱۶۷،

ڈارن ۱۰۹، ۱۱۰،

گرامی ۲۳۸،

برکلے : خطوط ۲۲۶،

، ۲۸۶ ، ۷۶

ٹیگور رابندر ناتھ : صحیفہ ۱۱۲ ، عطا اول ، ۲۸۷ ،

، ۳۰۲ ، ۲۸۹

ٹیوٹ مسٹر : عطا اول ، ۳۰۱ ،

ج

جامی مولانا : صحیفہ ۱۶۶ ، عطا اول ، ۳۳ ، ۹۶ ،

خطوط ۱۲۱ ، گرامی ۱۳۲ ،

، ۲۰۳ ، ۱۹۸ ،

جان اسٹوارٹ مل : عطا اول ، ۲۵۳ ، عطا دوم ، ۲۴۳ ،

چاویدا قبال : شاد ، ۱۶۲ ، عطا اول ، ۳۱ ، ۳۳ ،

، ۲۲۳ ، ۲۷۸ ، ۳۲۰ ، ۳۲۶ ، ۳۳۲ ،

، ۳۵۸ ، ۳۶۳ ، ۳۶۶ ، ۳۶۸ ، ۳۷۱ ،

، ۳۷۵ ، ۳۸۴ ، ۳۸۵ ، ۳۸۶ ، ۳۰۳ ،

عطا دوم ، ۳۴۰ ، نیازی ، ۱۶۱ ، ۱۹۶ ، ۲۱۰ ، ۲۷۹ ،

انوار ، ۹۹ ، ۱۱۹ ، ۱۲۱ ، ۱۲۵ ، ۱۳۲ ،

، ۲۰۵ ، ۲۰۶ ، ۲۹۴ ، خطوط ، ۲۴۸ ،

جرمانوس : ڈاکٹر : نیازی ، ۸۳ ،

جرمن خاتون : عطا اول ، ۲۲۷ ،

جعفری : نیازی ، ۳۰۹ ،

جلال : انوار ، ۱۱۵ ،

جلال الدین : خطوط ، ۱۳۱ ،

جلال الدین مرزا : صحیفہ ، ۱۰۲ ، ۱۲۶ ، نیازی ، ۳۵ ،

گرامی ، ۱۸۰ ، ۱۸۵ ، ۱۹۳ ، ۲۲۱ ،

پرنس جی : عطا دوم ، ۲۸۹ ،

پکٹ ہال : عطا اول ، ۲۰۸ ،

پلوٹنس : نیازی ،

پنڈت جانگی : انوار ، ۱۶۰ ،

پنڈت مالوی : دیکھے مالوی پنڈت

پیرزادہ : نیازی ، ۵۲ ،

پیر سحر : شاد ، ۹۸ ،

ت

تائیر : ڈاکٹر : عطا اول ، ۳۰۲ ، عطا دوم ، ۳۳۹ ،

تاج الدین شاہ : مولانا : صحیفہ ، ۱۱۷ ، ۱۲۳ ،

صحیفہ ، ۱۸۲ ، ۱۸۵ ، ۱۸۷ ،

تاج محمد : گرامی ، ۱۲۲ ، ۱۳۴ ،

تارا چند : انوار ، ۵۳ ،

تارا سنگھ : ۶۸ LETTERS ،

تھیوڈور مارلین : صحیفہ ، ۱۱۲ ،

تھیکر : عطا اول ، ۳۱ ،

تیمور : عطا اول ، ۳۰ ، عطا دوم ، ۳۱۵ ،

ٹ

ٹاسٹی : عطا اول ، ۴۶۲ ، نیازی ، ۳۴ ، خطوط ، ۸۹ ،

ٹامس آرنلڈ : دیکھے آرنلڈ پروفیسر

ٹیلیو سلطان : عطا اول ، ۲۴۶ ، عطا دوم ، ۱۹ ، ۹۲ ، ۹۴ ،
نیازی ، ۳۲۳ ، انوار ، ۳۱۸ ،

ٹینیسن : خطوط ، ۷۱ ،

ٹیک چند بہار : عطا اول ، ۸۹ ، انوار ، ۷۴ ،

جلیل احمد: خطوط ۱۵۲،
 جلیل احمد قدوائی: ۲۲۶ LETTS،
 جماعت علی شاہ: انوار ۶۰،
 جمال صاحب: شاد ۱۲۳،
 جمال الدین افغانی: عطا اول ۲۱۶، عطا دوم ۲۳۱،
 جمال محمد سیٹھ حاجی: عطا دوم ۹۱،
 جمعیت سنگھ ڈاکٹر: نیازی ۲۷۱،
 جنسید بغدادی: عطا دوم ۵۵، انوار ۲۸۷،
 جواہر لعل نہرو: جناح ۱۶، ۲۰، ۲۱، عطا اول ۲۷۸،
 جوش ملیح آبادی: شاد ۱۵۹،
 جوگندر سنگھ بھردار: صحیفہ ۱۳۵،
 عطا دوم ۱۶۳، نیاز ۳۳،
 جوہر (محمد علی) دیکھیے محمد علی جوہر،
 جہانگیر اشرف شاہ: عطا اول ۲۳،
 جی جے: (GIEG ER) نیاز ۴۹،
 جیمز: ڈار ۴۴،
 حارث ابن اسد المجاسی: عطا اول ۶۸،
 حافظ شیرازی: شاد ۱۰۲، صحیفہ ۱۲۳، ۱۶۵، ۱۶۶، ۱۶۸، ۱۶۹،
 عطا اول ۳۵، ۳۷، ۳۸، ۳۹، ۴۰، ۴۲، ۴۳، ۵۲،
 عطا دوم ۵۲، ۵۴، ۶۱، ۵۸، نیاز ۲۲، عطا دوم ۲۲، ۲۳، ۳۱،
 گرامی ۱۸۰، خطوط ۱۱۱، ۱۲۷، ۱۲۸،
 حامد خواجہ: عطا دوم ۳۹،
 حامد علی خان: نیازی ۳۸، ۴۲، ۴۱، انوار ۱۴۳،
 حبیب الرحمن شروانی (مولوی)،
 عطا دوم ۲۵، نیاز ۴۳،
 حبیب اللہ خواجہ: نیازی ۱۶، شاد ۹۵،
 حبیب اللہ: سردار: انوار ۹۲،
 حبیب: سید: انوار ۹۳،
 حسرت موہانی: انوار ۶۸،
 حسن اختر: راجہ: نیازی ۳۱، ۳۲،
 حسن، امام: گرامی ۱۳۱،
 حسن امام: سید: صحیفہ ۱۸۶، گرامی ۱۸۹،
 حسن نظامی: خواجہ: شاد ۷۷، ۸۲، ۹۵، ۹۸،
 ۱۰۵،
 صحیفہ ۱۰۲، ۱۳۵، ۱۳۵، ۱۶۱، ۱۶۲، ۱۶۳، ۱۶۵،
 ۱۶۸، ۱۶۹، ۱۷۳، ۱۸۵، عطا دوم ۳۶، ۳۳،
 ۶۳، ۳۶۹، نیاز ۲۴، انوار ۶۲، ۱۴۳،
 ۱۷۹، ۱۸۰، ۱۸۶،
 خطوط ۷۶، ۷۷،
 حسین، امام: عطا اول ۵۳، گرامی ۱۱۳، ۱۲۵، ۱۳۱،

— شرح —

چراغ دین: میاں: خطوط ۱۸۸،
 چراغ علی: انوار ۳۱۸،
 چمن لال: صحیفہ ۱۲۹،
 چھوڑام: (پنڈت) خطوط ۱، نیاز ۱۰،
 چھوڑام: سر: ڈار ۱۰۶،
 — شرح —

خ

- خاتقانی: خطوط ۱۰۳،
 خالد بن ولید: نیاز ۲۸،
 خالد شیلڈرک: عطا دوم ۲۸،
 خالدہ ادیب خانم: عطا دوم ۳۳۵، نیازی ۲۳۴،
 ۲۳۹، ۲۴۹، ۲۵۰، ۲۵۳،
 خان بہادر صاحب: عطا اول ۳۰۹، ۳۱۰،
 خان بہادر ڈاکٹر: ڈار ۲۳۷،
 خانخانان: گرامی ۱۹۵،
 خضر^۴: عطا اول ۱۱۹، گرامی ۲۰۵، ۲۰۶، خطوط ۸۱،
 خلیفہ عبدالحکیم: انوار ۲۱۳،
 خجاری شاہ: شاد ۱۰۸، صحیفہ ۱۳۵، ۱۳۷، ۱۵۹،
 خواجہ اعظم: خطوط ۱۷۷،
 خوشحال خاں خٹک: عطا اول ۳۱۰، عطا دوم ۳۱۰،
 خوشی محمد چودھری: عطا اول ۰۹، گرامی ۲۰۳،

د

- درابی مرزا: عطا اول ۴۳،
 داراشکوہ: خطوط ۷۸،
 داغ: شاد ۳، عطا اول ۳، ۱۱،
 دانٹے: عطا دوم ۳۴۲، ۳۴۹،
 انوار ۱۰۳،
 دل محمد خواجہ: نیاز ۱۲،
 دلپسنگ شہزادی: صحیفہ ۱۳۵، عطیہ ۷۵،

حسین ابن منصور: عطا اول ۲۱۶،

حسین احمد مدنی: انوار ۱۶۶، ۱۶۸،

حسنت علی: مولوی: عطا اول ۴۹،

حضور صلی اللہ علیہ وسلم: صحیفہ ۱۵۹، ۱۷۲،

خاج ۲۳، عطا اول ۳۱، ۳۱، ۳۱، ۳۱، ۳۱، ۳۱،

۳۱، ۳۱، ۳۱، ۳۱، ۳۱، ۳۱، ۳۱، ۳۱،

۳۹۹، ۳۸۱، ۳۷۶، ۳۶۲، ۳۲۹، ۳۲۲،

۳۰۴، ۳۰۶، ۳۱۳، ۳۱۳، عطا دوم ۹۳، ۳۴۱،

نیازی ۳۱، ۳۱، ۳۱، ۳۱، ۳۱، ۳۱، ۳۱، ۳۱،

۱۵۰، ۲۱۶، ۲۶۳، گرامی ۱۳۶، ۱۳۷،

خطوط ۹۲، ۱۶۶، ۲۶۳، ۳۷۸،

۱۵۸ LETTS

حکیم نابینا: عطا اول ۲۸۲، ۲۸۳، ۳۷۳،

۳۸۳، ۳۱۳، عطا دوم ۲۳۷، نیاز ۵۵،

نیازی ۱۳۲، ۱۳۳، ۱۳۶، ۱۳۹، ۱۵۵، ۱۵۶،

۱۶۰، ۱۶۳، ۱۶۶، ۱۶۷، ۱۶۸، ۱۶۹،

۱۸۲ تا ۱۹۴، ۱۹۷ تا ۲۰۱، ۲۰۶ تا ۳۳۵،

۲۳۸ تا ۲۴۵، ۲۴۹ تا ۲۵۰، ۲۶۲ تا ۲۷۶،

۲۸۹ تا ۲۹۹، گرامی ۱۵۶، ۲۳۸،

حلیمہ: گرامی ۱۵۲،

حمید اللہ خان: شاد ۳۳، مزید دیکھیے نواب بھوپال

حمید حسن: عطا دوم ۹۱،

حیات صاحب: عطا اول ۳۳۵،

رازی امام : عطا اول ، ۱۲۸ ، ۱۵۸ ، ۱۶۳ ،

عطا دوم ۲۱۳ ،

رابنسن کرنل : عطا اول ، ۳۷۷ ،

راسخ : صحیفہ ۱۶۵ ،

زاس مسعود : عطا اول ، ۱۶۷ ، ۱۶۸ ، ۱۷۲ ، ۱۷۳ ،

۱۷۵ ، ۲۲۹ ، ۲۳۱ ، ۳۱۷ ، ۳۲۰ ، ۳۲۲ ،

۳۲۶ ، ۳۲۷ ، ۳۲۹ ، ۳۳۴ ، ۳۹۰ ،

عطا دوم ۸۳ ، ۳۲۶ ، ۳۲۷ ، ۳۲۸ ، ۳۲۹ ،

نیازی ۲۵۳ ، ۲۸۵ ، ۳۲۶ ، ۳۲۷ ، ۳۲۸ ، انوار ۲۰۵

خطوط ۲۳۶ ، ۲۳۹ ، ۲۴۳ ، ۲۴۶ ،

۲۳۷ ، ۲۸۱ ،

راشد الخیری : خطوط ۲۵۳ ،

راغب اصفہانی : عطا اول ۱۸۶ ، عطا دوم ۳۳۱ ،

راقم الدولہ ظہیر : صحیفہ ۱۰۱ ،

راما کرشنا : نیاز ۳۱ ،

ربانی امام : خطوط ۱۱۶ ، مزید دیکھئے ابن عربی -

رحمان راہ : انوار ۱۶۲ ، ۱۶۳ ،

رحمت اللہ بالو : گرامی ۱۳۶ ،

رحمت اللہ ماسٹر : نیاز ۲۹ ،

رحمان ڈاکٹر : عطا اول ۳۳۳ ، ۳۷۱ ،

خطوط ۲۳۳ ، ۲۳۵ ، ۲۳۷ ،

رحمت علی چودھری : عطا دوم ۳۲۲ ،

رحیم بخش : انوار ۲۱۲ ،

گرمی ۱۷۰ ، ۱۹۷ ،

دولتانہ : جناح ۱۳ ،

دیار پیر سبخر : شاد ۱۲ ،

دین محمد : انوار ۹۲ ، ۹۳ ، ۱۱۵ ،

ط

ڈار لنگ مسٹر : عطا اول ۳۲۲ ، ۳۲۳ ،

ڈالفس ڈاکٹر : عطا دوم ۲۹۵ ،

ڈوک کرنل : نیازی ۱۳۷ ، ۱۳۸ ،

ڈکنسن مسٹر : عطا اول ۱۱۳ ، ۱۱۶ ، ۱۱۷ ،

ڈیکارٹ : عطا سوم ۳۳۲ ،

ڈینی سن سر : ۸۱ ،

ذ

ذکار الدین خان : انوار ۱۰۲ ،

ذاکر حسین سید : نیازی ۱۰۹ ، ۱۲۷ ، ۲۰۱ ،

ذوالفقار علی دیوبندی : عطا اول ۸۸۰ ،

ذوالفقار علی خان نواب : صحیفہ ۱۱۳ ،

عطا اول ۷۳ ، ۱۵۹ ، ۳۰۳ ، نیاز ۱۵ ،

۱۷ ، ۱۸ ، ۵۱ ، انوار ۷۳ ، ۱۰۶ ، ۱۱۵ ، ۱۳۹ ،

۱۳۶ ، ۱۵۲ ، ۱۸۵ ، ۱۹۲ ، ۱۹۹ ، ۲۰۲ ،

۲۰۳ ، ۲۲۳ ،

س

رابندر ناتھ ٹیگور : دیکھیے ٹیگور ،

رابنسن کرنل : عطا اول ۳۷۷ ،

سائیس رب: صحیفہ ۱۳۱، ۱۵۶
 سبط نبی: LETTS: ۹۵
 سٹورٹ: جان مل: دیکھئے جان سٹورٹ بل،
 سٹورڈرڈ: عطا دوم ۲۴۴
 سٹیفن کرنل: نیاز ۲۱
 سجاد حسین خواجہ: عطا اول ۲۰۷، ۲۶۸
 سجاد حیدر یلڈرم: عطا دوم ۲۷۲
 سخابی نجفی: خطوط ۹۱
 سراج الدین: نیاز ۰۴
 سراج الدین پال: مولوی: عطا اول ۲۹
 سراج الدین (منشی): نیاز ۵، خطوط ۱۶۳
 سراج الدین میر: عطا اول ۲۱۸
 سراج الدین خان: گرامی ۱۴۵، ۲۳۹
 سرسید احمد خاں: عطا اول ۳۱۴، عطا دوم ۸۱
 ۲۱۶، انوار ۳۱۷، خطوط ۲۶۳، ۲۸۱
 سرور خان: عطا اول ۱۸۵
 سروجنی نائیڈو: نیاز ۲۰۶
 سعدی: عطا اول ۳۹، سعدی شیخ: انوار ۱۵۱
 سعید پاشا: خطوط ۹۹
 سکندر حیات: خاج ۱۳، ۲۸، ۳۳، ۳۵
 ۳۶، ڈار ۱۰۵، ۱۰۷، ۱۰۸
 ۱۰۹
 سقراط: LETTS: ۱۸۷

رحیم بخش شیخ: انوار ۲۱۲
 رحیم بخش شیخ: گرامی ۲۲۳، خطوط ۱۶۰
 رحیم بخش سر: انوار ۹۲، رستم: عطیہ ۵۶
 رشید: عطا اول ۳۳۱
 رشید احمد صدیقی: عطا اول ۳۸۴، عطا دوم ۲۳۴
 ۲۲۶ LETTS
 رفیق: خطوط ۲۳۲
 روز بہان نقلی شیخ: نیاز ۴
 رؤف بے: نیاز ۱۰۸
 رؤف پاشا: انوار ۲۱۰
 روم مولانا: عطا اول ۸۶، ۹۶، ۲۸۳
 عطا دوم ۶۴، ۱۶۲، نیاز ۱، نیاز ۴۴
 خطوط ۱۶۳، ۲۳۸
 ریاض خیر آبادی: انوار ۶۷
 ریاض میاں: گرامی ۲۰۱
 ریگیسن: گرامی ۱۳۹
 رینان: عطا اول ۴۶۸
 —————
 زمخشری: خطوط ۱۶۴
 زویبیر: ڈاکٹر: عطا دوم ۲۷۶
 —————
 سس
 سارن: انوار ۲۲۴، سالار جنگ: صحیفہ ۱۰۲
 سائل دہلوی: انوار ۱۵۰، گرامی ۲۳۵

شاد عظیم آبادی : عطا اول ۳۲۲ ،
 شادی لال سر : شاد ۱۵۳ ،
 شافعی : امام : صحیفہ ۱۳۰ ،
 شاہ پور : انوار ۴۴ ،
 شاہجہان : انوار ۴۳ ،
 شاہتواز : میاں : خطوط ۲۴۳ ،
 شاہ ولی اللہ : نیاز ۱ ، ۵ ،
 شاہ سلیمان : عطا دوم ۳۵۴ ،
 شاہ سلیمان پھلواڑی : انوار ۱۸۳ ،
 شاہ ولی اللہ : عطا اول ۱۶۲ ، ۱۸۸ ، ۱۹۴ ،
 عطا دوم ۲۴۲ ، خطوط ۱۶۳ ،
 شبلی مولانا : عطا اول ۳۹ ، ۴۶ ، ۴۷ ، ۸۰ ،
 ۱۳۳ ، ۱۶۰ ، ۱۶۱ ، ۱۶۳ ، عطا دوم ۶۲ ، انوار ۷۰ ، خطوط ۷۳ ،
 شبیر احمد مولوی : عطا دوم ۲۵۷ ،
 سترے ٹن : ڈار ۱۲۱ ،
 شجاع الدین خلیفہ : نیاز ۱۴۳ ، انوار ۹۵ ،
 شرف الدین : امام : انوار ۱۵۳ ،
 شریف متقی : ڈاکٹر : نیاز ۲۳۲ ،
 شعیب : عطا اول ۳۳۲ ، ۳۳۴ ، ۳۵۹ ، ۳۶۶ ،
 ۳۷۹ ، ۳۹۰ ، نیاز ۸۱ ، انوار ۹۷ ،
 خطوط ۲۳۶ ،
 شفیع : عطا اول ۱۵۹ ، ۴۵۷ ، عطا دوم ۳۹۶ ،

سلامت اللہ شاہ : نیاز ۱۰۸ ، ۱۱۷ ،
 ۱۲۱ ، ۱۴۴ ، ۱۵۷ ، ۲۸۱ ،
 سلطان احمد (میرزا) صحیفہ ۱۵۳ ، گرامی ۱۹۱ ،
 سلیم اللہ خواجہ : صحیفہ ۱۳۲ ،
 سلیمان : خطوط ۲۰۶ ،
 سلیمان اعظم : خطوط ۹۵ ،
 سلیمان تونسوی : عطا دوم ۳۷۷ ،
 سلیمان : ڈاکٹر : خطوط ۲۰۶ ،
 سلیمان ندوی : عطا اول ۱۶۶ ، ۱۶۷ ، ۲۳۶ ، ۳۰۳ ،
 خطوط ۱۶۷ ، ۲۳۳ ، ۲۵۱ ،
 ثانی حکیم : عطا اول ۳۶ ، عطا دوم ۱۶۲ ، گرامی ۱۴۳ ،
 سار : شاد ۳۰۰ ،
 سنجانی : عطا دوم ۵۵ ،
 سودی : عطا اول ۳۲ ،
 سورنی : نیاز ۳۰ ،
 سہروردی : حبس : خطوط ۲۱۰ ،
 سہروردی : شیخ : عطا اول ۱۲۸ ،
 سید علی امام : شاد ۱۰۷ ، گرامی ۱۰۲ ،
 سیکرٹری اسٹیٹ انڈیا : عطیہ ۵۹ ،
 سیمونل ہور : عطا اول ۲۰۳ ،
 سی آر واس : عطا اول ۲۳۲ ،
 سیتارام : شاد ۹۴ ،
 شاد : خطوط ۷۲ ،

شیلے: عطیہ ۵۸،

ص

صابر: نیازی ۵۰،

صادق علی خان: عطا اول ۲۲،

صائب: عطا اول ۹۲، نیاز ۳۷،

انوار ۱۱۵،

صدر اعظم صاحب: انوار ۱۳۳،

صدر الدین شیرازی ملا: عطا دوم ۱۶۰،

صدر یار جنگ: مولوی نواب: عطا اول ۱۸۸،

صدیق: عطا اول ۵۷، نیاز ۴۱،

خطوط ۱۱۷،

صدر علی شاہ، سید: نیاز ۴۱، گرامی ۱۹۲،

۲۰۶، ۲۰۳

صلاح الدین ایوبی: عطا اول ۳۳۶،

صلاح الدین فدائیش: عطا دوم ۹۰،

صلاح الدین سلجوقی: سردار: عطا اول ۳۲۷،

۳۶۴، ۳۹۲، نیازی ۲۶۱، ۲۶۲،

خطوط ۲۰۳،

ض

ضیاء الاسلام: خطوط ۲۵۴،

ضیاء الدین طباطبائی: عطا دوم ۳۴۴،

ضیابک: عطا اول ۱۴۷،

ط

شفیع پروفیسر: عطا اول ۲۱۸،

شفیع داؤدی: عطا اول ۳۳۹، نیازی ۵۰،

۷۰ LETTS

شفیق: خطوط ۱۱۳،

شکیب ارسلان: نیازی ۱۶۱،

شمس الدین: عطا دوم ۳۸۳،

شمس الدین مولوی: عطا دوم ۳۸۰، ۳۷۸،

شمس الحسن: ۱۸۵ LETTS،

شمس الدین: حاجی: انوار ۳۱۶،

شمس تبریز: شاد ۷۹،

شوکانی: قاضی: عطا اول ۱۳۶، ۱۴۱،

شوکت علی: مولانا: عطا اول ۳۲۸، نیازی ۲۲،

انوار ۲۰۸، ڈار ۳۹، گرامی ۱۶۵،

۲۱۵ LETTS

شوین ہار: ۶۵،

شوچرن داس لالہ: گرامی ۱۴۰،

شوزائن: پنڈت: انوار ۷۲،

شہاب الدین چودھری: عطا اول ۷۳، نیازی ۵۰،

شہاب الدین مقتول: ۲۲۴ LETTS،

شیخ ملا: انوار ۶۲،

شیرازی: دہندستان کے،

عطا دوم ۱۵۶،

شیکپیر: عطا دوم ۶۴،

- عالمگیر پشاد : صحیفہ ۱۲۶ ،
 عائشہ حضرت : عطا اول ۱۹۱ ،
 عبداللہ چغتائی : عطا دوم ۲۵۷ ، ۳۲۸ ،
 عبداللہ شیخ : عطا اول ۳۳۳ ، خطوط ۲۰۵ ،
 عبداللہ صوفی : خطوط ۱۲۷ ،
 عبداللہ عمادی : صحیفہ ۱۷۴ ،
 عبداللہ غزنوی : انوار ۷۱ ،
 عبداللہ یوسف علی : عطا اول ۳۰۶ ،
 عبدالسباسط : ڈاکٹر : عطا اول ۳۳۴ ،
 ۲۷۱ ، ۳۷۹ ، ۳۹۰ ،
 عبدالحق مولوی : شاد ۷۱ ، گرامی ۱۲۲ ،
 عبدالحمید : عطا اول ۳۳۰ ، ۳۳۳ ،
 ۴۳۵ ، انوار ۷۲ ، ڈاکٹر ۸۳ ،
 عبدالحمید سلطان : عطا دوم ۲۷۵ ،
 عبدالحمید شیخ : عطا اول ۳۳۲ ، ۳۳۳ ، ۳۳۸ ،
 عبدالحی : عطا اول ۳۲۳ ، ۳۳۰ ، ۳۳۴ ، گرامی ۲۳۸ ،
 عبدالحی انصاری : نیازی ۲۲۶ ، ۲۳۱ ،
 عبدالرحمن : LEHS : ۲۲۰ ،
 عبدالرحمن المهاجر : نیاز ۲۸ ،
 عبدالرحمن بھوپالی : ڈاکٹر : نیاز ۱۳ ،
 عبدالرحمن چغتائی : عطا دوم ۳۳۲ ، ۳۳۹ ،
 ۳۳۵ ، خطوط ۱۷۰ ،
 عبدالرحمن بجنوری : ڈاکٹر ، عطا دوم ۶۹ ،

طالب آملی : انوار ۱۱۵ ، گرامی ۱۶۶ ،

طلوت : انوار ۱۶۹ ،

طاہر الدین منشی : عطا اول ۳۷۸ ، ۳۸۶ ،

نیازی ۱۶۱ ، انوار ۱۰۱ ، خطوط ۲۱۱ ،

طوسی : انوار ۲۰۱ ،

— ظ —

ظاہر شاہ : عطا اول ۳۶۴ ،

ظفر الحسن ڈاکٹر : عطا اول ۳۹۴ ،

ظفر الحسن سید : ڈاکٹر ۷۷ ،

ظفر اللہ چودھری : عطا اول ۴۳۵ ،

ظفر علی خان مولوی : شاد ۶۹ ، ۷۶ ،

جناح ۹ ، عطا دوم ۳۴ ، نیازی ۳۱۸ ، ۳۲۱ ،

انوار ۶۳ ، ۹۳ ، ۹۵ ، ڈاکٹر ۸۲ ،

گرامی ۱۳۳ ، ۱۳۶ ،

ظہومی : عطا اول ۸۶ ، ۹۳ ، ۹۶ ،

گرامی ۱۷۳ ،

— ع —

عابد : نیازی ۲۲ ، ۱۸۱ ،

عابد حسین : نیازی ۳۰ ،

عاشق حسین شاہ : عطا اول ۱۸۸ ،

عالم جان : مفتی : عطا اول ۱۱۸ ، ۱۲۹ ،

عالمگیر اورنگ زیب : عطا دوم ۴۳ ، ۴۸ ،

۵۳ ، ۵۹ ،

عبدالرحمن کاشفري : خطوط ۲۵۱ ،
 عبدالرب مرزا : گرامی ۲۳۰ ،
 عبدالرحیم : LEITS ۲۲۹ ،
 عبدالرزاق : انوار ۳۲ ،
 عبدالرؤف : سید : عطا دوم ۶۷ ،
 عبدالسلام مولوی : انوار ۱۳۹ ،
 عبدالصمد خان : سر : عطا اول ۲۲۲ ،
 عبدالصمد : صاحبزاده : عطا دوم ۲۹۳ ،
 عبدالعزیز : عطا اول ۳۳۰ ، نیاز ۲۳ ،
 عبدالعزیز شاه : انوار ۲۳۵ ،
 عبدالعزیز علامه : عطا دوم ۳۷۹ ،
 عبدالعزیز شیخ : انوار ۸۹ ،
 عبدالعزیز : میان : نیاز ۳۶ ، گرامی ۱۵۹ ،
 عبدالعلی طهرانی : علامه شیخ : شاد ، ۱۰ ،
 عبدالغفور : عطا دوم ۹۳ ،
 عبدالغنی : عطا اول ۳۸۶ ،
 عبدالقادر : سید : انوار ۹۳ ، ۲۰۲ ،
 عبدالقادر : شیخ : عطا اول ۲۰ ، ۱۵۹ ، ۳۳۹ ،
 عطیه ۵۰ ، ۵۳ ، عطا دوم ۳۶ ، ۳۶۸ ،
 نیاز ۳۷ ، ۵۰ ، انوار ۵۳ ، ۶۸ ،
 گرامی ۱۳۳ ، ۱۰۶ ، خطوط ۹۴ ، ۱۰۳ ،
 ۱۷۱ ،
 عبدالقادر : مولوی : انوار ۸۹ ،

عبدالکریم مولوی : انوار : ۱۳۸ ،
 عبداللطیف خان : نیازی ۳۰۳ ،
 عبدالماجد دریا آبادی : مولوی : عطا اول ۱۱۵ ، عطا دوم ۵۱ ،
 گرامی ۲۳۳ ،
 عبدالماجد بدایونی : مولوی : عطا اول ۲۱۰ ،
 عبدالمجید : نیازی ۱۹۰ ، انوار ۱۷۲ ، ۱۷۳ ، ۱۳۳ ،
 عبدالمجید سالک : انوار ۹۷ ،
 عبدالمجید قریشی : عطا دوم ۹۳ ،
 عبدالواحد ڈاکٹر : خطوط ۱۶۳ ،
 عبدالوحید ، خواجہ : نیازی ۲۹۰ ،
 عبدالوہاب الفارسی : حلیم : انوار ۱۲۰ ،
 عبدالوہاب نجدی : عطا دوم ۲۳۱ ،
 عتیق اللہ شیخ : انوار ۱۸۷ ، ۱۸۸ ،
 عثمان پرشاد راجہ : صحیفہ ۱۱۱ ،
 عثمان مختاری : عطا دوم ۲۵۸ ،
 عراقی : عطا اول ۳۳ ، ۳۳۳ ، عطا دوم ۳۳۳ ، ۳۳۴ ،
 عرشی امرتسری : نیاز ۳۱ ،
 عرفی : صحیفہ ۱۱۳ ، عطا اول ۵۳ ، عطا دوم ۳۵ ،
 انوار ۱۱۵ ، گرامی ۱۶۳ ، ۱۷۳ ، ۲۰۶ ،
 عزیز الرحمن مفتی : عطا دوم ۲۵۷ ،
 عزیز یار جنگ : نواب : عطا اول ۲۸۹ ،
 نیاز ۲۲ ،
 عزیز بکھنوی : مرزا : گرامی ۱۰۵ ، عطا دوم ۲۲۷ ،
 عشق بیچہ : انوار ۷۳ ،

عطا محمد شیخ : صحیفہ ۱۰۹، ۱۱۲، علیہ ۳۵، ۳۸،
 نیاز ۵، ۲۱، ۲۲، عطا دوم ۲۳، ۳۰، ۳۶،
 نیازی ۲۱۹، ۲۵۸، ۲۵۹، گرامی ۱۵۷،
 خطوط ۶۷،
 عطیہ بیگم : انوار ۱۰۳، خطوط ۲۰۵،
 عظیم اللہ : شیخ : خطوط ۱۸۹،
 علی رضا : صحیفہ ۱۳۴، عطا اول ۹۶، عطا دوم ۳۳،
 ۳۵۴، انوار ۱۳۸،
 گرامی ۱۴۷،
 علی امام : سر : شاد ۱۶۳، صحیفہ ۱۰۲، ۱۳۷،
 ۱۳۹، نیاز ۲۱، گرامی ۱۸۹، ۲۳۱،
 خطوط ۲۰۸، ۲۱۰،
 علی بخش : عطا اول ۳۲۶، ۳۵۸، ۳۵۹، ۳۶۶،
 ۳۷۶، ۳۸۱، ۳۸۲، ۳۸۳، ۳۸۴،
 ۳۸۵، ۳۹۲، عطا دوم ۳۳۵، نیازی ۸۱،
 ۱۰۸، ۱۳۲، ۱۶۰، ۱۶۱، ۱۶۶، ۱۸۲،
 ۱۹۰، ۱۹۴، ۲۰۱، ۲۰۳، ۲۰۴، ۲۱۱، ۲۳۵،
 ۲۸۱، ۲۹۲،
 انوار ۹۸، ۱۰۱، ۱۱۹، ۲۰۶،
 گرامی ۱۰۶، ۱۲۳، ۱۳۰، ۱۳۱، ۱۳۲، ۱۶۶،
 ۱۸۵، ۱۸۶، ۱۸۸، ۲۹۷، ۲۰۳،
 خطوط : ۲۰۵، ۲۱۰، ۲۳۳، ۲۳۸،
 ۲۶۳،
 علی بلگرامی : سید : صحیفہ ۱۳۹،
 علی بیگ : عطا اول ۳۳۰،
 علی حزیں : شیخ : انوار ۱۸۱،
 علی حسن : سید : LETS ۲۲۶،
 علی رزاق : شیخ : عطا اول ۳۹،
 علی شاہ حافظ : شاد ۲۳،
 علی قاری : طلا : عطا اول ۱۹۳،
 عمادی مولوی : عطا اول ۲۵،
 عمر رضا : عطا اول ۱۸۳، خطوط ۱۱۷،
 عمر الدین : محمد : عطا اول ۶۸،
 عمر بخش : شیخ : نیاز ۱۱، ۱۳، ۳۱،
 گرامی ۱۳۲، ۱۳۳، ۱۴۲،
 ۱۵۸،
 عمر حیات خان : گرامی ۱۹۳،
 عمر خیام : عطا اول ۱۷۸، خطوط ۹۱،
 عمر باسٹس : عطا دوم ۸۹،
 عنایت اللہ مشرقی : عطا اول ۱۳۸،
 عنبر صاحب : عطا اول ۲۲،
 عیسیٰ : عطا دوم ۲۳۱، مزید دیکھیے مسیح
 غ
 غالب مرزا : شاد ۹۵، صحیفہ ۱۱۳،
 عطا اول ۱۱۷، ۲۹۶،
 خطوط ۷۷، نیاز ۸،

عطا محمد شیخ : صحیفہ ۱۰۹، ۱۱۲، علیہ ۳۵، ۳۸،
 نیاز ۵، ۲۱، ۲۲، عطا دوم ۲۳، ۳۰، ۳۶،
 نیازی ۲۱۹، ۲۵۸، ۲۵۹، گرامی ۱۵۷،
 خطوط ۶۷،
 عطیہ بیگم : انوار ۱۰۳، خطوط ۲۰۵،
 عظیم اللہ : شیخ : خطوط ۱۸۹،
 علی رضا : صحیفہ ۱۳۴، عطا اول ۹۶، عطا دوم ۳۳،
 ۳۵۴، انوار ۱۳۸،
 گرامی ۱۴۷،
 علی امام : سر : شاد ۱۶۳، صحیفہ ۱۰۲، ۱۳۷،
 ۱۳۹، نیاز ۲۱، گرامی ۱۸۹، ۲۳۱،
 خطوط ۲۰۸، ۲۱۰،
 علی بخش : عطا اول ۳۲۶، ۳۵۸، ۳۵۹، ۳۶۶،
 ۳۷۶، ۳۸۱، ۳۸۲، ۳۸۳، ۳۸۴،
 ۳۸۵، ۳۹۲، عطا دوم ۳۳۵، نیازی ۸۱،
 ۱۰۸، ۱۳۲، ۱۶۰، ۱۶۱، ۱۶۶، ۱۸۲،
 ۱۹۰، ۱۹۴، ۲۰۱، ۲۰۳، ۲۰۴، ۲۱۱، ۲۳۵،
 ۲۸۱، ۲۹۲،
 انوار ۹۸، ۱۰۱، ۱۱۹، ۲۰۶،
 گرامی ۱۰۶، ۱۲۳، ۱۳۰، ۱۳۱، ۱۳۲، ۱۶۶،
 ۱۸۵، ۱۸۶، ۱۸۸، ۲۹۷، ۲۰۳،
 خطوط : ۲۰۵، ۲۱۰، ۲۳۳، ۲۳۸،
 ۲۶۳،

نیازی ۱۴۹، انوار ۱۰۸،

گرامی ۱۰۲،

غلام محی الدین: ماسٹر: گرامی ۹۹،

غلام یسین: انوار ۹۲،

غنی کاشمیری: عطا اول ۸۶، گرامی ۱۲۲،

ف

فاخر: مولانا: گرامی ۱۶۳،

فاطمہ بیگم: عطا اول ۲۲۵،

فاطمہ زہرہ: گرامی ۱۲۳، ۱۲۵، ۱۳۱،

خطوط ۱۲۸، ۱۸۶ LEHS،

فان کریم: انوار ۱۸۴،

فراؤ: عطیہ ۵۰، ۵۳،

فرخ سیر: نیازی ۱۶۳،

فردوسی: عطا دوم ۳۸،

فرقہ رسن: مس: عطا اول ۳۵۵،

فریاد: عطا اول ۳۲۲،

فرید الدین عطار: صحیفہ ۱۵۲،

فرید خواجہ چاچڑاں شریف: عطا دوم ۳۴۴،

فشر ڈاکٹر: عطا دوم ۲۴۵،

فضل الدین احمد: مولوی: عطا اول ۱۱۰، ۱۱۱،

فضل الرحمن انصاری: عطا اول ۳۰۰،

فضل الرحمن گنج مراد آبادی: عطا دوم ۳۴۴،

فضل محمد حافظ: خطوط ۱۶۰،

عطا دوم ۳۲۶،

غزالی امام: عطا اول ۶۶، ۶۸، ۱۲۸،

عطا دوم ۳۳۲، نیاز ۵، انوار ۲۰۱،

خطوط ۱۶۳، ۱۸۴ LEHS،

۳۲۳،

غزالی مشہدی: انوار ۱۱۵،

غلام احمد قادیانی: عطا اول ۱۸۹، انوار ۳۶۸،

غلام اللہین: خواجہ: عطا اول ۳۳۳،

غلام بھیک نیرنگ: عطا اول ۹،

۲۲۶، عطا دوم ۳۵۶، انوار ۱۸۳،

۱۹۵، گرامی ۲۲۵، خطوط ۴۴، ۴۹،

غلام جابر ٹھیکیدار: نیازی ۱۴۵،

غلام رسول: جناح ۲۶، ۲۹،

غلام رسول مہر: عطا اول ۱۵۱، عطا دوم ۳۳۸،

انوار ۲۱۲، ڈار ۱۱۱،

خطوط ۲۱۲،

غلام سرور: خطوط ۱۲۹،

غلام صابر: نیازی ۵۰،

غلام محمد: عطا دوم ۳۳۰،

غلام محمد خاں: شاہزادہ: انوار ۱۲۲،

غلام محمد ڈار: انوار ۵۶،

غلام مرشد: انوار ۹۳،

غلام محی الدین: مولوی: عطا اول ۳۵۳،

کتوری لال: عطا دوم ۵۶،

کشن: صحیفہ ۱۷۲،

کشن پرشاد: شاد ۱۷، عطا دوم ۴۳، صحیفہ ۱۷۲،

گرامی ۱۰۲، ۱۱۰، ۱۱۲، ۱۱۵، ۱۲۱، ۱۲۳،

۱۲۹، ۱۳۴، ۱۳۹، ۲۱۸، ۲۳۱، ۲۳۵،

کلا رک: عطا اول ۳۹، ۴۱،

کلیفورڈ: مانشرڈٹ: ڈاکٹر: عطا اول ۲۶۹،

کمال الدین خواجہ: صحیفہ ۱۵۷،

کمال بے: خطوط ۸۳،

کرون میجر: عطا اول ۲۱۲،

کنورسین لالہ: انوار ۱۶۲، ۱۶۳،

کوم: ڈاکٹر: نیازی ۱۶۵،

کیول کیشن پنڈت: گرامی ۱۳۰، ۱۳۱، ۱۳۲،

گ

گاندھی: عطا دوم ۱۶۳، ۲۹۰، ۲۹۱،

خطوط ۲۱۹،

گرامی: مولانا: شاد ۹۸، صحیفہ ۱۸۵،

عطا اول ۲۰۹، ۲۰۶، ۱۰۲، ۱۲۶،

نیاز ۸۷، ۱۰، ۱۳، ۲۰ تا ۲۳،

۲۳، ۲۵، ۲۹، ۳۰، ۳۷، ۳۸،

۳۹ تا ۴۵، ۵۳،

گرامی ۱۰۶، ۱۶۰، ۱۶۳، ۱۷۰، ۱۷۱،

خطوط ۱۱۳،

فقیر صاحب: نیاز ۱۲، ۲۶،

قلبی: عطا دوم ۲۷۵،

فوق: دیکھیے محمد دین فوق

فیروز خان ملک: انوار ۱۰۸، ۱۸۵ LETTS،

فیض محمد خان سردار: عطا اول ۱۸۵،

فیضی: صحیفہ ۱۸۲،

فیلو: نیاز ۰۲،

ق

قانی: عطا اول ۹۶، عطا دوم ۱۵۷، انوار ۷،

قرشی حکیم: عطا اول ۳۱، انوار ۱۲۸، ۱۲۹،

قرۃ العین: عطا اول ۲۱۶،

قزوینی: نیاز ۵۴،

قطب شاہ: صحیفہ ۱۶۲،

قلندر صاحب: نیاز ۰۳،

قمر الدین: ننشی: انوار ۶۳، ۶۵،

ک

کارلائل: عطا اول ۴۶۲،

کارل مارکس: عطا اول ۳۱۹،

کانٹ: عطا دوم ۳۴۴،

کٹانی: پرنس: خطوط ۲۹۲،

کرامت اللہ خان: صحیفہ ۱۱۲،

کرمانی: خواجہ: عطا اول ۴۲،

کریم بخش سیٹھ: انوار ۱۶۰، ۱۶۱،

لالہ دینا ناتھ: شاد ۹۴،

لالہ کاشی رام: شاد ۹۴،

لاؤس: (LAWSS) عطا دوم ۳۴۲،

مزید ملاحظہ کیجئے لیوس

لطفی بے: خطوط ۲۰۶،

لفورڈ: نیازی ۱۱۷،

للت: انوار ۲۰۸،

لوتھر: عطا اول ۱۴۳،

لوسی: ڈاکٹر: LETTS ۱۸۶،

لؤل حج: بابا: خطوط ۱۷۷،

لیوس: (LEWISS) LETTS ۱۸۷، مزید ملاحظہ کیجئے لائوس،

م

مارشل: عطا دوم ۲۷۳،

مارگرٹ سمٹھ: عطا اول ۶۸،

ماروڈ آئیٹرز: نیازی ۳۷،

مازنی: خطوط ۱۰۲،

مالک: امام: عطا اول ۱۲۵،

مولوی پیٹرت: انوار ۲۰۸، خطوط ۲۱۹،

مبارک علی تاجر کتب: عطا اول ۲۶۷،

نیازی ۴۴، نیازی ۱۲،

منقی: ڈاکٹر: نیازی ۲۳۱، ۲۳۲،

مجدد الف ثانی: عطا اول ۷۹، ۴۴۳،

عطا دوم ۴۸، انوار ۱۷۹، خطوط ۱۱۶،

محبیسی: علامہ: عطا اول ۴۳،

گلاب دین: خطوط ۲۰۱،

گل حسن شاہ: خطوط ۱۴۶،

گیلنی: صحیفہ ۱۲۹،

گو بنو: عطا دوم ۲۷۵،

گوٹن مین بس: عطیہ ۷۵،

گورنام: سردار: صحیفہ ۱۲۹،

گولڈزی: عطا دوم ۹۶،

گوہر جان بس: صحیفہ ۱۷۰،

گوٹے: شاد ۱۳۹، عطا اول ۱۰۸، ۱۲۰،

۱۳۱، عطیہ ۵۸، عطا دوم ۱۵۹،

۱۶۶، نیازی ۴۶، انوار ۱۹۵،

گویند پر شاد: شاد ۶،

لاٹا: نیازی ۶،

لاہیت رائے: خطوط ۱۹۱،

لارڈ ازنگٹن: عطا دوم ۲۹۱، ۲۹۳،

لارڈ کچر: انوار ۵۶،

لارڈ کرزن: عطا اول ۶،

لارڈ لوٹھین: جناح ۲۵، ڈار ۱۰۳،

لارڈ لووین: عطا اول ۳۶۵، عطا دوم ۲۹۳،

۳۲۲، ۳۲۳،

لارڈ ویلنگٹن: عطا اول ۳۵۹،

لال دین فیصل: گرامی ۲۴۱،

لالہ دھنپت رام: گرامی ۲۴۱،

نیازى صاحب : نیازى ۱۰۰، ۱۲۰، ۳۶،
 ، ۳۸، ۳۷
 محب اللہ بہاری : ملا : عطا اول ۱۶۷،
 محب اللہ قاضی : عطا اول ۱۲۲،
 محبوب علی خان : میر : صحیفہ ۱۶۰،
 محبوب عالم مولوی : عطا اول ۲۲۵،
 محراب گل : عطا اول ۳۳،
 محمد اجمل : حکیم : نیاز ۱۷،
 محمد اسد : نیازى ۱۵۹، ۱۷۱، ۱۷۲، ۱۷۳، ۱۷۴، ۱۷۵،
 محمد اسد شیخ : نیازى ۲۱۸،
 محمد اسماعیل : نیازى ۳۶،
 محمد اشرف : LETTS ۲۲۶،
 محمد اعظم : انوار ۲۱۳،
 محمد اقبال شیخ : گرامی ۱۷۵، ۱۷۸،
 محمد اکرام شیخ : خطوط ۷۹،
 محمد امام : عطا دوم ۲۳۱،
 محمد امین شمس آبادی : ملک : انوار ۹۲،
 محمد بن عبدالوہاب نجدی : عطا اول ۱۲۸،
 محمد ثانی فاتح : عطا دوم ۲۳۱، خطوط ۱۵۲،
 محمد حسین : خطوط ۱۵۸،
 محمد حسین آزاد : صحیفہ ۱۶۳،
 محمد حسین : چودھری : عطا اول ۲۱۷،
 عطا اول ۳۸۶، عطا دوم ۸۹، ۹۲،

نیازى ۱۶۱، ۱۷۱، ۲۸۳، ۲۹۱، انوار ۳۷،
 ، ۱۰۱، ۱۰۲، ۱۰۳، ۱۳۸، ۲۹۳، خطوط ۲۱۲،
 محمد حسین خان بہادر ملک : خطوط ۱۸۸،
 محمد حسین : ڈاکٹر گرامی ۱۵۹، ۲۲۸،
 ، ۲۳۱، ۲۳۰،
 محمد حسین شاہ : سید : انوار ۹۲،
 محمد درابی برزا : عطا اول ۳۸،
 محمد دران : عطا اول ۱۲۰،
 محمد دین حکیم : انوار ۶۶،
 محمد دین صوفی : انوار ۶۶،
 محمد دین بنشی : شاد ۳۷،
 محمد دین فوق : مولوی : عطا دوم ۲۷۰، انوار ۶۲،
 محمد سعید : عطا اول ط
 محمد سلیم اللہ خواجہ : انوار ۵۶، خطوط ۱۰۷،
 محمد شفیع : سر : شاد ۱۲۱، ۱۹۲، ۱۶۷،
 انوار ۲۵۶،
 محمد شفیع : پروفیسر : عطا اول ۷۳، عطا دوم ۲۲۲،
 ، ۲۲۳، ۲۲۴، ۳۶۳،
 محمد عاکف : خطوط ۱۵۱،
 محمد عبدہ مفتی : نیازى ۸۱،
 محمد علی پرنس : عطا اول ۳۳۶،
 محمد علی بیگم : نیازى ۲۹۷،
 محمد علی جناح : جناح ۱۹، ۲۳، عطا اول ۳۷۸، انوار ۲۱۹،

مرزا جلال الدین: دیکھیے جلال الدین۔

مرزا محمود: عطا اول ۲۶۷،

مسیح: عطا اول ۱۹۴، ۱۹۶، ۲۶۲،

انوار ۱۲۴، مزید دیکھیے عیسیٰ،

مسوینی: عطا اول ۲۰۲، عطا دوم ۳۱۵،

خطوط ۲۲۷،

مشہدی: نیاز ۵۴،

مشیر حسین: قدوائی: خطوط ۲۱۰،

مصطفیٰ کمال پاشا: گرامی ۲۲۱، ۲۳۰،

مضطر: صحیفہ ۱۴۳،

منظر الدین پیرزادہ: عطا اول ۵۳،

منظر الدین مولوی: عطا اول ۱۶۹،

منظر الدین: ڈاکٹر: خطوط ۲۲۳، ۲۲۶،

مفتی اعظم: انوار ۱۰۶،

مقبول محمود: ڈار ۱۰۹، ۱۱۰،

مقبول حسین قریشی: خطوط ۲۳۷،

ملا صدرا: عطا دوم ۱۶۴،

ملا طغرا: عطا اول ۹۳،

ملفورد مسٹر: عطا دوم ۳۲۲،

ممنون حسن خان: عطا اول ۳۲۲، ۳۶۳،

۳۶۶، ۳۷۷،

منصور صلاح: عطا اول ۵۴، ۲۱۶، نیاز ۲،

عطا دوم ۵۰، ۵۲، ۵۵، ۶۲،

محمد علی جوہر: صحیفہ ۱۳۹، عطا اول ۲۳۵، ۲۶۸،

۲۶۸، انوار ۱۴۵، گرامی ۱۶۴،

محمد علی راج شیخ: انوار ۷۳،

محمد غوث گوالیاری: عطا دوم ۳۷۳،

محمد لطفی جمعہ: عطا اول ۴۰۵،

محمد ہادی: مرزا: گرامی ۲۳۶،

محمد یحییٰ: LETTS ۲۲۷،

محمد یعقوب مسٹر: عطا دوم ۳۳۳،

محمود مرزا: دیکھیے مرزا محمود،

محمود الحسن مرزا: عطا اول ۹۹،

محمود جوہر پوری: عطا اول ۱۶۴،

عمود خنیری: عطا دوم ۳۳۳، ۳۳۴،

عمود سید: خطوط ۲۸۱،

عمود شہتری: گرامی ۲۴۰،

محی الدین ابن عربی: عطا اول ۴۴، ۷۹،

۱۲۴، ۱۶۴، ۱۶۸، ۱۷۸، ۱۸۰، ۲۴۳،

عطا دوم ۵۵، ۳۴۲، نیاز ۴، انوار ۱۷۸، خطوط ۱۱۶،

مختار: انوار، ۱۰۰،

مدن مومن مالوی: پنڈت: دیکھیے مالوی پنڈت،

مراتب علی شاہ: عطا اول ۲۲۳،

مراغی شیخ: خطوط ۲۶۴،

مرزا صاحب: عطا دوم ۲۳۲، انوار ۱۴۸،

مرزا بیدل: دیکھیے بیدل۔

میرضی دانش: صحیفہ ۱۳۹،
 میرسراج الدین: دیکھیے سراج الدین میر،
 میر عبداللہ شاہ: نیاز ۳۳،
 میر غلام بھیک بیزنگ: دیکھیے غلام بھیک بیزنگ
 میر کرامت اللہ خان: دیکھیے کرامت اللہ خان،
 میر محمد: عطیہ ۳۷،
 میر ولی اللہ: دیکھیے ولی اللہ میر،
 میکش: انوار ۲۹۲،
 میکتری: پروفیسر: عطا اول ۳۶۱،
 میگان: موسیو: عطا اول ۷۹، عطا دوم ۳۳۷

— ن —

نادر شاہ: عطا اول ۱۶۷، عطا اول ۱۷۸،
 عطا دوم ۹۳، ۹۷،
 نادرہ: عطا اول ۳۸۷،
 ناسخ: خطوط ۹۰،
 ناصر خرو: عطا اول ۲۱۶،
 ناصر علی: صحیفہ ۱۶۵، عطا اول ۹۲،
 ناظر الحسن: سید: شاد ۸۰، شاد ۸۸،
 نائیدوس: عطیہ ۷۶،
 نجم الدین فقیر: سید: نیاز ۲۵، گرامی ۱۶۰،
 نجیب اشرف: سید: عطا اول ۱۲۰،
 نذر ناتھ راجہ: خطوط ۲۰۹،
 نذر محمد: انوار ۱۱۱، خطوط ۷۶،

منظر علی: خطوط ۱۶۷،
 منو: نیاز ۲،
 منور الدین: انوار ۳۳، ۳۴،
 منیر: گرامی ۱۷۹،
 منیرہ: عطا اول ۳۶۶، ۳۸۳، ۳۸۶،
 ناری: ۲۹۶، انوار ۲۰۶،
 موسیٰ: گرامی ۲۰۶،
 موسیٰ بن ہمیون حکیم: عطا اول ۱۵۶،
 موسیٰ جبار اللہ: عطا اول ۱۹۸، ۲۰۰،
 مومن: صحیفہ ۱۵۷،
 مومن استرآبادی: صحیفہ ۱۳۸،
 مونجے: انوار ۲۰۸،
 مہانتا بده: خطوط ۹۷،
 مہانتا گاندھی: دیکھیے گاندھی،
 مہاراجہ الور: صحیفہ ۱۰۱،
 مہدی: عطا اول ۳۳، عطا دوم ۲۳۱،
 انوار ۱۳۳،
 مہدی خان: ملک زمان: ڈار ۱۰۹، ۱۱۱،
 مہدی پار جنگ: بہادر نواب: انوار ۱۳۳،
 میاں میر: گرامی ۱۷۶،
 میر حسن مولوی: انوار ۷۴، گرامی ۱۶۲،
 خطوط ۷۳،

نذیر علی میجر سید : خطوط ۲۱۶ ،

نذیر نیازی سید : عطا اول ۱۲۲ ، ۳۲۴ ، ۳۱۹ ، انوار ۱۳۵ ،
۱۳۹ ، ۲۲۳ ، ۳۱۸ ،

نصرت اللہ خواجہ : صحیفہ ۱۴۲ ،

نصیر : نیازی ۲۸۳ ،

نصیر الدین بابا : خطوط ۱۴۴ ،

نصیر احمد : نیازی ۳۲۳ ،

نصیر الدین شیخ : گرامی ۱۶۶ ،

نصیر الدین طوسی : عطا اول ۲۳۴ ،

عطا دوم ۳۲۳ ،

نصیر : گرامی ۱۴۴ ، ۱۴۸ ،

نظام الدین اولیا خواجہ : شاد ۹۵ ، ۹۸ ، عطا دوم ۱۲۳ ،
۳۸۹ ، ۳۹۰ ، ۳۹۵ ، خطوط ۴۴۴ ،

نظام الدین خواجہ : عطا دوم ۳۴۰ ، ۳۴۳ ، ۳۸۲ ،

نظامت : سر : عطا اول ۲۴۴ ،

نظامی : عطا اول ۴۱ ، عطا دوم ۳۸ ، گرامی ۱۸۰ ،

نظام حیدر آباد : شاد ۱۲۲ ، ۱۳۳ ، ۴۱ ، ۱۴۱ ، ۱۵۳ ،

۱۱۲ ، ۱۳۹ ، ۱۵۳ ، ۱۶۴ ، صحیفہ ۱۴۵ ، ۱۴۸ ، ۱۵۲ ،

۱۸۲ ، ۱۸۵ ، عطا اول ۳۱۱ ، علیہ ۶۱ ، ۶۶ ،

انوار ۱۲۰ ، ۱۳۳ ، ۱۳۶ ، عطا دوم ۲۹۳ ،

گرامی ۱۱۲ ، ۱۱۵ ، ۱۳۳ ، ۲۳۱ ،

۱۰۲ ، ۱۱۱ ،

نظیر نیشاپوری : انوار ۱۱۵ ،

نظیری گرامی ۱۸۹ ، ۱۹۵ ، ۲۰۶ ، ۲۱۴ ،

۲۲۱ ، ۲۱۸ ،

نعمت اللہ ولی : گرامی ۱۶۴ ،

نعیم الحق : عطا اول ۲۳۸ ، ۲۳۹ ، ۳۳۰ ،

نعقی امام : شاد ۴۶ ،

نقشبند خواجہ : عطا اول ۴۹ ،

نکلسن پروفیسر : شاد ۴۹ ، عطا اول ۵۳ ، ۵۴ ،

۱۲۰ ، ۲۴۴ ، ۳۰۱ ، ۳۲۱ ، عطا دوم ۱۵۸ ،

نیازی ۳۳ ، ۳۶ ، نیازی ۸۱ ، انوار ۱۹۱ ،

۱۸۴ LETTS

نکولس اغنیس : عطا اول ۳۵ ،

نواب بھوپال : مزید دیکھیے حمید اللہ خان ،

نیازی ۲۵۶ ، ۲۴۴ ، ۲۸۶ ، ۳۲۴ ، عطا اول ۲۰۹ ،

۳۳۱ ، ۳۵۲ ، ۳۵۶ ، ۳۴۴ ،

۳۸۰ ، ۳۸۲ ، ۳۹۴ ،

نواب بہاولپور : عطا اول ۳۵۶ ، ۳۵۹ ،

عطا دوم ۳۸۱ ، خطوط ۲۱۶ ، ۲۳۶ ،

نواب چھتاری : خطوط ۲۰۹ ،

نواب کرنال : نیاز ۵۰ ، ۵۱ ، ۵۲ ،

نواب علی : خطوط ۱۱۳ ،

نور الاسلام : عطا اول ۱۶۶ ، ۱۴۹ ،

نور الحق مولوی : عطا اول ۱۲۳ ، انوار ۹۳ ،

نور محمد شیخ : صحیفہ : ۱۶۵ ، عطا اول ۲۳۳ ،

علیہ ۴۵ ، عطا دوم ۶۶ ، ۴۰ ، نیاز ۱۱ ،

۱۲ ، انوار ۴۶ ، ۱۹۴ ، گرامی ۱۱۵ ،

ولیم میوور: سر: خطور ۹۱ ،
 وہبی، ڈاکٹر: نیازی ۱۲۶ ،
 ویمیری: عطا دوم ۲۴۵ ،

— ۵ —

ہادی سبزواری: عطا دوم ۱۵۷ ،
 پارٹنر: پروفیسر: عطا دوم ۲۴۶ ، نیازی ۳۶ ،
 ہاشم: عطا دوم ۳۹ ،
 ہاشم بلگرامی: گرامی ۱۱۲ ،
 ہانی پٹیا: نیازی ۲۰۱ ،
 ہٹلر: عطا اول ۲۰۱ ، خطور ۲۴۷ ،
 ہدایت حسین حافظ: خطور ۲۰۹ ،

ہربرٹ: انوار ۰۲ ،
 ہرگوبال تفتہ: خطور ۱۲۰ ،
 بل، پروفیسر: عطا اول ۳۰۰ ،
 ہمایوں: خطور ۷۸، ۱۹۲، ۲۲۲ ،

ہنری لارنس: سر: عطا دوم ۲۹۵ ،
 ہیگل: عطا دوم ۲۲ ،
 ہیگ: ڈاکٹر: عطا دوم ۷۳ ،
 ہیل: پروفیسر: نیازی ۳۵ ، ۸۱ ،

— ۵ —

یار محمد خان: ڈاکٹر: نیازی ۱۳۱، ۱۶۵ ،
 یاس عظیم آبادی: مرزا: عطا دوم ۲۲۷ ،

۱۱۷، ۱۱۸، ۱۳۸، ۱۴۲، ۱۵۷ ،
 خطور ۱۳۸، ۱۴۴ ،

نوفی امام: عطا اول ۱۹۳ ،
 نوئل ڈک: LETS ۱۸۶ ،
 نہرو: دیکھیے جواہر لال نہرو
 نیاز الدین خان: نیازی ۳۴، گرامی ۱۲۲ ،
 ۱۳۶، ۱۴۲، ۱۴۸، ۱۵۶، ۱۵۷، ۱۹۶ ،
 ۱۹۸، ۲۰۵، ۲۰۶ ،
 نیشے: عطا اول ۲۳، ۳۵۷، ۳۶۵ ،
 عطا دوم ۲۳۵ ،

نیتی: ڈار ۱۱۵ ،

— ۵ —

والدہ اقبال: صحیفہ ۱۲۸، ۱۳۱، ۱۳۲، ۱۳۵ ،
 عطا دوم ۳۶۰ ،

والسے ہند: شاد ۱۵۳، عطا اول ۳۹۴ ،
 نیازی ۱۰۹، ڈار ۱۰۴، گرامی ۲۳۵، LETS ۹۴ ،

وحید خواجہ: دیکھیے عبدالوحید خواجہ
 وقار الملک: نواب: عطا دوم ۳۶۶ ،
 ویکے ناست: عطیہ ۵۰، ۵۳ ،

ولایت: خطور ۷۸ ،

ولی: صحیفہ ۱۶۳، ۱۶۵ ،

ولی اللہ میر: عطا اول ط

کُتب . رسائل . اخبارات

(علامہ کے اپنی تصانیف، نظم و نثر اسے میں شامل نہیں)

اسے کے لئے ملاحظہ فرمائیے اشاریہ ”۵“

۱	۲
ارشاد الفحول: عطا اول ۱۳۶، ۱۴۱،	آفتاب (اخبار) نیاز ۲۵،
ارمفاق عزیز: عطا اول ۲۸۹،	آئینہ وحدت: شاد ۹۷،
استحز: عطا دوم ۱۶۲،	ابزود: علیہ ۲۹، ۵۳،
اسرار الحکم: عطا دوم ۱۵۷،	ابطال ضرورت: ۸۹، ۹۵،
اسرارستی: انوار ۱۹۹،	التقان فی مابینہ الزمان: عطا اول ۱۶۵،
اسلام چین میں: عطا دوم ۲۷۴،	اجرا سکوت: صحیفہ ۱۲۵،
اسلامک کلچر کن: عطا اول ۳۱۰، ۳۲۱،	اچھوت اقوام اور اسلام: انوار ۳۱۸،
اسلامی تاریخ عہد افغانیہ: انوار ۲۰،	احسان (اخبار) نیازی ۳۲۴، انوار ۱۶۶،
اسلامی شاعری اور تصوف: عطا اول ۵۴،	۱۶۷، ۳۱۸، خطوط ۲۶۴،
اسلامیکا: عطا اول ۲۷۷،	اجبا العلوم: عطا دوم ۳۴۲، LETS ۱۸۷،
اشاعتہ القرآن: عطا اول ۴۹،	ادیب: علیہ ۷۵،
اعجاز عشق: خطوط ۷۲، ۷۳، ۷۴،	اُردو دزبان: عطا اول ۳۲۲، ۳۳۰،
اعلام الموقنین: عطا اول ۴۰۳، انوار ۸۹،	اُردو شاہنامہ: عطا دوم ۳۸،
الاحسان: عطا دوم ۳۵۵،	اُردو بہشت: نیاز ۵۴،
التقدیر: انوار ۹۰،	

الیٹ اینڈ ویلٹ : عطا دوم ، ۶۹ ، ۱۶۳ ،

نیاز ، ۱۳ ، ۲۳ ،

ایسٹرن ٹائمز : جناح ، ۱۰۷ ، عطا دوم ، ۲۸۸ ،

نیازی ، ۲۳۷ ، ۲۷۲ ،

اودھ تیج : انوار ، ۶۳ ، ۶۷ ، ۷۵ ،

ب

بخاری شریف : عطا اول ، ۱۵۶ ، ۱۹۳ ،

بدور البازغہ : ۱۹۷ ، ۱۹۹ ،

بلائن اخبار : شاد ، ۹۳ ،

بلاغ امرتسر : عطا اول ، ۴۹ ،

بمبئی کرائیکل اخبار : گرامی ، ۱۶۵ ،

بہار عجم : عطا اول ، ۹۱ ، ۹۲ ، ۱۲۷ ،

انوار ، ۷۳ ، ۱۱۳ ،

بھگوت گیتا : عطا اول ، ۲۳۵ ،

بیان القرآن : عطا اول ، ۳۰ ،

بیوی کی تعلیم : انوار ، ۰۳ ،

پ

پریم چھسی : صحیفہ ، ۱۳۲ ، ۱۳۷ ، ۱۳۲ ،

پنجاب اخبار : گرامی ، ۱۹ ،

پیام در سالہ ، عطا دوم ، ۳۷۱ ،

پیام امید : خطوط ، ۱۲۸ ، خطوط ، ۱۲۹ ،

پیام غربت : انوار ، ۲۸۷ ،

پیشہ اخبار : شاد ، ۱۲۱ ، عطا دوم ، ۳۵۲ ،

الخبیل : عطا دوم ، ۷۲ ،

الرسالہ : خطوط ، ۲۲۹ ،

الضادید : (اخبار) انوار ، ۲۸۳ ،

الطرق الحکمیة فی سیاسة الشرعیة : انوار ، ۱۹ ،

الطواہین : عطا اول ، ۵۳ ، ۷۹ ،

عطا دوم ، ۵۰ ، ۵۲ ، نیازی ، ۳۰ ،

العلم : عطا اول ، ۶۳ ، ۶۵ ،

الفضل : خطوط ، ۱۲۵ ،

الف لیلة : انوار ، ۲۰۵ ،

المقابلات : عطا اول ، ۱۵۲ ،

العلام : عطا اول ، ۱۶۱ ، عطا دوم ، ۹۵ ،

الملل (کتاب) ، عطا اول ، ۵۳ ،

الناظر : عطا اول ، ۵۲ ،

النہیم : عطا دوم ، ۳۷۹ ،

النار : عطا اول ، ۴۲۱ ،

انٹروڈکشن ٹو سوشیالوجی : عطا اول ، ۴۶۱ ،

انڈین انٹی کیوری : عطا اول ، ۴۵۸ ،

انڈین ریولوشن : عطا دوم ، ۳۳۰ ،

انسائیکلو پیڈیا آف اسلام : عطا اول ، ۴۲ ،

عطا دوم ، ۲۷۶ ،

انصاری اخبار : انوار ، ۱۶۹ ،

انقلاب : انوار ، ۷۵ ، ۹۱ ، ۹۶ ، ۱۰۰ ،

توحید رسالہ : عطا دوم ۳۶۵ ،

تہذیب نسواں : نیازی ۲۹۴ ، عطا اول ۳۱۳ ،

ط

ٹریبون : جناح ۳۱ ، نیازی ۲۴۲ ، ڈار ۱۰۴ ، LETS ۶۸ ،

ج

جج الکرامہ عطا اول ۱۹۲ ،

جدید دنیائے اسلام : عطا دوم ۲۴۳ ،

جشن استقلال : عطا دوم ۳۴۹ ،

جغرافیہ : عطا دوم ۲۶۱ ،

جواہر الفرد : عطا اول ۱۲۲ ، ۱۶۴ ،

جہاں آرا بیگم کی سوانح عمری : انوار ۱۳۶ ،

ح

حجتہ اللہ البالغہ : عطا اول ۱۶۱ ، ۱۶۲ ،

خطوط ۱۶۳ ،

حریت اسلام : عطا دوم ۲۴۰ ،

حقیقت البنوۃ : خطوط ۱۲۶ ،

حیات الشرق : عطا اول ۳۰۵ ،

حیات حافظ : عطا اول ۳۳ ،

خ

خالصہ : ایڈووکیٹ اخبار : شاد ۱۲۱ ،

گرامی ۲۳۱ ،

خطیب : عطا دوم ۵۲ ، انوار ۱۴۴ ، ۱۸۳ ،

خمار شاد : شاد ۱۰۴ ،

انوار ۳ ، گرامی ۲۳۱ ،

پیغام صلح : صحیفہ ۱۵۶ ،

ت

تاریخ ادبیات ایران : عطا اول ۴۲ ،

تاریخ ادبیات فارسی : گرامی ۱۶۴ ،

تاریخ القرآن : انوار ۱۸۴ ،

تاریخ تیموری : نیاز ۲۳۸ ،

تاریخ حریت اسلام : انوار ۶۹ ،

تاریخ کشمیر : خطوط ۱۴۴ ،

تختہ الاحرار : عطا اول ۹۶ ،

تحقیق زبان : عطا اول ۱۲۲ ،

تذکرہ : عطا اول ۱۱۰ ، ۱۳۶ ،

تذکرہ شعرائے کشمیر : انوار ۴۰ ،

تذکرہ بابرہی : نیاز ۳۸ ،

تذکرہ تیموری : نیاز ۳۸ ،

تذکرہ عثمانیہ : صحیفہ ۱۲۸ ، ۱۳۶ ، ۱۴۲ ، گرامی ۱۰۲ ،

تویلات : عطا اول ۱۶۵ ،

تعلیم القرآن (رسالہ) : عطا دوم ۴۵ ،

تفسیر القرآن : عطا دوم ۶۰ ،

تفسیحات : عطا دوم ۲۳۱ ،

تفسیحات الہیہ : عطا اول ۱۲۱ ، ۱۸۸ ،

تقویۃ الایمان : عطا دوم ۵۲ ،

تکملہ مجمع البحار : عطا اول ۱۹۱ ،

ذ

ذخیرہ درسالہ: شاد ۸۸،

ذخیرہ الدینیہ: عطا اول ۱۲۳،

ذخیرہ السلوک: انوار ۷۵،

س

راج ترنگنی: انوار ۷۲،

رامائن: شاد ۱۰۲،

رام کرشن: عطا دوم ۳۵۷،

روزنامہ چچ سلطان شہید: عطا دوم ۹۵،

رہبر وکن: انوار ۱۹،

رہنمائے کشمیر: انوار ۶۵،

ریاض اخبار: انوار ۶۷،

ن

زمانہ: شاد ۱۰۵، عطا دوم ۶۹، ۷۱،

زمیندار: صحیفہ ۱۷۳، عطا اول ۱۳۸، ۲۵،

۳۲۶، عطا دوم ۳۶، ۳۸، ۳۲۸، ۳۶۶،

نیاز ۳۱، انوار ۷۳، ۸۹، ۱۵۳، ۱۹۶،

گرامی ۱۷۵، ۱۷۸، LEHS ۶۱،

س

ساقی نامہ: عطا اول ۸۶،

تارہ صبح: انوار ۱۸۵،

طارف انڈیا کلکتہ: نیازی ۲۷۲،

سٹیٹیمین: نیازی ۲۷۲، LEHS ۱۵۷،

خودی اور راہبانیت: نیازی ۴،

خیر کثیر: عطا دوم ۲۳۱،

د

دائرۃ المعارف: نیازی ۲۸،

دارینۃ الزمان: عطا اول ۴۴۳،

درمنشور: عطا اول ۱۹۲،

دکن ٹائمز: نیازی ۲۷۲،

دکن میں اردو: عطا اول ۶۰، ۶۲،

دیش اخبار: شاد ۳۶، ۹۴،

دی اینتھم: عطا اول ۴۵۷،

دیوان بیدل: انوار ۱۱۵،

دیوان حافظ: عطا اول ۳۹،

دیوان طالب آملی: گرامی ۱۶۶،

دیوان ظرزی: خطوط ۱۳۸، ۱۳۹،

دیوان غالب: عطا اول ۲۹۸،

دیوان مغربی: شاد ۱۳۹، عطا اول ۱۲۰، نیازی ۳۶،

دیوان وحشت: خطوط ۱۱۰،

ڈ

ڈوائن کامیڈمی: عطا اول ۲۱۶، عطا دوم ۳۲۲،

۳۴۹، ۳۴۲،

انوار ۱۰۳،

خطوط ۲۲۶،

ڈبلی ایگپریس: عطا دوم ۲۸۶،

شیر پنجاب: صحیفہ ۱۳۲،

ص

صدرا: دیکھیے ملا صدرا،
صفحات محمد عاکف: خطوط ۱۵۲،
صور اسرافیل: نیازی ۲۸۳،
صوفی: عطا اول ۸۰،

ض

ضیا (محلہ)، عطا اول ۲۰۰،

ط

طبقات ابن سعد: نیاز ۲۸،
طرق الحکیمہ: عطا اول ۱۵۲،
طلوع اسلام: درسالہ، عطا اول ۳۱۹،
نیازی ۲۸۱، ۲۸۳، ۳۱۸، ۳۲۲، ۳۲۶،
انوار ۱۱۹، ۳۱۸،

ع

عالمگیر انسانی برادری: عطا اول ۲۶۹،
عبرت: انوار ۳۱۶،
عینات: عطا اول ۱۲۲،
عقائد شعیبہ: عطا اول ۱۹۸،
علی گڑھ منتقلی: عطا اول ۱۲۶، انوار ۶۸،

غ

غالب نامہ: عطا اول ۳۲۵،

ق

”سچ“ عطا اول ۲۳۳،

سراسما: عطا اول ۲۱۴، عطا دوم ۱۴۸، ۳۴۵، ۳۴۶، ۳۸۲،

سفر نامہ افغانستان: عطا اول ۹۸۴،

سفر نامہ کابل: عطا اول ۱۸۳،

سفر نامہ ناگپور: صحیفہ ۱۸۳،

سفینہ طالبی: عطا دوم ۱۶۰، ۱۶۳،

سکندر نامہ: گرامی ۱۸۰،

بیاست و اخبار، خطوط ۱۸۹، ۱۹۰،

سوشیا لوجیکل ریویو: انوار ۴۲،

سول اینڈ ٹرپی گزٹ: عطا اول ۳۲۶،

۳۸۰، نیازی ۲۳۴، انوار ۶۸،

سہیل الرشد: خطوط ۱۵۱،

سیر پنجاب: صحیفہ ۱۲۵،

سیرۃ سلیمان: عطا دوم ۳۴۴،

سیرۃ عائشہ: عطا اول ۱۱۳،

سیرت نبوی: عطا اول ۸۵،

ش

شباب کشمیر: انوار ۴۲،

شرح شطیحات: نیاز ۱۰۳،

شرح مواقف: عطا اول ۱۲۳، ۱۶۶،

شوال العجم: عطا اول ۳۹، انوار ۴۰،

شمس بازغہ: عطا اول ۱۵۶،

شہادت الفرقان: انوار ۱۸۴،

کفر نوٹ: انوار ۳۱۷،
 کفر عشق: انوار ۲۹۳،
 کلکی پران: عطا دوم ۳۵۸،
 کلمات الشعراء: صحیفہ ۱۵۲،
 کلیات عزیز: عطا انوار ۶، کلیات سعدی: عطا اول ۸۸،
 کیمبرج ماڈرن ہسٹری آف انڈیا: صحیفہ ۱۱۲،

گ

گلشن راز: گرامی ۲۳۰، ۲۳۱،
 گیتا: صحیفہ ۱۷۲،

ل

لٹریچر: عطا دوم ۱۵۸، ۳۳۳،
 لسان الغیب: انوار ۳۱۳،
 لطائف الغیبی: عطا اول ۳۸، عطا دوم ۵۷،
 لمعات: صحیفہ ۱۷۴، عطا اول ۳۳،
 لین ڈکشنری: عطا دوم ۲۵۰،

م

ماڈرن ریویو: خطوط ۲۵۲،
 ماہ نو: عطا دوم ۱۶۸،
 مباحث مشرقیہ: عطا اول ۱۲۳، ۱۵۸، ۱۶۳،
 مبوط: شاد ۳۶،
 مثنوی مولانا روم: عطا اول ۲۷، ۲۱۶،
 ۲۸۳، عطا دوم ۶۴، ۳۷۷،
 مجالس المؤمنین: عطا اول ۴۳،

فاؤسٹ: نیازی ۳، خطوط ۱۸۰،
 فتح نامہ تیموری: نیاز ۳۸،
 فتوحات: عطا اول ۶۴، ۱۸۰،
 انوار ۱۷۸،

فصوص الحکم: عطا اول ۴۳، عطا دوم ۳۳۷،
 انوار ۱۷۸،

فضیلت: (اشیخین) نیاز ۵،

فلسفہ کتب: عطا دوم ۱۵۶،
 فی تحقیق مکان: عطا اول ۷۹،
 فیہ مافیہ: عطا اول ۲۳۵،

ق

قادیانی مذہب: عطا اول ۴۱۹،
 قاضی مبارک: عطا اول ۱۸۳،
 قرآن آسان قاعدہ: خطوط ۱۱۹،
 قصبہ بردہ شریف: عطا اول ۱۸۸، ۹۴، انوار ۱۵۳،
 قواعد اردو: انوار ۲۹۳، ۱۵۴،

ک

کار امروز: عطا دوم ۲۲۷،
 کامریڈ: عطا دوم ۳۶۶،
 کتاب الفجر: عطا دوم ۲۳۵، ۱۸۷،
 کتاب المعیشت: عطا اول ۳۰۹،
 کشف المحجوب: شاد ۷۹،
 کشمیری میگزین: انوار ۵۹، خطوط ۱۰۷،

یاد رفتگان: انوار، ۵۲
یورپ میں دکنی مخطوطات: عطا اول، ۶۱

— ی —

ENGLISH BOOKS REFERENCES

An Early Mystic of Baghdad.	عطا اول: ۶۸
A New Muslim World in Making.	عطا اول: ۳۰۰
A Voice from the East.	انوار: ۱۹۳
Art and the Unconscious.	عطا دوم: ۳۳۴
History of Muslim Culture.	۱۸۶: LETTS
History of Persian Literature.	۱۸۶: LETTS
Rights of Women.	عطا اول: ۲۵۴
Sociology of Islam.	خطوط: ۲۲۹
De La Perse.	عطا دوم: ۲۶۶
Method.	عطا دوم: ۳۳۲
Mohammadan Theories of Finance.	عطا اول: ۱۳۵
Mysticism and Arabian Poetry.	۱۸۶: LETTS
Press and Poetry of Persia.	نیاز: ۵۴

مقامات ادارے

آ

آرہ : نیاز ۲۷

آسٹریا : انوار ۱۰۱، خطوط ۲۳۵، ۲۴۴، ۲۳۶

آکسفورڈ یونیورسٹی : عطا اول ۱۲۳، ڈارم ۱۰۳

خطوط ۲۲۳، عطا دوم ۹۷، ۲۹۱

۳۲۲، نیازی ۱۱۷

آکسفورڈ : عطا اول ۳۲۹، عطا دوم ۳۲۳

نیازی ۱۱۶، خطوط ۲۲۳

آگرہ : صحیفہ ۱۶۲

آل انڈیا کشمیری : انوار ۲۱۲

آل انڈیا مسلم سٹوڈنٹس کانفرنس : خطوط ۲۹

آلہ آباد : ۳۰، ۳۵، ۸۰

عطا دوم ۷۱، ۸۷، صحیفہ ۱۰۱، نیاز ۱۲

۳۲، ۳۴، نیازی ۳۵

انوار ۱۹۷، گرامی ۱۰۱، خطوط ۱۷۷

آرلینڈ : خطوط ۱۷۷

ا

انک : عطا دوم ۹۳، خطوط ۱۰۷

انٹلی : عطا اول ۳۹۸، عطا دوم ۳۶، ۳۳۱

۳۳۲، ۳۳۶

خطوط ۸۹

انجمیر : شاد ۱۶۷، عطا دوم ۳۶۷، صحیفہ ۱۶۱، ۱۶۲، ۱۶۳

انحرار : جناح ۹

احمدیہ جماعت : خطوط ۱۲۵

مزید دیکھیے قادیانیت

ارلانگن : نیازی ۳۶

ارلانگن یونیورسٹی : عطا اول ۳۰۰

ارسطا لین سوسائٹی : عطا اول ۲۲۰

نیازی ۱۳، خطوط ۲۲۳

ازہرہ : خطوط ۲۸۳

نیاز ۳۶، انوار ۱۹۴،
 اتارگی: انوار ۶۰،
 انبالہ: انوار ۷۷، گرامی ۲۲۵،
 ائی گاڈ سوسائٹی: نیازی ۲۰۲،
 انجمن حمایت اسلام: شاد ۳۲، صحیفہ ۱۷۰،
 عطا اول (۳۴۰۸)، ۱۲۰، ۱۳۷، ۳۹۱۰۳۷۷،
 عطیہ ۳۹، ۵۴، عطا دوم ۴۸، ۷۳،
 نیاز ۲۴، ۲۹، ۳۵،
 انوار ۱۹، ۱۰۸، ۲۰۴، ۳۱۶،
 گرامی ۲۰۱، ۲۲۵،
 خطوط ۲۰۰، ۲۰۱، ۲۶۵،
 انجمن خدام الدین: عطا دوم ۹۹، ۲۵۷،
 نیازی ۳۲۰، ۳۲۳،
 انجمن طبیبہ: عطا دوم ۳۳۶،
 انجمن کشمیری مسلمان: انوار ۵۷،
 اندور: ۳۳۱، ۳۶۱، ۳۶۳، ۳۶۵،
 ۳۷۲،
 انگلستان: شاد ۳۵۱۰، ۷۹، جناح ۲۵،
 عطا اول ۳۸، ۱۱۲، ۱۱۵، ۲۰۸، ۲۲۰، ۲۵۲،
 ۳۵۴، ۳۹۸، عطا دوم ۳۲۹، ۳۳۲،
 ۳۳۵، ۳۳۶، ۳۳۷، ۳۳۸، ۳۳۹، عطا دوم ۱۱،
 ۱۵۶، ۲۵۱، ۲۸۷، ۳۲۲، ۳۵۸، ۳۹۴،
 نیاز ۲۷، ۳۳، ۳۶، ۵۴، نیازی ۷۷، انوار ۲۷،

اسپنر سوٹل: نیازی ۳۳۱،
 اسپین: عطا دوم ۳۳۳،
 اسرائیل: انوار ۲۸۳،
 اسلامیہ کالج گراؤنڈ: عطا دوم ۳۳۵،
 اسلامیہ کالج لاہور: عطا اول ۹۷، ۳۰۲،
 ۳۲۴، عطا دوم ۷۲، نیاز ۳۵،
 نیازی ۳۲۴،
 اسلامیہ بانی سکول جالندھر: نیاز ۲۹،
 اصفہان: نیاز ۲۰،
 اعظم گڑھ: عطا اول ۱۸۶،
 افریقہ: عطا دوم ۲۱۳، نیاز ۳۳،
 نیازی ۱۵۲،
 افغان قونصل خانہ: جناح ۷۷، نیازی ۲۵۰،
 افغانستان: شاد ۹۵،
 عطا اول ۵۰، ۱۲۴، ۱۶۷، ۱۷۸،
 ۳۲۷، ۳۹۲، عطا دوم ۹۴، ۹۶، ۱۵۹، ۳۳۳،
 ۳۷۷، ۲۷۹، ۳۷۹، نیازی ۱۷۱، ۱۸۳، ۳۲۶،
 انوار ۲۹۱، خطوط ۲۰۳،
 البانیہ: عطا اول ۱۴۳،
 الور: صحیفہ ۱۰۹،
 امرتسر: عطا اول ۴۸، ۴۹، ۱۳۸، ۳۹۰،
 ۴۲۴، عطا دوم ۷۱، خطوط ۱۰۷،
 امرناتھ: عطا دوم ۳۵۶،
 امریکہ: عطا اول ۳، ۱۳۵، ڈار ۱۲۱،

صحیفہ ۱۶۱، ۱۶۲،

جناح ۱۳، ۳۱،

عطا اول ۳۹، عطیہ ۳۵، ۵۰، ۵۴،

عطا دوم ۹۸، ۳۵۷، نیاز ۵۴،

نیازی ۱۱، ۲۲، ۷۳، انوار ۱۰۱، ۱۰۲،

۲۰۹، گرامی ۱۱۰، ۲۰۱، خطوط ۷۹،

۸۳، ۲۰۴، ۲۰۵،

۲۰۷، ۲۱۴،

بنارس: عطا دوم ۳۵۶، نیازی ۳۵،

بنگال: عطیہ ۷۸، عطا دوم ۳۳۲،

بنگالی پرجاپارٹی: جناح ۱۵،

بنگلور: صحیفہ ۲۳، عطا دوم ۸۹، ۹۳،

بہاولپور: عطا دوم ۳۷۵، ۳۸۲،

خطوط ۲۱۶، ۲۳۷، ۲۶۶،

بھنڈہ: نیاز ۲۶،

بھوپال شاد ۳۳، صحیفہ ۲۹۲، ۲۹۳،

عطا اول ۲۷، ۱۸۸، ۱۹۲، ۱۹۹،

۲۰۹، ۲۲۱، ۲۳۸، ۲۸۲، ۲۸۳، ۲۸۷،

۳۲۲، ۳۲۶، ۳۲۹، ۳۳۳، ۳۵۲، ۳۵۴،

۳۵۷، ۳۶۰، ۳۶۱، ۳۶۳، ۳۶۶، ۳۶۷،

۳۶۸، ۳۷۹، ۳۸۲، ۳۸۳، ۳۹۲، ۳۹۷،

۴۱۴، عطا دوم ۸۱، ۹۸، ۳۳۷، ۳۸۸،

نیازی ۶۸، ۲۴۱، ۲۴۳، ۲۴۷،

۲۳۶، ۹۷، ۸۳، خطوط ۷۱، ۸۵،

۱۲۲، ۱۷۱، ۲۱۴، ۲۱۶، ۲۷۶،

اودھ: نیاز ۳، خطوط ۲۱۰،

اورنگ آباد: عطا دوم ۴۳، گرامی ۱۲۲، صحیفہ ۱۳۵،

اورنگ آباد کالج لاہور: عطا اول ۳۲، ۷۵، ۸۴،

ایبٹ آباد: عطا اول ۳۱۰،

ایران: عطا اول ۳۶، ۵۰، ۱۲۰، ۱۴۳،

۲۲۰، عطا دوم ۱۵۷، نیاز ۵۳،

انوار ۷۷، ۲۸۴،

ایشیا: جناح ۲۹، عطا اول ۲۱۴، ۲۷۳،

انوار ۱۶۷، ۱۹۷، ۱۹۱،

ڈار ۱۰۳، خطوط ۸۱،

ب

بھکر روم: خطوط ۱۰۰،

بدایوں: عطا اول ۲۳۷، ۳۰۵،

برٹش میوزیم لندن: عطا دوم ۲۷۵،

برلن: نیاز ۲۳، ۴۶،

برودہ کالج: خطوط ۱۱۳،

بغداد: عطا اول ۲۰۳، ۲۲۵، ۲۲۶،

عطا دوم ۱۶۵، خطوط ۲۱۶،

بلقان: عطا دوم ۳۶۶،

بلوچستان: عطا اول ۷۵، ۶، عطا دوم ۲۷۷،

بمبئی: شاد ۱۲، ۱۶، ۲۹، ۳۳، ۸۰،

۳۲، ۲۸، عطا اول، ۶۰، ۴۵، ۴۶، ۹۹،
 ۳۴۳، ۳۸۲، ۳۱۱، عطا دوم، ۳۸، ۴۹،
 ۸۵، ۱۵۹، ۲۴۰، ۳۶۳، انوار، ۴۴،
 ۹۰، ۱۵۲،

گرامی ۱۰۲، ۱۳۴، ۱۹۵، خطوط ۹۱،
 ۱۴، ۱۹۳، ۲۱۹،
 ۲۵۸، ۲۸۳،

پنجاب پبلک لائبریری: انوار، ۶۶، ۴۲، ۱۹۵،
 پنجاب کونسل: شاد، ۱۴۳، نیاز، ۳۵، ۳۶،
 پنجاب یونیورسٹی: صحیفہ، ۱۳۴، عطا اول، ۱۱۶،
 ۱۲۴، ۲۱۸، ۳۲۳، نیاز، ۳۳،
 ڈار، ۳۸، گرامی، ۱۳۵،

پنجاب یونیورسٹی لائبریری: عطا اول، ۱۲۳،
 پورٹ سعید: خطوط، ۹۱، ۲۰۶،
 پونا: خطوط، ۲۱۹،
 پھلواری: عطا اول، ۱۶۵،
 پیرس: عطا دوم، ۳۳۲، ۳۳۶،
 انوار، ۱۰۶، ڈار، ۱۰۳، خطوط، ۲۲۳،

ت

تاج کمپنی: عطا دوم، ۹۹، نیاز، ۱۹۳، ۲۶۹،
 ترکی: عطا اول، ۱۳۴، عطا دوم، ۳۶، ۲۵۱،
 ۲۸۱، انوار، ۴۲،
 نونسہ شریف: عطا دوم، ۳۹۲،

۲۵۰، ۲۵۳، ۲۵۶، ۲۵۸، ۲۵۹،
 ۲۴۵، ۲۴۹، ۲۸۳، ۳۱۵، ۳۲۲،
 ۳۲۵، ۳۲۶،

انوار، ۹۶، ۲۰۵،

خطوط، ۲۳۶، ۲۳۷،

۲۲۵، ۲۳۶،

۲۲۴، ۲۵۵،

۲۶۳، ۲۸۱،

بیروت: عطا دوم، ۱۵۵،

پ

پاک پٹن: عطا دوم، ۳۸۹، ۳۹۱،

پانی پت: عطا اول، ۳۶۸، ۳۴۲، ۳۱۳،

نیازی، ۲۸۶، ۳۰۲،

انوار، ۱۹۱، خطوط، ۲۳۹،

پچھڑی: عطا اول، ۳۶۳،

پٹنہ: عطا اول، ۲۳۳، ۲۲۹، ۳۳۳، ۳۳۸،

پٹیالہ: صحیفہ، ۱۲۸، ۱۲۹، عطا اول، ۳۴۶،

پشاور: عطا اول، ۱۴۱، ۱۴۲، ۱۴۳، ۱۴۵، ۱۴۶،

نیاز، ۲۱، خطوط، ۲۶۶،

پشاور کالج: عطا اول، ۱۳۸،

پنجاب: شاد، ۰۶، ۱۰، ۳۰، ۳۵، ۱۳۹،

۱۶۲، صحیفہ، ۱۱۴، ۱۳۲، ۱۳۱، ۱۵۲،

۱۵۴، ۱۵۹، ۱۸۶، خاج، ۲۶، ۲۷،

ڈار ۸۳، خطوط ۲۶۳، ۲۶۶،

۲۸۶

جاوا: عطا اول ۱۲۳،

جرمنی: عطا اول ۳۲، ۱۸۱، ۳۹۸،

عطیہ ۳۶، عطا دوم ۳۵، ۲۲۸، ۳۴۱،

۳۵۷، نیاز ۶، ۳۶،

نیازی ۱۵۲، انوار ۱۰۱، ۱۸۷، ۱۹۵،

خطوط ۲۷۷،

چکوپرگنہ آدون: خطوط ۱۷۷،

جگراؤں: انوار ۲۰۷،

جگن ناتھ: عطا دوم ۳۵۶،

جلال آباد: شاد ۹۵،

جمال الدین والی: عطا اول ۲۳۱، ۲۳۲،

جمعیت اقوام: عطا اول ۲۰۴، ۳۳۶،

جمعیت العلماء: عطا اول ۱۴۳، ۱۶۹،

خطوط ۱۹۴،

جموں: عطا اول ۳۳۰، ۳۳۱، ۳۳۲،

۳۳۳، ۳۳۸، نیازی ۲۲۶،

انوار ۵۳، ۹۷، ۱۶۳،

جون پور: صحیفہ ۱۷۴، جہلم: خطوط ۱۰۷،

جیوفری بلڈنگ: LETS ۲۲۹،

بیچ

چیف کورٹ: شاد ۵۷، صحیفہ ۱۶۳،

تھامس ایڈورڈ: خطوط ۲۲۴،

تھیکر اسپک: عطا اول ۱۳۵،

ٹ

ٹامس گک: خطوط ۷۹،

ٹرانسوال: خطوط ۸۱،

ٹریٹی کالج: عطیہ ۱۴،

ٹونک: عطا اول ۱۶۵،

ٹیبیا گڑھ ملز: عطا دوم ۳۳۸،

ٹیپوفوجی اسکول: عطا اول ۲۲۶،

ج

جاپان: خطوط ۸۵،

جالتھر: نیاز ۳۰۲، ۵، ۷، ۸،

۹، ۱۱، ۱۵، ۱۷، ۱۸، ۲۱، ۲۵،

۲۶، ۲۹، ۳۰، ۳۳، ۳۴، ۳۶، ۳۷،

۳۹، ۴۲، گرامی ۱۲۲، ۱۲۹، ۱۳۷، ۱۳۸،

۱۴۳، ۱۴۴، ۱۵۷، ۱۸۵، ۱۸۷، ۱۹۸،

۲۱۹، ۲۲۳، خطوط ۶۹، ۲۰۷،

جامعہ مسجد وہلی: عطا اول ط،

جامعہ بکڈپو: نیازی ۳۶،

جامعہ ملیہ: عطا اول ۱۲۶، ۱۵۱، ۲۳۶،

نیازی ۲۲، ۲۳، ۳۷، ۵۰، ۵۴، ۶۸،

۶۹، ۱۲۱، ۱۷۶، ۱۹۴، ۱۹۷، ۲۰۰،

۲۰۲، ۲۰۶، ۲۰۹، ۲۱۱، ۲۱۴، ۲۳۳،

حیدرآباد دہائی کورٹ: شاد ۳۳، گرامی ۱۱۲

— خ —

خراسان: گرامی ۱۸۳

خلافت کمیٹی: انوار ۳۱۷

خورجہ: عطا اول ۲۱۹

— د —

دارالسلام: عطا اول ۲۳۹

دارالمصنفین: عطا اول ۱۶۶، ۱۲۳

دکن کالج: شاد ۳۰

دہلی: شاد ۳۳، ۹۵، ۹۸، ۱۰۵

صحیفہ ۱۰۱، ۱۲۸، ۱۳۹

جناح ۱۶، ۱۷، ۱۸، ۲۷

عطا اول ۱۷۱، ۲۸۲، ۳۷۲، ۳۸۲

۳۳۹، ۴۵۰، عطیہ ۷۸

عطا دوم ۶۳، ۱۶۹، ۳۵۳، ۳۶۲

نیاز ۱۲، ۱۵، ۱۷، ۱۸

۲۵، ۲۶، ۵۳، ۵۴

نیازی ۱۳، ۲۳، ۳۹

۳۷، ۵۰، ۵۵، ۸۰

۹۵، ۱۰۸، ۱۱۷، ۱۳۱، ۱۳۵، ۱۴۱، ۱۵۵، ۱۷۶

۲۰۷، ۲۱۱، ۲۱۸، ۲۲۳، ۲۳۱، ۲۵۰، ۲۵۳، ۲۵۴

۲۵۷، ۲۵۸، ۲۶۱، ۲۶۹، ۲۷۱، ۲۸۶، ۲۹۶

انوار ۹۸، ۱۰۰، ۱۰۷، ۱۲۹، ۲۱۰، ۲۹۴

عطیہ ۲۶، ۵۳

چمن: عطا اول ۳۷، خطوط ۸۱

— ح —

جستہ: عطا اول ۲۰۲

حجاز: عطا اول ۱۵۲

حضرموت: خطوط ۲۰۶

حمیدیہ لائبریری: عطا اول ۱۹۵

حجیرہ: عطیہ ۳۵، ۳۶

۵۳، ۶۲، ۶۵

۷۰

حیدرآباد دکن: شاد ۳، ۱۰، ۱۲، ۱۶

۲۳، ۳۰، ۳۳، ۳۲، ۴۵، ۵۷

۶۱، ۶۹، ۹۸، ۱۱۳، ۱۶۲، ۱۷۲

صحیفہ: ۱۰۲، ۱۱۲، ۱۲۹، ۱۳۵

۱۳۹، ۱۴۲، ۱۴۳، ۱۶۱، ۱۶۳

۱۸۲، ۱۷۰

عطا اول ۱۰۵، ۲۰۸، ۲۱۱، ۲۹۰، ۳۵۳

عطیہ ۶۱، ۶۳، ۶۵، ۶۶

عطا دوم ۳۳، ۲۸۷، ۲۸۹

نیاز ۲۲، ۳۳، انوار ۱۱۹

گرامی ۹۶، ۹۷، ۹۹، ۱۰۲، ۱۱۴

۱۲۱، ۱۲۳، ۱۳۳، ۱۳۷، ۱۳۸، ۱۴۱، ۱۴۶

۱۶۲، ۲۰۳، ۲۲۸، ۲۲۹، ۲۳۵، ۲۷۹

س

سپین: عطا اول ۲۲۰، ڈار ۳۹، LETTS، ۱۸۷

سرحد صوبہ: عطا اول ۳۷۳، ۳۸۲، خطوط ۲۲۰،

سریندر شریف: نیازی ۱۶۱، ۱۶۲،

سرمی نگر: عطا اول ۳۰۱، ۳۳۸، ۳۳۰،

انوار ۹۷، ۱۶۰،

سکانش مشن کالج: خطوط ۷۳،

سلطان سرائے: شاد ۳۴،

سمرنا: نیازی ۱۴۷،

سندھ: جناح ۲۳، ۲۸، خطوط ۲۲۰،

سورت: عطا دوم ۳۲۵،

سولن: گرامی ۲۲۸، سویز کنال: خطوط ۹۷،

سیالکوٹ: شاد ۲۳، صحیفہ ۱۲۷، ۱۲۸، ۱۳۱،

۱۳۵، عطا اول ۳۳، ۱۶۳، عطیہ ۳۵،

عطا دوم ۶۷، نیاز ۵، ۱۳، ۲۰، ۲۱، ۳۰،

۳۲، ۳۷،

نیازی ۲۱۹، ۳۰۲،

انوار ۵۳، ۵۷، ۷۳،

گرامی ۱۱۷، ۱۱۸، ۱۶۲،

خطوط ۷۲، ۷۳، ۱۰۷، ۱۲۵،

ش

شالامار باغ: عطیہ ۷۵،

شام: عطا اول ۴۴۱، نیاز ۳۴، گرامی ۱۹۳،

گرامی ۱۵۶، ۱۸۸، ۲۰۰، ۲۲۸، خطوط ۱۳۱، ۱۷۷،

۱۸۵، ۷۰ LETTS، ۲۲۴، ۱۷۷

دیوبند: عطا دوم ۲۱۷، ۲۱۹، ۲۲۳،

ط

ڈیہوڑی: نیاز ۷۵،

ڈوور: خطوط ۱۰۳،

ڈھاکہ: خطوط ۱۰۷،

ڈیرہ دون: عطا اول ۳۰۳،

ڈیر غازی خان: عطا دوم ۳۹۵، گرامی ۲۱۹،

ڈین ہونٹل پشاور: عطا اول ۱۷۷،

س

راما کرشنا: عطا دوم ۱۵۶،

رام پور: عطا اول ۱۶۶، ۱۷۹، عطا دوم ۲۹۴،

راولپنڈی: عطا اول ۴۳۱، انوار ۱۶۰، خطوط ۱۰۷،

راول سوسائٹی: خطوط ۲۰۷،

رائل ایشیاٹک سوسائٹی بنگال: انوار ۶۶،

روس: عطا اول ۱۸۵، ۲۱۶، نیاز ۳۴،

خطوط ۲۱۴،

روما: عطا دوم ۳۳۹،

ریاض منزل: عطا اول ۳۶۶،

رین لیرا: شاد ۱۱۲،

ن

زمیندارہ لگ: جناح ۳۶،

صحیفہ ۱۸۳، عطا اول ۲۱۱، عطا دوم ۹۴،
انوار ۱۳۳، ۱۳۴، گرامی ۱۳۶، ۲۲۹،
خطوط ۱۸۳،

علی گڑھ: نیاز ۲۵، ۳۳، ۳۶، ۴۹،

شاو ۱۶، ۴۱، ۱۲۱،

عطا دوم ۱۳۸، ۱۸۶، ۲۲۹، ۲۵۵،

۲۵۹، ۳۱۳، ۳۱۴، ۳۲۰،

۳۲۲، ۳۲۳، ۳۲۸، ۳۳۳، ۳۳۴، ۳۳۸،

۳۸۵، ۳۹۲، ۳۹۴،

عطیہ ۳۶، عطا دوم ۸۱، ۱۱۵، ۱۹۴،

۲۱۵، ۲۳۳، ۳۱۳،

نیازی ۲۰۰، ۲۰۱، ۲۰۲، ۲۳۱، ۲۳۳،

ڈار ۶،

خطوط ۱۵۲، ۲۸۲،

علی گڑھ کالج: نیاز ۲۸، خطوط ۹۶، عطا دوم ۳۵۹،

علی گڑھ یونیورسٹی: عطا دوم ۲۲۳، ۲۳۳،

۲۶۲، ۳۶۹، LETTS، ۹۵،

غ

غزناطہ: انوار ۱۰۳،

ف

فرانس: عطا اول ۳۹۸، عطا دوم ۵۰، ۱۵۹،

فرنک فورٹ: نیاز ۳۶،

فسطاط: نیازی ۱۶۳،

شاہجہانپور: نیاز ۲۱، ۳۰،

شملہ: صحیفہ ۱۲۶، ۱۲۸، ۱۳۵، ۱۳۸، ۱۴۳،

عطا اول ۱۱، ۸۵، ۱۲۱، ۱۴۳، ۳۲۶، ۳۹۲،

۳۳۱، ۳۲۶، ۳۳۹،

عطا دوم ۳۱، ۶۶، ۳۳۳، نیاز ۵، ۳،

۳۱، ۳۲، ۳۴، ۵۰، ۵۳، ۵۵،

نیازی ۱۳، ۱۳۲، ۱۶۶، انوار ۱۰۶، ۱۳۸،

۱۵۲، ۱۵۴، ۱۵۶، گرامی ۱۲۶، ۱۵۲، ۱۵۴، ۲۱۶،

۲۲۱، ۲۲۸، ۲۳۱، خطوط ۶۶،

LETTS ۶۵، انوار ۲۰۶،

شہید گنج مسجد: جناح ۱۲، عطا اول ۳۶۳،

۳۸۲،

شیراز: عطا اول ۴۰، عطا دوم ۱۵۶، ۱۶۵، گرامی ۱۹۵،

شیرانوالہ دروازہ: انوار ۶۰،

ط

طرابلس: عطا اول ۳۶۶،

ع

عراق: عطا اول ۲۲۰، ۲۲۵، ۲۲۹،

۳۳۸، گرامی ۱۸۳،

عدن: ۹۳، ۲۰۵،

عرب: انوار ۱۹۲، خطوط ۹۲،

عظیم آباد: خطوط ۱۶۱،

عثمانیہ یونیورسٹی: شاو ۱۰۵، ۱۳۹،

کانپور: صحیفہ ۱۱، عطا اول ۲۳۳، ۳۳۹،

کانگریس: شاد ۱۰، ۱۱۲، جناح ۱۸،

۲۵، ۳۱، انوار ۲۲۳،

کیپورتھلہ: نیاز ۴، ۷،

کتب خانہ بانگی پور: عطا اول ۱۱۵،

کتب خانہ طلوع اسلام: انوار ۱۱۹،

کرناٹ: شاد ۱۵۹، نیاز ۵۱،

کوئچی پریس: انوار ۱۱،

کشمیر: عطا اول ۲۲۳، ۲۲۴، ۳۸۳،

۳۹۶، ۴۲۹، عطا دوم ۲۷۷، نیاز ۵،

نیازی ۸۳، ۱۶۷، انوار ۶۵، ۷۱، ۹۷، ۱۵۱،

۱۶۴، گرامی ۱۲۲، ۱۷۵، ۲۰۳،

خطوط ۱۶۲،

کشمیر کانفرنس: عطا اول ۳۳۲، ۳۳۶،

کشمیر ہائی کورٹ: عطا اول ۳۳۳،

کشمیر کمیٹی: عطا اول ۳۳۷، ۳۳۸، نیازی ۱۱۶،

کعبہ: نیاز ۳۰،

کلکتہ: عطا اول ۷۴، ۷۵، عطا دوم ۷۰، ۹۸، ۹۹،

نیاز ۳۴، ۳۷، خطوط ۲۳۷، ۲۹۰،

کنج پورہ: نیاز ۳۱، ۴۹،

کنسیدرا: ڈار ۱۲۱،

کولمبیا یونیورسٹی: عطا اول ۱۳۱، ۱۳۵،

کوئٹہ خطوط ۶۷، ۹۰،

فلسطین: صحیفہ ۱۸۶، جناح ۲۱، ۲۹،

عطا اول ۴۴۶، عطا دوم ۲۹۰، ۳۳۹،

ڈار ۳۹، گرامی ۱۹۴، LETS ۲۲۰،

فلیٹن ہوسٹل: خطوط ۲۶۶،

فورٹ سندھین: خطوط ۶۷،

فیروز پور: صحیفہ ۱۰۱، نیاز ۲۱،

ق

قادیان: عطا دوم ۳۴۶،

قاضی پیٹ: شاد ۲۹،

قاہرہ: عطا اول ۱۵۷، عطا دوم ۲۷۶،

انوار ۱۵۴، خطوط ۲۰۶، ۲۶۴،

قرطبہ: عطا اول ۱۵۷، انوار ۱۰۳،

خطوط ۱۹۳، ۲۱۱،

۲۲۳،

قرول باغ: نیازی ۵۰، ۱۷۵،

عطا اول ۳۹، عطا دوم ۲۳۱،

قسطنطنینہ: عطا دوم ۲۷۲،

قسطنطنینہ یونیورسٹی: عطا اول ۳۹۰، انوار ۸۹،

قصور: شاد ۱۰۲، عطا اول ۳۹۰، انوار ۸۹،

قونصل خانہ افغانستان: عطا اول ۱۷۰، ۱۷۱، ۱۷۲،

قندھار: نیازی ۱۵۸،

ک

کابل: عطا اول ۱۶۷، ۱۷۴، عطا دوم ۲۷۹،

نیازی ۱۵۲، ۱۵۸، ۱۶۴، ۱۷۴، ۲۰۰،

انوار ۲۸۸، خطوط ۲۵۵،

لابی پنک : عطا اول ۴۲، عطا دوم ۲۴۵،

لاٹلیپور : عطا دوم ۳۶،

لدھیانہ : عطا دوم ۳۲۹، نیاز ۱۲، ۲۱، ۲۹،

۴۲، گرامی ۲۰۳، ۲۳۷،

خطوط ۱۰۷،

لکھنؤ : شاد ۱۰، ۱۶، جناح ۲۸، ۳۶،

عطا اول ۴۳، ۴۵، عطا دوم ۸۶، ۲۱۷، ۲۱۹،

۲۲۷، ۳۴۹، نیاز ۳۳، نیازی ۳۰، انوار ۶۳، ڈار ۱۰۵،

گرامی ۱۰۵، خطوط ۸۷، ۱۸۵ LETS،

لنکن ان : ڈار ۴۰،

لسٹرن : عطا دوم ۲۸۹، ۲۹۱،

نیاز ۳۱، ۳۳، نیازی ۸۳، ۱۰۹، ۱۳۸،

گرامی ۹۳، خطوط ۸۶، ۹۴، ۲۱۴، ۲۲۴،

۲۷۶، ۲۷۹،

۱۸۷، ۱۸۵ LETS،

لورینگ سٹول : انوار ۲۱۲،

لوزاک اینڈ کمپنی : خطوط ۲۷۹، ۱۸۷ LETS،

م

ماڈل ٹاؤن : عطا اول ۳۲۱،

مارسالی : خطوط ۲۱۰،

مارسیلز : خطوط ۱۰۲،

مالیر کوٹلہ : عطا اول ۳۰۳، نیاز ۴۳، گرامی ۱۰۶،

منٹھرا : صحیفہ ۱۶۲، ۱۶۳، عطا دوم ۳۵۶،

یکمبیرج : عطا اول ۵۳، عطیہ ۱۳،

عطا دوم ۴۲، ۲۲۹،

یکمبیرج یونیورسٹی : عطا اول ۱۳۸، گرامی ۱۶۳،

گ

گجرات : نیاز ۳۰،

گجرات سنگھ : خطوط ۱۶۲،

گوالمنڈی : ۶۱ LETS،

گوالیار : صحیفہ ۱۲۸، ۱۴۲، عطا دوم ۳۲۳،

گوجرانوالہ : انوار ۵۶، خطوط ۱۰۷، ۱۵۹،

گورداسپور : جناح ۱۰، گرامی ۱، خطوط ۱۰۷،

گورکھپور : شاد ۱۴۷، انوار ۶۷،

گورنمنٹ کالج لاہور : عطیہ ۵۹، نیاز ۳۱،

۵۴، ڈار ۴۴،

ل

لاہر پورہ : نیاز ۴،

لاہور : عطا اول ۴۴، ۴۸، ۷۵، ۹۹،

۱۷۴، ۱۷۵، ۱۷۷، ۲۰۸، ۲۶۲،

۳۸۷، ۳۸۸، عطا دوم ۳۵، ۳۸، ۳۸،

۷۹، ۱۵۶، ۱۶۷، ۲۷۶، ۳۱۳، ۳۵۰،

نیاز ۷، گرامی ۱۲، انوار ۵۹، ۱۹۱، ڈار ۱۰،

۱۰۷، گرامی ۹۳، ۱۰۶، ۱۲۹،

۱۸۵ LETS، ۱۹۷،

لاہور ہائی کورٹ : شاد ۱۶۳،

مکہ: عطا ددم ۳۳۱، نیازی ۱۳۷،
ملتان: نیاز ۲۹، نیازی ۱۸۵، ۱۷۴،

گرامی ۱۸۹،

مورود: عطیہ ۶۱،

میدرڈ: انوار ۱۰۳، خطوط ۱۱۱،

میدرڈ یونیورسٹی: عطا ددم ۳۲۲، خطوط ۲۲۶،

میراکدل: انوار ۵۹،

میرپور: عطا اول ۳۳۳،

میسورپوٹیمیا: عطا ددم ۲۳۵،

میکوٹورود: خطوط ۱۶۳،

میکمین کلکتہ: عطا اول ۱۳۵،

میونخ: عطیہ ۳۰،

میونخ یونیورسٹی: عطا ددم ۲۲۸،

میوسپتال: نیازی ۱۶۵،

ن

ناگپور: صحیفہ ۱۸۲،

نخف شریف: عطا اول ۳۳۸، LETTS ۹۵،

ندوہ: عطا اول ۱۲۰، ۱۲۳، ۱۲۸، ۱۸۸،

عطا ددم ۲۲۳،

نیپلز: عطیہ ۶۷،

نیشاپور: گرامی ۱۹۵،

نیشنل یگ آف انگلینڈ: عطا اول ۳۳۵،

۳۳۸، عطا ددم ۲۸۷، خطوط ۲۱۶،

مدراس: عطا اول ۲۱۱، ۲۳۶، ۲۵۹،

انوار ۱۵۷، گرامی ۱۳۲، خطوط ۷۱،

مدینہ منورہ: عطا اول ۳۷۶، عطا ددم ۶۸،

۳۳۱، ۳۹۷،

مراد آباد: نیازی ۳۷،

مری: نیازی ۱۳۲،

مزننگ: خطوط ۱۸۸،

مسجد اقصیٰ: عطا اول ۲۶۸،

مسلم لیگ: شاد ۱۱۲، جناح ۱۱، ۱۳، ۱۸، ۱۹،

۲۰، ۲۲، ۲۶، ۲۷، ۲۸، ۲۹، ۳۱،

۳۵، عطا ددم ۳۷۹، نیازی ۵۴،

نیازی ۳۰، ۳۵، ڈار ۱۰۶، ۱۰۸،

LETTS ۱۸۵،

مسلم انٹر کالجیٹ برادرہڈ: عطا اول ۳۲۳،

مسلم ایسوسی ایشن مدراس: انوار ۱۵۷،

مسلم سٹوڈنٹس فیڈریشن: عطا اول ۳۲۳،

مسلم کانفرنس: جناح ۲۵، عطا اول ۳۹۶،

مصر: عطا اول ۳۹، ۱۲۳، ۲۰۰، ۳۹۹،

۳۰۵، ۳۳۸، عطا ددم ۵۷، ۱۵۵،

۲۳۳، ۳۳۹، نیاز ۱، نیازی ۱۶۳،

۳۲۹، خطوط ۲۰۷، ۲۲۹، ۲۶۶،

LETTS ۱۸۷،

مطبع مجتہبی: نیاز ۲،

۲۴، ۳۷، ڈارم، ۱۰، خطوط ۲۰۷، ۲۱۳،

۲۵۸، ۲۶۹،

ہندوستانی دواخانہ دہلی: نیازی ۱۳۱،

ہوشیارپور: نیاز ۸۷۷، ۳۰۷،

گرامی ۱۰۷، ۱۱۳، ۱۳۰، ۱۶۲،

۱۷۸، ۱۷۶، ۱۷۷، ۱۷۵، ۱۷۰،

۲۰۳، ۲۱۸، ۲۲۱، ۲۲۷،

— ی —

یروشلم: عطا دوم ۳۹۷، گرامی ۱۹۳،

یمن: خطوط ۲۰۶،

ینگ لڑکی پارٹی: خطوط ۸۲،

یو۔ پی: شاد ۳۸، عطا اول ۳۹۳،

یورپ: صحیفہ ۱۲۷، عطا اول ۱۱۵، ۱۲۳،

۱۳۰، ۱۸۱، ۳۹۹، عطا دوم ۶۷، ۲۱۳،

۲۱۴، ۲۸۱، ۳۳۱، ۳۳۸، نیاز ۶،

۹، ۳۶، ۳۳، ۳۷، انوار ۱۷۶، ۱۸۷، ۱۹۳،

ڈار ۳۹، نیازی ۱۳۳، خطوط ۲۷۶،

۱۸۶ LETTS

یونینسٹ پارٹی: جناح ۱۳، ۱۵، ۲۸، ۳۱،

۳۳، ۳۵، ۳۶، ڈار ۱۰۶،

یونیورسٹی لائبریری: انوار ۶۶،

نواب کوٹ: خطوط ۶۷،

نوگاؤں: LETTS ۹۵،

نوٹ ڈیم گرجا: ڈار ۱۰۳،

نہر سوینہ: خطوط ۲۰۷،

— و —

وارنگل: گرامی ۱۱۱،

وآنا (آسٹریا) عطا اول ۲۳۸، ۳۷۱، عطا دوم ۹۷،

۲۹۲، نیازی ۲۹۹، خطوط ۲۳۲،

وسط ایشیا: نیاز ۳۳،

ویانا: نیازی ۱۳۸، ۲۲۷،

ویلور: نیازی ۳۳۹، ویمیر: عطا اول ۱۰۸،

وینس: انوار ۱۰۱، ۱۰۲، ۱۰۳، خطوط ۲۱۱،

— ۵ —

ہائیڈل برگ: عطیہ ۵۳،

ہائی کورٹ: شاد ۱۵۳، ڈار ۳۵،

خطوط ۱۷۱، ۱۵۸ LETTS،

ہرات: خطوط ۲۰۳،

ہردوار: عطا دوم ۳۵۶،

ہزارہ: خطوط ۱۰۷،

ہسپانیہ: عطا دوم ۳۳۱، انوار ۱۰۱، ۱۰۲،

خطوط ۲۱۱،

ہندوستان: صحیفہ ۱۲۶، عطا اول ۳۸، ۱۰۶،

۱۱۸، ۲۶۱، عطیہ ۱۳، ۳۶، عطا دوم ۵۷،

۹۷، ۹۱، ۲۵۱، ۲۹۲، ۳۵۷، نیاز ۵۷،

اقبال کی تصانیف

(نظم و نثر) مضامین، لیکچر، نظمیں اور موعودہ تصانیف

اسرارِ خودی (دوسرا ایڈیشن) نیاز ۰۵ ،
 اسرارِ خودی (انگریزی ترجمہ) انوار ۱۹۴ ،
 اسرار و رموز: نیاز ۱۳ ، ۳۴ ،
 نیازی ۲۶۹ ، خطوط ۴۴ ،
 اسلام اور احمدیت: عطا دوم ۹۹ ،
 نیازی ۳۱۴ ، ۳۲۰ ، ۳۲۳ ،
 اسلام اور عقلِ انسانی (لیکچر): عطا دوم ۳۵۸ ،
 اسلام اور سپانہ: (لیکچر) خطوط ۲۱۱ ،
 اسلام بحیثیت اخلاقی اور سیاسی نصب العین:
 عطیہ ۴۹ ،
 اسلام میں سیاست: انوار ۴۲ ،
 اسلامی تصوف (لیکچر): عطا دوم ۳۵۸ ،
 اسلامی تمدن (لیکچر) عطا دوم ۳۵۸ ،
 اسلامی جمہورت: عطا دوم ۳۵۸ ،
 اقلیم خاموشاں و نظم (شاد ۳، ۴، گرامی ۹، ۱۳۵، ۹۷)

۱
 ابرگہر بار: عطا اول ۲۰
 اجتہاد (رسالہ) عطا اول ۱۳۳، ۱۳۶،
 اردو لٹریچر کی تاریخ: صحیفہ ۱۱۲
 اسرارِ خودی: شاد ۴، ۱۳۵ ،
 صحیفہ ۱۱۴، ۱۳۲، ۱۳۹، ۱۵۲، ۱۵۵ ،
 ۱۶۵ ، ۱۶۸ ،
 عطا اول ۲۳، ۳۵، ۳۷، ۵۲، ۷۹ ،
 ۸۰، ۱۱۴، ۲۳۳، ۲۳۵، ۲۴۷، ۳۰۱، ۳۵۷ ،
 ۴۷۳ ، عطا دوم ۳۵، ۵۵، ۵۶ ،
 ۵۸ ، ۶۱ ، ۱۵۸ ، ۲۳۸، ۲۵۵، ۲۶۸ ،
 نیاز ۳۶، ۳۷، انوار ۶، ۱۱۰، ۱۵۶، ۱۷۸ ،
 ۱۸۳، ڈار ۲، گرامی ۹۸، ۹۹، ۱۰۵ ،
 ۱۳۶، ۱۶۴، ۲۰۲، خطوط ۱۱۵، ۱۲۱، ۱۲۷ ،
 ۱۲۸ ، ۱۳۵

پیغام محبت (نظم) : انوار ۱۳۳ ،
 پیام مشرق : شاد ۱۲۹ ، ۱۳۷ ،
 عطا اول : ۱۰۸ ، ۱۱۹ ، ۱۲۶ ، ۲۳۳ ، ۲۳۶ ،
 ۲۷۷ ، ۲۹۹ ، ۳۰۰ ، ۳۲۲ ، ۳۲۳ ،
 عطا دوم : ۱۵۹ ، ۱۶۳ ، ۱۶۶ ، نیاز ۳۳ ، ۳۶ ،
 ۳۸ ، ۳۹ ، نیازی ۹ ، ۱۱۰ ، ۳۲۲ ،
 انوار ۱۹۵ ، ۲۹۱ ،
 ڈار ، ۲ ،

گرامی ۲۰۳ ، ۲۲۷ ، ۲۳۳ ،
 پیام مشرق (شرح) عطا دوم ۲۷۳ ،
 پھول سے خطاب (نظم) شاد ۳۳ ،

ت

تاریخ تصوف : عطا دوم ۵۲ ، نیاز ۱ ، ۲ ، ۵ ،
 ترجمہ گاتیری (نظم) صحیفہ ۱۸۲ ،
 تشکیل جدید الہیات اسلامیہ (خطبات)
 عطا اول ۲۵۹ ، عطا دوم ۹۱ ، ۹۳ ، ۹۶ ،
 ۹۸ ، ۳۸۸ ، نیازی ۲۲ ، ۳۱ ، ۳۳ ، ۵۳ ،
 ۶۸ ، ۷۰ ، ۷۱ ، ۷۳ ، ۱۱۶ ، ۱۳۱ ، ۱۳۲ ،
 ۱۹۰ ، ۲۰۹ ، خطوط ۲۲۳ ،

تشکیل جدید (خطبات کا ترجمہ)

نیازی ۲۳ ، ۲۳ ، ۱۳۶ ،
 تقریر سلسلہ مجدد الف ثانی : عطا اول ۳۳۲ ،
 دیگر : نیاز ۲۵ ، انوار ۹۰ ،

انظر فارسی کورس و آئینہ عجم ، عطا دوم ۱۶۰ ،

انٹرویو : عطا اول ۲۳۱ ،

انسان کامل کا عقیدہ : عطا اول ۳۵۸ ،

اورنگ زیب (نظم) عطیہ ۶۳ ، ۱۷ ،

ایران میں مابعد الطبیعیات کا ارتقا :

عطا اول ۳۵۸ ، عطیہ ۳۶ ، عطا دوم ۲۲۸ ، نیاز ۳۱ ،

ب

بال جبریل : عطا اول ۳۳ ، عطا دوم ۹۸ ، ۹۹ ،

نیازی ۱۸۷ ، ۱۹۰ ، ۱۹۳ ، ۱۹۷ ،

۲۱۲ ، ۲۲۷ ، ۲۳۲ ،

بانگِ درا : شاد ۱۶۷ ، عطا اول ۱۰۱ ، ۲۳۹ ،

۲۹۹ ، نیاز ۵۰ ،

نیازی ۱۲ ، انوار ۱۳۵ ، ۱۷۱ ،

۲۰۳ ،

بانگِ درا - اشاعت : خطوط ۱۳۲ ،

بانگِ درا - ترتیب : عطا اول ۲۱ ،

بانگِ درا - مقدمہ : عطیہ ۷۱ ،

بندگی نامہ : گرامی ۲۳۱ ،

بیان : LETS ۶۱ ، ۱۵۷ ، ۲۱۹ ،

پ

پس چہ باید کرد اے اقوام شرق :

عطا اول ۳۱ ، ۳۱۳ ، انوار ۱۲۰ ،

خطوط ۲۵۳ ، ۲۶۳ ،

ن

- زبور جدید : انوار ۲۸۵ ،
 زبور عجم : عطا دل ۲۹۹ ، عطا دوم ۱۶۸ ،
 نیازی ۲۶۹ ، انوار ۱۵۴ ، ۲۹۱ ،
 گرامی ۲۳۰ ،
 زمان کی حقیقت فلسفہ اسلام کی تاریخ میں :
 عطا دل ۱۵۴ ، نیازی ۱۱۸ ،

س

- ساقی نامہ : عطا دل ۹۶ ، انوار ۱۵۱ ،
 سلطان ٹیپو (نظم) ، عطا دوم ۹۲ ، ۹۵ ،

ش

- شاعر : خطوط ۲۳۹ ،
 شکوہ : عطا دل ۳۰۳ ، عطا دوم ۴۰ ،

ص

- صور اسرائیل : نیازی ۲۴۰ ، انوار ۲۰۶ ،

ض

- ضرب کلیم : عطا دل ۳۱ ، ۳۱۵ ، ۳۱۷ ،
 ۳۷۱ ، ۳۸۱ ، ۳۱۸ ،
 عطا دوم ۹۹ ، انوار ۱۱۹ ،

- خطوط ۲۵۳ ، ۲۵۹ ، ۲۶۲ ، ۲۶۳ ،

ط

- طلوع اسلام : نیازی ۲۸۵ ، گرامی ۲۲۵ ،

ع

ج

- جاوید نامہ : عطا دل ۲۱۶ ، ۳۰۰ ، ۳۰۳ ،

- ۳۰۶ ، عطا دوم ۳۸۸ ، ۳۹۷ ،

- نیازی ۴۳ ، ۸۱ ،

- انوار ۲۰۶ ، ۲۳۶ ،

- جواب شکوہ : عطا دل ۳۰۳ ، عطا دوم ۴۰ ،
 عالی اور اقبال (نظم) ، عطا دل ۳۶۹ ،

خ

- خضر راہ : عطا دل ۱۱۸ ، ۱۳۰ ،

- عطا دوم ۱۶۳ ، نیاز ۳۲ ،

- خلافت و مضمون ، نیاز ۳۱ ،

د

- دنیا کے عمل و نظم ، نیاز ۱۸ ، گرامی ۱۵۲ ،

م

- رباعی : عطا دل ۳۳۸ ،

- رموز بے خودی : شاد ۳ ، ۳۸ ، ۴۹ ، ۸۲ ،

- ۸۴ ، صحیفہ ۱۵۳ ، ۱۶۹ ،

- عطا دل ۲۳ ، ۴۹ ، ۸۰ ، ۸۱ ، ۸۲ ،

- ۸۳ ، ۲۱۳ ،

- عطا دوم ۲۳۸ ، نیاز ۱ ، ۵ ، ۶ ، ۷ ، ۹ ،

- ۱۰ ، ۱۱ ، ۱۲ ، انوار ۶۶ ، ۱۵۳ ،

- ڈار ۲۰ ،

- گرامی ۱۲۱ ،

— م —

مسافر: عطا دوم ۹۸، نیازی ۱۸۳،

۱۹۰، ۱۹۴،

مسجد قرطبہ: عطا دوم ۳۲۱،

مسلمانوں کا اثر تہذیب یورپ پر:

عطا دوم ۳۵۸،

مضامین (اردو) عطا اول ۳۷،

عطا دوم ۳۳، نیازی ۴، نیازی ۳۶، خطوط ۱۲۸،

مضامین (انگریزی) — Spain & the (1)

خطوط Intellectual World of Islam

(2) The Idea of Ijtihad in the —

Law of Islam انوار ۲۸۵،

(3) Time & Space in the History of —

ڈار ۱۲، Muslim Thought

معاشرے کے ارتقا میں مذہب

ایک عامل (مضمون) عطیہ ۴۹،

موجودہ تصانیف: (بغیر عنوان کے)

عطا اول ۴۷، عطا دوم ۵۰، نیازی ۳۷، ۵۰،

نیازی ۲۷۷،

موجودہ تصانیف:

اردو نثر پر کتاب: گرامی ۲۰۳،

المقابلات پرنٹس عطا اول ۱۵۲،

تاریخ تصوف: عطا اول ۵۴،

عشق بڑاں (نظم) نیازی ۸،

علم الاقتصاد: شاد ۴۵، عطیہ ۱۴،

علم ظاہر و علم باطن (مضمون) نیازی ۴،

— غ —

غزۂ شوال: عطا دوم ۳۶،

غزلیں: شاد ۴۸، نیازی ۳۸، ۴۰،

۴۱، ۴۰،

— ف —

فارسی غزل: شاد ۳۳،

فارسی قصیدہ: نیازی ۳۱، ۳۴،

فارسی اشعار: خطوط ۲۳۹،

فکر اسلامی میں تصور زمان و مکان: عطا دوم ۲۲۳،

— ک —

کلیات اقبال: انوار ۳۲،

کیا مذہب کا امکان ہے؟: خطوط ۲۲۴،

— گ —

گلشنِ راز جدید: نیازی ۲۲، گرامی ۲۳۰،

— ل —

لٹریچر ہٹری آف پرتگال: عطا اول ۳۹،

لیکچر: عطا اول ۱۲۳، ۱۵۹، ۲۱۰، ۲۱۱،

۲۶۷، عطا دوم ۳۳۳، گرامی ۸۳، ۹۵،

۱۰۹، ڈار ۱۲، انوار ۱۵۷،

۵۷ ان لیکچروں کے عنوانات معلوم نہیں ہو سکے۔

ملٹن کی تقلید میں: عطا اول ۲۱،

— ن —

نثری تخریریں: انوار ۱۳۶،

نشان منزل: نیازی ۱۸۷،

نوائے غم: عطیہ ۷۷،

— ۵ —

ہسپانیہ اور علم اسلام کا ذہنی ارتقا:

عطا دوم ۳۲۲،

حیات مستقبلہ اسلامی: گرامی ۱۲۳،

دل و دماغ کی سرگذشت: عطا اول ۱۰۹،

رمان دارو، شاد ۱۰۲،

طرق الحکمیہ پر نوٹس: عطا اول ۱۵۲،

قرآن پر نوٹس: عطا اول ۱۹۹، ۳۵۷،

نیازی ۲۷۷، انوار ۲۰۵،

گیتا کا اردو ترجمہ: صحیفہ ۱۸۲،

مشنوی کا تیسرا حصہ: عطا دوم ۷۵،

نیاز ۳۶، گرامی ۱۲۳،

ضمیمہ

اسے اشاریے کو جامع اور مفید تر بنانے کیلئے ضمیمے میں پانچ موضوعات پر الگ اشاریے مرتب کئے گئے ہیں۔

===== اشاریہ ۶ ان اشعار کا اشاریہ ہے جو مکاتیب میں ہیں

===== اشاریہ "۷" سے معلوم ہوگا کہ کون سا خط کس مجموعے میں مشترک ہے۔ ہم نے اسے خط کو اصل تسلیم کیا ہے جو زمانے لحاظ سے شائع ہونے والے پہلے مجموعہ مکاتیب میں شامل ہے تاہم اگر کسی مجموعے کا متن زیادہ صحیح ہے تو ہم نے اسے مجموعے کے خط کو اصل اور دوسرے کو ثانوی تسلیم کیا ہے۔

===== اشاریہ "۸" میں غلط اور بلا تاریخ خطوط کی صحیح تاریخ بتائی گئی ہے مزید تفصیل کے لئے دیکھیے راقم کا مضمون "مکاتیب اقبال کے مآخذ"، شائع شدہ اقبال ریویو جولائی ۱۹۸۲ء

===== اشاریہ "۹" سے معلوم ہوگا کہ علامہ کے خطوط کے سنہ و ارتقاء کتنے ہے۔

===== اشاریہ "۱۰" میں تمام خطوط کو سنہ و ترتیب دیا گیا ہے۔ اسے اشاریے میں بعض خطوط کے اصل یا عکس کے نشاندہ بھی کر دیے گئے ہیں تاکہ مستقبل میں "کلیات خطوط اقبال" کے متوقع جامع ایڈیشن کے تدوین میں سہولت ہو۔

===== اشاریہ "۱۱" میں ان اشخاص کا ذکر کیا گیا ہے جن سے علامہ کے خط و کتابت رہی ہے۔

” ۶ “ اسے اشاریے میں علامہ یا کسی اور شاعر کا ہر وہ شعر شامل ہے۔
جنے کا ذکر خطوط میں ہوا ہے۔

اشعار: ہر شعر کے پہلے مصرعے کے پہلے تینے الفاظ الفبائی ترتیب
سے درج کئے گئے ہیں:

۲		
از تواضع می: عطا اول ۹۳	آپ نے مجھ: عطا اول ۱۶	
از جوانے سرو: انوار ۷۴	آتش منشی جس: عطیہ ۸۰	
از داغِ فراق: گرامی ۲۲۳	آتی ہے مشرق: عطیہ ۸۰	
از سپہر بار: انوار ۱۵۰	آزماید قوت:- گرامی ۱۱۰	
از گلِ خود: صحیفہ ۱۱۵	آں چیز کہ: نیاز ۱۶	
از لوحِ خویش: عطیہ ۱۵	آں کسند: گرامی ۱۱۳	
از من اے: انوار ۱۷۵	آں کہ از: گرامی ۱۳۲	
از میانِ حلقہ: گرامی ۱۲۳	آں کہ در قرآن: عطا اول ۲۱۳	
اس جنگ میں: انوار ۱۹۸	آں کہ جاں: گرامی ۱۲۵	
اس دور کی: عطیہ ۸۰	آں کے شمع: گرامی ۱۳۱	
اس دور میں: نیاز ۶	آہ امید محبت: عطا اول ۷۷	
افتی اگر بدست: عطیہ ۱۵		
اقبال بھی اقبال: عطیہ ۵۷	۱	
اقبال غربت تو: عطیہ ۱۶	اب مری شہرت: عطا دوم ۳۵۵	
اگر چاہوں تو: عطا اول ۲۵۶	اپنا اپنا ہے: خطوط ۷۱	
اگرچہ عقلِ فسوں: گرامی ۲۱۸	اثر یہ تیرے: نیاز ۳۳، ۹	
اگر منظور ہو: صحیفہ ۱۳۲	از مغامم سک: عطا اول ۱۹	
اگر منظور ہے: نثار ۳۳	از تن آسانی: گرامی ۱۱۰	

ب			
۱۵۰	انوار	باخدا در:	خطوط ۹۲
۱۳۵	صحیفہ	یا خود در:	خطوط ۱۰۱
۱۳۵	صحیفہ	باد را زنداں:	انوار ۸
۱۲۵	گرامی	بادشاہ و کلیہ:	گرامی ۱۰۵
۱۱۰	گرامی	باز گوید سرمہ:	عطا دوم ۵۸
۱۳۳	گرامی	باز گوید صنم:	صحیفہ ۱۱۵
۱۱۳	صحیفہ	باز میں در:	عطا اول ۳۳۰
۳۱	نیاز	بامرغ حرم:	انوار ۱۵۳
۱۰۵	گرامی	بامم از:	شاد ۹۶
۱۵	عطیہ	بامن مگو:	خطوط ۲۳۹
۱۷۶	گرامی	بانویسندہ کردار:	گرامی ۱۲۹
۲۱۳	عطا اول	بایدت آہنگ:	عطیہ ۱۵
۱۳۰	عطا اول	بجلوت اندو کند:	گرامی ۱۲۳
۱۰۵	گرامی	بحراز رقص:	گرامی ۱۵۲
۱۶۷	گرامی	بر آذ کہنہ:	نیاز ۱۸
۸	انوار	براز پردہ:	شاد ۱۲
۷۷	عطا اول	بربط کون و مکان:	صحیفہ ۱۳۸
۱۱۹	گرامی	برزبانست گفتگو:	عطا اول ۲۱۳
۲۰۵	خطوط	برسماع راست:	عطیہ ۱۵
۱۷۵	انوار	برق را این:	صحیفہ ۱۱۳
۱۷۶	انوار	برنگ احمر و خون:	صحیفہ ۱۱۳
۱۹۹	گرامی	برون او ہمہ:	عطا دوم ۵۹
			شاد ۱۳
			اللہ رے خاک:
			الہی سحر سے:
			انا الحق گفتن:
			انتظار صبح خزاں:
			اند کے اندر:
			اے امانت دار:
			اے برادر من:
			اے بھیری را:
			اے سبزہ سررہ:
			ایسی کوئی دنیا:
			اے شاد دامن:
			اے شبم از:
			اے کہ بر:
			اے کہ تو:
			اے کہ در:
			اے کہ گوئی:
			اے کہ یک جا:
			اے گل ز:
			اے نگاہت:
			ایں تصرف ہائے:
			ایں چنیں دل:
			ایں سبق صدیق:

۱۰۲	خطوط	بھلا نبھے گی:	۱۶۴	گرامی	برہمنے بغزٹوی:
۱۰۱	خطوط	بھلی ہے ہم:	۲۱۵	گرامی	برہنہ حرف نہ:
۳۶۹	عطا اول	بیانا فقر:	۳۳	شاد	بزے کہ در آل:
۴۶	عطا دوم	بیار بادہ کہ:	۷۲	عطا دوم	بسکہ از شرم:
۹۹	گرامی		۱۸۰	گرامی	بشاخ زندگی ما:
۱۶۷	گرامی	بیاکہ ساقی:	۳۶۶	عطا دوم	بکلال بیدل اگر:
۳۸	شاد	بے خطر کود پڑا:	۲۱۴	عطا اول	بگذر نوگل:
۱۰۶	شاد	بیزواں روز:	۲۱۸	گرامی	بگواے باغبان:
۲۰	نیاز	بے نیازانہ ز:	۱۶۷	گرامی	بلند تر ز:
		پ	۱۶۵	گرامی	بمیری گریہ:
۳۸	شاد	پختہ ہوتی ہے:	۱۵۲	صحیفہ	بناوٹ کی بے اعتنائی:
۱۲۷	صحیفہ	پردہ چہرے سے:	۲۱۸	گرامی	بندہ آن نیست:
۱۳۸	عطا اول	پردہ رنگم:	۵۹	عطا دوم	بندہ حق پیش:
۶	شاد	پستی عالم میں:	۱۹	عطا اول	بو الہوس اکثری:
۲۱۳	عطا اول	پس چرا از:	۲۱۴	عطا اول	بود بحر تلخ:
۷۵	عطیہ	پشت پا پر:	۲۱۴	عطا اول	بوئے گل از:
۶۳	عطا اول	پہچانتا نہیں ہے:	۱۹۱	گرامی	بہار برگ پراگند:
۷۹	عطیہ	پھر وادی ناراں:	۱۹۱	گرامی	بہارتا بہ:
۳۳	نیاز	پے نافہ ہائے:	۱۰۶	عطا اول	بہت آزما یا ہے:
۸۰	عطیہ	پیدا دل ویراں:	۸۰	عطیہ	بھلے ہوئے آہسو:
		ت	۱۹۱	گرامی	بہ ویریاں:
۱۲	شاد	تا امیداز:	۱۲۳	گرامی	بہر محتاجے دلش:
۳۸	نیاز	تا امیداسم:	۱۹۱	گرامی	بہ علم غرہ:

۱۲۹	گرامی	تابر تو :	۱۲۹	توسراپا آیتے :	عطا اول	۱۷
۳۴	نیاز	تا بردید لا :	۸۱	توسراپا نور :	عطیہ	۸۱
۶۲	عطا دوم	تابع حق دید :	۳۳۸	توغنی از :	عطا اول	۳۳۸
۱۳۱	گرامی	تا بمیرد آتش :	۱۱۳	تو کہ ہم :	صحیفہ	۱۱۳
۱۷۳	انوار	تا تو بیدار :	۲۳۲	تو نہ واں :	گرامی	۲۳۲
۲۳۹	خطوط	تا شیر غلامی سے :	۴۶	تو ہم زساغز :	عطا دوم	۴۶
۷۹	عطیہ	تا ج شاہی آج :	گرامی ۱۰۰، ۱۰۲، ۱۰۷	تو ہم زساغز :	گرامی	۱۰۰، ۱۰۲، ۱۰۷
۲۱۳	عطا اول	تا ز بخش ہائے :	۱۱۳	تھی خبر گرم :	صحیفہ	۱۱۳
۱۱۳	صحیفہ	تا شدی آوارہ :	۲۸۳	تھی دیدم :	عطا اول	۲۸۳
۱۷	عطا اول	تا کتی رہتی ہے :	۳۲	تیسخ لادر :	نیاز	۳۲
۱۱۰	گرامی	تا نہ گیرد :	۱۵۰	تیسخ لادر :	انوار	۱۵۰
۲۵۷	عطا اول	تہجے آبا سے :	— ج —			
۲۵۶	عطا اول	تہجے اس قوم :	۱۶۳	جادو ز خون :	گرامی	۱۶۳
۲۳۹	گرامی	ترا ناداں امید :	۵	جان دیتا ہوں :	انوار	۵
۱۶۵	گرامی	ترا ایک نکتہ :	۷۸	جس طرح رخصت :	عطا اول	۷۸
۸۳	عطیہ	تری راگھ میں :	۱۰۲	جو بے نماز :	خطوط	۱۰۲
۸	نیاز	ترے وعدے پر :	۶۸	جو ہنس رہا :	شاد	۶۸
۱۳۵	صحیفہ	تغیر روز کا :	۱۰۱	جہاں کو سوتی :	خطوط	۱۰۱
۸۹	عطا اول	تاشا داروے :	۴۲	جہاں ہستی ہوئی :	عطا دوم	۴۲
۲۵۶	عطا اول	تمدن آفریں :	۵۷	جینا وہ کیا :	عطیہ	۵۷
۱۷۶	انوار	تو اے کو دک :	— پچ —			
۱۳۹	انوار	تو بچا بچا :	۱۰۲	چاہے تو بدل :	صحیفہ	۱۰۲
۱۲۷	صحیفہ	تو جو بھلی :	۱۷۵	چشم جز رنگ :	انوار	۱۷۵

۱۵۳	انوار	خالد ایزداد :
۱۸۵	گرامی	خرد افزود :
۲۵۰	عطا دوم	خرد راتو :
۱۰۷	عطا اول	خریدیں نہ ہم :
۱۰۰	خطوط	خصوصیت نہیں کچھ :
۷۴	عطیہ	خندہ ہے بہر :
۲۳۹	گرامی	خودی راہ پردہ :
۳۶	عطا دوم	خورم بہ یاد :
۹۹	گرامی	خورم بہ یاد تنگ :
۱۰۷	گرامی ۱۰۱	خوش آل کہ :
۳۵	عطا دوم	خوش آنکہ رخت :
۷۷	نیاز	خوشا وہ عہد :
۱۰۵	گرامی	خوگر من :
۳۳	نیاز	خویشتن راترک :
۱۶۴	گرامی	خیز و بجلوہ :
۱۶۴	گرامی	خیز و نقاب :

د

۱۸	عطا اول	داغ داغ موج :
۳۳۸	عطا اول	در اگر بینی :
۷۵	عطا دوم	در جہاں ما :
۲۳۷	عطا دوم	در چمن بود :
۶۲	عطا دوم	در خیالش حرفی :
۳۹	نیاز	در دشت جنون :

۹۲	عطا اول	چشم و گوش :
۳۳	نیاز	چل ہے لے :
۱۳۰	صحیفہ	چمن میں غنچہ :
۳۶	عطا دوم	چناں ز نقش :
۱۳۷	خطوط	چنگ جد خود :
۹۲	عطا اول	چنگے تبار نغمہ :
۹۶	عطا اول	چو از چشم :
۳۲۹	عطا اول	چو باد صبح :
۲۱۴	عطا اول	چو صبا بار :
۱۶۹	صحیفہ	چوں مرا صبح :
۸۱	عطیہ	چہ چہ پاتے ہیں پرندے :
۹۳	عطا اول	چہ غم زیں :
۷۸	عطا اول	چھیڑ آہستہ سے :

ح

۱۸۱	گرامی	حدیث دل بہ :
۱۵۲	گرامی	حرف راز سے کہ :
۱۶۴	گرامی	حرف نگفتہ شما :
۶۸	انوار	حق تو یوں :
۱۲۳	گرامی	حکمت ایں سادہ :
۲۵۷	عطا اول	حکومت کا تو :
۳۶۹	عطا اول	حمید اللہ خاں :

خ

۱۸	عطا اول	خاتم دست سلیمانی :

۷۸	انوار	دو غنچہ بہت:	۷۴	عطیہ	ورد کے پانی:
۱۶۳	گرامی	دیدہ خواب ناک:	۳۶	عطا اول	ور روز قیامت:
۱۳۵	صحیفہ	دیکھ جو کچھ:	۱۲۷	عطا اول	درس گیر از:
۱۲۹	صحیفہ	دیکھئے چلتی ہے:	۱۲۸	عطا اول	در شرر آباد:
ذ			۶۱	عطا دوم	در قبائے خسروی:
۱۱۰	صحیفہ	ذوق گویائی خموشی:	۱۸	عطا اول	در لہا نور:
س			۵۳	عطا دوم	در میان کارزار:
۱۳۲	صحیفہ	راکیش را:	۱۲	گرامی	
۶۱	عطا دوم	راہ دشوار است:	۱۳۱	گرامی	در نوائے زندگی:
۳۵	عطا دوم	رستم ز مدعی:	۱۳۰	عطا اول	دریں جہاں کہ:
۷۸	انوار	رسول ملت منصور:	۱۲۰	خطوط	دریں محفل کہ:
۷۸	عطیہ	رفعت میں مقاصد:	۲۱۳	عطا اول	دست ادیک:
۱۲۷	عطا اول	رمز ترک:	۲۱۳	عطا اول	دشمنان بے دست:
۲۸۱	عطا اول	رموز فطرت کا:	۹۵	شاد	دل بے تاب جا:
۱۱۰	گرامی	روز ہیجا لشکر:	۳۲	عطا اول	دل در سخن:
۱۸۰	گرامی	رہ عراق خراساں:	۱۲۷	صحیفہ	دل کو یک بین:
۱۰۵	گرامی	رہ ندیدہ انجم:	۱۶۷	عطا دوم	دل بے ہیج:
۳۹۳	عطا اول	رہی نہ آہ:	۱۸۸	انوار	
۱۰۱	خطوط	رہین لذت ہستی:	۳۶	عطا دوم	دل تمپیز:
ن			۱۲	شاد	دم طوف کر مک:
۹۲	عطا اول	ز آسمان آنگوں:	۱۳۹	انوار	
۳۶۹	عطا اول	زالطاف تو:	۳۶۳	عطا اول	دور دستاں را:
۱۷۶	گرامی	زاں کہ آں:	۱۳۱	خطوط	دوشش بہ خاک:

۷۷	انوار	سحرگہاں بیاد:
۱۲۰	خطوط	سخن اے ہم:
۱۲۷	عطا اول	سخنے راندہ:
۱۱۰	گرامی	سرِ این زماں:
۲۵۲	عطا اول	سماں الفقیر فخری:
۱۸۵	گرامی	سنج معنی:
۷۵	عطیہ	سینہ راسر:
۱۳۷	خطوط	سید والانسب:

مش

۳۵۹	عطا دوم	شادم ز طعن:
۹۷	عطا اول	شاہ رمز آگاہ:
۷۲	عطا دوم	شب جوانداز:
۱۱۰	گرامی	شرع می خواہد:
۷۷	انوار	شفیق لعلگول:
۱۲۲	خطوط	شعر لبریز معانی:
۱۹	نیاز	شیخ در عہد:
۱۱۳	صحیفہ	شیخ صاحب بھی:
۲۳۹	صحیفہ	شیشے کی مانند:
۳۸	شاد	شیوہ عشق ہے:

ص

۱۰۲	گرامی	صبا بہ موند:
۳۳	شاد	صنوبر باغ میں:
۱۳۲	صحیفہ	

۲۳۳	گرامی	زان نازنین کہ:
۳۸	شاد	زبان سے قلب:
۱۹۹	گرامی	زخاک تابہ:
۱۳۹	صحیفہ	زساقی بادہ:
۱۷۳	گرامی	زفیض مشردہ:
۸	انوار	زکوثر آں:
۹۸	عطا اول	زمانہ باز بیغرد:
۱۸۲	صحیفہ	زمانہ پیش نگاہم:
۱۸۳، ۱۸۰	گرامی	زمن نوائے:
۲۳۶	عطا اول	زندانی کہ بند:
۲۳۳	گرامی	
۱۱۲	گرامی	زندگانی سوختن:
۷۷	عطا اول	زندگانی ہے مری:
۱۲۵	گرامی	زندہ حق از:
۲۹۳	عطا اول	زوال علم و ہنر:
۱۲۵	گرامی	زوجہ آں تاجدار:
۱۷۱	گرامی	زہ دروپہ تختہ:
۱۶	عطا اول	زینت دستِ حنا:

س

۶۱	عطا دوم	سبحہ اقل من:
۳۰	نیاز	سبق از یک:
۱۱۳	صحیفہ	سپاس شرطِ ادب:
۱۶۳	گرامی	سجدہ تو بر:

۷۸۹ عمر با صائب: عطا اول

۷۲۲ عصیاں ماو: نیاز

ع

۷۳۶ غازی ز پئے: عطا اول

۷۵۶ غرض میں کیا: عطا اول

۷۱۰۱ غرض نشاط ہے: خطوط

۷۱۸۳ غزل بہ زمزمہ: گرامی

۷۲۵۷ غنی روزِ سیاہ: عطا اول

ف-ق

۷۹۵ فرد و قوم: عطا اول

۷۱۲ فرشتوں نے کانوں: شاد

۷۱۲۹ فرمان مصطفیٰ است: گرامی

۷۱۰۰ فزوں قبیلہ آں: صحیفہ

۷۳۶ } عطا دوم

۷۱۱۸ فکر تو زنجیری: گرامی

۷۲۱۳ قصہ گویاں حق: عطا اول

۷۶۲ قلب را از: عطا دوم

۷۲۱۳ } عطا اول

۷۱۱۹ } گرامی

۷۱۱۵ قیس ماسودائی: صحیفہ

ک

۷۱۲۷ کب تک طور: صحیفہ

۷۱۰۸ کبھی اے حقیقت: شاد

۷۱۳۹ } انوار

۷۱۰۵ صورت خورشید نو: گرامی

۷۲۱۳ صورت مابہی بہ: عطا اول

۷۸۸ صوفی را صومعہ: عطا اول

ض

۷۱۶ ضبط از دل: نیاز

ظ-ط

۷۷ طالب دیدار محشر: شاد

۷۶۲ طبع مسلم از: عطا دوم

۷۳۵ طعنہ زن سے: عطا دوم

۷۱۳۹ } انوار

۷۸۲ } خطوط

۷۱۳۹ طرب آٹائے خوردن: خطوط

۷۸۲ } ظلم و جوان: خطوط

ع

۷۱۱۹ عالم ایجاد لوج: گرامی

۷۱۰۱ عجب تماشا ہے: خطوط

۷۱۰۲ عجب مدار ز: گرامی

۷۱۲۳ عرس را حج: گرامی

۷۱۶۹ عشق را در نغہ: صحیفہ

۷۹۲ } عطا اول

۷۱۲۰ عشق در پچاک: گرامی

۷۲۱۳ عقدہ قومیت مسلم: عطا اول

۷۱۲۰۷۱۱۳ عقل در پچاک: گرامی

۷۱۱۳ عقل را سرمایہ: گرامی

۷۱۱۳ عقل سفاک است: گرامی

۷۲۳۶ عقل ہم عشق: گرامی

۱۲	گرامی	گرہ شب ہائے:	۲۵۶	عطا اول	کبھی اسے نوجوان:
۱۹	عطا اول	گشت لے اقبال:	۴۱	نیاز	کتاب عقل ورق:
۱۲۲	صحیفہ	گشتہ انداز ملا:	۱۸۵	گرامی	
۱۶۶	گرامی	گفت ابلیس و:	۳۳	نیازی	کردہ تاویل حرف:
۹۳	خطوط	گفت یا شتم بے سبب:	۷۹	شاد	کرم اسے شہ عرب:
۱۷۳	انوار	گفتہ و لا آزار:	۸۳	عطا اول	
۱۷۳	انوار	گفتہ ز خلوت:	۱۵۲	صحیفہ	کشیدہ ام ز:
۱۷۳	انوار	گفتہ کہ در بادہ:	۱۵۲	گرامی	
۱۳۷	خطوط	گفت ہا لف مصرع:	۱۰	نیاز	کشیم ز جنون:
۱۵۱	عطا دوم	گل تبسم کہہ رہا تھا:	۱۰	نیاز	کعبہ آباد است:
۹۶	عطا اول	گل شو تم:	۱۲۲	گرامی	کم نہ شود:
۸۳	عطا اول	گلہ جفائے وفا:	۹۳	عطا اول	کور ذوقال:
۱۹۰	گرامی	گماں مبرکہ:	۸۳	عطا اول	کوئی ایسی طرز:
۱۳۸	خطوط		۸۱	عطیہ	کھینچ کر خنجر:
۱۰۲	صحیفہ	گم گشتہ کنعان:	۷۸	انوار	کے از ظہوری:
۲۵۷	عطا اول	گنوا دی ہم نے:	۱۹۸	انوار	کیا خوب ہونی:
۲۱۷	گرامی	گور نمٹ کی خیر:	۲۸	عطا اول	کیا غضب ہے:
۳۰	نیاز	گے بندہ بتانم:	گ		
۱۱۰	گرامی	گیر د آساں روزگار:	۲۵۶	عطا اول	گدائی میں بھی:
ل — م			۱۶۳	شاد	گرچہ متاع عشق:
۱۱۹	گرامی	لست منی گویدت:	۱۳	شاد	گر خدا داری:
۲۲۷	گرامی	لکھو سلام خیر:	۱۱۳	صحیفہ	گر ز جمعیت:
۱۸	عطا اول	ما اسیر حلقہ:	۵۳	عطا اول	گر فتم آنکہ:
			۲۰۰	خطوط	گر فتم ایں کہ:

۷۸۱	عطیہ	مسلم خوابیدہ اٹھ:	گرامی	۱۲۵	مادرآں کارواں:
۳۶	عطا دوم	منج قدر سرود:	گرامی	۱۳۱	مادرآں مرکز:
۱۰۷	گرامی		نیز	۱۸	مادراین رہ:
۲۳۹	خطوط	مشرق کے نیٹاں:	گرامی	۱۵۲	
۲۷۲	عطا اول	مشق کر مشق:	صحیفہ	۱۱۵	ماندہ ایم:
۲۳۰	عطا اول	مشکل این نیست:	عطا اول	۱۲۷	ماہ رابر:
۱۲۹	گرامی	معموری ریاض کمال:	عطا اول	۱۹	ماہ نوقالب:
۲۱۳	عطا اول	معنی اواز:	عطا اول	۹۰	نپرس از آب:
۱۲۱	گرامی	مفاں کہ دانہ:	گرامی	۱۸۰	متاع قافلہ ما:
۷۸	عطا اول	مگر آتی ہے:	خطوط	۱۰۰	مشال پر تو:
۲۵۷	عطا اول	مگر وہ علم:	عطا اول	۳۹۳	مجھے رلاتی ہے:
۱۲۸	صحیفہ	مل ہی جائے:	عطیہ	۷۹	محروم تماشا کو:
۱۵۳	شاد	من ازیں در:	صحیفہ	۱۶۹	مختر بے بہر خواب:
۱۹۸	انوار	مندرسے تو بیزار:	عطا اول	۷۷	مخترستان نواکا:
۷۹	عطیہ	مندمل زخم دل:	عطا اول	۹۱	محفصل رنگین بیک:
۱۸	عطا اول	من دل گم:	عطیہ	۸۰	محفصل قدرت کا:
۹۵	عطا اول	من شے صدیق:	عطا دوم	۵۹	محکم از حق:
۱۱۳	صحیفہ	من نگویم از:	گرامی	۱۸۷	مرا اے ہم نفس:
۱۶۹	صحیفہ	من ہمیں بیک:	عطا اول	۸۳	مرا عیش عم:
۱۲۵	گرامی	موسیٰ وفرعون:	عطا اول	۱۲۱	مردان خدا خدا:
۲	دار	موسیٰ زہوش:	صحیفہ	۱۱۳	مرد چوں شمع:
۲۱۳	عطا اول	مہر را آزادہ:	صحیفہ	۱۶۱	مرنے والا مر:
۱۲۰	خطوط	مے این ساقیاں:	انوار	۳۱۶	مسلمانان مرا:

صحیفہ	نفس گرم کی :	۱۲۷
گرامی	نگار من کہ :	۱۹۵
صحیفہ	نگاہ پائی ازل :	۱۷۱
عطا اول	نگہدار آنچہ :	۲۸۳
عطا دوم	نواز حوصلہ دوستاں :	۱۳۷
عطا اول	نوائے اوجا :	۳۶۹
عطا اول	نوبہار و لفریب :	۱۹
گرامی	نور چشمِ رحمتہ :	۱۲۵
گرامی	ہناں ترک ز :	۱۷۹
انوار	ہنانش دارم :	۳۱۶
عطا اول	نہ بینی خیر :	۱۹۶
صحیفہ	نہ پوچھ اقبال :	۱۶۹
عطا اول	نہ پیوستم دریں :	۳۲۹
انوار	نہ کہیں جہاں :	۱۳۹
انوار	نہ وہ عشق :	۱۳۹
خطوط	نیا جہاں کوئی :	۱۰۱
گرامی	نے عقل نہ :	۱۸۵
عطا اول	نہ سلیقہ مجھ :	۸۲
گرامی	نہ کردم از :	۲۲۳
عطا اول	نہ کہہ کہہ :	۳۹۳
گرامی	نہ من بہہ :	۱۸۷
عطا اول	نہیں تجھ کو :	۱۰۶

گرامی	میان آب و عمل :	۲۲۳
عطا اول	میر کیا سادہ :	۳۹۸
عطا اول	میرے ہاتھوں سے :	۱۷
گرامی	می شاد شمع :	۱۱۹
خطوط	میں ان کی :	۱۰۱
عطیہ	میں ببل نالاں :	۸۰
عطا دوم	میں طاقت ذہن :	۷۳
عطا اول	میں نوائے سوختہ :	۸۳

ن

صحیفہ	نا امیدم :	۱۶۹
عطا دوم	نادیدنی کی دید :	۷۰
شاد	نازانااز :	۳۳
عطا اول	نازک تراست :	۹۲
عطیہ	نالہ را انداز :	۷۵
انوار	ندار عشق سامانے :	۱۷۳
خطوط	نسخہ کوئین را :	۱۲۲
انوار	نشاط وصل تو :	۸
نیاز	نشہ از حال :	۱۸
صحیفہ	نصیب ایسا کہ :	۱۷۱
خطوط	نظارہ لالے کا :	۱۰۱
گرامی	نظر بہ خویش :	۲۱۸
عطا اول	نفرہ زد شیر سے :	۹۷
عطا اول	نفرہ یاس کی :	۷۸

و

گرامی	واں دگر مولا سے :	۱۳۱

۵۷	عطا اول	ہمت اوکشت:
۲۱۳	عطا اول	پچھوں جو سرمایہ:
۷۱	خطوط	ہم خدائی کرتے:
۱۰	انوار	ہمہ غیر محدود:
۱۷۱	گرامی	ہمہ درمائے:
۲۱۳	عطا اول	ہندی و چینی:
۱۵	عطیہ	ہنگامہ دیریک:
۸	انوار	ہنوز لوح و قلم:
۳۱	شاد	ہوا میں تیرتے:
۱۲۷	صحیفہ	ہوتی خاک:
۱۷	عطا اول	ہونہ برق:
۱۷	عطا اول	ہوں یہ تبدیل:
۹۱	خطوط	ہے جی میں:
۱۲۹	صحیفہ	ہے مداوائے جنون:
— ی —		
۹۵	عطا اول	یادایا میکہ:
۱۳۲	گرامی	یارب از غارت:
۱۷۹	عطیہ	یارب دل مسلم:
۱۸	عطا اول	یار را ساعز:
۱۷	عطا اول	یارم از کشمیر:
۷۵	عطا دوم	یا مثال سیل:
۱۹۸	انوار	یہ آیہ لوجیل:

۱۱۵	صحیفہ	وائے برقیے:
۱۱۳	صحیفہ	و عظم میں فرما:
۱۰۶	شاد	ولکین گر:
۳۹۳	عطا اول	ولے کہ عاشق:
۷۸	،	وہ بادہ شانہ:
۱۸	،	وہ چہ بکشاید:
۱۳۵	صحیفہ	وہ چیز نام:

۵

۱۰۲	شاد	ہاں مشونو:
۸۱	عطیہ	ہاں نمایاں ہو:
۲۱۳	عطا اول	ہجرت آئین حیات:
۶۵	عطا دوم	ہر خیالے را:
۱۹۰	گرامی	نہر دید و خواندہ:
۱۹	عطا اول	ہر دو باہم:
۲۱۳	عطا اول	ہر کہ از بند:
۱۳۵	صحیفہ	ہر کہ تسخیر:
۵۹	عطا دوم	ہر کہ در اقلیم:
۲۲۹	خطوط	ہر لحظہ نیا:
۱۰۲	خطوط	ہر سے رہو وطن:
۷۶	عطا اول	ہزار بار مجھے:
۱۵۲	گرامی	ہست ایں می:
۱۵	عطیہ	ہستیم ماگدائے:
۹۱	خطوط	ہلاک شیشہ در: صحیفہ ۱۳۲، خطوط ۹۱

مشترک خطوط

کل مشترک خطوط — ۱۹۱

اقبال نامہ جلد اول — (۵) خطوط

ص	مکتوب ایہ	محررہ	کہاں شامل ہے
۱۲	غلام قادر گرامی	۱۱ مارچ ۱۹۱۰ء	مکتب گرامی ص ۹۱
۱۳	"	۱۲ اکتوبر ۱۹۱۸ء	" ص ۱۳۷
۵۸	ظہور الدین ہجور	۱۲ مارچ ؟	انوار اقبال ص ۷۰
۲۵۰	مصطفیٰ المراعی	—	خطوط اقبال ص ۲۸۲
۳۰۱	سعود عالم ندوی	۲۸ نومبر ۱۹۳۵ء	" " ص ۲۵۰

اقبال نامہ جلد دوم — (۶۰)

۳	محمد علی جناح	۱۳ خطوط	خطوط بنام جناح
۱۰۰	تصدق حسین تاج	۱۱ جنوری ۱۹۲۷ء	انوار اقبال ص ۲۰۱
۱۳۵ تا ۱۰۱	عطیہ بیگم فیضی	۱۰ خطوط	اقبال از عطیہ
۱۷۲	کشن پرشاد	۲۰ خطوط	شاد اقبال
—	"	۲ خطوط	صحیفہ اقبال نمبر ۷۳

ص	مکتوب الینہ	محررہ	کہاں شامل ہے
۲۵۳	شوکت حسین	۳ خطوط	خطوط اقبال ص ۱۳۱
۲۶۵	محمد دین فوق	۲۵ نومبر ۱۹۰۵ء	" " ص ۷۶
۲۸۳	مس فاروق ہرسن	۲۲ مئی ۱۹۳۲ء	" " ص ۲۱۵
۲۸۹	سید محمد تقی	—	" " ص ۶۷
۳۰۰	شاطر مدراسی	۴ خطوط	" " ص ۶۹
۳۰۸	سید نذیر نیازی	۳ خطوط	مکتوب بنام نیازی ص ۱۵۲
۳۱۰-۳۱۷	نیاز الدین خان	۲ خطوط	مکتوب بنام نیاز الدین خان
۳۵۱	اختر شیرانی (محمد شیرانی)	—	الوراق اقبال ص ۲۸۸

الوراق اقبال = (۱۰) خطوط

۱۵	عبد القوی فانی	ایک خط	خطوط اقبال ص ۲۱۲
۱۷	عبدالرحمن شاطر	۲ خطوط	خطوط اقبال ص ۷۲
۱۵۷	تمکین کاظمی	۷ جولائی ۱۹۲۸ء	اقبال نامہ جلد اول ص ۷
۱۹۶	عبد الغنی سید	ایک خط	مکتوب بنام نیازی
۲۰۴	سردار رب نواز ڈیرہ	۲۶ جون ۱۹۳۰ء	خطوط اقبال ص ۱۹۶
۲۱۷	ظفر احمد صدیقی	۱۲ دسمبر ۱۹۳۶ء	اقبال نامہ اول ص ۲۰۱
۲۲۳	محمد رمضان	۱۹ فروری ۱۹۳۷ء	" " ص ۳۳۸
۲۲۵	محمد احمد اللہ خان	۲۱ ستمبر ۱۹۳۶ء	" دوم ص ۲۲۴
۲۲۶	تلوک چند محروم	۴ جنوری ۱۹۰۹ء	خطوط اقبال ص ۱۰۴

ص	مکتوب الیہ	محررہ	کہاں شامل ہے
۱	یجر سعید محمد خان		اقبال نامہ اول ص ۲۳۶
۱۲	خواجہ غلام الدین	۲۱ جون ۳۶ ر	" " ص ۳۵۱
۱۴	سر اس مسعود	۲ جون ۳۴ ر	" " " (د خطوط)
۱۹	رشید والد بیگم مسعود	-	" دوم ۲۳۶
۲۰ ۲۳	نعیم الحق	۴ خطوط	" اول ص ۳۲۹
۲۳	سر دار ایم بی احمد	۲۴ اگست ۲۳	" دوم ۲۲۶
۲۳	پروفیسر ایم شریف	۱۹۲۶ -	" " ۲۳۳
۲۶۱	جمیل بنگلور	۴ خطوط	" " ص ۸۸
۲۳	شیخ اکرام	۵ خطوط	" " ص ۳۲۱

خطوط اقبال (۱)

۱۴۴	صوفی غلام مصطفیٰ تبسم	-	انوار اقبال ص ۱۹۹

Letters of Iqbal

۱۷	عطیہ فیضی	۹ خطوط	اقبال از عطیہ بیگم
۱۳۹	ڈاکٹر نکسن	۲۴ جنوری ۲۱	اقبال نامہ اول ص ۳۵۷
۱۵۱	صاحبزادہ آفتاب	۴ جون ۲۵	اقبال نامہ دوم ۲۱۲
۱۶۲	جواہر لال نہرو	۲۱ جون ۳۶	" " ص ۹۴
۱۸۸	میر صاحب	۱۰ فروری ۱۴	" " ص ۱۲۶
۱۹۰	میاں شاہنواز خاں	۶ جولائی ۱۸	" " ص ۱۲۰
۱۹۱	سید شوکت حسین	۳ جنوری ۱۹	" " ص ۱۲۳

ص	مکتوب الیہ	محررہ	کہاں شامل ہے
۱۹۲	سید شوکت حسین	۳، جنوری ۱۹	اقبال نامہ دوم ص ۱۲۵
۱۹۳	شیخ اعجاز احمد	۲، خطوط	،، ص ۱۳۰، ۱۳۱
۱۹۵	شیخ دین محمد	—	،، ص ۱۶۰
۱۹۸	سمتھ	۱۹، اکتوبر ۲۳	،، ص ۱۴۲
۱۹۹	مرزا محمد سعید	اکتوبر ۲۶	،، ص ۱۵۱
۲۰۰	خلیفہ شجاع الدین	—	،، ص ۱۸۴
۲۰۱	عبدالغنی ناگپور	۱۵، مارچ ۳۰	،، ص ۱۹۲
۲۰۳	مس فاروق ہرسن	۲۲، مئی ۲۲	،، ص ۲۱۳
۲۰۴	،،	۱۳، اکتوبر ۳۳	،، ص ۲۱۶
۲۰۵	سراکبر حیدری	۱۳، جون ۲۴	،، ص ۲۴۵
۲۰۷	فضل کریم	۶، ۱۹۳۷	،، ص ۲۹۱
۲۰۹	ریاض الحسن	۲۹، مئی ۳۳	،، ص ۲۲۷
۲۱۱	لارڈ لوٹھیں	—	،، ص ۲۲۳
۲۲۱	محمد عمر الدین	۲۲، نومبر ۳۵	اقبال نامہ اول ص ۶۶
۲۲۳	ظفر الحسن	۱۳، دسمبر ۳۵	،، ص ۶۸
۲۳۹	بنام جناح	۱۳، خطوط کل ۲۴ خطوط	خطوط بنام جناح —

اس مجموعے میں ۴۵ مشترک خطوط وہ بھی ہیں جو مصنف کی پہلی کتاب
Letters & writings of Iqbal میں موجود ہیں۔ (نوٹ)
اس مجموعے میں صرف ۱۵ خطوط کسی باقاعدہ مجموعے میں شامل نہیں ہیں

بلا تارخ اور غلط تارخ والے خطوط کی تفصیل

شاد اقبال صحیفہ اقبال نمبر ۷۷ کے خطوط

صحیح تاریخ	مندرجہ تاریخ	ص	نام
یکم اکتوبر ۱۹۱۶ء	یکم نومبر ۱۹۱۶ء	۳	کشن پرشاد
۱۵ دسمبر ۱۹۱۶ء	۲۴ دسمبر ۱۹۱۶ء	۱۰	" "
دسمبر ۱۹۲۲ء	دسمبر	۱۲۵	" "

اقبال نامہ جلد اول

مارچ ۱۹۰۳ء	x	۷	حبیب الرحمن شپردانی
۸ ستمبر ۱۹۱۸ء	۱۸ دسمبر ۱۹۱۸ء	۸۴	سید سلیمان ندوی
۵ جولائی ۱۹۲۳ء	۵ جولائی ۲۲ء	۱۱۹	" " "
۲۲ اگست ۱۹۳۳ء	۲۲ اگست ۲۲ء	۱۲۲	" " "
۲۲ ستمبر ۱۹۲۹ء	۲۲ ستمبر ۱۹۳۹ء	۱۶۱	" " "
۵ اکتوبر ۱۹۳۳ء	۱۵ اکتوبر ۱۹۳۳ء	۱۷۰	" " "

صحیح تاریخ	مندرجہ تاریخ	ص	بنام
۹ اکتوبر ۱۹۳۲ء	۱۹ اکتوبر ۱۹۳۲ء	۱۷۱	سید سلیمان ندوی
۱۸ اکتوبر ۱۹۳۳ء	۸ اکتوبر ۱۹۳۳ء	۱۷۶	" " "
۲۳ اگست ۱۹۳۵ء	۲۳ اگست ۱۹۳۳ء	۱۹۶	" " "
۴ جنوری ۱۹۲۳ء	۴ جنوری ۱۹۲۲ء	۲۰۶	غلام بھیک نیرنگ
جنوری ۱۹۳۱ء، دسمبر ۱۹۳۰ء	X	۲۱۷	پروفیسر شجاع الدین
۳۰ جنوری ۱۹۳۱ء	۲۰ جنوری ۱۹۳۱ء	۲۱۵	" " "
۶ مارچ ۱۹۳۸ء	X	۲۳۲	سید غلام میراں شاہ
۶ جنوری ۱۹۲۳ء	۶ جنوری ۱۹۲۲ء	۲۳۳	عبدالماجد دریائادی
۱۷ اپریل ۱۹۲۳ء	۱۷ اپریل ۱۹۲۲ء	۲۳۴	" " "
۵ جنوری ۱۹۳۰ء	۵ جنوری ۱۹۲۹ء	۲۳۹	" " "
فروری / مارچ ۱۹۲۹ء	X	۲۴۶	میجر سعید محمد خان
۱۹۱۴ء	X	۲۵۵	مولانا شوکت علی
۱۱ مئی ۱۹۳۴ء	۱۱ مئی ۱۹۳۵ء	۲۸۶	ڈاکٹر عباس علی خان
۲۱ جون ۱۹۳۴ء	۲۱ جون ۱۹۰۴ء	۲۸۷	" " "
۲۴ مئی ۱۹۳۳ء	۲۴ مئی ۱۹۳۲ء	۳۰۲	صوفی غلام محی الدین
ستمبر / اکتوبر ۱۹۳۷ء	X	۳۲۴	خواجہ غلام السدین
۱۲ اگست ۱۹۳۷ء	۲ اگست ۱۹۳۵ء	۳۲۸	ممنون حسن خان
۱۰ ستمبر ۱۹۳۵ء	۱۰ دسمبر ۱۹۳۵ء	۳۷۲	سر داس مسعود
۱۱ ستمبر ۱۹۳۵ء	۱۱ دسمبر ۱۹۳۵ء	۳۷۳	" " "
۱۹۳۵ء	—	۳۰۰	مسعود عالم ندوی
۲۸ مئی ۱۹۳۶ء	۲۸ مئی ۱۹۳۹ء	۳۰۷	" " "

صحیح تاریخ	مذرجہ تاریخ	ص	نام
۲۸ فروری ۱۹۲۳ء	۲۸ فروری ۱۹۲۳ء	۴۲۲	صغرا بیگم ہایوں
۲ ستمبر ۱۹۲۳ء	۲ ستمبر ۱۹۲۲ء	۴۳۹	?
اگست ۱۹۳۳ء	X	۴۴۰	?
۲۳ جنوری ۱۹۲۱ء	X	۴۵۷	پروفیسر نکلسن

اقبال نامہ جلد دوم

۸ مئی ۱۹۲۲ء	X	۱۶۳	اکبر منیر
۴ جون ۱۹۲۵ء	X	۲۱۲	صاحبزادہ آفتاب احمد
۱۹ جنوری ۳۰ء	۱۹ جنوری ۲۵ء	۲۲۳	ایم ایم شریف
اگست / ستمبر ۱۹۳۵ء	X	۲۳۶	عبدالرشید
۱۹۲۶ء	X	۲۵۶	مولوی احمد علی شہاب
۱۳ مارچ ۱۹۲۵ء	۱۳ مارچ ۱۹۲۵ء	۲۵۷	سید انور شاہ
X	X	۲۶۳	غلام قادر فصیح
نومبر / دسمبر ۱۹۲۳ء	X	۲۷۲	خالد خلیل
۳۰ اپریل ۲۷ء	۳۰ اپریل ۲۷ء	۳۳۳	عبداللہ چغتائی
اپریل ۱۹۲۷ء	X	۳۳۴	" "
اگست ۱۹۳۷ء	X	۳۴۷	" "
۱۹۲۷ء	X	۳۴۹	" "
X	X	۳۵۵	خواجہ حسن نظامی
۱۹۰۹ء	X	۳۵۹	" " "
X	X	۳۶۶	" " "

نام	ص	مندرجہ تاریخ	آخری تاریخ
مولوی محمد صالح	۳۷۳	X	جون ۳۰ ۱۹۶۱
" " "	۳۸۲	X	اگست ۳۰ ۱۹۶۱

مکتوبات بنام نذیر نیازی

سید نذیر نیازی	۱۳	۱۲ ستمبر	۱۲ ستمبر ۱۹۲۹
" " "	۲۳	۲۷ اپریل	۲۷ اپریل ۱۹۳۰
" " "	۲۴	یکم جون	یکم جون ۱۹۳۰
" " "	۳۷	۸ نومبر	۸ نومبر ۱۹۳۰
" " "	۱۶۲	۲ جون ۳۴	۲ جولائی ۱۹۳۴
" " "	۲۰۱	X	ستمبر ۱۹۳۴
" " "	۲۱۲	۱۹ ستمبر ۳۴	۱۹ اکتوبر ۱۹۳۴
" " "	۲۳۵	۲۷ ستمبر ۳۴	۲۷ دسمبر ۱۹۳۴
" " "	۲۵۰	۳۰ جنوری ۳۵	۲۵ جنوری ۱۹۳۵
" " "	۲۹۱	۸ ستمبر	۸ ستمبر ۱۹۳۵
" " "	۳۲۶	۳ مارچ	۳ مارچ ۱۹۳۶

الوار اقبال

ثناقب کانپوری	۵	X	۱۹۳۰
عبد العلی شوق	۹	X	۱۹۱۹
" "	۹	X	۱۹۱۹
" "	۱۰	X	۱۹۲۰

صحیح تاریخ	مندرجہ تاریخ	ص	نام
اکتوبر/نومبر ۱۹۱۷ء	X	۱۴	سجاد مرزا
۱۵ نومبر ۱۹۳۰ء	X	۱۵	عبدالسلام سلیم
۱۹۱۱ء	X	۱۹	کرم الہی صوفی
۱۹۲۴ء	X	۳۲	اکبر حیدری
۱۹۰۷ء	X	۵۲	محمد دین فوق
X	X	۶۷	" " "
X	X	۶۸	" " "
۳۰ اپریل ۱۹۲۹ء	۳۰ اپریل ۱۹۲۹ء	۷۵	" " "
۱۹۲۷ء	X	۸۹	غلام رسول ہبہر
۱۹۲۹ء	X	۹۳	" " "
X	X	۹۵	" " "
۲۳ جولائی ۱۹۳۱ء	۲۳ جولائی	۹۷	" " "
۱۹ فروری ۱۹۳۲ء	۲۹ فروری ۱۹۳۲ء	۹۹	" " "
جنوری ۱۹۳۳ء	X	۱۰۳	" " "
اپریل ۱۹۳۳ء	X	۱۰۶	" " "
۷ ستمبر ۱۹۱۲ء	X	۱۱۰	شاہ کرم صدیقی
۱۳ اگست ۱۹۱۵ء	X	۱۱۳	" "
۲۲ اگست ۱۹۱۵ء	X	۱۱۳	" "
اکتوبر/نومبر ۱۹۱۵ء	X	۱۱۵	" "
۳۰ دسمبر ۱۹۳۷ء	۳۰ دسمبر	۱۲۷	ڈاکٹر مظفر الدین
۲۲ جنوری ۱۹۳۸ء	۲۲ جنوری ۱۹۳۷ء	۱۲۸	" " "

صحیح تاریخ	مندرجہ تاریخ	ص	نام
۲۲ جنوری ۱۹۳۸ء	۲۲ جنوری ۱۹۳۷ء	۱۳۰	ڈاکٹر مظفر الدین
۲۹ مارچ ۱۹۳۸ء	۲۹ مارچ	۱۳۵	" " "
اپریل ۱۹۳۸ء	X	۱۳۷	" " "
مارچ ۱۹۳۸ء	X	۱۶۸	ایڈیٹر احسان
مارچ / اپریل ۱۹۲۳ء	X	۱۷۱	شیخ مبارک علی
" "	X	۱۷۲	" " "
نومبر / دسمبر ۱۹۲۵ء	X	۱۷۴	وصل بگرامی
۴ ستمبر ۱۹۱۹ء	۴ ستمبر	۱۷۵	وحید احمد
۹ تا ۱۴ جون ۱۹۳۶ء	X	۱۸۹	میاں عبدالرشید
۲۶ جولائی ۱۹۳۰ء	۲۶ جون ۱۹۳۰ء	۲۰۴	سردار رب نواز
۲۲ جولائی ۱۹۳۵ء	۲۲ جولائی ۱۹۳۰ء	۲۰۵	ڈاکٹر محمد دین تاثیر
۴ جنوری ۱۹۲۳ء	۴ جنوری ۱۹۲۲ء	۲۰۶	غلام بھیک نیرنگ
۵ جولائی ۱۹۳۲ء	۸ جون ۱۹۳۲ء	۲۰۸	مولانا محمد عرفان
فروری / مارچ ۱۹۳۳ء	X	۲۱۰	خواجہ عبدالوحید
۶ جنوری ۱۹۲۳ء	۶ جنوری ۱۹۲۲ء	۲۳۳	عبد الماجد دریا آبادی
۱۷ اپریل ۱۹۲۳ء	۱۷ اپریل ۱۹۲۲ء	۲۳۴	" "
یکم دسمبر ۱۹۲۳ء	یکم ستمبر ۱۹۲۲ء	۲۴۴	ابراہیم حنیف صدیقی
۱۹۱۸ء	X	۳۱۴	میر ولی اللہ
۲۰ اپریل ۱۹۲۵ء	X	۳۱۷	اکبر شاہ نجیب آبادی

نام	ص	مندرجہ تاریخ	صحیح
خواجہ عبدالواحد	۷	X	۲۲ اپریل ۳۵ ر
رجسٹرار چیف کورٹ	۴۰	X	اکتوبر ۱۹۰۸
" " "	۴۰	X	" "
ولیم روٹمن سیٹن	۱۰۳	۱۹۳۱	فروری/مارچ ۱۹۳۳
" " "	۱۰۳	X	اپریل/مئی ۱۹۳۳ ر
جناب	۱۰۵	۱، نومبر ۱۹۳۳ ر	۱، نومبر ۱۹۳۴ ر
سٹریٹریٹن	۱۲۱	X	۱۹۰۲ ر
ریکٹر الازہر یونیورسٹی	۸۳	X	جولائی ۳۶ ر

مکاتیب بنام گرامی

گرامی	ص	مندرجہ تاریخ	گرامی
گرامی	۹۲	X	نومبر ۱۹۱۱ ر
"	۱۱۵	۲۲، مارچ ۱۹۱۴ ر	۲۳، مارچ ۱۹۱۴ ر
"	۱۳۰	X	اکتوبر/دسمبر ۱۹۱۴ ر
"	۱۳۱	۱۲، دسمبر ۱۹۱۴ ر	۱۳، دسمبر ۱۹۱۴ ر
"	۱۳۳	X	۱۹۱۴ ر
"	۱۵۴	X	فروری/مارچ ۱۹۱۹ ر
"	۱۶۲	X	جولائی ۱۹۲۰ ر
"	۱۸۹	X	جنوری ۱۹۲۲ ر
"	۲۰۳	۲۳، اپریل ۲۲ ر	۲۳، اپریل ۲۳ ر
"	۲۱۷	۲۲، جون ۱۹۲۲ ر	۲۳، جون ۱۹۲۲ ر
"	۲۲۷	۲۲، اگست ۲۳ ر	۲۳، اگست ۱۹۲۳ ر

صحیح تاریخ	مندرجہ تاریخ	ص	بنام
۱۹۲۵ء	X	۲۳۸	گرامی
۲۳ جنوری ۳۵ء	۳۰ جنوری ۳۵ء	۲۵۶	"

خطوط اقبال

مئی ۱۹۰۳ء	X	۶۷	سید محمد تقی
۱۲ ستمبر ۱۹۰۵ء	X	۷۶	مولانا انشا اللہ خان
مئی ۱۹۰۹ء	X	۱۰۶	اراکین انجمن کشمیری مسلمان
۱۷ تا ۲۴ جولائی ۱۹۱۳ء	X	۱۱۱	خواجہ حسن نظامی
جنوری/فروری ۱۹۲۶ء	X	۱۲۰	" " "
جولائی/اگست ۱۹۱۵ء	X	۱۲۱	ملا واحدی
۱۹۲۴ء	X	۱۳۴	شیخ اعجاز احمد
دسمبر ۱۹۲۳ء	X	۱۵۰	سجاد حیدر بلدرم
۱۹۲۵ء	X	۱۵۲	" " "
۱۹۲۳ء	X	۱۶۸	سید یامین ہاشمی
۲۴ نومبر ۱۹۳۳ء	X	۱۸۴	خلیفہ شجاع الدین
۲۹ مئی ۱۹۲۷ء	X	۱۸۸	ایڈیٹر انقلاب
۸ جولائی ۱۹۲۸ء	۸ جولائی	۱۸۹	" "
۱۸/۱۹ فروری ۱۹۲۹ء	X	۱۹۰	" "
۱۰ تا ۲۰ جنوری ۳۳ء	X	۱۹۱	" "
اگست ۱۹۳۰ء	X	۱۹۷	ایڈیٹر پیشوا
۲۲ نومبر ۱۹۳۵ء	X	۲۰۱	شیخ عظیم اللہ

نام	ص	مندرجہ تاریخ	صحیح تاریخ
ڈائریکٹر سہم بکھنور	۲۱۸	X	نومبر/دسمبر ۱۹۳۲ ر
جاوید اقبال	۲۲۳	X	جنوری ۱۹۳۳ ر
سید غلام شبیر بخاری	۲۳۰	X	۹ فروری ۱۹۳۳ ر
محمد طاہر فاروقی	۲۳۳	X	جولائی/اگست ۱۹۳۴ ر
مصطفیٰ المراغی	۲۱۴	X	۵ اگست ۱۹۳۴ ر
محمد نعمان	۲۹۰	X	۱۹ اکتوبر ۱۹۳۴ ر
فضل کریم	۲۹۲	X	اگست ۱۹۳۴ ر
مرتضیٰ احمد مکیش	۲۹۶	X	۱۹۳۱ ر
سید مبارک شاہ جیلانی	۲۹۷	X	

Letters of Iqbal

اخبار اسٹیٹسین کو جواب	۱۵۷	X	مئی/جون ۱۹۳۴ ر

سند	۱۹۱۱	۱۹۱۲	۱۹۱۳	۱۹۱۴	۱۹۱۵	۱۹۱۶	۱۹۱۷	۱۹۱۸	۱۹۱۹	۱۹۲۰	۱۹۲۱	۱۹۲۲	۱۹۲۳	۱۹۲۴	۱۹۲۵	۱۹۲۶	۱۹۲۷	۱۹۲۸	۱۹۲۹	۱۹۳۰	۱۹۳۱	
شماره اقبال صحیفہ			۱	۱۴	۱۸	۱۶	۱۸	۵	۶	-	۲	۶	۵	۱	۱	۱	۱	۶	۶	۲	۶	
خطوط باکینچہ		۱	۱	۱	۲	۶	۵	۹	۱۰	۲	۲	۲	۵	۲	۲	۱	۱	۶	۶	۲	۶	
اقبال ناراول																						
اقبال از حدیث سیکم	۱																					
اقبال نارودم	۲	۱	۲	۲	۲	۲	۱	۸	۱	۲	۲	۲	۱	۲	۲	۱	۲	۱	۱	۲	۲	
تشیب با ایزالارین																						
تشیب اقبال نیازی		۱																		۵	۲	
از اقبال		۲			۱۵	۵	۵	۶	۶	۵	۵	۸	۱۴	۲	۵	۱	۲	۲	۲	۲	۲	
LETTERS WRITINGS OF IQBAL																						
تشیب اقبال با گرامری	۱	۲		۱	۲	۱	۲	۵	۱	۵	۸	۱۸	۹	۲	۱	۲						
خطوط اقبال				۱	۲	۲	۱	۱	۲	۱	۱	۲	۵	۲	۲	۱	۱	۱	۲	۱	۲	
LETTERS OF IQBAL												۱										
میزان	۶	۸	۶	۱۱	۱۴	۱۶	۱۶	۲۱	۲۸	۲۹	۲۸	۵۲	۶۶	۶۶	۶۶	۶۵	۱۴	۱۹	۲۱	۶۶	۴۳	۱۵

سنة	شاد اقبال صحیفہ	خطوط نامہ جناح	اقبال نارس اولہ	اقبال از علیہ کلیم	اقبال سرورم	تہتیب نامہ نیا زالمین	تہتیب اقبال نیازی	انوار اقبال	LETTERS MIRRORINGS OF IQBAL	تہتیب اقبال نامہ گرام	خطوط اقبال	LETTERS OF IQBAL	میزان
۱۹۳۲			۵		۲		۶	۶	۱		۲		۲۵
۱۹۳۳			۳۳		۷		۸	۱۱	۲		۶	۲	۲۶
۱۹۳۴			۱۸		۲		۶	۵	۱		۲	۵	۱۱۲
۱۹۳۵			۳۳		۱		۲	۲			۱		۶۶
۱۹۳۶		۳	۲۸		۶		۲	۲	۱		۲	۲	۵۶
۱۹۳۷		۹	۳۳		۱۵		۲	۲	۱		۱۱	۱	۸۶
۱۹۳۸			۵		۱		۲	۲			۱		۶۱
بلا سنہ	-	-	-	-	۳	-	۱	۲	۱	-	۱		۸
میزان	۹۹	۱۳	۲۶۱	۱۰	۱۲۶	۶۹	۱۶۱	۱۸۱	۱۹	۹۰	۱۱۰	۱۵	۱۱۸۳

سنہ وار خطوط کا جامع اشاریہ

- کالم
- ۱: تاریخ -
- ۲: مہینہ -
- ۳: سنہ عیسوی -
- ۴: مقام (جوں جگہ سے لکھا گیا) -
- ۵: مکتوب الیہ -
- ۶: کسی مجموعے کے کسی صفحہ پر موجود ہے -
- ۷: مذکورہ مجموعے کے علاوہ اور کسی مجموعے میں شائع ہوا؟
- ۸: انگریزی میں لکھا گیا یا اردو ترجمہ ہے۔ عکس مجموعے میں موجود ہے یا نہیں۔ اگر موجود ہے تو اسے کے سامنے صرف ”عکس“ لکھ دیا گیا ہے۔
- ۹: حواشی: کیا خط کا عکس اور کسی جگہ بھی شائع ہوا۔
- اغلاط سینن اور دیگر تفصیلات -

کالم ”ع“ کا مخفف اسے بات کو ظاہر کرتا ہے کہ اسے خط کا عکس علامہ اقبال اور پنے یونیورسٹی اسلام آباد کے گوشہ اقبال میں موجود ہے ان خطوط کا اصل علامہ اقبال اکیڈمی میں موجود ہے۔

نوٹ

تاریخ	مہینہ	سال	مقام	مکتوب ایہ	کہاں شائع ہوا	مزید کس مجموعہ میں چھپا	انگریزی یا اردو ترجمہ
۲۸	فروری	۱۸۹۹	ل	مولانا حسن ماہروی	عطا اول، ۳		
۶	جون	۱۹۰۰	-	رجسٹرار چیف کورٹ ^{ٹہ}	ڈار، ۳۹	۸۶ LETS	ل
-	-	۱۹۰۲	ل	منشی سراج الدین	عطا اول، ۲۱۶		
-	اگست	۱۹۰۲	-	منسٹر سٹریٹس	ڈار، ۱۲۱	۸۶ LETS	ناکمل ل
-	مارچ	۱۹۰۳	ل	حبیب الرحمن شيروانی ^{ٹہ}	عطا اول، ۶		
۱۱	"	"	ل	منشی سراج الدین	عطا اول، ۱۶		ناکمل
۲۵	مئی	"	فرسٹ ٹین	" " "	عطا اول، ۵		
-	"	"	نواب کورٹ	سید محمد تقی ۵۳	خطوط، ۶۷	عطا دوم، ۲۹۸	
۶	اگست	"	سیاکوٹ	حبیب الرحمن شيروانی	عطا اول، ۶		عکس،
-	-	"	"	خواجہ غلام الحسین	انوار، ۲		
۲۲	جولائی	۱۹۰۴	ل	خواجہ حسن نظامی	عطا دوم، ۳۵۲		
۷	اکتوبر	"	سیاکوٹ	محمد دین فوق ^{ٹہ}	انوار، ۵۲		
-	-	"	ل	بابو عبدالمجید ۵۵	عطا اول، ۱۱		
۲۴	فروری	۱۹۰۵	ل	شاطر مدراسی	خطوط، ۶۹	عطا دوم، ۳۰۰ انوار، ۱۷	

۱۔ عکس پاکستان ٹائمز، ۲۱ اپریل ۱۹۵۵ء

۲۔ مجموعہ میں تاریخ نذر، اخبار وطن، ۱۰ مارچ ۱۹۰۳ء میں بھٹا لکھا ہوا۔

۳۔ عکس امروز، ۲۲ اپریل ۱۹۴۹ء

۴۔ مطبوعہ پنجہ فولاد، ۱۳ اکتوبر ۱۹۰۴ء، اخبار اور انوار اقبال کے متن میں فرق ہے۔

۵۔ عکس امروز، ۲۲ اپریل ۱۹۴۹ء، معاصرین اقبال کی نظر میں "میں اس کے متن میں اختلاف ہے۔

روح مکاتیب اقبال میں ۲۲ فروری ہے صحیح تاریخ ۲۴ ہے۔

تاریخ	مہینہ	سال	مقام	مکتوب الیہ	کہاں شائع ہوا	مزید کس مجموعہ میں چھپا	انگریزی یا اردو ترجمہ
۱۶	مارچ	۱۹۰۵	ن	شاہرمد راسی لہ	خطوط، ۷۰	عطا دوم ۳۳	
۱۷	ستمبر	۰۰	عدن	مولوی انار اللہ خان	خطوط، ۷۶		
۲۵	ستمبر	"	یکمبرج	" " " "	خطوط، ۹۳	عطا دوم ۲۹	ناکمل
۸	اکتوبر	"	"	خواجہ حسن نظامی لہ	عطا دوم ۳۵۳		
-	مارچ	۱۹۰۶	"	ایڈیٹر زمانہ کانپور	انوار، ۲۶		
-	مارچ تا جون	"	ٹرنٹی کالج	محمد دین فوق	انوار، ۵۲		
۲۵	اپریل	"	-	خواجہ حسن نظامی	عطا دوم ۳۵۹		
۲۴	"	۱۹۰۷	ٹرنٹی کالج	عطیہ بیگم [۱] لہ	عطیہ، ۱۳	عطا دوم ۱۱۲ ۱۷۰ LEFS	ت
۱۱	دسمبر	۱۹۰۶	-	علی بخش	عطا دوم ۲۹۶		ع
۱۰	فروری	۱۹۰۸	لندن	خواجہ حسن نظامی	عطا دوم ۳۵۰		
۲۹	اگست	"	سیکوٹ	محمد دین فوق	انوار، ۵۳		ع
"	"	"	"	شاہرمد راسی لہ	خطوط، ۷۳	عطا دوم ۳۰۳ انوار، ۱۸	

لہ عکس آفاق لاہور ۲۱ اپریل ۱۹۶۰ء، امروز ۲۲ اپریل ۱۹۴۹ء،

لہ یہی خط اقبال نامہ جلد دوم میں فوق سے منسوب ہے، یہ خط ۲۲ دسمبر ۱۹۰۵ء کے اخبار وطن میں بھی شائع ہوا۔ دیاز ان گلم اس رسالے کے ایڈیٹر تھے۔

لہ اصل خط ۱۶ اکتوبر ۱۹۰۵ء کو اخبار وطن میں شائع ہوا "آمالیق خطوط نویسی"، مرتبہ خواجہ حسن نظامی میں اس خط کی تاریخ ۱۸ اکتوبر درج ہے۔

لہ عطیہ بیگم کے نام تمام خطوط کے عکس روزنامہ "سفینہ" اقبال نمبر ۲۲ اپریل ۱۹۵۶ء میں شائع ہوئے۔
د تصانیف اقبال میں سنہ فروری / مارچ ۱۹۰۶ء متعین کی گئی ہے۔

لہ عکس امروز ۲۲ اپریل ۱۹۴۹ء

تاریخ	مہینہ	سال	مقام	مکتوب الیہ	ہاں شائع ہوا	مزید کس مجموعہ میں پہنچا	انگریزی یا اردو ترجمہ
۱۲	اکتوبر	۱۹۰۸	سیالکوٹ	خواجہ حسن نظامی	عطا دوم ۳۶۰		
-	"	"	ل	جج چیف کورٹ پنجاب	ڈار ۳۰	۸۶ LETTS	ل
-	"	"	ل	رجسٹرار چیف کورٹ	ڈار ۳۰	۸۶ LETTS	ل
۲۵	نومبر	"	ل	خواجہ حسن نظامی	عطا دوم ۳۶۱		
۴	جنوری	۱۹۰۹	ل	تلوک چند محروم لہ	خطوط ۱۰۳۴	انوار ۲۲۶	
۱۲	"	"	ل	عطیہ بیگم [۲۲]	عطیہ ۴۴	عطا دوم ۱۱۵ ۱۹۰ LETTS	ل-ت
۱۳	"	"	ل	خواجہ حسن نظامی	عطا دوم ۳۶۳		
-	جنوری تا مارچ	"	-	" " "	عطا دوم ۲۵۹		
۹	اپریل	"	ل	عطیہ بیگم [۲۳]	عطیہ ۴۶	عطا دوم ۱۱۶ ۲۱ LETTS	ل-ت
۱۰	اپریل	"	ل	شیخ عطاء اللہ ۵۲	انوار ۱۸۷		
۱۷	"	"	ل	عطیہ بیگم [۲۴]	عطیہ ۵۱	عطا دوم ۱۲۹ ۲۳ LETTS	ل-ت
۸	مئی	"	ل	چیف کورٹ لاہور لہ	ڈار ۴۳	۷۹ LETTS	ل
"	"	"	ل	محمد دین فوق	انوار ۵۵		
-	"	"	ل	ارکین انجمن کشمیری مسلمان	خطوط ۱۰۶		
۱۷	جولائی	"	ل	عطیہ بیگم [۲۵]	عطیہ ۵۵	عطا دوم ۱۲۱ ۲۵ LETTS	ل-ت
۲	اگست	"	ل	خواجہ حسن نظامی	عطا دوم ۳۶۴		
۱۱	مارچ	۱۹۱۰	ل	گرامی	گرامی ۹۱	عطا اول ۱۲	

لہ عکس مخزن اپریل ۱۹۵۱ء

لہ اصل خط محفوظ اقبال میوزیم لاہور

لہ عکس جگ ۹ نومبر ۱۹۵۸ء میں شائع ہوا۔ مزید عکس پاکستان ٹائمز ۲۱ اپریل ۱۹۵۵ء

تاریخ	مہینہ	سال	مقام	مکتوب الیہ	کہاں شائع ہوا	مزید کس مجموعہ میں چھپا	تاکس گریڈ
۳۰	مارچ	۱۹۱۰	ل	عطیہ بیگم [۶]	عطیہ، ۶۱	عطا دوم ۱۳۳ ۲۸ LETTS	ل-ت
"	"	"	ل	دشت کلکتوی سید رضا علی	خطوط، ۱۱۰		
۷	اپریل	"	ل	عطیہ بیگم [۷]	عطیہ، ۶۵	عطا دوم ۱۳۸ ۳۱ LETTS	ل-ت
۷	جولائی	۱۹۱۱	ل	عطیہ بیگم [۸]	عطیہ، ۷۳	عطا دوم ۱۳۳ ۳۵۰ LETTS	ل-ت
۶	اکتوبر	"	ل	اکبر الہ آبادی	عطا دوم، ۳۳		
۹	نومبر	"	ل	" " "	عطا دوم، ۳۷		
-	"	"	-	گرامی ۱۷	گرامی، ۹۲		ع
۱۳	دسمبر	"	ل	عطیہ بیگم [۹]	عطیہ، ۷۶	عطا دوم ۱۵۰ ۳۷ LETTS	ل-ت
"	"	"	ل	عطیہ بیگم [۱۰]	عطیہ، ۷۸	عطا دوم ۱۵۱ ۳۷ LETTS	ل-ت
-	-	"	-	مولوی کرم الہی صوفی ۱۷	انوار، ۱۹		
۱۳	جنوری	۱۹۱۲	ل	مولانا شبلی نعمانی	عطا اول، ۷۳		
۷	مارچ	"	ل	محمد دین فوق	انوار، ۵۶		
۲۳	جون	"	ل	خواجہ حسن نظامی	عطا دوم، ۳۶۵		
۲۰	جولائی	"	ل	والد صاحب نذیر تباڑی ۱۷	نیازی، ۷		
۳	ستمبر	"	ل	گرامی ۷۵	گرامی، ۹۶	عکس	ع

۱۷ ڈاکٹر غلام حسین ذوالفقار نے سنہ ۱۹۱۲ء متین کی (مجلہ تحقیق شماره اول)

۱۷ جزوی عکس "ہلال" پنڈی اقبال نمبر ۷۷، ۱۹۷۷ء

۱۷ یہ خط بہر حال نومبر ۱۹۱۱ء سے پہلے لکھا گیا (ملاحظہ ہو مخزن نومبر ۱۹۱۱ء)

۱۷ یہی خط انوار اقبال ص ۱۹۶ پر متن کے معمولی اختلافات کے موجود ہے۔ اصل نام سید عبدالغنی تھا۔

۱۷ عکس افاق اقبال نمبر ۲۱ اپریل ۱۹۵۵ء میں شائع ہوا۔

تاریخ	مہینہ	سال	نقام	مکتوب ایہ	کہاں شائع ہوا	مزیں کس مجموعہ میں ہے	تاکس انگریزی اور دیگر
۷	ستمبر	۱۹۱۲		شاہر صدیقی	انوار، ۱۱۰		
۲	نومبر	"		مولوی محمد اسماعیل میرٹھی	انوار، ۲۹۳		عکس
۴	دسمبر	"	ل	گرامی	گرامی، ۹۷		ع
"	اپریل	۱۹۱۳	-	حاجی نواب محمد اسماعیل	عطا دوم، ۲۶۱		
۲۴ تا ۲۵	جولائی	۱۹۱۳	ل	خواجہ حسن نظامی	خطوط، ۱۱۱		ع
۱	اکتوبر	"	ل	مہاراجہ کشن پرشاد	صحیفہ، ۱۰۱		ع
۲۶	"	"	ل	" " "	صحیفہ، ۱۰۹		ع
۳	دسمبر	"	ل	" " "	صحیفہ، ۱۰۹		ع
۲۷	"	"	ل	خواجہ حسن نظامی	عطا دوم، ۲۶۷		
۲۳	جنوری	۱۹۱۴	ل	مہاراجہ کشن پرشاد	صحیفہ، ۱۱۲		ع
۱۰	فروری	"	ل	میر سردار احمد خاں	خطوط، ۱۲۲	۱۸۸ LETTS	عکس
۷	مارچ	"	ل	مہاراجہ کشن پرشاد	صحیفہ، ۱۱۳		ع
۲۲	اپریل	"	ل	" " "	صحیفہ، ۱۲۵		ع
۴	جون	"	ل	" " "	صحیفہ، ۱۲۶		ع
۱۳	جولائی	"	"	گرامی	گرامی، ۹۷		ع
۱۶	"	"	ل	اکبر الہ آبادی	عطا دوم، ۲۰		
۲۸	اگست	"	ل	مہاراجہ کشن پرشاد	صحیفہ، ۱۲۷		ع

۱۷ :- ماہ نوابال نمبر ۱۹۷۰ ر

۱۸ :- مجموعہ ہذا میں غلطی سے مہینہ نومبر لکھا ہوا ہے

۱۹ :- صحیفہ اقبال نمبر ۳، ۷، ۶ ص ۱۹۰ پر شائع ہوا۔

تاریخ	مہینہ	سال	نقام	مکتوب الیہ	کہاں شائع ہوا	مذکورہ کتاب کا مجموعہ	تاریخ
۵	ستمبر	۱۹۱۴	ل	مہاراجہ کشن پرشاد	صحیفہ ۱۲۹		
۲	اکتوبر	"	ل	" " "	صحیفہ ۱۲۹		ع
۱۲	"	"	ل	" " "	صحیفہ ۱۳۰		ع
۱۱	نومبر	"	یاکوٹ	" " "	صحیفہ ۱۳۱		ع
۲۳	"	"	ل	" " "	صحیفہ ۱۳۱		ع
۵	دسمبر	"	ل	" " "	صحیفہ ۱۳۲		ع
۱۶	"	"	ل	" " "	صحیفہ ۱۳۵	عطا دوم ۲۸	ع
"	"	"	ل	اکبر الہ آبادی	عطا دوم ۴۲		
۲۸	"	"	ل	مہاراجہ کشن پرشاد	صحیفہ ۱۳۵	عطا دوم ۲۰۹	ع
-	-	"	-	مولانا شوکت علی اے	عطا اول ۲۵۵		
۱۸	جنوری	۱۹۱۵	ل	گرامی ۲۱	گرامی ۹۸		ع
۱۹	"	"	ل	مہاراجہ کشن پرشاد	صحیفہ ۱۳		ع
۲۵	"	"	ل	مولوی اسماعیل میرٹھی	انوار ۲۹۳		
۲۸	"	"	ل	گرامی ۳۱	گرامی ۱۰۱		ع
۶	فروری	"	ل	خواجہ حسن نظامی	عطا دوم ۳۶۸		
۲۱	"	"	ل	مہاراجہ کشن پرشاد	صحیفہ ۱۳۸		ع

۱۔ مجموعہ ہذا میں تاریخ ندارد

۲۔ مزید عکس جنگ اقبال نمبر اپریل ۱۹۶۹ء

۳۔ عکس اقبال نمبر ماہ نومبر اپریل ۱۹۶۰ء

۴۔ مزید عکس جنگ اپریل ۱۹۶۹ء رد اقبال نمبر

تاریخ	مہینہ	سال	مقام	مکتوب الیہ	کہاں شائع ہوا	مزید کس مجلہ میں چھپا	نمبر مکمل انگریزی اردو ترجمہ
۱۱	مارچ	۱۹۱۵	ل	مہاراجہ کشن پرشاد	صحیفہ ۱۳۸		ع
۲۸	"	"	ل	" " "	صحیفہ ۱۴۱		ع
۱۲	اپریل	"	ل	" " "	صحیفہ ۱۴۲		ع
۱۶	"	"	-	ضیا الدین برنی	انوار ۱۴۱		ع
۲۰	"	"	ل	" "	انوار ۱۴۲		ع
۵	مئی	"	ل	مہاراجہ کشن پرشاد	صحیفہ ۱۴۳		ع
۵	"	"	ل	گرامی	گرامی ۱۰۴		ع
۲۱	"	"	ل	مہاراجہ کشن پرشاد	صحیفہ ۱۴۴		ع
۲۲	"	"	ل	ضیا الدین برنی	انوار ۱۴۲		ع
۱۹	جون	"	ل	مہاراجہ کشن پرشاد	صحیفہ ۱۴۴		ع
۲۲	"	"	ل	شاکر صدیقی	انوار ۱۱۰		ع
۶	جولائی	"	ل	" "	انوار ۱۱۱		ع
۱۴	"	"	ل	مہاراجہ کشن پرشاد	صحیفہ ۱۴۴		ع
۲۳	"	"	ل	محمد دین فوق	انوار ۵۹		ع
-	جولائی اگست	"	-	ملز واحدی	خطوط ۱۲۱		ع
-	"	"	-	منشی پریم چند	انوار ۲		ع
۱۴	اگست	"	ل	شاکر صدیقی	انوار ۱۱۳		ع
۱۴	"	"	ل	" "	انوار ۱۱۲		ع
۲۲	"	"	-	" "	انوار ۱۱۳		ع
۳	"	"	ل	مہاراجہ کشن پرشاد	صحیفہ ۱۴۸		ع
۹	ستمبر	"	ل	" " "	صحیفہ ۱۵۱		ع

تاریخ	مہینہ	سال	مقام	مکتوب الیہ	کہاں شائع ہوا	مزید کس مجموعہ میں چھپا	نامکمل انگریزی اردو ترجمہ
۱۲	ستمبر	۱۹۱۵	ل	مہاراجہ کشن پرشاد	صحیفہ ۱۵۳		ع
۳۰	"	"	ل	" " "	صحیفہ ۱۵۳		ع
۲	اکتوبر	"	ل	منشی سراج الدین	عطا اول ۲۲		
۱۴	"	"	ل	" " "	عطا اول ۲۵		
۱۸	"	"	ل	اکبر آلہ آبادی	عطا دوم ۳۳		
۲۵	"	"	ل	" "	عطا دوم ۴۵		
۳۰	"	"	ل	ضیا الدین برنی	انوار ۱۴۳		ع
-	اکتوبر نمبر	۵۵	-	شاکر صدیقی	انور ۱۱۴		
۲	نمبر	"	ل	مہاراجہ کشن پرشاد	صحیفہ ۱۵۵		ع
۱۴	"	"	ل	" " "	صحیفہ ۱۵۵		ع
۱۲	"	"	ل	ایڈیٹر پیغام صلح	خطوط ۱۲۵		
۱۵	دسمبر	"	ل	مہاراجہ کشن پرشاد	صحیفہ ۱۵۶		ع
۲۱	"	"	ل	" " "	صحیفہ ۱۵۶		ع
۲۱	"	"	ل	محمد دین فوق	انوار ۶۱		ع
۲۳	"	"	ل	" "	انوار ۶۱		ع
۳۰	"	"	ل	مہاراجہ کشن پرشاد	صحیفہ ۱۵۸		ع
۲۰	"	"	ل	خواجہ حسن نظامی	خطوط ۱۱۴		
۵	جنوری	۱۹۱۶	ل	مہاراجہ کشن پرشاد	صحیفہ ۱۶۰		ع
۱۹	"	"	ل	نیاز الدین خان	نیاز ۱		
۲۶	"	"	ل	اکبر آلہ آبادی	عطا دوم ۴۹		
۳۰	"	"	ل	مہاراجہ کشن پرشاد	صحیفہ ۱۶۱		ع

تاریخ	مہینہ	سال	مقام	مکتوب الیہ	کہاں شائع ہوا	کس میں مجموعہ میں چھپا	نامکمل انگریزی اردو ترجمہ
۴	فروری	۱۹۱۶	ل	مہاراجہ کشن پرشاد	صحیفہ ۱۶۲		ع
"	"	"	ل	اکبر آلہ آبادی	عطا دوم ۵۱		
۱۰	"	"	ل	مہاراجہ کشن پرشاد	صحیفہ ۱۶۲		ع
۱۳	"	"	ل	خان محمد نیاز الدین	نیاز ۱		
۲۴	"	"	ل	شاہ سلیمان پھلوری	انوار ۱۴۴		ع
۸	مارچ	"	ل	مہاراجہ کشن پرشاد	صحیفہ ۱۶۳		ع
۹	"	"	ل	شاہ سلیمان پھلوری	انوار ۱۴۴		
۱۲	"	"	ل	نیاز الدین خاں	نیاز ۳		[عکس]
۲۴	"	"	-	شاہ کرم صدیقی	انوار ۱۱۵		
۲۶	"	"	ل	نیاز الدین خاں	نیاز ۳		
۲	اپریل	"	ل	مہاراجہ کشن پرشاد	صحیفہ ۱۶۵		ع
۱۳	اپریل	"	ل	" " "	صحیفہ ۱۶۸		ع
۱۰	مئی	"	ل	" " "	صحیفہ ۱۶۹		ع
۱۲	"	"	ل	غازی عبدالرحمن	عطا اول ۳۳۶		ع
۲۸	"	"	ل	مہاراجہ کشن پرشاد	صحیفہ ۱۴۰		ع
۱۴	جون	"	ل	" " "	صحیفہ ۱۴۱		ع
۲۴	"	"	ل	" " "	صحیفہ ۱۴۲		ع

۱۵ مزید عکس جنگ کراچی

۲۳ اپریل ۱۹۴۲ء

۱۶ مزید عکس اپریل ۶۱ جنگ

تاریخ	ہینہ	سال	مقام	مکتوب الیہ	کہاں شائع ہوا	مزید کس مجموعہ میں چھپا	نامکمل انگریزی اردو ترجمہ
۸	جولائی	۱۹۱۶ء	ل	نیاز الدین خاں	نیاز ۴		
۱۰	"	"	ل	سراج الدین پال لہ	عطا اول ۳۳		
۱۰	"	"	ل	سید فیض اللہ کاظمی	خطوط ۱۲۷		ع
۱۴	"	"	ل	" " "	خطوط ۱۲۸		
۱۴	"	"	ل	سراج الدین پال	عطا اول ۳۸		
۱۹	"	"	ل	" "	عطا اول ۴۰		
۲۶	"	"	ل	محمد دین فوق لہ	انوار ۶۲ء		ع
۱۲	اگست	"	ل	محمد حسین عباسی کفنی پراگونی	عطا اول ۶۳		
۳۱	"	"	ل	ضیا الدین برنی	انوار ۱۳۴		ع
۲	ستمبر	"	ل	مہاراجہ کشن پرشاد	صحیفہ ۱۷۳		ع
۱۱	"	"	ل	نیاز الدین خاں	نیاز ۵		
۱	اکتوبر	"	ل	مہاراجہ کشن پرشاد لہ	شاد ۳	عطا دوم ۱۷۲	
۳۱	"	"	ل	" " "	شاد ۶	عطا دوم ۱۷۳	
۱	نومبر	"	ل	سید سلیمان ندوی	عطا اول ۷۵		
۱۲	"	"	ل	" " "	عطا اول ۷۶		
۴/۵	دسمبر	"	ل	مہاراجہ کشن پرشاد لہ	شاد ۱۰		

لہ "یادگار یوم اتناں" مرتبہ یعقوب توفیق کے مطابق یہ خط ۱۵ جولائی کو لکھا گیا۔

لہ خط کے متن سے معلوم ہوتا ہے کہ یہ خط محمد دین فوق کو نہیں بلکہ ان کے ادارے کے کسی شخص کو لکھا گیا۔ اس

خط کا سبب تحریر بھی شکوک ہے۔ ۳۷ عکس ماہ نو اپریل ۱۹۱۶ء مجموعے میں نومبر لکھا ہے لیکن اگلے خط سے

اندازہ ہوتا ہے کہ یہ خط اکتوبر میں لکھا گیا تھا، ۷۵ خط ۱۹، محرم ۶۵ ستمبر ۱۹۱۶ء کے مطابق ۵ دسمبر کو لکھا گیا (ملاحظہ کیجئے شاد قبائل) ۱۲

تاریخ	مہینہ	سال	مقام	مکتوب الیہ	کہاں شائع ہوا	مزید کسی مجموعہ میں چھپا	نامکمل انگریزی اردو ترجمہ
۶	دسمبر	۱۹۱۶ء	ل	مہاراجہ کشن پرشاد	شاد ۱۲	عطا دوم ۱۶۶	
۱۷	"	"	ل	" " "	شاد ۱۶		
۱۸	"	"	ل	گرامی	گرامی ۱۰۶		ع
۵	جنوری	۱۹۱۷ء	ل	مہاراجہ کشن پرشاد	شاد ۲۳	عطا دوم ۱۷۱	
۹	"	"	ل	مولوی الف دین	عطا اول ۲۱۲		جزوی عکس
۲۶	"	"	ل	خواجہ حسن نظامی	انوار ۳		
۷	فروری	"	ل	محمد نیاز الدین خان	نیاز ۶		
۸	"	"	ل	گرامی	گرامی ۱۰۹		ع
۱۲	"	"	ل	"	گرامی ۱۱۱		ع
۱۹	"	"	ل	"	گرامی ۱۱۳		ع
۲۳	"	"	ل	سید فصیح اللہ کاظمی	خطوط ۱۲۹		ع
۳۳	"	"	ل	مہاراجہ کشن پرشاد	شاد ۲۹		
۲	مارچ	"	ل	محمد نیاز الدین خان	نیاز ۷		
۶	"	"	ل	محمد دین فوتی	انوار ۶۳		
۷	"	"	ل	مہاراجہ کشن پرشاد	شاد ۳۳	عطا دوم ۱۸۷	
۸	"	"	ل	پروفیسر سلاح الدین ایلیا کینی	عطا اول ۴۰۹		
۱۸	"	۱۹۱۷ء	ل	مہاراجہ کشن پرشاد	شاد ۳۷		
۲۱	"	"	ل	محمد نیاز الدین خان	نیاز ۸		
۲۳	"	"	ل	گرامی	گرامی ۱۱۵		ع
۱۰	اپریل	"	ل	مہاراجہ کشن پرشاد	شاد ۴۲	عطا دوم ۱۸۳	
۱۵	"	"	ل	" " "	شاد ۴۴		

تاریخ	ہمینہ	سال	مقام	مکتوب ایبہ	کہاں شائع ہوا	مزید کس مجموعہ میں چھپا	ناکمل انگریزی اردو ترجمہ
۱۶	اپریل	۱۹۱۶ء	ل	گرامی	گرامی ۱۱۷		ع
۲۹	"	"	ل	محمد امین زبیری	عطا اول ۲۵۴		
۱	مئی	"	ل	گرامی	گرامی ۱۱۸		ع
۳	"	"	ل	مہاراجہ کشن پرشاد	شاد ۴۶		
۳	"	"	ل	گرامی لہ	گرامی ۱۱۸		ع
۷	"	"	ل	"	گرامی ۱۱۹		ع
۱۹	"	"	ل	مہاراجہ کشن پرشاد	شاد ۴۷	عطا دوم ۱۸۵	
۲۱	"	"	ل	گرامی	گرامی ۱۲۱		ع
۸	جون	"	ل	محمدین فوق	انوار ۶۵		ع
۱۳	"	"	ل	مہاراجہ کشن پرشاد	شاد ۵۲		
۲۷	"	"	ل	محمد نیاز الدین خان	نیاز ۸		
۲۸	"	"	ل	گرامی	گرامی ۱۲۲		ع
۳۰	"	"	ل	مہاراجہ کشن پرشاد	شاد ۵۶	عطا دوم ۱۸۶	
۱	جولائی	"	ل	گرامی	گرامی ۱۲۳		ع
۳	"	"	ل	"	گرامی ۱۲۷		ع
۶	"	"	ل	"	گرامی ۱۲۸		ع
۱۰	"	"	ل	"	گرامی ۱۲۹		ع
۱۳	"	"	ل	شیخ فرید احمد دامردہیا	انوار ۲۲۵		
۱۶	"	"	ل	گرامی	گرامی ۱۳۰		

تاریخ	مہینہ	سال	مقام	مکتوب الیہ	کہاں شائع ہوا	مزید کس مجموعہ میں چھپا	تائیکل انگریزی اردو ترجمہ
۱۶	جولائی	۱۹۱۷	ل	مہاراجہ کشن پرشاد	شاد ۵۷		
۱۹	"	"	ل	گرامی	گرامی ۱۳۱		
۲۷	"	"	ل	مہاراجہ کشن پرشاد	شاد ۵۹		
۷	اگست	"	ل	گرامی	گرامی ۱۳۲		ع
۱۳	"	"	ل	مہاراجہ کشن پرشاد	شاد ۶۱		
۱۸	"	"	ل	گرامی	گرامی ۱۳۱		ع
۲۲	"	"	ل	گرامی	گرامی ۱۳۳		ع
۳	ستمبر	"	ل	"	گرامی ۱۳۶		
۷	"	"	ل	مہاراجہ کشن پرشاد	شاد ۶۳		
۲	اکتوبر	"	ل	سلاح الدین ایبیس بنی	عطا اول ۴۱۰		
۶	"	"	ل	گرامی	گرامی ۱۳۸		ع
۶	"	"	ل	مہاراجہ کشن پرشاد	شاد ۶۵		
۷	"	"	ل	" " "	شاد ۶۵		
۱۱	"	"	ل	گرامی	گرامی ۱۳۹		ع
۱۴	"	"	ل	"	گرامی ۱۴۰		ع
۲۱	نومبر	"	ل	محمد نیاز الدین خان	نیاز ۱۰		
۱۴	"	"	ل	سید سلیمان ندوی	عطا اول ۷۷		
۲۲	"	"	ل	مہاراجہ کشن پرشاد	شاد ۶۹		
۲۷	"	"	ل	محمد نیاز الدین خان لہ	نیاز ۱۱		عکس

تاریخ	مہینہ	سال	مقام	مکتوب الیہ	کہاں شائع ہوا	مزید کس مجموعہ میں چھپا	نامکمل انگریزی اردو ترجمہ
۱۳	دسمبر	۱۹۱۶	ل	گرامی	گرامی ۱۴۱		ع
۱۹	"	"	ل	مہاراجہ کشن پرشاد	شاد ۶۹		
۲۷	"	"	ل	محمد نیاز الدین خان	نیاز ۱۱		
۲۷	"	"	ل	گرامی	گرامی ۱۴۲		ع
-	اکتوبر / دسمبر	"	-	"	گرامی ۱۴۰		
-	اکتوبر / نومبر	"	-	سجاد مرزا لہ	انوار ۱۳		
-	-	"	-	گرامی	گرامی ۱۴۳		
۱۱	جنوری	۱۹۱۸	ل	خواجہ حسن نظامی	انوار ۱۸۳		
۱۲	"	"	ل	اکبر منیر	عطا اول ۱۵۳		ن.ت
۱۵	"	"	ل	مولانا اکبر شاہ نجیب آبادی ^۲	انوار ۳۱۵	عطا اول ۱۸۹	ع
۲۰	"	"	ل	مہاراجہ کشن پرشاد	شاد ۷۶		
۱	فروری	"	ل	" " "	شاد ۷۸		
۹	مارچ	"	-	محمد نیاز الدین خان	نیاز ۱۲		
۲۰	"	"	-	" " "	نیاز ۱۲		
۱۰	اپریل	"	ل	مہاراجہ کشن پرشاد	شاد ۸۱		
۲۸	"	"	ل	سید سلیمان ہروی	عطا اول ۸۰		
۱۰	مئی	"	ل	" " "	عطا اول ۸۱		
۲۳	"	"	ل	" " "	عطا اول ۸۲		

۱۔ بعض قرائن سے یہ معلوم ہوتا ہے کہ یہ نخط ۱۹۲۷ میں لکھا گیا تھا۔

۲۔ مزید عکس جنگ کراچی ۲۴ اپریل ۱۹۶۷ء

تاریخ	مہینہ	سال	مقام	مکتوب الیہ	کہاں شائع ہوا	مزید کسی مجموعہ میں چھپا	نامکمل انگریزی اردو ترجمہ
۸	جون	۱۹۱۸	ل	کیپٹن منظور حسین	انوار ۲۸۷		ع
۱۰	"	"	ل	گرامی	گرامی ۱۳۴		
۱۱	"	"	ل	مہاراجہ کشن پرشاد	شاد ۸۴	عطا دوم ۱۹۲	
۱۱	"	"	ل	اکبر آلہ آبادی	عطا دوم ۵۳		
۱۲	جولائی	"	ل	میاں محمد شاپنواز	خطوط ۱۳۱	LET'S ۱۹۰	ت-۱
۱۱	"	"	ل	مہاراجہ کشن پرشاد	شاد ۸۸		
۲۰	"	"	ل	اکبر آلہ آبادی	عطا دوم ۵۸		نامکمل
۲۵	"	"	ل	" "	عطا دوم ۶۳		
۲۶	"	"	-	محمد نیاز الدین خان	نیاز ۱۳		
۱۳	اگست	"	ل	اکبر آلہ آبادی	عطا دوم ۶۶		نامکمل
۸	ستمبر	"	ل	سید سلیمان ندوی	عطا اول ۸۴		
۱۲	ستمبر	"	ل	اکبر آلہ آبادی	عطا دوم ۶۸		
۲	اکتوبر	"	ل	سید سلیمان ندوی	عطا اول ۸۵		
۱۲	"	"	ل	محمد نیاز الدین خان	نیاز ۱۳		
۱۲	"	"	ل	گرامی	گرامی ۱۳۷	عطا اول ۱۳	ع
۲۳	"	"	ل	سید سلیمان ندوی	عطا اول ۸۹		
۲۸	"	"	ل	اکبر آلہ آبادی	عطا دوم ۷۱		
۲۹	"	"	ل	محمد نیاز الدین خان	نیاز ۱۳		
۳۰	"	"	ل	سید سلیمان ندوی	عطا اول ۹۱		
۳	نومبر	۱۹۱۸	ل	گرامی	گرامی ۵۱		ع
۱۲	"	"	ل	محمد نیاز الدین خان	نیاز ۱۳		

تاریخ	مہینہ	سال	مقام	مکتوب الیہ	کہاں شائع ہوا	مزید کسی مجموعہ میں چھپا	نام مکمل انگریزی اردو ترجمہ
۲۰	نومبر	۱۹۱۸ء	ل	سید سلیمان ندوی	عطا اول ۸۷		
۲۰	"	"	ل	گرامی	گرامی ۱۵۱		ع
۲۸	"	"	ل	اکبر الہ آبادی	عطا دوم ۷۳		
۲	دسمبر	"	ل	گرامی	گرامی ۱۵۳		ع
۲۰	"	"	ل	سید سلیمان ندوی	عطا اول ۹۷		
۱۳	دسمبر	"	ل	مولوی نجم الغنی رامپوری	انوار ۲۸۳		عکس
۱۶	"	"	ل	منشی محمد دین فوق	انوار ۶۶		ع
۲۸	"	"	ل	محمد دین فوق	انوار ۶۷		ع
-	-	۱۹۱۸ء	-	میر ولی اللہ	انوار ۳۱۳		
۳	جنوری	۱۹۱۹ء	ل	سید شوکت حسین ۲	خطوط ۱۳۳	عطا دوم ۲۵۳ 191 LETTS	ل-ت
۶	"	"	ل	" " "	خطوط ۱۳۳	عطا دوم ۲۵۳ 192 LETTS	ل-ت
۲۸	"	"	ل	محمد نیاز الدین خاں	نیاز ۱۵		
۵	فروری	"	ل	" " "	نیاز ۱۰		
۷	"	"	ل	ڈاکٹر محمد حسین ۳	خطوط ۱۳۶		
۱۱	"	"	ل	محمد نیاز الدین خاں	نیاز ۱۶		
۱۳	"	"	ل	" " "	نیاز ۱۶		

۱۔ عکس ادبی دنیا نومبر/دسمبر ۱۹۶۶ء

۲۔ اقبال نامہ دوم میں سنہ غلط درج ہے (ص ۲۵۳)

عکس "اسلامک ایجوکیشن" جنوری فروری ۱۹۷۵ء

۳۔ عکس روزگار فقیر حصہ اول ص ۱۹۲-

تاریخ	مہینہ	سال	مقام	مکتوب الیہ	کہاں شائع ہوا	مزید کس مجموعہ میں چھپا	نامکمل انگریزی اردو ترجمہ
۱۶	فروری	۱۹۱۹	ل	گرامی	گرامی ۱۵۶		ع
۲۱	"	"	ل	مہاراجہ کشن پرشاد	شاد ۱۹۴		
۲۵	"	"	ل	محمد دین فوق	انوار ۶۹		ع
۲۶	"	"	ل	مہاراجہ کشن پرشاد	شاد ۹۵		
-	فروری/مارچ	"	-	گرامی لہ	گرامی ۱۵۶		ع
۱۳	مارچ	"	ل	خان نیاز الدین خان	نیاز ۱۷		
۱۶	"	"	ل	گرامی	گرامی ۱۵۷		ع
۲۱	"	"	ل	محمد نیاز الدین خان	نیاز ۱۷		
۲۳	"	"	ل	سید سلیمان ندوی	عطا اول ۹۹		
۲۹	"	"	ل	مہاراجہ کشن پرشاد	شاد ۹۷	عطا دوم ۹۴	
۲۹	"	"	ل	حاجی محمد خاں سیتا پوری	انوار ۱۱		
۳	اپریل	"	ل	سید سلیمان ندوی	عطا اول ۱۰۰		
۲۰	"	"	ل	محمد نیاز الدین خان	نیاز ۱۹		
۲۰	"	"	ل	اکبر الہ آبادی	عطا دوم ۷۶		
۲۵	"	"	ل	مہاراجہ کشن پرشاد	شاد ۹۷	عطا دوم ۱۹۶	
۱۷	مئی	"	ل	حافظ محمد اسلم جیرا چوٹی	عطا اول ۵۲		
۱۹	مئی	"	ل	محمد نیاز الدین خان	عطا دوم ۱۹		
۱۶	جولائی	"	ل	شیخ نور محمد لہ	خطوط ۱۳۹		عکس

لہ عکس نقوس خطوط نمبر ۲۳، ۲۴، ۲۵ عکس "مرقع اقبال" مرتبہ گلن ناتھ آزاد ص ۱۷ و رسالہ جوہر

دہلی اقبال نمبر ۱۹۳۸ - ۳۵ مزید عکس ماہ نو اپریل ۶۹، اپریل ۷۰،

تاریخ	مہینہ	سال	مقام	مکتوب الہیہ	کہاں شائع ہوا	مزید کس مجموعہ میں چھپا	نام مکمل انگریزی اردو ترجمہ
۲۶	اگست	۱۹۱۹ء	ل	سید سلیمان ندوی	عطا اول ۱۰۳		
۳۰	"	"	ل	محمد نیاز الدین خان	نیاز ۲۰		
۴	ستمبر	"	ل	محمد نیاز الدین خان	نیاز ۲۱		
"	"	"	ل	وحید احمد لہ	انوار ۱۰۵		
۱۴	"	"	ل	سلیمان ندوی	عطا اول ۱۰۴		
۱۴	"	"	ل	مہاراجہ کرشن پرشاد	شاد ۱۰۵	عطا دوم ۱۹۶	
۲۶	"	"	ل	سید سلیمان ندوی	عطا اول ۱۰۵		
۷	اکتوبر	"	ل	مہاراجہ کرشن پرشاد	شاد ۱۰۷		
۱۰	"	"	ل	سید سلیمان ندوی	عطا اول ۱۰۷		
۱۳	"	"	-	محمد نیاز الدین خان	نیاز ۲۲		
۱۳	"	"	-	" " "	نیاز ۲۲		
۱۹	"	"	ل	" " "	نیاز ۲۳		
۴	نومبر	"	ل	عبد العلی شوق سندھی	انوار ۹		
۹	"	"	ل	محمد نیاز الدین خان	نیاز ۲۴		
۱۰	"	"	ل	سید سلیمان ندوی	عطا اول ۱۰۹		
۱۸	"	"	ل	عشرت رحمانی دہلوی	عطا اول ۳۲۵		

۱۔ ماہ نو اپریل ۶۲ اور ماہ ذوالحجہ ۶۱ء ص ۲۱۷ اور ماہ نو اپریل ۶۲ء

۲۔ عکس امروز ۲۲ اپریل ۱۹۳۸ء

۳۔ یہ خطوط دراصل "وحید احمد سعید بدایونی" کو لکھے گئے

ملاحظہ ہو اوراق کم گزشتہ ص ۱۷۸ + ادبی دنیا نومبر ۶۶ء

تاریخ	ہمینہ	سال	مقام	مکتوب الیہ	کہاں شائع ہوا	مزید کسی مجموعہ میں چھپا	نامکمل انگریزی اردو ترجمہ
۲۷	نومبر	۱۹۱۹	ل	عشرت رحمانی (؟)	عطا دل ۲۲۶		
۱۵	دسمبر	"	-	محمد نیاز الدین خاں	نیاز ۲۵		
۱۵	"	"	ل	مہاراجہ کشن پرشاد	شاد ۱۱۱	عطا دوم ۱۹۹	نامکمل
۱۹	"	"	ل	محمد نیاز الدین خاں	نیاز ۲۵		
۲۵	"	"	-	" " "	نیاز ۲۵		
-	-	"	-	عبد العلی شوق سندھی	انوار ۹		
-	-	"	-	" "	انوار ۱۰		
-	-	۱۹۲۰	ل	" "	انوار ۱۰		
۴	جنوری	"	ل	گرامی	گرامی ۱۵۸		ع
۱۱	فروری	"	ل	محمد نیاز الدین خاں	نیاز ۲۷		
۳	مارچ	"	مٹکانہ دہلی	شیخ اعجاز احمد	خطوط ۱۳۰	۱۹۳ LETS	ل رت
۹	مارچ	"	-	محمد نیاز الدین خاں	نیاز ۲۷		
۱۸	"	"	ل	" " "	نیاز ۲۸		
۸	اپریل	"	ل	مولانا اکبر شاہ نجیب آبادی	انوار ۳۱۵		ع
۱۰	"	"	ل	مولانا نیاز الدین خاں	نیاز ۲۸		
۱۶	"	"	ل	" " "	نیاز ۲۹		
۲۱	"	"	ل	اکبر منیر	عطا دوم ۱۵۵		

۱۔ ماہ ذوالقبال ۱۹۷۷ء میں تاریخ ۷ نومبر ہے جو درست نہیں ملاحظہ ہوا دہلی دنیا ۱۹۶۶ ر

۲۔ بعض الفاظ مصلحتاً چھوڑ دیے گئے

۳۔ عکس کتاب "یادگار یوم اقبال ۱۹۶۶" علامہ غلطی سے دہلی کے بجائے "لاہور" لکھ گئے

تاریخ	مہینہ	سال	مقام	مکتوب ایہ	کہاں شائع ہوا	مزید کس مجموعہ میں چھپا	نامکمل
۱۱	مئی	۱۹۲۰	ل	محمد نیاز الدین خان	نیاز ۳۰		نامکمل
۱۸	"	"	ل	" " "	نیاز ۳۱		
۲۱	"	"	ل	" " "	نیاز ۳۲		نامکمل
۱۰	جون	"	ل	" " "	نیاز ۳۳		
۱۲	جولائی	"	ل	گرامی ۱۵۹	گرامی ۱۵۹		
۱۹	"	"	ل	"	گرامی ۱۶۳		
—	"	۵۰	ل	"	گرامی ۱۶۲		ع
۴	اگست	"	ل	اکبر منیر	عطا دوم ۱۵۶		
۲۱	ستمبر	"	ل	محمد بن عباسی کسفی چڑیا کوٹی	عطا اول ۶۴		
۲۴	"	"	ل	شاہ اسد الرحمن قدسی	خطوط ۱۳۵		عکس
۲۸	ستمبر	"	ل	حاجی محمد احمد خان ستیا پوری	انوار ۱۲		
۱۰	اکتوبر	"	ل	سید سلیمان ندوی	عطا اول ۱۱۲		
۲۶	"	"	ل	محمد دین فوق	انوار ۶۹		ع
۲۸	"	"	ل	محمد نیاز الدین خان	نیاز ۳۵		
۷	نومبر	"	ل	گرامی	گرامی ۱۶۶		ع
۲۲	"	"	ل	سید رحمت اللہ شاہ	خطوط ۱۴۸		
۳	دسمبر	"	ل	محمد نیاز الدین خان	نیاز ۳۶		

۱۵ نام مصلحتاً حذف کر دیے گئے، ۱۶ اصل خط اقبال میوزیم لاہور میں محفوظ ہے۔

۱۷ عکس "اقبال اور بھوپال"، ص ۲۵،

۱۸ عکس صحیفہ اقبال نمبر ۳، ص ۲۱۰، عکس جنگ کراچی اقبال نمبر اپریل ۱۹۷۳،

تاریخ	مہینہ	سال	مقام	مکتوب الیہ	کہاں شائع ہوا	مزید کس مجموعہ میں چھپا	تاکمیل انگریزی اردو ترجمہ
۲۳	دسمبر	۱۹۲۰	ل	سید سلیمان ندوی	عطا اول ۱۱۳		
۲۳	"	"	"	ضیاء الدین برنی	انوار ۱۳۵		ع
۱۰	جنوری	۱۹۲۱	ل	شیخ اعجاز احمد لہ	خطوط ۱۳۲	۱۹۴۳ LETTS	ل. ت
۲۱	"	"	ل	محمد نیاز الدین خاں لہ	نیاز ۳۶		
۲۳	"	"	ل	ڈاکٹر نکلسن	عطا اول ۲۵	۱۳۱ LETTS	ل. ت
۱۳	مارچ	"	-	محمد دین فوق لہ	عطا دوم ۲۰		
۲۴	"	"	ل	گرامی	گرامی ۱۴۰		ع
۳۱	"	"	ل	"	گرامی ۱۴۴		ع
۲۳	اپریل	"	ل	محمد نیاز الدین خاں	نیاز ۳۷		
۱۷	جون	"	ل	" " "	نیاز ۳۸		
۱۸	"	"	ل	ماسٹر طالح محمد	عطا دوم ۲۲		
۱۱	جولائی	"	ل	منشی سراج دین	انوار ۱۶۰		
۱۴	"	"	ل	گرامی	گرامی ۱۴۵		ع
۲۰	"	"	ل	"	گرامی ۱۴۶		ع
۱۴	اگست	"	ل	منشی سراج دین	انوار ۱۶۱		
۳۰	"	"	ل	عشرت رحمانی لہ	عطا اول ۴۲		

۱۔ عکس روزگار فقیر حصہ دوم۔

۲۔ روح مکاتیب انبال کے مؤلف نے ۲۳ جنوری ۱۹۲۱ء لکھا ہے جو درست معلوم نہیں ہوتا۔ مجموعہ ہذا میں سن ندارد،

۳۔ خط کے متن سے یہ معلوم ہوتا ہے کہ یہ خط فوق کو نہیں لکھا گیا یہ بظاہر تقریباً معلوم ہوتی ہے۔

۴۔ (خط دراصل وجیہ احمد مسعود کے نام ہے، ادبی دنیا نومبر/دسمبر ۱۹۶۶ء)

تاریخ	مہینہ	سال	مقام	مکتوب الیہ	کہاں شائع ہوا	مزید کس مجموعہ میں چھپا	نامکمل انگریزی اردو ترجمہ
۷	ستمبر	۱۹۲۱	ل	وحید احمد لہ	انوار ۱۷۶		
۱۳	"	"	ل	سید عشرت حسین ^۲	انوار ۱۹۶		
۱۶	"	"	ل	گرامی	گرامی ۱۷۷		
۵	اکتوبر	"	ل	سید سلیمان ندوی	عطا اول ۱۱۳		
۱۱	"	"	ل	مہاراجہ کشن پرشاد	صحیفہ ۱۸۱		ع
۱۳	"	"	ل	غلام بھیک نیرنگ	انوار ۲۳۳		ع
۲۷	"	"	ل	مہاراجہ کشن پرشاد	صحیفہ ۱۸۳		ع
۲۸	نومبر	"	ل	سید سلیمان ندوی	عطا اول ۱۱۵		
۸	دسمبر	"	ل	محمد نیاز الدین خان	نیاز ۳۸		
۱۳	"	"	ل	" " "	نیاز ۳۹		
۱۶	"	"	ل	" " "	نیاز ۳۹		
۲۵	"	"	ل	گرامی	گرامی ۱۷۷		ع
۲۹	"	"	ل	"	گرامی ۱۸۰		ع
۳۰	"	"	ل	"	گرامی ۱۸۳		ع
۵	جنوری	۱۹۲۲	ل	"	گرامی ۱۸۳		ع
۶	"	"	-	"	گرامی ۱۸۶		ع
۶	"	"	ل	شیخ عنایت اللہ	انوار ۱۸۸		
۱۰	"	"	ل	گرامی	گرامی ۱۸۸		ع

۱۔ ماہ نوافال نمبر اپریل ۶۲ء

۲۔ یہ خط سب سے پہلے سفینہ کراچی ستمبر/اکتوبر ۶۳ء میں شائع ہوا۔

تاریخ	مہینہ	سال	مقام	مکتوب الیہ	کہاں شائع ہوا	مزید کس مجموعہ میں چھپا	تاکمیں انگریزی اردو ترجمہ
۱۳	جنوری	۱۹۲۳	ل	محمد نیاز الدین خان	نیاز ۳۰		
۲۴	"	"	ل	" " "	نیاز ۴۱		
۲۵	"	"	ل	گرامی	گرامی ۱۹۰		
۳۰	"	"	ل	اکبر منیر	عطا دوم ۱۶۰		
—	"	"	ل	گرامی	گرامی ۱۸۹		ع
۳	فروری	"	ل	مہاراجہ کشن پرشاد	صحیفہ ۱۸۵		ع
۶	"	"	ل	گرامی	گرامی ۱۹۲		ع
۹	"	"	ل	"	گرامی ۱۹۳		ع
۱۰	"	"	ل	"	گرامی ۱۹۶		ع
۱۶	"	"	ل	"	گرامی ۱۹۸		ع
۲۲	"	"	ل	مہاراجہ کشن پرشاد	صحیفہ ۱۸۶		ع
۱۲	مارچ	"	ل	محمد دین فوق لے	انوار ۶۰	عطا اول ۵۸	"ع"
۱۸	"	"	ل	محمد نیاز الدین خان	نیاز ۴۱		
۲۳	"	"	ل	گرامی	گرامی ۲۰۰		ع
۱۲	اپریل	"	ل	"	گرامی ۲۰۱		ع
"	"	"	ل	ضیا الدین برنی	انوار ۱۳۶		
۲۰	"	"	ل	سید سلیمان ندوی	عطا اول ۱۱۶		
۲۰	"	"	ل	منشی سراج الدین	انوار ۱۶۲		

۱۔ اقبال نامہ میں یہی خط ظہور الدین مہجور کے نام سے شائع ہوا ہے اصل خط اقبال میوزیم لاہور میں محفوظ ہے۔
 بحوالہ ڈاکٹر رفیع الدین ہاشمی مقالہ پی ایچ ڈی ہمارے خیال میں خط مہجور کے نام لکھا گیا تھا۔

تاریخ	مہینہ	سال	مقام	مکتوب الیہ	کہاں شائع ہوا	مزید کس مجموعہ میں چھپا	نامکمل انگریزی اردو ترجمہ
۲۲	اپریل	۱۹۲۲ء	ل	شفاعت اللہ خان	انوار ۱۹۸		ع
۱۸	مئی	"	ل	اکبر منیر	عطا دوم ۱۶۲		
۱۴	"	"	ل	سید سلیمان ندوی	عطا اول ۱۲۹		
۱۲	"	"	ل	گرامی	گرامی ۲۰۳		
۱۵	"	"	ل	محمد نیاز الدین خان	نیاز ۴۱		
۱۶	"	"	ل	گرامی	گرامی ۲۰۵		ع
۱۷	"	"	ل	مولانا اکبر شاہ نجیب آبادی	انوار ۳۱۶		ع
۲۴	"	"	ل	گرامی	گرامی ۲۱۵		ع
۲۹	"	"	ل	سید سلیمان ندوی	عطا اول ۱۱۸		
۲۳	جون	"	ل	گرامی	گرامی ۲۱۶		ع
۲۶	"	"	ل	"	گرامی ۲۱۸		ع
۱۰	جولائی	"	ل	محمد نیاز الدین خان	نیاز ۴۲		
۱۰	"	"	ل	شیخ حبیب احمد	۱۸۹ LETTERS		ل
۳	اگست	"	شکر زہار	سید سلیمان ندوی	عطا اول ۱۲۱		
۱۷	"	"	ل	ماسٹر طالع محمد سردار ایم بی احمد	عطا دوم ۲۲۸	ڈار ۲۳ ۱۴۸ LETTERS	
۱۷/۲۷	"	"	ل	محمد نیاز الدین خان	نیاز ۴۲		
۲۵	"	"	پانکھٹ	میر غور شید احمد	انوار ۱۳۸		
۲۲	"	"	ل	اکبر شاہ نجیب آبادی	عطا اول ۵۷		

۱۷ مزید عکس سرود رفتہ ص ۵

۱۷ Letters of Iqbal ص ۱۳۸ کے مطابق یہ سردار ایم بی احمد مشیر انکم ٹیکس کمیٹی کو دکھایا۔

تاریخ	مہینہ	سال	مقام	مکتوب الیہ	کہاں شائع ہوا	مزید کس مجلہ میں چھپا	نامکمل
۲۷	اگست	۱۹۲۲	ل	خواجہ حسن نظامی	خطوط ۱۱۹		
۳	اکتوبر	"	ل	گرامی	گرامی ۲۲۱		ع
"	"	"	ل	مہاراجہ کشن پرشاد	شاد ۱۱۷		ع
۲۶	"	"	ل	" " "	شاد ۱۲۱		ع
"	نومبر	"	ل	" " "	شاد ۱۲۳		نامکمل
۲۸	"	"	ل	صغرا بیگم ہمایوں	عطا اول ۳۲۱		
۱۰	دسمبر	"	ل	گرامی	گرامی ۲۲۳		ع
۱۳	"	"	ل	میر خورشید احمد	انوار ۱۳۹		
۱۶	"	"	ل	محمد نیاز الدین خان	نیاز ۳۳		
۱۹	"	"	ل	" " "	نیاز ۳۳		
۱۹	"	"	ل	محمد دین فوق	انوار ۷۱		ع
-	"	"	ل	مہاراجہ کشن پرشاد ^۱	شاد ۱۲۵		[نامکمل]
۲۹	"	"	ل	" " "	[شاد ۱۲۷ عطا دوم ۲۰۱]		[نامکمل]
۴	جنوری	۱۹۲۳	ل	میر سید غلام بھیک نیرنگ ^۳	عطا اول ۲۰۶		عکس
۶	"	"	ل	عبدالماجد دریا آبادی	عطا اول ۲۳۳		
۷	"	"	ل	گرامی	گرامی ۱۸۷		ع

۱۔ بعض الفاظ مصلحتاً حذف کر دیئے گئے،

۲۔ شاد اقبال کے جوابی خط سے معلوم ہوتا ہے کہ یہ خط دسمبر کے پہلے ہفتہ میں لکھا گیا ہوگا۔ شاد کے نام

ان دونوں خطوں میں بعض الفاظ مصلحتاً حذف کر دیئے گئے

۳۔ علامہ غلطی سے ان خطوط پر ۱۹۲۲ء کا سنہ ڈال گئے تھے۔

تاریخ	مہینہ	سال	مقام	مکتوب الیہ	کہاں شائع ہوا	مزید کس مجموعہ میں چھپا	ناکمل انگریزی اردو ترجمہ
۲۴	جنوری	۱۹۲۳	ل	مہاراجہ کشن پرشاد	شاد ۱۳۴		
۲۳	فروری	"	"	گرامی	گرامی ۲۲۵		ع
۲۸/۱۸	"	"	ل	صغیر بیگم ہمایوں ^۱	عطا اول ۴۲۱		
۴	مارچ	"	ل	محمد دین فوق	انوار ۷۴		ع
۸	"	"	ل	گرامی	گرامی ۲۲۶		ع
۱۲	"	"	ل	محمد نیاز الدین خان	نیاز ۴۴		
۱۹	"	"	ل	مہاراجہ کشن پرشاد ^۲	شاد ۱۳۹		ناکمل
-	مارچ/اپریل	"	-	شیخ مبارک علی	انوار ۱۷۱		
-	"	"	-	" " "	انوار ۱۷۲		
۱۷	اپریل	"	ل	عبدالماجد دریا آبادی ^۳	عطا اول ۲۳۴		
۲۴	"	"	لدھیانہ	گرامی ۴۴	گرامی ۲۰۳		ناکمل
۱۸	مئی	"	ل	مہاراجہ کشن پرشاد ^۴	شاد ۱۳۷		
۲۵	مئی	"	ل	محمد نیاز الدین خان	نیاز ۴۴		
۲۶	"	"	ل	میر خورشید احمد	انوار ۱۵۰		
۳۱	"	"	ل	" " "	انوار ۱۵۲		

۱۔ بحوالہ خطوط اقبال، نوٹ۔ روحِ مکاتیب اقبال میں ۲۸ فروری کی تاریخ ہے۔

۲۔ اس خط میں بعض الفاظ مصححاً حذف کر دیئے۔

۳۔ علامہ غلطی سے سن ۱۹۲۲ لکھ گئے۔

۴۔ علامہ غلطی سے ۱۹۲۲ لکھ گئے

۵۔ اس خط میں بعض الفاظ مصححاً حذف کئے گئے۔

تاریخ	مہینہ	سال	مقام	مکتوب الیہ	کہاں شائع ہوا	مزید کس مجموعہ میں چھا	نامکمل انگریزی اردو ترجمہ
۱	جون	۱۹۲۳	ل	میر خورشید احمد	انوار ۱۵۳		
۱۱	"	"	"	ضامن نقوی	انوار ۱۹۹		
۲۰	"	"	"	میر خورشید احمد	انوار ۱۵۳		
۲۱/۲۲	"	"	"	ایڈیٹر زمیندار لاہور	خطوط ۱۵۵		
۲۵	"	"	ل	محمد نیاز الدین خان	نیاز ۵۴		
۲۶	"	"	ل	میر خورشید احمد	انوار ۱۵۴		
۲۹	"	"	ل	سید نیر احمد ہاشمی غازی لوی	انوار ۱۹۴		
۵	جولائی	"	ل	سید سلیمان ندوی	عطا اول ۱۱۹		
۲۰	"	"	ل	محمد نیاز الدین خان	نیاز ۴۶		
۲۳	"	"	ل	جسٹس شیخ دین محمد	خطوط ۱۵۹	۱۹۶ LETS	عکس
۲۴	"	"	ل	سید محمد سعید الدین جعفری	خطوط ۱۶۲		
۲۸	"	"	ل	محمد نیاز الدین خان	نیاز، ۴۷		
۲	اگست	"	ل	" " "	نیاز ۴۷		
۱۹	"	"	ل	سردار عبدالرب نشتر	عطا اول ۵۶		
۲۳	"	"	ل	گرامی	گرامی ۲۲۷		ع

۱۔ مجموعہ ہذا میں غلطی سے سن ۱۹۲۲ درج ہے۔

۲۔ نقل محفوظ اقبال اکیڈمی لاہور۔

۳۔ عکس امروز ۲۲ اپریل ۱۹۵۰ ر

۴۔ صحیفہ اقبال نمبر ۷۳، ص ۱۹۱ پر ہے۔

۵۔ عکس جگ کراچی ۲۴ اپریل ۱۹۶۷ ر

تاریخ	ہینہ	سال	مقام	مکتوب الیہ	کہاں شائع ہوا	مزید کس مجموعہ میں چھپا	نامکمل انگریزی اردو ترجمہ
۲۶	اگست	۱۹۲۳	ل	گرامی	گرامی ۲۲۸		ع
۱۰	ستمبر	"	ل	محمد نیاز الدین خان	نیاز ۴۸		
۲۹	"	"	ل	مہاراجہ کشن پرشاد	شاد ۱۴۹		
۱۱	اکتوبر	"	ل	گرامی	گرامی ۲۳۰		
"	"	"	ل	مولانا عبدالماجد دریا آبادی	عطا اول ۲۳۶		
۱۳	"	"	ل	صغرا بیگم ہمایوں	عطا اول ۴۲۳		
۲۱	"	"	ل	گرامی	گرامی ۲۳۵		ع
۲۴	"	"	ل	مہاراجہ کشن پرشاد	شاد ۱۵۳		
۲۸	"	"	ل	گرامی	گرامی ۲۳۲		
۳	نومبر	"	-	عبدالماجد دریا آبادی	عطا اول ۲۳۷		
۱۴	"	"	ل	سید محمد سعید الدین جعفری	خطوط ۱۶۳		
-	-	۰	-	سید سجاد حیدر بلذرم	خطوط ۱۵۱		
-	-	۰	ل	ڈاکٹر سید یامین ہاشمی	خطوط ۱۶۸		
۱	دسمبر	"	ل	ابراہیم حنیف صدیقی	انوار ۲۴۴		ع
۱۴	جنوری	۱۹۲۴	ل	مہاراجہ کشن پرشاد	شاد ۱۵۹	عطا دوم ۲۰۴	
۲۰	"	"	-	محمد نیاز الدین خان	نیاز ۴۸		
۲۳	"	"	ل	سید سلیمان ندوی	عطا اول ۱۲۴		
۱	فروری	"	ل	" " "	عطا اول ۱۲۵		

۱۷ عکس موجود ہے ص ۴۰، مجموعہ ہذا میں ایک پیرا گراف کم ہے۔

۱۸ خطوط اقبال میں غلطی سے دسمبر ۱۹۳۳ لکھا ہے

تاریخ	مہینہ	سال	مقام	مکتوب الیہ	کہاں شائع ہوا	مزید کسی مجموعہ میں چھپا	نامکمل انگریزی اردو ترجمہ
۲	فروری	۱۹۲۲	-	اکبر منیر	عطا دوم ۱۶۵		
۲	"	"	ل	بادی حسن علی گڑھ لہ	وار ۱	۱۶۲ LETS	ل
۱۱	"	"	-	محمد نیاز الدین خان	نیاز ۴۹		
۲۲	اپریل	"	لدھیانہ	" " "	نیاز ۵۰		
۱	مئی	"	ل	سید سلیمان ندوی	عطا اول ۱۲۸		
۲	"	"	"	پروفیسر محمد شفیع	عطا اول ۳۰۸		ل۔ت
۲۳	جون	"	-	شاہر صدیقی	انوار ۱۱۶		
۳۰	"	"	-	محمد دین فوق	انوار ۷۳		
۱۳	جولائی	"	ل	محمد نیاز الدین خان	نیاز ۵۰		
۱۳	اگست	"	ل	سید سعید الدین جعفری ^{علیہ}	انوار ۲۸۵		
۱۷	اگست	"	ل	مدیر نیرنگ خیال	خطوط ۱۷۰		
۱۸	"	"	ل	سید سلیمان ندوی	عطا اول ۱۳۱		
۱۹	"	"	ل	" " "	عطا اول ۱۳۶		
۲۵	"	"	ل	شاد عظیم آبادی ^{علیہ}	خطوط ۱۷۱		
۲۶	"	"	ل	شیخ مبارک علی	انوار ۱۷۲		ع
۲۷	"	"	ل	سید سلیمان ندوی	عطا اول ۱۳۳		
۵	ستمبر	"	ل	" " "	عطا اول ۱۳۷		

۱۷ نقل محفوظ اقبال اکیڈمی لاہور

۱۸ انوار اقبال میں سنہ ۱۹۲۲ء درج ہے جو غلط ہے عکس ماہ نو اپریل ۱۹۵۴ء

۱۹ اصل محفوظ خدابخش لاہوری پٹنہ،

تاریخ	مہینہ	سال	مقام	مکتوب الیہ	کہاں شائع ہوا	مزید کس مجموعہ میں چھپا	نامکمل انگریزی اردو ترجمہ
۱۶	اکتوبر	۱۹۲۴	ل	سید سلیمان ندوی	عطا اول ۱۴۱		
۱۹	"	"	ل	مستر سمٹھ لہ	خطوط ۱۴۳	۱۹۸ LETS	ل-ت
۱۹	"	"	ل	گرامی	گرامی ۲۳۶		ع
۲۵	"	"	ل	"	گرامی ۲۳۷		ع
۲۶	نومبر	"	ل	عبدالماجد دریا آبادی	عطا اول ۲۳۷		
۲۹	"	"	ل	خان نیاز الدین خان	نیاز ۵۱		
۷	دسمبر	"	ل	خلام رسول مہر	انوار ۸۹		ع
۲۲	"	"	ل	مہاراجہ کشن پرشاد	شاد ۱۶۲		
۲۳	"	"	ل	محمد نیاز الدین خان	نیاز ۵۲		
-	نومبر دسمبر	"	ل	خالہ خلیل	عطا دوم ۲۷۲		
-	جنوری تا اگست	"	-	سراکبر حیدری لہ	انوار ۳۲		ل-ت
-	-	"	ل	شیخ اعجاز احمد	خطوط ۱۴۴		
۳	جنوری	۱۹۲۵	ل	کشن پرشاد	شاد ۱۶۷		
۱۹	"	"	ل	پروفیسر میاں شریف	عطا دوم ۲۳۲		
۲۰	"	"	ل	محمد نیاز الدین خاں	نیاز ۵۲		
۶	مارچ	"	ل	پروفیسر سردار محمد	عطا دوم ۲۵۸		
۲۳	"	"	ل	مولانا سید انور لہ	عطا دوم ۲۵۹		

لہ عکس روزگار فقیر حصہ اول

لہ ترجمہ نامہ سینا پوری، نقش اقبال ص ۷۷ پر اس خط کا جو ترجمہ ہے اس میں اور اس ترجمہ میں بعض اختلافات ہیں

لہ اقبال نامہ میں سنہ ۱۹۲۵ء درج ہے جو غلط ہے، شیرازہ اقبال نمبر سری نگر میں بھی ۱۹۲۵ء درج ہے۔

تاریخ	مہینہ	سال	مقام	مکتوب الیہ	کہاں شائع ہوا	مزید کسی مجموعہ میں چھپا	نامکمل انگریزی اردو ترجمہ
۱۶	مارچ	۱۹۲۵	ل	اکبر منیر	عطا دوم ۱۶۷		
۲۲	"	"	ل	عبد الماجد دریا آبادی	عطا اول ۲۳۸		
۱۲	اپریل	"	ل	مولانا اکبر شاہ نجیب آبادی	انوار ۳۱۶		ع
۲۰	"	"	ل	" " " "	انوار ۳۱۷		ع
۲۳	"	"	ل	عبدالرحمن چغتائی	عطا دوم ۳۲۸		
۷	مئی	"	ل	سید نصیر الدین ہاشمی	عطا اول ۶۰		
۴	جون	"	-	صاحبزادہ آفتاب احمد	عطا دوم ۲۱۲	۱۵۱ LETTS	ک.ت
۲۳	اگست	"	ل	عبداللہ چغتائی	عطا دوم ۳۳۰		
۲	ستمبر	"	ل	پروفیسر غلام مصطفیٰ انیس	عطا اول ۴۶		
۶	"	"	ل	" " "	انوار ۱۹۹	خطوط ۱۷۵	
۱۷	"	"	-	منشی آدم علی بھائی	عطا اول ۲۶۲		
۲۹	"	"	-	نیاز الدین خان	نیاز ۵۳		
۵	اکتوبر	"	ل	شیخ عطاء محمد	خطوط ۱۷۵		عکس
۲۰	"	"	ل	سید رحمت اللہ شاہ	خطوط ۱۴۸		عکس
۲۱	"	"	ل	اے آر چنگیز حبیب	انوار ۴	۱۶۷ LETTS	عکس

۱۷ ادبی دنیا اکتوبر ۶۷ اور جنگ اقبال ۲۳، اپریل ۶۷، ۱۹۶۷ میں ہی تاریخ درج ہے۔

۱۸ یہ خط سہیل اپریل ۱۹۲۶ء میں سب سے پہلے شائع ہوا تھا۔

۱۹ صحیفہ اقبال نمبر ۷۳

۲۰ صحیفہ اقبال نمبر ۷۳، ص ۲۱۰ + جنگ کراچی اپریل ۱۹۷۳ء اقبال نمبر

۲۱ پاکستان ٹائمز ۲۱ اپریل ۱۹۶۰ء۔

تاریخ	مہینہ	سال	مقام	مکتوب الیہ	کہاں شائع ہوا	مزید کس مجموعہ میں چھپا	تاکمل انگریزی اردو ترجمہ
۳	نومبر	۱۹۲۵ء	ل	سید رحمت اللہ شاہ لہ	خطوط ۱۴۹		عکس
۱۸	"	"	ل	وصل بگرامی	انوار ۱۴۳		
-	نومبر/دسمبر	"	-	" "	انوار ۱۴۴		
-	"	"	-	گرامی	گرامی ۲۳۸		ع
-	-	"	ل	سجاد حیدر یلدرم لہ	خطوط ۱۵۲		عکس
۸	جنوری	۱۹۲۶ء	ل	عبدالرحمن چغتائی	عطا دوم ۳۲۹		
۱۶	"	"	ل	گرامی	گرامی ۲۳۹		
۷	فروری	"	ل	سید شوکت حسین لہ	خطوط ۱۳۵	عطا دوم ۲۵۵	[عکس]
۱۸	مارچ	"	ل	سید سلیمان ندوی	عطا اول ۱۴۶		
۷	اپریل	"	ل	" " "	عطا اول ۱۳۶		
۲۴	"	"	ل	" " "	عطا اول ۱۵۱		
۵	مئی	"	-	محمد دین فوق	انوار ۷۵		
۱۱	"	"	ل	شیخ اکرام الحق سلیم	خطوط ۱۴۸		عکس
۲۸	جون	"	ل	منشی رام پرشاد	خطوط ۱۴۹		
۵	اگست	"	ل	عبداللہ چغتائی	عطا دوم ۳۳۱		
-	"	"	ل	مولوی احمد شہاب	عطا دوم ۲۵۶		

لہ صحیفہ اقبال نمبر ۷۳ ص ۲۱۱ + جنگ کراچی اقبال نمبر ۷۳، ۱۹ اپریل،

لہ صحیفہ اقبال نمبر ۷۳ ص ۲۱۰، امروز ۲۱ اپریل ۱۹۸۳ء

لہ مزید عکس "ضیائے حرم"، اپریل ۱۹۷۵ء

لہ عکس "اقبال ریویو"، جنوری ۱۹۷۰ء

تاریخ	مہینہ	سال	مقام	مکتوب الیہ	کہاں شائع ہوا	مزید کس مجموعہ میں چھپا	نامکمل انگریزی اردو ترجمہ
۷	ستمبر	۱۹۲۶	ل	عبداللہ چغتائی	عطا دوم ۳۳۱		
-	اکتوبر	۰۰	ل	مرزا محمد سعید	خطوط ۱۸۲	۱۹۹ LETTS	ل.ت
۳	"	"	ل	ایڈیٹرزمیسنار	خطوط ۱۵۸		
۲۸	دسمبر	"	ل	مہاراجہ کشن پرشار لہ	شاد ۱۷۳	عطا دوم ۲۰۶	
-	-	۰۰	-	پروفیسر میاں شریف لہ	عطا دوم ۲۳۲	ڈار ۲۳	ل.ت
۱۱	جنوری	۱۹۲۷	ل	میر حسن الدین لہ	انوار ۲۰۱	عطا دوم ۱۰۰ ۱۳۹ LETTS	ل.ت
۱۳	"	"	-	گرامی	گرامی ۲۳۰		ع
۲۴	"	"	ل	سید غلام بھیک نیرنگ	عطا اول ۲۰۷		
۳۱	"	"	ل	گرامی	گرامی ۲۳۱		ع
۲۴	فروری	"	ل	عبداللہ چغتائی	عطا دوم ۳۳۲		
۸	مارچ	"	ل	نیاز الدین خان	نیاز ۵۴		
۷	اپریل	"	ل	عبداللہ چغتائی	عطا دوم ۳۳۳		
۲۰/۳۰	"	"	ل	" " لہ	عطا دوم ۳۳۳		
۲۹	"	"	ل	" " لہ	عطا دوم ۳۳۵		
-	"	۰۰	-	" " لہ	عطا دوم ۳۳۴		
۱۳/۱۴	مئی	"	-	ایڈیٹر انقلاب	خطوط ۱۸۸		

۱۷ LETTS میں اس خط کی تاریخ ۲۷ اگست ۱۹۲۲ دی ہوئی ہے جو آئن سے درست نہیں معلوم ہوتی

۱۷ ۱۷ فروری ۲۶ کے خط کے جواب میں۔

۱۷ مکتوب الیہ کا نام غلط دیا ہوا ہے و اقبال نامہ میں

۱۷ مجموعہ ہذا میں تاریخ غلط درج ہے یعنی ۲۰ اپریل

تاریخ	مہینہ	سال	مقام	مکتوب الیہ	کہاں شائع ہوا	مزید کس مجموعہ میں چھپا	نامکمل انگریزی اردو ترجمہ
۲۹/۳۰	مئی	۱۹۲۷	-	ایڈیٹر انقلاب	خطوط ۱۸۸		
۳	"	"	ل	عبداللہ چغتائی	عطا دوم ۳۳۵		ک
۱۳	جون	"	ل	میاں سرفصل حسین	۶۱ LETS		
۱۵	"	"	ل	سراج نظامی	خطوط ۱۸۰		
۲۷	ستمبر	"	-	عبدالمجید سالک	انوار ۲۸۶		
۲۲	اکتوبر	"	ل	عبداللہ چغتائی	عطا دوم ۳۳۷		
-	-	"	-	" "	عطا دوم ۳۳۹		
-	-	"	-	غلام رسول مہر	انوار ۸۹		
۲۹	جنوری	۱۹۲۸	-	ایڈیٹر رسالہ نور جہاں	خطوط ۱۸۶		
۷	مارچ	"	ل	سید سلیمان ندوی	عطا اول ۱۵۶		ع
۸	"	"	ل	غلام رسول مہر	انوار ۹۰		
۱۸	"	"	ل	سید سلیمان ندوی	عطا اول ۱۵۸		
۳۰	"	"	ل	نیاز الدین خان	نیاز ۵۳		
۱۳	مئی	"	ل	شیخ دین محمد	۱۹۷ LETS		ک
۱۵	جون	"	ل	محمد نیاز الدین خان	نیاز ۵۵		
۷	جولائی	"	ل	مانٹ مورسینی	عطا اول ط	انوار ۱۵۷	
۸	"	"	ل	ایڈیٹر انقلاب	خطوط ۱۸۹		
۱۲	"	"	ل	صغرا بیگم ہمایوں	عطا اول ۲۲۳		
۱۳	"	"	ل	پروفیسر محمد شفیع	عطا اول ۳۰۹		ک-ت

تاریخ	ہمینہ	سال	مقام	مکتوب الیہ	کہاں شائع ہوا	مزید کس مجموعہ میں چھپا	نامکمل انگریزی اردو ترجمہ
۲۱	جولائی	۱۹۲۸	ل	پروفیسر محمد شفیع	عطا اول ۳۱۰		ل-ت [نامکمل]
۱۶	اگست	"	ل	تمکین کاظمی	انوار ۱۵۶		
۳	ستمبر	"	ل	" "	انوار ۱۵۶		
۱۸	"	"	ل	" "	انوار ۱۵۷		
۹	نومبر	"	ل	اکبر منیر	عطا دوم ۱۶۸		ل-ت
۵	دسمبر	"	ل	سید غلام بھیک نیرنگ	عطا اول ۲۰۹		
۷	جنوری	۱۹۲۹	ل	عبداللہ چغتائی	عطا دوم ۳۵۰		
۱۸	فروری	"	ل	محمد جمیل بنگلور	عطا دوم ۸۸	دار ۲۶ 114 LETTS	ل-ت
۱۸/۱۹	"	"	-	ایڈیٹر انقلاب	خطوط ۱۹۰		
-	فروری/مارچ	"	-	مبصر سعید محمد خان لہ	عطا اول ۲۳۶	دار ۱ 143 LETTS	ل-ت
۲۳	مارچ	"	ل	نذیر نیازی	نیازی ۹۷		
۱۵	اپریل	"	ل	ڈاکٹر عباس علی خان لمعہ	عطا اول ۲۶۵		
۱۹	"	"	ل	جسٹس شیخ دین محمد لہ	خطوط ۱۶۰	195 LETTS	عکس
۲۵	"	"	ل	سید سلیمان ندوی	عطا اول ۱۵۹		
۳۰	"	"	ل	محمد دین فوٹی	انوار ۷۵		ع
۷	مئی	"	ل	ڈاکٹر عباس علی خان لمعہ	عطا اول ۲۶۶		
۲۱	"	"	ل	محمد جمیل بنگلور	عطا دوم ۹۰	دار ۲۷ 118 LETTS	ل-ت
۳	جون	"	ل	سید نذیر نیازی	نیازی ۱۰		

۱۷ دشمنوں کے سیرت اقبال ترجمہ ناقص مجموعہ میں تاریخ ندارد۔

۱۸ صحیفہ اقبال نمبر ۷۳ ص ۱۹۱۔

تاریخ	ہینہ	سال	مقام	مکتوب الیہ	کہاں شائع ہوا	مزید کس مجموعہ میں چھپا	نامکمل انگریزی اردو ترجمہ
۱۸	جون	۱۹۲۹	ل	سید نذیر نیازی	نیازی ۱۱		
۲۸	جولائی	"	شکلہ	غلام رسول مہر	انوار ۹۱		ع
۲	اگست	"	ل	سید نذیر نیازی	نیازی ۱۲		
۴	"	"	ل	محمد جمیل بنگلور	عطا دوم ۹۱	ڈار ۲۸ 119 LETS	ل.ت
۲	ستمبر	"	ل	سید سلیمان ندوی	عطا اول ۱۶۰		
۵	"	"	ل	غلام رسول مہر دیگر صاحبان ^۱	انوار ۹۳		ع
۸	"	"	ل	چیف سیکرٹری پنجاب	ڈار ۱۳	169 LETS	ل
۱۲	"	"	ل	نذیر نیازی	نیازی ۱۳		
۲۲	"	۹۰	ل	سید سلیمان ندوی ^۲	عطا اول ۱۶۱		
۲۴	"	۹۰	ل	شاہد درسی ^۳	خطوط ۷۴	عطا دوم ۳۰۶	
۲۸	"	"	ل	سید سلیمان ندوی	عطا اول ۱۶۲		
۱۱	اکتوبر	"	ل	خواجہ بشیر احمد ^۴	انوار ۲۰۳		
۲۲	"	"	ل	عبد اللہ چغتائی	عطا دوم ۳۳۶		
۲۹	"	"	ل	شاہد صدیقی	انوار ۱۱۶		
۴	نومبر	"	ل	محمد جمیل بنگلور	عطا دوم ۹۳	ڈار ۳۹ 132 LETS	ل.ت

۱۔ مشترکہ خط، بنام غلام مرشد مولانا احمد علی ظفر علی خان، سید حبیب، مولوی نور الحق، سید عبدالقادر، مہر صاحبان۔

۲۔ مجموعہ ہذا میں غلطی سے سنہ ۱۹۳۹ء درج ہے۔

۳۔ مجموعہ ہذا اور روح مکتبہ اقبال میں تاریخ ۲۲ ہے جو غلط ہے صحیح تاریخ ۲۳ ستمبر ہے۔

بحوالہ تصانیف اقبال ص ۳۰۶۔ عکس امروز ۲۲، اپریل ۱۹۴۹ء

۴۔ شائع شدہ قومی زبان اپریل ۱۹۶۶ء۔

تاریخ	ہینہ	سال	مقام	مکتوب الیہ	کہاں شائع ہوا	مزید کس مجموعہ میں چھپا	تاکمل انگریزی اردو ترجمہ
۶	دسمبر	۱۹۲۹	ل	رشید احمد صدیقی	انوار ۲۰۲		
-	اگست تا دسمبر	۰	-	غلام رسول مہر	انوار ۹۳		ع
۵	جنوری	۱۹۳۰	ل	مولانا عبدالماجد دریا آبادی	عطا اول ۲۳۹		
۴	مارچ	"	ل	محمد جمیل بنگلور	عطا دوم ۹۵	ڈار ۳۱ 123 LETTS	ل-ت
۱۵	"	"	ل	پروفیسر عبدالغنی	خطوط ۹۲	201 LETTS	ل-ت
۴	اپریل	"	ل	نذیر نیازی	نیازی ۲۲		
۲۶	"	"	ل	" "	نیازی ۲۳		
۱۰	مئی	"	ل	مولوی محمد صالح	عطا دوم ۳۶۹		
۲۰	"	"	ل	ڈاکٹر عباس علی خان لودھی	عطا اول ۲۶۶		
۳۰	"	"	ل	مولوی محمد صالح لہ	عطا دوم ۳۶۰		ل-ت
۱	جون	"	ل	سید نذیر نیازی	نیازی ۳۳		
۵	"	"	ل	عبدالرحمن چغتائی	عطا دوم ۳۵۰		
-	"	"	-	مولوی محمد صالح	عطا دوم ۳۶۳		
۱۹	"	"	-	" "	عطا دوم ۳۶۳		
۱۶	جولائی	"	ل	لیڈی آرنلڈ لہ	ڈار، ۱۱۵	213 LETTS	ل
۱۸	"	"	ل	بیگم صاحبہ؟ لہ	خطوط ۱۹۳		
۲۵	"	"	ل	مولوی محمد صالح	عطا دوم ۳۶۵		

۱۶ مجموعہ میں ایک پیراگراف کم ہے "تصانیف اقبال"، ص ۲۲۹

۱۷ عکس شائع شدہ جگہ اقبال نمبر ۹ نومبر ۱۹۶۴ء ردفنڈن اقبال نمبر ۶، ص ۱۵،

۱۸ عکس "انجام"، اقبال نمبر ۲۲، اپریل ۱۹۶۳ء

تاریخ	ہینہ	سال	مقام	مکتوب الیہ	کہاں شائع ہوا	مزید کس مجموعہ میں چھپا	نا مکمل انگریزی اردو ترجمہ
۲۶	جولائی	۱۹۳۰	ل	سردار محمد رب نواز ^۱	خطوط ۱۹۶	انوار ۲۶۳	ل
۳	اگست	"	"	سید نذیر نیازی	نیازی ۲۸		ل
۴	"	"	"	مولوی یعقوب	۱۵۵ LETTS		ل
۴	"	"	"	مولوی محمد صالح	عطا دوم ۳۷۸		
۹	"	"	"	" "	عطا دوم ۳۸۰		
۱۳	"	"	ل	سید نذیر نیازی	نیازی ۳۰		
۱	"	"	-	ایڈیٹر پیشوا ^۲	خطوط ۱۹۷		
۱	"	"	-	مولوی محمد صالح	عطا دوم ۲۸۲		
۱	ستمبر	"	ل	غلام رسول مہر ^۳	انوار ۹۳		ع
۲	"	"	ل	فیقر سید سراج الدین	خطوط ۱۹۸		
۲۰	"	"	ل	یکر ٹری انجمن حمایت اسلام	خطوط ۲۰۰		
۱	اکتوبر	"	ل	سید نذیر نیازی	نیازی ۳۶		
۵	نومبر	"	ل	محمد عبدالسلام سلیم ^۴	انوار ۱۵		
۸	"	"	ل	سید نذیر نیازی	نیازی ۳۷		
۲۰	"	"	ل	" " "	نیازی ۳۸		
۲۲	"	"	-	غلام رسول مہر	انوار ۹۳		ع

۱۔ اقبال نامہ میں جون لکھا ہے خطوط اقبال میں جولائی ہے بلکہ رسالہ آزاد کشمیر، ۲۲ اپریل ۱۹۵۵ء، متن میں کچھ اختلاف ہے

۲۔ اس رسالے کے مدیر عزیز حسن بقائی تھے۔

۳۔ یہ خط اقبال ریویو جولائی ۱۹۳۸ء میں بھی شائع ہوا۔

۴۔ مجموعہ ہذا میں تاریخ درج نہیں۔

تاریخ	مہینہ	سال	مقام	مکتوب ایہ	کہاں شائع ہوا	مزید کس مجموعہ میں چھپا	نامکمل انگریزی اردو ترجمہ
۹	دسمبر	۱۹۳۰	-	سید نذیر نیازی	نیازی ۳۰		
۱۱	"	"	-	" " "	نیازی ۳۳		
-	-	۰	ل	نائب کانپوری	انوار ۵		
۲۰	دسمبر/جنوری	۱۹۳۱		پروفیسر شجاع الدین لہ	عطا اول ۲۱۷		ل۔ت
۲۰	جنوری	"	ل	" "	عطا اول ۲۱۸		
۳۰	"	۰	ل	" " " ۵۲	عطا اول ۲۱۵		
۱	فروری	"	ل	ڈاکٹر عباس علی خان	عطا اول ۲۶۷		
"	"	"	ل	نیاز احمد	عطا اول ۲۵۸		ل۔ت
۳۱	مارچ	"	ل	سید نذیر نیازی	نیازی ۵۰		
۱۸	اپریل	"	ل	مولوی محمد صالح	عطا دوم ۳۸۳		
۱۹	"	"	ل	سید نذیر نیازی	نیازی ۵۲		
۲۲	"	"	ل	مولوی محمد صالح لہ	عطا دوم ۳۸۶		
۷	مئی	"	ل	سید نذیر نیازی	نیازی ۶۷		
۱۲	"	"	-	مولوی محمد صالح	عطا دوم ۳۸۸		
۱۳	"	"	ل	سرفضل حسین	۶۵ LETTERS		ل
۲۰	"	"	ل	نذیر نیازی	نیازی ۶۹		
۲۰	"	"	ل	" "	نیازی ۶۹		

۱۔ مجموعہ ہذا میں تاریخ نذارد، قرآن سے یہ معلوم ہوتا ہے کہ یہ خط ۲۰ جنوری سے پہلے لکھا گیا تھا۔

۲۔ مجموعہ ہذا میں ۲۰ جنوری لکھا ہے جو درست نہیں۔

۳۔ عکس سول اینڈ ملٹری گزٹ ۲۱ اپریل ۱۹۵۱ء

تاریخ	مہینہ	سال	مقام	مکتوب الیہ	کہاں شائع ہوا	مزید کس مجموعہ میں چھپا	نامکمل انگریزی اردو ترجمہ
۲۰	مئی	۱۹۳۱	ل	مولوی محمد صالح	عطا دوم ۳۹۰		
۲۵	"	"	"	" "	عطا دوم ۳۹۱		
۲۸	"	"	ل	راغب احسن لہ	عطا دوم ۲۵۱		ع
۲	جون	"	ل	شاکر صدیقی	انوار ۱۱۷		
۷	"	"	ل	مولوی محمد صالح	عطا دوم ۳۹۲		
۹	"	"	ل	خواجہ وصی الدین	انوار ۶		
۲	جولائی	"	ل	مولوی محمد صالح	عطا دوم ۳۹۵		
۱۰	"	"	-	غلام رسول مہر ۷۲	انوار ۹۶		ع
۱۵	"	"	-	سید نذیر نیازی	نیازی ۷۱		
۲۳	"	"	شملہ	غلام رسول مہر	انوار ۹۶		ع
۷	اگست	"	-	سید نذیر نیازی	نیازی ۷۱		
۱۶	"	"	-	غلام رسول مہر	انوار ۹۷		ع
۱۹	"	"	-	سید نذیر نیازی	نیازی ۷۳		
۲۷	"	"	ل	" "	نیازی ۷۵		
۲۹	"	"	ل	" "	نیازی ۷۵		
۳	ستمبر	"	-	" "	نیازی ۷۶		
۷	"	"	ل	ڈاکٹر عباس علی خان طبعہ	عطا اول ۳۲۹		ل.ت
۲۱	"	"	-	منشی طاہر الدین	خطوط ۲۰۳		

۷ متن میں کافی اغلاط ہیں، عکس دیکھئے "تصانیف اقبال"، ص ۲۲۹

۷ اصل خط محفوظ اقبال میوزیم لاہور -

تاریخ	مہینہ	سال	مقام	مکتوب الیہ	کہاں شائع ہوا	مزید کس مجموعہ میں چھپا	نامکمل انگریزی اردو ترجمہ
۱۰	اکتوبر	۱۹۳۱	لندن	ایڈیٹر لندن ٹائمز	ڈار ۱۱	۲۱۸ LETTS	ک
۳	نومبر	"	"	عبداللہ چغتائی	عطا دوم ۳۳۸		
۱۶	"	"	"	آغا خاں ہزہاسن	ڈار ۸	۱۷۲ LETTS	ک-ع
۷	جنوری	۱۹۳۲	ل	سید نذیر نیازی	نیازی ۷۹		
۱۶	"	"	ل	سیٹھ عبداللہ ہارون ^{لہ}	ڈار ۹	۱۳۷ LETTS	ک
۱۷	"	"	ل	خواجہ عبدالرحیم ^۲	انوار ۲۳۵		
۳۰	"	"	-	غلام رسول مہر	انوار ۹۱		
۱۱	فروری	"	ل	محمد صالح	عطا دوم ۳۹۶		
۱۲	"	"	ل	" "	عطا دوم ۳۹۸		
۱۷	"	"	-	سید مصطفیٰ احسن ^۳	انوار ۲۰۷		
۱۹	"	"	-	غلام رسول مہر	انوار ۹۹		
۲۲	"	"	ل	ڈاکٹر عباس علی خان لہو	عطا اول ۲۶۹		ت-ہ
۷	اپریل	"	ل	چودھری محمد احسن	عطا دوم ۲۳۰		
۶	مئی	"	ل	سید نذیر نیازی	نیازی ۸۱		
۸	مئی	"	ل	شجاع الدین منعمی	عطا اول ۲۱۹		
۹	"	"	ل	سید نصیر الدین ہاشمی	عطا اول ۶۱		
۲۱	"	"	ل	محمد عبدالقوی فانی	خطوط ۲۱۲	انوار ۱۵	ت-ہ

۱۷ عکس " پاکستان پکچوریل " ستمبر ۱۹۷۷ء، ماہ نو اپریل ۱۹۶۳ء

۱۷ عکس تبدیل لاہور ۲۱ اپریل ۱۹۵۰ء

۱۷ نقل محفوظ اقبال اکیڈمی لاہور

تاریخ	ہینہ	سال	مقام	مکتوب الیہ	کہاں شائع ہوا	مزید کس مجموعہ میں چھپا	نامکمل انگریزی اردو ترجمہ
۲۲	مئی	۱۹۳۲	-	مس فار قوہر سن لہ	خطوط ۲۱۳	عطا دوم ۲۸۳ ۲۰۳ LETTS	ل-ت
۱۲	جون	"	ل	ڈاکٹر عباس علی خان لہ	عطا اول ۲۴۱		عکس
۵	جولائی	"	-	مولانا محمد عرفان لہ	انوار ۲۰۸		ع
۱۴	اگست	"	-	غلام رسول مہر لہ	انوار ۱۰۰		ع
۲۲	"	"	ل	شجاع الدین منعمی لہ	عطا اول ۲۱۹		عکس
۲۶	"	"	-	سعید نفیسی (فارسی) لہ	انوار ۲۸۹		
۲۲	ستمبر	"	-	ڈاکٹر محمد رفیع الدین	عطا دوم ۲۲۳		
۲۹	"	"	ل	سید نذیر نیازی لہ	نیازی ۸۳	۳۰۸ LETTS	
۴	نومبر	"	-	سعید نفیسی لہ	انوار ۲۹۰	ف	ل-ت
۲۹	دسمبر	"	لندن	غلام رسول مہر لہ	انوار ۱۰۰		
-	نومبر/دسمبر	"	-	ڈاکٹر ہمد م لکنو	خطوط ۲۱۸		

۱ لہ عکس سول ملٹی گزٹ ۲۱ اپریل ۱۹۵۱ء

۲ لہ عکس دیکھنے سے معلوم ہو کہ انوار اقبال، کا سنہ درست نہیں۔

۳ لہ اصل خط محفوظ اقبال میوزیم لاہور

۴ لہ مزید عکس روزنامہ "آزاد" ۲۴ مارچ ۱۹۴۸ء میں شائع ہوا۔

۵ لہ فارسی خط اردو ترجمہ کے ساتھ۔

۶ لہ مجموعہ ہذا میں سن ۱۹۳۲ء میں ۲۹ مارچ ہے جو غلط ہے۔ عکس امروز اقبال نمبر ۲۲ اپریل ۱۹۳۹ء

۷ لہ فارسی خط اردو ترجمہ کے ساتھ۔

۸ لہ اصل خط محفوظ اقبال میوزیم لاہور

نوٹ: یہ خط غلام رسول مہر کے نام نہیں بلکہ "مختار" کے نام معلوم ہوتا ہے۔

تاریخ	مہینہ	سال	مقام	مکتوب الیہ	کہاں شائع ہوا	مزید کس مجموعہ میں چھپا	نامکمل انگریزی اردو ترجمہ
-	جنوری	۱۹۳۳	ہسپانیہ	جسٹس جاوید اقبال لہ	خطوط ۲۲۲		
۲۰	"	"	-	غلام رسول مہر لہ	انوار ۱۰۳		عکس
۲۶	"	"	پیرس	منشی طاہر الدین	خطوط ۲۱۱		
۳۱	"	"	ل	ایڈیٹر انقلاب	خطوط ۱۹۲		
۱	فروری	"	-	غلام رسول مہر لہ	انوار ۱۰۱		ع
۲	"	"	ل	ڈاکٹر عباس علی خان لمعہ	عطا اول ۲۴۳		
۲۶	"	"	ل	مس فاروق ہرسن	عطا دوم ۲۸۶		ل۔ت
-	" / مارچ	"	-	خواجہ عبدالوحید لہ	انوار ۲۱۰		
-	"	"	-	ولیم روٹھن سیٹن لہ	ڈار ۱۰۳		ل۔ت
۲	مارچ	"	ل	مس فاروق ہرسن	عطا دوم ۲۸۸		ل۔ت
۸	"	"	ل	سید نذیر نیازی	نیازی ۹۵		
۱۶	"	"	ل	مس فاروق ہرسن	عطا دوم ۲۸۸		ل۔ت
۱۶	"	"	-	لارڈ لوٹھن	خطوط ۲۲۲	۲۱۱ LETTERS	ل
۱۹	"	"	ل	ڈاکٹر عباس علی خان لمعہ	عطا اول ۲۴۵		

۱۔ مجموعہ ہذا میں سن ۱۹۳۲ء درج ہے جو غلط ہے۔ ڈاکٹر غلام حسین ذوالفقار کی کتاب

”اقبال کا ذہنی ارتقا“ سے بھی سنہ ۱۹۳۳ء کی تصدیق ہوتی ہے۔

۲۔ یہ خط ۹ فروری ۱۹۳۳ء کے انقلاب میں شائع ہوا۔

۳۔ اصل خط محفوظ اقبال میوزیم لاہور۔

۴۔ عکس ”ماہ نو“ اپریل ۱۹۵۵ء،

۵۔ مجموعہ میں ۱۹۲۱ء لکھا ہے جو درست نہیں۔

تاریخ	مہینہ	سال	مقام	مکتوب الیہ	کہاں شائع ہوا	مزید کس مجموعہ میں چھپا	نامکمل انگریزی اردو ترجمہ
۲۱	مارچ	۱۹۳۳	ل	غلام رسول مہر لہ	انوار ۱۰۲		ع
۲۶	"	"	ل	محمد اکرام	عطا دوم ۳۳۱		ل-ت
۲۸	"	"	ل	ستید نذیر نیازی	نیازی ۱۰۸		
۳۱	"	"	ل	ڈاکٹر صوفی غلام محی الدین	عطا اول ۲۹۹		
۳۱	"	"	ل	ستید نذیر نیازی	نیازی ۱۰۹		
-	"	"	ل	اکبر منیر	عطا دوم ۱۶۹		
۲۳	اپریل	۳۵	ل	ڈاکٹر صوفی غلام محی الدین	عطا اول ۳۰۰		
-	"	"	ل	غلام رسول مہر	انوار ۱۰۶		ع
۱	مئی	"	ل	سرفضل حسین	۶۸ LETTERS		ل
۲	"	"	ل	ڈاکٹر صوفی غلام محی الدین	عطا اول ۳۰۱		
۲۴	"	"	-	" " " " " "	عطا اول ۳۰۳		
۲۹	"	"	-	ڈاکٹر ریاض الحسن	خطوط ۲۲۷	۲۰۹ LETTERS	ل-ت
۲۹	"	"	ل	عطیہ بیگم فیضی لہ	ڈار ۱۰	" ۳۹	ل
۵	جون	"	ل	ڈاکٹر صوفی غلام محی الدین	عطا اول ۳۰۳		
۸	"	"	-	پروفیسر علم الدین ساک	انوار ۲۱۱		
۱۶	"	"	ل	غلام رسول مہر	انوار ۱۰۶		
۳۰	"	"	ل	ڈاکٹر عباس علی خان لہ	عطا اول ۲۷۶		

لہ اصل خط محفوظ اقبال میوزیم لاہور۔

لہ مجموعہ ہذا میں ۱۹۳۲ء درج ہے جو غلط ہے۔

لہ عکس "اقبال از عطیہ بیگم"، برنی طبع اول۔

تاریخ	ہمینہ	سال	مقام	مکتوب الیہ	کہاں شائع ہوا	مزید کس مجموعہ میں چھپا	نامکمل انگریزی اُردو ترجمہ
۶	جولائی	۱۹۳۳	ل	ڈاکٹر عباس علی خان لعلہ	عطا اول ۲۴۷		
۱۱	"	"	ل	سید نذیر نیازی	نیازی ۱۱۶		
۲۷	"	"	ل	مولانا عبد الماجد دریا آبادی	عطا اول ۲۴۱		
۸	اگست	"	ل	سید سلیمان ندوی	عطا اول ۱۶۳		
۸	"	"	ل	پیر سید مہر علی شاہ گولڑہ	عطا اول ۲۴۲		
۱۴	"	"	-	غلام رسول مہر لہ	انوار ۱۰۷		ع
۲۲	"	"	ل	سید سلیمان ندوی	عطا اول ۱۲۲		
-	"	"	-	؟	عطا اول ۴۴۰		
-	ستمبر	"	ل	؟	عطا اول ۴۳۷		
۲	"	"	ل	؟	عطا اول ۴۳۹		
۴	"	"	ل	سید سلیمان ندوی	عطا اول ۱۶۵		
۱۰	"	"	ل	" " "	عطا اول ۱۶۷		
۱۱	"	"	ل	سید نذیر نیازی	نیازی ۱۱۷		
۱۲	"	"	-	مرزا یعقوب بیگ	انوار ۲۱۲		
۱۳	"	"	ل	نواب بہادر یار جنگ	انوار ۲۱۳		
۱۷	"	"	ل	سید سلیمان ندوی	عطا اول ۱۶۸		

۱۷ اصل خط محفوظ اقبال میوزیم لاہور

۱۸ مجموعہ ہذا میں تاریخ ۲۲ ستمبر ۱۹۶۲ء درج ہے جو غلط ہے۔

۱۹ اصل خط محفوظ اقبال میوزیم لاہور۔

۲۰ عکس جنگ ۲۱ اپریل ۱۹۷۵ء۔

تاریخ	ہینہ	سال	مقام	مکتوب الیہ	کہاں شائع ہوا	مزید کس مجموعہ میں چھپا	نامکمل انگریزی اردو ترجمہ
۲۴	نومبر	۱۹۳۳	ل	خلیفہ شجاع الدین لہ	خطوط ۱۸۳	۲۰۰ LETTS	ل-ت
۹	دسمبر	"	ل	سید سلیمان ندوی	عطا اول ۱۴۸		
۱۰	"	"	ل	ضیا الدین برنی لہ	ڈار ۱۱	۱۴۶ LETTS	ل-ع
۱۲	"	"	ل	راغب احسن	۲۱۹ LETTS		ل
۱۵	"	"	ل	سید سلیمان ندوی	عطا اول ۱۴۹		
۱۵	"	"	ل	سید نذیر نیازی	نیازی ۱۴۱		
۱۶	"	"	ل	محمد اکرام	عطا دوم ۳۲۳	ڈار ۳۴ } ۱۳۵ LETTS	ل-ت
۲۱	"	"	ل	سید محفوظ علی بدایونی	عطا اول ۲۴۴		
۲۱	"	"	ل	سید نذیر نیازی	نیازی ۱۲۲		
۲۵	"	"	ل	سید نعیم الحق	عطا اول ۴۲۹		ل-ت
۲۵	"	"	ل	مس فاروق ہرسن	عطا دوم ۲۹۱		ل-ت
۱۳	جنوری	۱۹۳۴	ل	سید نعیم الحق	عطا اول ۴۳۱	ڈار ۳۰ } ۱۰۸ LETTS	ل-ت
۱۴	"	"	ل	سر اس مسعود لہ	۹۵ LETTS		ل
۱۵	"	"	ل	سید سلیمان ندوی	عطا اول ۱۸۱		
۱۶	"	"	-	محمد دین فوق	النوار ۷۶		
۲۲	"	"	ل	سید نعیم الحق	عطا اول ۴۳۲	ڈار ۲۱ } ۱۰۹ LETTS	ل-ت
۲۳	"	"	ل	سید سلیمان ندوی	عطا اول ۱۸۲		

۱۵۹ لہ بحوالہ اوراق گم گشتہ ص

۱۶۰ لہ مزید عکس " دیکھی " ۲۴ اپریل ۱۹۶۶ ر

۱۶۱ لہ اس خط کا عکس دہلی کے رسالہ *Studies in Islam* کے اقبال نمبر میں شائع ہوا شمارہ اپریل ۶۸

تاریخ	ہینہ	سال	مقام	مکتوب الیہ	کہاں شائع ہوا	مزید کس مجموعہ میں چھپا	نامکمل انگریزی اردو ترجمہ
۲۸	جنوری	۱۹۳۴	ل	سید نعیم الحق	عطا اول ۲۳۲	ڈار ۲۲ 110 LETTS	ل-ت
۳۱	"	"	ل	سرفضل حسین	۴۰ LETTS		ل
۱	فروری	"	ل	سید سلیمان ندوی	عطا اول ۱۸۳		
۹	"	"	ل	سید غلام شبیر بخاری لہ	خطوط ۲۳۰		
۹	"	"	ل	سید نعیم الحق	عطا اول ۲۳۵	ڈار ۲۳ 111 LETTS	
۱۲	"	"	ل	سید نذیر نیازی	نیازی ۱۲۶		
۱۸	"	"	ل	محمد اکرام	عطا دوم ۳۲۴	136 LETTS	ل-ت
۲۷	"	"	ل	سید نذیر نیازی	نیازی ۱۲۷		
۹	مارچ	"	ل	سید یامین ہاشمی لہ	انوار ۱۹۱		
۶	اپریل	"	ل	ڈاکٹر عباس علی خان لمعہ	عطا اول ۲۷۸		
۱۰	"	"	ل	" " "	عطا اول ۲۷۹		
۱۲	"	"	ل	" " "	عطا اول ۲۸۱		
-	اپریل / مئی	"	-	ولیم روٹھن سٹین	ڈار ۱۰۳	182 LETTS	ل
۲۴	مئی	"	ل	سید نذیر نیازی	نیازی ۱۳۱		
۱۱	"	"	-	عباس علی خان لمعہ لہ	عطا اول ۲۸۶		
۲۹	"	"	-	سید نذیر نیازی	نیازی ۱۳۲		
-	مئی / جون	"	-	ایڈیٹر اخبار اسٹیمین	156 LETTS		ل

۱۔ یہ خط علامہ کے منشی طاہر الدین کی تحریر ہے علامہ کی ہینیں تاہم خیالات علامہ کے ہیں عکس صحیفہ اقبال نمبر ۷، حصہ اول،

۲۔ نقل محفوظ اقبال اکیڈمی لاہور۔

۳۔ مجموعہ ہذا میں سن غلطی سے ۳۵ درج ہے۔

تاریخ	مہینہ	سال	مقام	مکتوب الیہ	کہاں شائع ہوا	مزید کس مجموعہ میں چھپا	نامکمل انگریزی اردو ترجمہ
۲	جون	۱۹۳۴	-	سید نذیر نیازی	نیازی ۱۳۳		
۲	"	"	ل	سر راس مسعود	عطا اول ۳۵	دار ۱۴ ۹۶ LETTS	ل-ت
۳	"	"	-	سید نذیر نیازی	نیازی ۱۳۵		
۵	"	"	-	" " "	نیازی ۱۳۶		
۵	"	"	ل	" " "	نیازی ۱۳۸		
۸	"	"	ل	" " "	نیازی ۱۴۱		
۱۲	"	"	-	" " "	نیازی ۱۴۲		
۱۳	"	"	-	" " "	نیازی ۱۴۳		
۱۶	"	"	ل	" " "	نیازی ۱۴۴		
۱۶	"	"	-	" " "	نیازی ۱۴۶		
۱۹	"	"	-	مولانا عبدالماجد دریا آبادی	عطا اول ۲۴۴		
۲۰	"	"	-	سید نذیر نیازی	نیازی ۱۴۸		
۲۰	"	"	ل	" " "	نیازی ۱۵۲	عطا دوم ۳۰۹	
۲۱	"	"	ل	ڈاکٹر عباس خان لمعہ	عطا اول ۲۸۶		
۲۲	"	"	-	سید نذیر نیازی	نیازی ۱۵۳		
۲۳	"	"	ل	" " "	نیازی ۱۵۵		
۲۴	"	"	ل	" " "	نیازی ۱۵۶		
۲۶	"	"	ل	" " "	نیازی ۱۵۷		
۲۷	"	"	ل	" " "	نیادی ۱۵۹		

تاریخ	مہینہ	سال	مقام	مکتوب الیہ	کہاں شائع ہوا	مزید کس مجموعہ میں چھپا	نامکمل انگریزی اردو ترجمہ
۲۹	جون	۱۹۳۳	ل	سید نذیر نیازی	نیازی ۱۶۰		
۲	جولائی	۱۹۳۳	ل	" " "	نیازی ۱۶۲		
۳	جولائی	"	-	" " "	نیازی ۱۶۳		
۵	"	"	ل	" " "	نیازی ۱۶۵		
۶	"	"	-	" " "	نیازی ۱۶۷	عطا دوم ۳۱۱	
۱۰	"	"	-	" " "	نیازی ۱۶۸		
۱۱	"	"	-	" " "	نیازی ۱۶۸		
۱۳	"	"	ل	" " "	نیازی ۱۷۰		
۱۶	"	"	ل	" " "	نیازی ۱۷۱		
۱۶	"	۵۵	ل	" " "	نیازی ۱۷۲		
۲۲	"	"	ل	" " "	نیازی ۱۷۳		
۲۳	"	"	-	" " "	نیازی ۱۷۵		
۲۷	"	"	-	" " "	نیازی ۱۷۶		
۲۷	"	"	-	فقیر سید وحید الدین	خطوط ۲۳۱		
۲۸	"	"	-	سید نذیر نیازی	نیازی ۱۷۷		
۲۸	"	"	ل	مس فاروق ہرسن	عطا دوم ۲۹۲		۱-ت
۳۰	"	۵۵	-	سید نذیر نیازی	نیازی ۱۷۸		
۳۰	"	"	ل	سید یامین یاسینی	انوار ۱۹۳		

۱ علامہ غلطی سے جون لکھ گئے ہیں۔

۲ عکس امروز ۲۲ اپریل ۱۹۳۹ ر

۳ عکس روز کار فقیر حصہ اول ص (۶) ۱۷۷ نقل محفوظ اقبال ایکٹری

تاریخ	مہینہ	سال	مقام	مکتوب الیہ	کہاں شائع ہوا	مزید کس مجموعہ میں چھپا	نامکمل انگریزی اردو ترجمہ
۳۱	جولائی	۱۹۳۳	ل	رجسٹرار مسلم یونیورسٹی ^۱	۲۲۵ LETTERS		ل
۳۱	"	"	-	سید نذیر نیازی	نیازی ۱۸۰		
-	جولائی اگست	۵۰	-	پروفیسر طاہر فاروقی ^۲	خطوط ۲۳۳		
۱	اگست	"	ل	ڈاکٹر عباس علی خان لمعہ	عطا اول ۲۴۱		
۲	"	"	ل	سید نذیر نیازی	نیازی ۱۸۰		
۴	"	"	ل	" " "	نیازی ۱۸۱		
۵	"	"	-	" " "	نیازی ۱۸۳		
۶	"	"	ل	" " "	نیازی ۱۸۳		
۷	"	"	ل	رجسٹرار مسلم یونیورسٹی ^۳	۲۲۶ LETTERS		ل
۱۰	"	"	ل	سید نذیر نیازی	نیازی ۱۸۴		
۱۱	"	"	-	" " "	نیازی ۱۸۵		
۱۶	"	"	ل	" " "	نیازی ۱۸۶		
۱۸	"	"	ل	" " "	نیازی ۱۸۸		
۲۲	"	"	ل	" " "	نیازی ۱۸۹		
۲۴	"	"	-	شوکت تقانوی	انوار ۲۴۶		
۲۸	"	"	-	سید نذیر نیازی	نیازی ۱۹۱		

۱۔ عظمت الہی زبیری عکس *Studies in Islam* اپریل ۶۸ میں شائع ہوا۔

۲۔ مجموعہ ہذا میں سن ندارد

۳۔ عکس جنگ اقبال ایڈیشن اپریل ۱۹۷۴، متن میں اختلافات ہیں۔

۴۔ عظمت الہی زبیری عکس *Studies in Islam* اپریل ۶۸ میں شائع ہوا

تاریخ	مہینہ	سال	مقام	مکتوب الیہ	کہاں شائع ہوا	مزید کس مجموعہ میں چھپا	تامکمل انگریزی اردو ترجمہ
۳۸	اگست	۱۹۳۴	ل	سید نذیر نیازی	نیازی ۱۹۳		
۳	ستمبر	"	ل	" " "	نیازی ۱۹۵		
۴	"	"	ل	" " "	نیازی ۱۹۶		
۶	"	"	ل	سید سلیمان ندوی	عطا اول ۱۸۶		
۹	"	"	ل	سید نذیر نیازی	نیازی ۱۹۷		
۱۲	"	"	ل	" " "	نیازی ۱۹۸		
۱۳	"	"	-	سید عبدالواحد معینی	الوار ۱۹۰		
۱۸	"	"	ل	سید نذیر نیازی	نیازی ۱۹۹		
۲۱	"	"	ل	" " "	نیازی ۲۰۰		
۲۹	"	"	-	" " "	نیازی ۲۰۵		
۲۹	"	"	ل	" " "	نیازی ۲۰۶		
۳۰	"	"	ل	" " "	نیازی ۲۰۷		
۱	"	"	ل	" " "	نیازی ۲۰۸		
۵	اکتوبر	"	ل	" " "	نیازی ۲۰۸		
۶	"	"	ل	" " "	نیازی ۲۰۹		
۱۱	"	"	-	" " "	نیازی ۲۱۰		
۱۹	"	"	-	" " "	نیازی ۲۱۲		
۲۰	"	"	-	" " "	نیازی ۲۱۳		

ناریخ	مہینہ	سال	مقام	مکتوب الینہ	کہاں شائع ہوا	مزید کس مجموعہ میں چھپا	نامکمل انگریزی اردو ترجمہ
۲۵	اکتوبر	۱۹۳۳	ل	سید نذیر نیازی	نیازی ۲۱۳		
۲۸	"	"	ل	" " "	نیازی ۲۱۵		
۳۱	"	"	-	" " "	نیازی ۲۱۷		
۵	نومبر	"	ل	" " "	نیازی ۲۱۸		
۱۰	"	"	ل	سید نذیر نیازی	نیازی ۲۲۰		
۱۲	"	"	ل	" " "	نیازی ۲۲۱		
۱۲	"	"	-	" " "	نیازی ۲۲۲		
۱۳	"	"	ل	" " "	نیازی ۲۲۳		
۱۹	"	"	ل	" " "	نیازی ۲۲۵		
۱۹	"	"	ل	" " "	نیازی ۲۲۶		
۲۰	"	"	-	" " "	نیازی ۲۲۷		[نامکمل]
۲۹	"	"	-	" " "	نیازی ۲۲۹		
۱	دسمبر	"	ل	ڈاکٹر عباس علی خاں لمعہ	عطا اول ۲۸۱		
۲	"	"	-	سید نذیر نیازی	نیازی ۲۳۰		
۵	"	"	ل	" " "	نیازی ۲۳۲		
۶	"	"	ل	" " "	نیازی ۲۳۳		
۶	"	"	ل	محمد جمیل بنگلور	عطا دوم ۹۷	ڈار ۳۲ ۱۳۷ LETTERS	ل-ت
۱۱	"	"	ل	ڈاکٹر عباس علی خاں لمعہ	عطا اول ۲۸۳		
۱۸	دسمبر	"	ل	سید نذیر نیازی	نیازی ۲۳۳		

لے کچھ حصہ مصلحتاً حذف کر دیا گیا ہے، لے ایضاً

تاریخ	مہینہ	سال	مقام	مکتوب الید	کہاں شائع ہوا	مزید کس مجموعہ میں چھپا	نامکمل انگریزی اردو ترجمہ
۲۷	دسمبر	۱۹۳۴	ل	سید نذیر نیازی	نیازی ۲۳۴		
۲	جنوری	۱۹۳۵	ل	" " "	نیازی ۲۳۸		
۳	"	"	ل	قاضی تلمذ حسین	خطوط ۲۳۵		
۵	"	"	ل	سید نذیر نیازی	نیازی ۲۳۰		
۶	"	"	ل	" " "	نیازی ۲۴۱		
۹	"	"	ل	" " "	نیازی ۲۴۲		
۹	"	"	ل	" " "	نیازی ۲۴۳		
۱۲	"	"	ل	" " "	نیازی ۲۴۴		
۱۷	"	"	ل	" " "	نیازی ۲۴۶		
۱۷	"	"	ل	قاضی تلمذ حسین	خطوط ۲۳۷		
۲۱	"	"	ل	سید نذیر نیازی	نیازی ۲۴۹		
۲۳	"	"	ل	" " "	نیازی ۲۵۶		
۲۶	"	"	ل	" " "	نیازی ۲۵۳		
۲۸	"	"	ل	" " "	نیازی ۲۵۴		
۲۷	"	"	ل	" " "	نیازی ۲۵۳		
۵	فروری	"	"	بھوپال یاغری نزل	نیازی ۲۵۶		
۹	"	"	"	" " "	نیازی ۲۵۸		
۱۱	"	"	"	" " "	نیازی ۲۵۸		

۱۔ مجموعہ ہذا میں غلطی سے مہینہ ستمبر درج ہے۔

۲۔ تذیل لاہور ۲۱ اپریل ۱۹۵۰ء

تاریخ	مہینہ	سال	مقام	مکتوب الیہ	کہاں شائع ہوا	مزید کس مجموعہ میں چھپا	نامکمل انگریزی اردو ترجمہ
۱۱	فروری	۱۹۳۵	بھوپال یا ض منزل	سید نذیر نیازی	نیازی ۲۵۸		
۱۳	"	"	"	" " "	نیازی ۲۶۰		
۲۰	"	"	بھوپال	ڈاکٹر عباس خاں لمعہ	عطا اول ۲۸۳		
۲۶	"	"	"	سید نذیر نیازی	نیازی ۲۶۱		
۴	مارچ	"	"	" " "	نیازی ۲۶۲		
۱۱	"	"	ل	" " "	نیازی ۲۶۳		
۱۱	"	"	ل	" " "	نیازی ۲۶۴		
۱۹	"	"	ل	حکیم محمد حسن قریشی امرتسری	عطا اول ۲۷		
۲۰	"	"	ل	سر اس مسعود	عطا اول ۳۵۲	ڈار، ۱۵ 96 LETTS	
۲۰	"	۱۹۳۵	ل	سید نذیر نیازی	نیازی ۲۶۵		
۲۳	"	"	ل	ڈاکٹر عباس علی خاں لمعہ	عطا اول ۲۸۶		[نامکمل]
۲۶	"	"	ل	سید نذیر نیازی	نیازی ۲۶۶		
۲۹	"	"	ل	سر اس مسعود	عطا اول ۳۵۳		
۱۴	اپریل	"	ل	" "	عطا اول ۳۵۵	ڈار، ۱۶ 98 LETTS	ل-ت
۲۳	"	"	ل	مولانا اکبر شاہ نجیب آبادی	انوار ۳۱۷		ع
۲۶	"	"	ل	سر اس مسعود	عطا اول ۳۵۶	ڈار، ۱۷ 99 LETTS	ل-ت
۲۶	"	"	ل	خواجہ عبدالواحد لمعہ	ڈار ۷	6 LETTS	
۲	مئی	"	ل	سید نذیر نیازی	نیازی ۲۶۸		
۲	"	"	ل	سر اس مسعود	عطا اول ۳۵۸	ڈار، ۱۸	ل-ت

نامکمل انگریزی اردو ترجمہ	مزید کس مجموعہ میں چھپا	کہاں شائع ہوا	مکتوب ایبہ	مقام	سال	مہینہ	تاریخ
ل-ت	۱۰۰ LETTS	عطا اول ۳۶۱	سر اس مسعود ۱۷	ل	۱۹۳۵	مئی	۱۳
[نامکمل]		نیازی ۲۷۱	سید نذیر نیازی ۱۷	-	"	"	۱۷
		نیازی ۲۷۲	" " "	ل	"	"	۱۷
		نیازی ۲۷۳	" " "	ل	"	"	۲۱
ل-ت	دار، ۱۹۰ ۱۰۱، LETTS	عطا اول ۳۶۰	سر اس مسعود	ل	"	"	۲۳
		نیازی ۲۷۳	سید نذیر نیازی	ل	"	"	۲۴
[نامکمل]		عطا اول ۳۶۱	سر اس مسعود ۱۷	ل	"	"	۲۰
		عطا اول ۳۶۲	" "	ل	"	"	۲۰
		نیازی ۲۷۶	سید نذیر نیازی	ل	"	جون	۱
		عطا اول ۳۶۳	سر اس مسعود	ل	"	"	۱۵
		عطا اول ۳۶۵	" "	ل	"	"	۲۴
		عطا اول ۳۰۳	ضرار احمد کاظمی	ل	"	"	۲۵
		عطا اول ۳۶۷	سر اس مسعود	ل	"	جولائی	۲
		نیازی ۲۷۸	سید نذیر نیازی	ل	"	"	۵
		عطا اول ۲۸۹	ڈاکٹر عباس علی خان لہو	ل	"	"	۷
		نیازی ۲۷۹	سید نذیر نیازی	ل	"	"	"
		نیازی ۲۷۹	" " "	ل	"	"	۱۳

۱۷ مکمل خط " اقبال نامے " مرتبہ اخلاق اثر میں شائع ہوا۔

۱۷ کچھ حصہ مصلحتاً حذف کر دیا گیا۔

۱۷ مکمل خط " اقبال نامے " مرتبہ اخلاق اثر میں شائع ہوا۔

تاریخ	مہینہ	سال	مقام	مکتوب الیہ	کہاں شائع ہوا	مزید کسی مجموعہ میں چھپا	نامکمل انگریزی اردو ترجمہ
۱۹	جولائی	۱۹۳۵	بھوپال	سید سلیمان ندوی	عطا اول ۱۸۸		
۲۲	"	"	"	ڈاکٹر محمد دین تاثیر لہ	انوار ۲۰۵		
۱	اگست	"	"	سید نذیر نیازی	نیازی ۲۸۰		
۱	"	"	"	سید سلیمان ندوی	عطا اول ۱۹۱		
۵	"	"	"	پروفیسر شجاع الدین منعمی	عطا اول ۲۲۱		
۶	"	"	"	سید نذیر نیازی	نیازی ۲۸۱		
۱۰	"	"	"	" " "	نیازی ۲۸۳		
۲۰	"	"	؟ ل	سید سلیمان ندوی	عطا اول ۱۹۵		
۲۱	"	"	بھوپال	سید نذیر نیازی	نیازی ۲۸۵		
۲۳	"	"	"	سید سلیمان ندوی لہ	عطا اول ۱۹۶		
۲۴	"	"	"	سید نذیر نیازی	نیازی ۲۸۶		
-	اگست / ستمبر	"	-	عبدالرشید	عطا دوم ۲۳۶	۱۰۲ LETS	
۵	ستمبر	"	ل	سید نذیر نیازی	نیازی ۲۸۹		
۸	"	"	ل	" " "	نیازی ۲۹۱		
۱۰	"	"	ل	" " "	نیازی ۲۹۲		
۱۱	"	"	ل	سر اس مسعود	عطا اول ۳۴۲		
۱۱	"	"	ل	سید نذیر نیازی	عطا اول ۳۴۳		
۱۲	"	"	-	خواجہ سجاد حسین لہ	نیازی ۲۹۳ خطوط ۲۳۹		

۱۰ انوار اقبال میں سنہ ۱۹۲۵ء درج ہے جو غلط ہے۔

۱۱ عکس قذیل اقبال نمبر ۱۹، اپریل ۱۹۴۹ء میں چھپا۔

۱۲ مجموعہ ہذا میں ۱۹۳۳ء درج ہے، ۱۱ عکس مخزن سنی ۱۹۵۱ء کے بحوالہ مجتہد تحقیق شمارہ اول ص ۴۵

تاریخ	مہینہ	سال	مقام	مکتوب الیہ	کہاں شائع ہوا	مزید کس مجموعہ میں چھپا	نامکمل انگریزی اردو ترجمہ
۱۶	ستمبر	۱۹۳۵	ل	سید عبدالواحد معینی	انوار ۱۹۰		
۲۸	"	"	ل	سر اس مسعود	عطا اول ۳۶۷		
۲۷	"	"	ل	سید نذیر نیازی	نیازی ۲۹۵		
۲	اکتوبر	"	ل	ڈاکٹر عبدالباسط لہ	خطوط ۲۳۳		ع
۲	"	"	ل	سر اس مسعود	عطا اول ۳۶۰		
۸	"	"	ل	خواجہ غلام الدین	عطا اول ۳۱۳		
۹	"	"	-	سید نذیر نیازی	نیازی ۲۹۷		
۱۲	"	"	ل	سید محفوظ علی بدایونی	عطا اول ۲۳۸		
۱۵	"	"	ل	سید نذیر نیازی	نیازی ۲۹۱		
۱۷	"	"	-	حکیم محمد حسن عرشی	عطا اول ۲۸۱		
۱۸	"	"	ل	ڈاکٹر عبدالباسط لہ	خطوط ۲۳۳		ع
۱	نومبر	۱۹۳۵	-	ڈاکٹر عباس علی خان لمعہ	عطا اول ۲۹۰		
۸	"	"	-	انظر عباس	انوار ۱۶		
۱۲	"	"	ل	مولانا اکبر شاہ نجیب آبادی	انوار ۳۱۸		
۱۸	"	"	ل	سید نذیر نیازی لہ	نیازی ۳۰۲		نامکمل
۱۸	"	"	ل	ڈاکٹر عباس علی خان لمعہ	عطا اول ۲۹۱		ل۔ت
۲۰	"	"	-	سید ہاشمی فرید آبادی لہ	خطوط ۲۳۹		

لہ عکس اقبال ریویو اصل خط محفوظ اقبال اکیڈمی۔

لہ عکس اقبال ریویو اصل خط محفوظ اقبال اکیڈمی۔

لہ کچھ حصہ مصلحتاً حذف کر دیا گیا، لہ عکس درکردار نو، منٹگری اپریل/مئی ۱۹۶۳ء

تاریخ	مہینہ	سال	مقام	مکتوب الیہ	کہاں شائع ہوا	مزید کس مجموعہ میں چھپا	نامکمل انگریزی اردو ترجمہ
۲۰	نومبر	۱۹۳۵	ل	نیاز احمد	عطا اول ۲۶۰		ل-ت
۲۱	"	"	ل	سید نذیر نیازی	نیازی ۳۰۳		
۲۲	"	"	-	محمد عمر الدین لہ	عطا اول ۶۶	۲۲۱ LETTS	ل-ت
۲۲	"	"	-	شیخ عظیم اللہ	خطوط ۲۰۱	عطا اول ۲۰۱	
۲۸	"	"	-	مسعود عالم ندوی لہ	خطوط ۲۵۱		
۷	دسمبر	"	ل	ڈاکٹر عبدالباسط لہ	خطوط ۲۳۶		
۱۳	"	"	ل	ڈاکٹر عبدالباسط لہ	خطوط ۲۳۶		ع
۱۳	"	"	ل	ڈاکٹر سید ظفر احسن	عطا اول ۶۷	۲۲۳ LETTS	ل-ت
-	-	"	-	سید سرور شاہ گیلانی	انوار ۲۳۲		
-	-	"	ل	مسعود عالم ندوی	عطا اول ۲۰۰		
۳	جنوری	۱۹۳۶	-	سید نذیر نیازی	نیازی ۳۱۵		
۴	"	"	ل	میونسپل کمیٹی لاہور	۲۲۸ LETTS		
۱۷	"	"	-	سید نذیر نیازی	نیازی ۳۱۶		
۲۸	"	"	ل	" " "	نیازی ۳۱۶		
-	جنوری / فروری	"	ل	نوابہ حسن نظامی	خطوط ۱۲۰		
۳	فروری	"	ل	سید نذیر نیازی	نیازی ۳۱۷		

۱۷ مذکورہ مجموعہ کا سال تحریر درست نہیں مزید دیکھئے "اقبال اور انجمن حمایت اسلام ص ۱۳۰

۱۸ عکس ماہنامہ ندیم گیا، دھارت، بہار نمبر ۱۹۴۰ ر

۱۹ اصل محفوظ اقبال اکیڈمی -

۲۰ اصل محفوظ اقبال اکیڈمی -

تاریخ	مہینہ	سال	مقام	مکتوب ایہ	کہاں شائع ہوا	مزید کسی مجموعہ میں چھپا	نامکمل انگریزی اردو ترجمہ
۵	فروری	۱۹۳۶	ل	مسعود عالم ندوی	عطا اول ۴۰۲		
۸	"	"	ل	ڈاکٹر عبدالباسط لہ	خطوط ۲۴۷		ع
۹	"	"	ل	سید نذیر نیازی	نیازی ۳۱۸		
۱۰	"	"	ل	صادق الخیری	خطوط ۲۵۳		
۱۲	"	"	ل	مسعود عالم ندوی	عطا اول ۴۰۳		
۱۲	"	"	ل	سید نذیر نیازی	نیازی ۳۲۰		
۱۵	"	"	ل	" " "	نیازی ۲۲۲		
۱۵	"	"	ل	" " "	نیازی ۲۲۳		
۱۹	"	"	ل	مسعود عالم ندوی	عطا اول ۴۰۵		
۱۹	"	"	ل	سید نذیر نیازی	نیازی ۳۲۵		
۲۵	"	"	ل	" " "	نیازی ۳۲۵		
۲۵	"	"	ل	مسعود عالم ندوی	عطا اول ۴۰۶		
۲۵	"	"	ل	لیڈی مسعود	عطا اول ۳۹۰		
۳	مارچ	"	بھوپال	سید نذیر نیازی	نیازی ۳۲۶		
۶	"	"	"	محمد جمیل بنگلور	عطا دوم ۹۸	ڈار ۳۳ ۱۳۵ LETTERS	ل-ت
۸	"	"	بھوپال	قاضی تلمذ حسین	خطوط ۲۳۸		
۸	"	"	"	سید نذیر نیازی	نیازی ۳۲۷		
۱۰	"	"	بھوپال سٹیٹس محل	سر اس مسعود	عطا اول ۳۷۶		

لے مزید عکس۔ افکار خاص نمبر اپریل ۱۹۶۹ء، عکس میں سنہ ۱۹۳۹ء رد کھائی دیتا ہے جو ظاہر ہے غلط ہے

[اصل محفوظ اقبال اکیڈمی]

تاریخ	مہینہ	سال	مقام	مکتوب الیہ	کہاں شائع ہوا	مزید کس مجموعہ میں چھپا	نامکمل انگریزی اردو ترجمہ
۲۸	مارچ	۱۹۳۶	بھوپال	سلامت اللہ شاہ	نیازی ۳۲۸		
۳۱	"	"	"	سید نذیر نیازی	نیازی ۳۲۹		
۱۷	اپریل	"	ل	ڈاکٹر عباس علی خان لمو	عطا اول ۲۹۲		ل-ت
۱۸	"	"	ل	خواجہ غلام الدین	عطا اول ۳۱۶		
۲۸	"	"	—	مولانا عبدالماجد دریا آبادی	عطا اول ۳۴۳		
۲	مئی	"	ل	سر راس مسعود	عطا اول ۳۷۷		
۸	"	"	ل	محمد عمر الدین	۲۲۴ LETS		ل
۲۳	"	"	ل	قائد اعظم محمد علی جناح [۱]	جناح ۹	عطا دوم ۹۳	ل-ت
۲۸	"	"	ل	مسعود عالم ندوی لہ	عطا اول ۳۰۷		
۶	جون	۱۹۳۶	ل	سلاح الدین الیاس برنی	عطا اول ۴۱۰		
۹	"	"	ل	قائد اعظم محمد علی جناح [۲] لہ	جناح ۱۰	عطا اول ۴۴۱ LETS	ل-ت
۱۴	"	"	—	میاں عبدالرشید لہ	انوار ۱۱۹		
۱۱	جون	"	ل	عبدالوحید خان لہ	خطوط ۲۵۴		
۱۳	"	"	ل	سلاح الدین الیاس برنی	عطا اول ۴۱۲		
۱۴	"	"	ل	حکیم محمد حسن عرشی	عطا اول ۳۰		

۱ لہ مجموعہ ہذا میں غلطی سے سنہ ۱۹۳۹ درج ہے۔ خط بنام شولال شوری اقبال نامہ دوم ص ۲۶۰

۲ لہ محرمہ ۲۷ مئی ۱۹۳۷ء کے مطالعہ سے کیا قیاس کیا جاسکتا ہے کہ یہ خط ۱۹۳۷ء میں لکھا گیا ہوگا

۳ لہ مجموعہ ہذا میں سن ۳۹ درج ہے

۴ لہ روح مکاتیب اقبال میں ۸ جون ہے جو محل نظر ہے

۵ لہ عکس کردار نو اپریل/مئی ۱۹۶۳ء، پاکستان ٹائمز ۲۱ اپریل ۱۹۶۷ء

تاریخ	مہینہ	سال	مقام	مکتوب الیہ	کہاں شائع ہوا	مزید کس مجموعہ میں چھپا	نامکمل انگریزی اردو ترجمہ
۲۱	جون	۱۹۳۶	ل	خواجہ غلام الدین	عطا اول ۳۱۵	ڈار ۱۲ ۱۷۷ LETTS	لرت
۲۱	"	"	ل	پنڈت جواہر لال نہرو	خطوط ۲۵۶		لرت
۲۲	"	"	ل	عبدالوحید	خطوط ۲۵۳		
۲۳	"	"	ل	سلاح الدین الیاس برنی	عطا اول ۳۱۵		
۲۴	"	"	ل	شیخ عنایت اللہ	خطوط ۲۵۹		عکس
۲۵	"	"	ل	قائد اعظم محمد علی جناح [۳]	جناح ۱۳	عطا دوم ۲۳۶ LETTS	لرت
۲۷	"	"	ل	سلاح الدین الیاس برنی	عطا اول ۳۱۶		
۲۹	"	"	ل	سراسر مسعود	خطوط ۲۶۲		
۲	جولائی	"	ل	خلیفہ فضل حسین	خطوط ۲۶۳		
۲۷	"	"	-	قاضی تلمذ حسین	خطوط ۲۳۸		
۲۹	"	"	ل	سلاح الدین الیاس برنی	عطا اول ۳۱۸		
-	"	۵۰	-	ریکٹر الازہر لونیو رستہ	ڈار ۸۳	۱۸۰ LETTS	نامکمل
۱	اگست	"	ل	سراسر مسعود	عطا اول ۲۷۸		
۲	"	"	ل	ڈاکٹر عباس علی خان لمعہ	عطا اول ۲۹۳		
۲	"	"	ل	سید سلیمان ندوی	عطا اول ۱۹۷		
۵	"	"	ل	نصر اللہ خان	انوار ۲۱۳		

۱۷ عکس پاکستان ٹائمز ۲۱ اپریل ۱۹۶۷ء

۱۸ مزید عکس حیات اقبال، تاج کینی لیٹڈ،

۱۹ اسکے مکتوب الیہ خلیفہ شجاع الدین ہیں۔ دیکھئے اقبال اور انجمن حیات اسلام ص ۱۳۰

۲۰ مکمل متن نوائے وقت ۱ نومبر ۱۹۸۱ء میں چھپا ہے۔

تاریخ	مہینہ	سال	مقام	مکتوب الیہ	کہاں شائع ہوا	مزید کس مجموعہ میں چھپا	نامکمل انگریزی اردو ترجمہ
۷	اگست	۱۹۳۶	ل	سید سلیمان ندوی	عطا اول ۱۹۸		
۲۱	"	"	—	میاں عبدالرشید	انوار ۱۸۹		
۲۳	"	"	ل	قائد اعظم محمد علی جناح [۴۷]	جناح ۱۵	۲۴۷ LETTERS عطا دوم ۸	ل-ت
۲۶	"	"	ل	سر اس مسعود	عطا اول ۳۷۹		
۳۰	"	"	ل	ڈاکٹر مظفر الدین قریشی	انوار ۱۱۹		ع
۲	ستمبر	"	ل	" " "	انوار ۱۱۹		ع
۱۲	"	"	"	پروفیسر فضل شاہ گیلانی	خطوط ۲۶۸		
۱۳	"	"	—	مولانا اکبر شاہ نجیب آبادی	انوار ۳۱۸		ع
۱۵	"	"	ل	حکیم محمد حسن عرشی	عطا اول ۳۱		
۲۱	"	"	ل	محمد احمد خان لہ	عطا دوم ۲۴۳	انوار ۲۲۵	
۲۳	"	"	ل	مولوی احمد رضا بجنوری	عطا دوم ۲۳۱		
۲۶	"	"	ل	مولوی عبدالحق ۲	عطا دوم ۷۸		ع
—	اکتوبر	"	ل	عبد اللہ چغتائی	عطا دوم ۳۳۹		
۱۷	"	"	ل	خواجہ غلام الدین	عطا اول ۳۱۸		
۲۱	"	"	"	مولوی عبدالحق ۳	عطا دوم ۸۱		ع
۱	نومبر	"	ل	حفیظ ہوشیار پوری	خطوط ۲۷۱		

۱۷ منصور جبر آبادی

۱۸ عکس "اقبال اور عبدالحق" میں اصل محفوظ نیشنل میوزیم کراچی

اقبال نامہ کا متن ناقص ہے۔

۱۹ عکس "اقبال اور عبدالحق" اصل نیشنل میوزیم کراچی۔

تاریخ	مہینہ	سال	مقام	مکتوب الیہ	کہاں شائع ہوا	مزید کسی مجموعہ میں چھپا	نامکمل انگریزی اردو ترجمہ
۴	دسمبر	۱۹۳۶	ل	ڈاکٹر عباس علی خان ملوہ	عطا اول ۲۹۵		ل۔ت
۵	"	"	ل	محمد احمد خان	عطا دوم ۲۵۰		
۱۲	"	"	ل	مولوی مظفر احمد صدیقی	عطا اول ۲۰۱	انوار ۲۱۷	(عکس)
۱۸	"	"	ل	سید نصیر الدین ہاشمی	عطا اول ۶۲		
۱۵	جنوری	۱۹۳۷	ل	سر اس مسعود	عطا اول ۳۸۱		
۲۳	"	"	-	؟	خطوط ۲۷۲		
۲۳	"	"	ل	سید نذیر نیازی	نیازی ۳۳۱		عکس
۲۴	"	"	ل	میر شمس الدین قریشی	خطوط ۲۶۶		ل
۳۱	"	"	ل	سید نذیر نیازی	نیازی ۳۳۹		
۱	فروری	"	ل	مرتضیٰ احمد میکیش	انوار ۲۹۲		
۱۹	"	"	ل	محمد رمضان عطائی	عطا اول ۳۳۸	انوار ۲۲۳	
۱۲	مارچ	"	ل	آل احمد سرور	عطا دوم ۳۱۳		
۱۷	"	"	ل	نور حسین	انوار ۲۱۵		
۲۰	"	"	ل	قائد اعظم محمد علی جناح [۵]	جناح ۱۶	۲۴۹ LETS عطا دوم ۹	ل۔ت
۱۹	اپریل	"	ل	سر اس مسعود	عطا اول ۳۳۸		
۲۲	"	"	ل	قائد اعظم محمد علی جناح [۶]	جناح ۱۸	۲۵۱ LETS عطا ۲۱۷	ل۔ت
۲۸	"	"	ل	مولوی عبدالحق [۳]	عطا دوم ۸۲		عکس

۱۷ مزید عکس روزگارِ فقیر ص ۱۱۱ حصہ دوم

۱۸ عکس احسان لاہور " ۲۷ جون ۱۹۳۱ء

۱۹ " اقبال اور عبدالحق، اصل نیشنل میوزیم کراچی، متن میں اختلافات ہیں

تاریخ	مہینہ	سال	مقام	مکتوب الیہ	کہاں شائع ہوا	مزید کس مجلہ میں چھپا	نامکمل انگریزی اردو ترجمہ
۳	مئی	۱۹۳۷	ل	محمد اکرام	عطا دوم ۳۲۵	ڈار ۳۳ ۱۳۲ LETTERS	ل-ت
۱۲	"	"	ل	قاضی نذیر احمد لہ	عطا دوم ۲۳۸		
۱۲	"	"	ل	محمد اکرام	عطا دوم ۳۲۶	ڈار ۳۳ ۱۳۳ LETTERS	ل-ت
۲۰	"	"	-	ڈاکٹر عباس علی خان طبع	عطا اول ۲۹۶		
۲۲	"	"	-	میاں بشیر احمد	خطوط ۲۷۳		
۲۷	"	"	ل	شولال شوری	عطا دوم ۲۶۰		
۲۷	"	"	ل	سلاح الدین الیاس بدنی	عطا اول ۴۱۹		
۲۸	"	"	ل	قائد اعظم محمد علی جناح [۷]	جناح ۱۹	عطا دوم ۱۳ ۲۵۳ LETTERS	ل-ت نامکمل
۸	جون	"	ل	سر اس مسعود لہ	عطا اول ۳۸۴		
۹	"	"	ل	سکندر علی وجہ	خطوط ۲۷۳		
۱۰	"	"	ل	سر اس مسعود لہ	عطا اول ۳۸۳		
۱۳	"	"	ل	سر اکبر حیدری	خطوط ۲۷۵	۲۰۵ LETTERS	ل-ت
۱۳	"	"	-	عبد اللہ چغتائی	عطا دوم ۳۲۰		
۲۰	"	"	ل	محمد اکرام	عطا دوم ۳۲۷	ڈار ۳۳ ۱۳۴ LETTERS	ل-ت
۲۱	"	"	ل	قائد اعظم محمد علی جناح [۸]	جناح ۲۳	عطا دوم ۱۸ ۲۵۸ LETTERS	ل-ت
۲۳	"	"	ل	مخدوم الملک غلام میراں شاہ	عطا اول ۲۲۲		
۱	جولائی	"	-	یکٹر می انجمن حمایت اسلام	خطوط ۲۰۱		

۱۔ یہ خط بوجہ بیماری علامہ اپنے ہاتھ سے لکھ سکے بلکہ کسی اور سے لکھوایا۔

۲۔ مکمل خط "اقبال نامے" مرتبہ اخلاق اثر میں چھپا ہے۔

۳۔ خط کا کچھ حصہ مخدوم نے مکمل خط "اقبال نامے" اندیا مرتبہ اخلاق اثر میں شائع ہوا۔

تاریخ	مہینہ	سال	مقام	مکتوب الیہ	کہاں شائع ہوا	مزید کس مجموعہ میں چھپا	نامکمل انگریزی اردو ترجمہ
۱	جولائی	۱۹۳۷	ل	سید غلام میراں شاہ	عطا اول ۲۲۳		
۱	"	"	-	ڈاکٹر حبیب النصار	خطوط ۲۷۹		
۱۶	"	"	ل	ممنون حسن خان	عطا اول ۳۲۵		
۱۶	"	"	ل	حاجی فضل الرحمن انصاری	عطا اول ۳۹۸		
۲۰	"	"	ل	چچہ ہدیری نیاز علی صاحب	عطا اول ۲۴۹		
۲۰	"	"	ل	مس فاروق ہرسن لے	عطا اول ۴۴۵		ل۔ت
۲۵	"	"	ل	سید غلام میراں شاہ	عطا اول ۲۲۴		
۲۹	"	"	ل	راعب مراد آبادی	انوار ۲۲۳		
۳۱	"	"	ل	ممنون احسن خان	عطا اول ۳۲۶		
۳۱	"	"	ل	" " "	عطا اول ۳۲۷		
۳۱	"	"	-	جنرل کونسل انجمن حمایت اسلام	خطوط ۲۸۱		
۳۱	"	"	ل	خواجہ غلام الیاس	عطا اول ۳۱۹		
۱	اگست	"	ل	لیٹی میسور	عطا اول ۳۹۱		
۲	"	"	ل	ممنون احسن خان لے	عطا اول ۳۲۸		
۵	"	"	-	مصطفیٰ المرغانی دعرنی	خطوط ۲۸۴		
۷	"	"	-	ممنون احسن خان	عطا اول ۳۲۱		
"	"	"	ل	سید غلام میراں شاہ	عطا اول ۲۲۵		
"	"	"	ل	عبداللہ چغتائی	عطا دوم ۳۴۵		

۱۷ عکس سول اینڈ ٹری گزٹ ۲۱ اپریل ۱۹۵۱ء

۱۸ مجموعہ ہذا میں غلطی سے ۲ اگست ۱۹۳۵ء درج ہے۔

تاریخ	مہینہ	سال	مقام	مکتوب الیہ	کہاں شائع ہوا	مزید کسی مجموعہ میں چھپا	نامکمل انگریزی اردو ترجمہ
۱۱	اگست	۱۹۳۷	ل	قائد اعظم محمد علی جناح [۹]	جناح ۲۷	عطا دوم ۲۳۳ ۲۶۲ LETTS	دست
۱۲	"	"	ل	سید غلام میراں شاہ	عطا اول ۲۲۷		
۲۳	"	"	ل	مولوی عبدالحق ۱۷	عطا دوم ۸۳		ع
۲۴	"	"	ل	ممنون احسن خان	عطا اول ۲۳۰		
۳۱	"	"	ل	ڈاکٹر عباس علی خان ۱۷	عطا اول ۲۹۸		
۱	"	۵۵	-	فضل کریم	خطوط ۲۹۱	۳۰۷ LETTS	عکس دست
۱	"	۵۵	-	عبداللہ چغتائی	عطا دوم ۳۳۷		
۲	ستمبر	"	ل	سید غلام میراں شاہ	عطا اول ۲۲۹		
۳	"	"	ل	ممنون احسن خان	عطا اول ۳۳۱		
۶	"	"	ل	مس فاروق ہرسن	عطا اول ۴۴۸		دست
۹	"	"	ل	مولوی عبدالحق ۱۷	عطا دوم ۸۵		ع
۱۱	"	"	ل	خواجہ غلام السدین	عطا اول ۳۲۰		
۱۹	"	"	ل	راعب احسن ۱۷	۲۲۰ LETTS		
۲۵	"	"	ل	خواجہ غلام السدین	عطا اول ۳۲۲		
۲۵	"	"	ل	ممنون احسن خان	عطا اول ۳۳۳		
۲۶	"	"	ل	پنڈت امر ناتھ ساجد دلوی	انوار ۲۹۳		

۱۷ عکس "اقبال اور عبدالحق"، اصل محفوظ نیشنل میوزیم کراچی، متن میں کچھ اختلافات ہیں۔

۱۸ بدست شفیع،

۱۹ عکس "اقبال اور عبدالحق"، اصل محفوظ نیشنل میوزیم کراچی، اقبال نامہ میں ایک سالم پیرا گراف کم ہے۔

۲۰ عکس جگ اقبال نمبر نومبر ۱۹۷۷

تاریخ	مہینہ	سال	مقام	مکتوب الیہ	کہاں شائع ہوا	مزید کس مجموعہ میں چھپا	نامکمل
-	ستمبر/اکتوبر	۰	ل	خواجہ غلام الیٰدین لہ	عطا اول ۳۲۴		
۲	اکتوبر	"	ل	ممنون احسن خان	عطا اول ۳۳۳		
۵	"	"	ل	ڈاکٹر منظر الدین قریشی لہ	انوار ۱۲۰		ع
۷	"	"	ل	مولوی عبدالحق	عطا دوم ۸۶		
۷	"	"	ل	قائد اعظم محمد علی جناح [۱۰]	جناح ۲۸	عطا دوم ۲۵ ۲۶۳ LETTS	ل-ت
۹	"	"	-	محمد نعمان لہ	خطوط ۶۹۰		
۱۶	"	"	ل	ڈاکٹر منظر الدین قریشی	انوار ۱۲۱		ع
۲۵	"	"	ل	" " " لہ	انوار ۱۲۲		ع
۲۸	"	"	ل	لیڈی مسعود	عطا اول ۳۹۴		
۳۰	"	"	ل	قائد اعظم محمد علی جناح [۱۱]	جناح ۳۱	عطا دوم ۲۸ ۲۶۶ LETTS	ل-ت
۱	نومبر	"	ل	" " " لہ	جناح ۳۳	عطا دوم ۲۹ ۲۶۷ LETTS	ل-ت
۸	"	"	ل	" " " لہ	ڈار ۱۰۵	۲۶۹ LETTS	ل
۱۰	"	"	ل	" " " لہ	جناح ۳۵	عطا دوم ۳۱ ۲۶۹ LETTS	ل-ت
۱۸	"	"	ل	ڈاکٹر منظر الدین قریشی	انوار ۱۲۳		ع
۲۷	"	"	ل	" " " لہ	انوار ۲۲۸		ع

۱ لہ مجموعہ ہذا میں تاریخ ندارد

۲ لہ عکس "اقبال اور عبدالحق"، اصل نیشنل میوزیم کراچی، مزید عکس جنگ ۲۱ اپریل ۱۹۶۶، متن میں فرق ہے۔

۳ لہ مجموعہ میں تاریخ ندارد، تاریخ محرمہ ملاحظہ ہو گفتار اقبال ص ۲۱۰

۴ لہ عکس اقبال ایڈیشن جنگ اپریل ۱۹۶۶

۵ لہ مجموعہ میں تاریخ ۱۸ نومبر ۱۹۳۴، لکھی ہے جو غلط ہے۔

تاریخ	مہینہ	سال	مقام	مکتوب الیہ	کہاں شائع ہوا	مزید کس مجموعہ میں چھپا	نامکمل
۲۰	دسمبر	۱۹۳۷	ل	غلام میراں شاہ	عطا اول ۲۲۸		
۸	"	"	-	ڈاکٹر مظفر الدین قریشی	انوار ۱۲۵		ع
۱۳	"	"	ل	" " "	انوار ۱۲۶		ع
۱۸	"	"	ل	" " "	انوار ۱۲۶		ع
۲۳	"	"	ل	مولوی عبدالحق ۲	عطا دوم ۸۷		ع
۲۸	"	"	-	؟	عطا دوم ۲۸۱		
۳۰	"	"	-	ڈاکٹر مظفر الدین قریشی	انوار ۱۲۷		ع
۲۲	جنوری	۱۹۳۸	ل	" " "	انوار ۱۲۸		ع
۲۲	"	"	ل	" " "	انوار ۱۳۰		ع
۳۱	"	"	ل	" " "	انوار ۱۳۰		ع
۲	فروری	"	ل	" " "	انوار ۱۳۲		ع
۱۶	"	"	-	طالوت	انوار ۱۶۶		
۱۶	"	"	ل	ڈاکٹر مظفر الدین قریشی	انوار ۱۳۳		ع
۱۸	"	"	ل	" " "	انوار ۱۳۴		ع
۱۸	"	"	-	طالوت	انوار ۱۶۷		
۱۸	"	"	ل	محمد مبین عباس کیفی	عطا اول ۶۵		
-	مارچ	"	-	ایڈیٹر احسان لاہور	انوار ۱۶۸		
۱۵	"	"	ل	مولوی عبدالحق ۳	انوار ۲۲۴		ع

۱۔ عکس جنگ اقبال ایڈیشن اپریل ۱۹۶۶ء، ۲۔ عکس "اقبال اور عبدالحق" ۳۔ عکس "اقبال اور عبدالحق"، اصل نیشنل میوزیم کراچی، متن میں فرق ہے۔

تاریخ	ہینہ	سال	مقام	مکتوب الیہ	کہاں شائع ہوا	مزید کس مجموعہ میں چھپا	نامکمل انگریزی اردو ترجمہ
۲۹	مارچ	۱۹۳۶	ل	سید غلام میراں شاہ	عطا اول ۲۳۰		
-	"	"	ل	" " "	عطا اول ۲۳۲		
۲۹	"	"	ل	ڈاکٹر مظفر الدین قریشی	انوار ۱۳۵		ع
۳۰	"	"	ل	" " "	انوار ۱۳۸		
۱	اپریل	"	ل	" " "	انوار ۱۳۷		
۱۸	"	"	ل	ضرار احمد کاظمی	عطا اول ۳۰۵		
۱۹	"	"	ل	ممنون احسن خان	عطا اول ۳۳۵		
-	-	"	ل	مرتضیٰ احمد میکیش	خطوط ۲۹۶		

بلا تاریخ خطوط

-	-	-	-	غلام قادر فصیح ۵۲	عطا دوم ۲۶۳		
-	-	-	-	خواجہ حسن نظامی ۳	عطا دوم ۳۵۵		
-	-	-	-	" " "	عطا دوم ۳۶۵		
-	-	-	-	محمد بن فوق ۴	انوار ۶۷		
-	-	-	-	" " "	انوار ۶۸		
-	-	-	-	غلام رسول مہر	انوار ۹۵		
-	-	-	-	سید مبارک شاہ جیلانی	خطوط ۲۹۷		

۱۔ مجموعہ ہذا میں تاریخ نذر، ۲۔ موصوف کا انتقال ۱۹۱۲ء ہوا، ۳۔ روح مکاتیب اقبال کے مطابق یہ خط ۱۹۰۶ء میں لکھا گیا، ص ۹، ۴۔ روح مکاتیب اقبال میں اس خط کا سن ۱۹۱۸ء درج ہے۔

مکتوب الیہم

ان افراد کی تفصیل جن سے علامہ کی خط و کتابت رہی تکرار سے بچتے ہوئے ہم نے
مشترک خطوط میں سے اس مجموعے کے خط کو شامل کیا ہے جو پہلے شائع ہوا
ان میں آٹھ خطوط کے مکتوب الیہم گم نام ہیں :-

مکتوب الیہ	مجموعہ، صفحہ	تعداد خطوط	مکتوب الیہ	مجموعہ، صفحہ	تعداد خطوط	
					۴ - ل	
۱	۱۴۵	دار	اسد الرحمن قدسی	۱	۲۶۲	عطا اول
۱	۱۶	انوار	انظر عباس	۱	۸	دار
۳	۱۴۰	خطوط	اعجاز احمد شیخ	۱	۲۱۲	عطا دوم
۱۶	۳۴	عطا دوم	اکبر الہ آبادی	۱	۱۲۶	عطا دوم
۱	۲۷۵	خطوط	اکبر حمیدی برسر	۱	۲۴۳	انوار
۱	۳۱	انوار	" " "	۱	۳	عطا اول
۱	۵۷	عطا اول	اکبر شاہ نجیب آبادی	x	۲۸۸	انوار
۸	۳۱۵	انوار	" " "	۱	۲۴۱	عطا دوم
۹	۱۵۴	عطا دوم	اکبر منیر	۱	۲۵۶	عطا دوم
۱	۱۷۸	خطوط	اکرام الحق سلیم	آ	۱۰۶	خطوط

۱ لہ ملاحظہ ہو محمد شیرانی : نوٹ : یہ خط اختر شیرانی کے نام نہیں تھا۔

۱	۲۱۲	انوار	بہادر یار جنگ نواب	۱	۲۱۲	عطا اول	الف دین مولوی
۱	۱۹۳	خطوط	سیگم صاحبہ (۹)	۱			ایس محمد ربی دیکھیے سلاح الدین
۱	۳	انوار	پریم چند منشی	۱	۲۹۳	انوار	امرنا تھ سحر پڈٹ
X	۱۰۱	عطا دوم	تصدق حسین تاج	۲	۷۶	خطوط	انشار اللہ خان مولوی
۴	۲۳۵	خطوط	تلمذ حسین قاضی	۱	۲۵۷	عطا دوم	انور شاہ سید
۱	۱۸۴	خطوط	تلوک چند محروم	۱	۳	ڈار	اسے آر چنگیز
۳	۱۵۵	انوار	تمکین کاظمی	۵	۱۸۷	خطوط	ایڈیٹر انقلاب لائبریری
۱	۵	انوار	ثاقب کانپوری	۱	۱۹۷	خطوط	پیشوا
— ج - ج - ح - خ —				۱	۱۲۴	خطوط	پیغام صلح
۱	۲۲۲	خطوط	جاوید اقبال ڈاکٹر حبس	۱	۲۶	انوار	زمانہ کانپور
۱	۳۹	ڈار	حج چیف کورٹ	۲	۱۵۵	خطوط	زمیندار
۱	۴۱	ڈار	" " "	۱	۱۵۷	LETTS	اسٹیٹین
۱	۲۸۰	خطوط	جنرل کونل انجمن صحابہ اسلام	۱	۱۱۷	ڈار	لسدن ٹائمز
X			جناب محمد علی دیکھیے محمد علی جناح	۱	۱۸۶	خطوط	نور جہان
۱	۲۵۵	خطوط	جواہر لال نہرو پڈٹ	۱	۱۶۹	خطوط	نیرنگ خیال
۱	۱۳	ڈار	چیف سیکرٹری پنجاب	— ب - ت - ث —			
۱	۱۸۷	LETTS	حبیب احمد شیخ	۱	۲۰۳	انوار	بشیر احمد خواجہ
۳	۵	عطا اول	حبیب الرحمن شیرانی	۱	۲۷۲	خطوط	بشیر احمد میاں

۱۔ ان میں سے ایک خط محمد دین فوق کے نام منسوب ہے جو غلط ہے لہذا نظر ہوا اقبال نامہ دوم ص ۲۶۵

۲۔ یہ خط دراصل میر حسن الدین کے نام تھا۔ ملاحظہ ہوا انوار اقبال ص ۲۰۱، مزید دیکھیے حسن الدین میر

۳۔ اس مجموعہ میں ایک خط جو دراصل مانٹ مورینی کے نام تھا۔

تمکین کاظمی کے کھاتے میں ڈال دیا گیا۔

۳	۳۹۰	عطا اول	راس مسعود سر دیگم	۱	۲۷۸	خطوط	حبیب النصار ڈاکٹر بیگم
۱	۲۵۱	عطا دوم	راغب احسن	۱	۲۰۱	انوار	حسن الدین میرا
۲	۲۱۹	LETTS	" "	۱۴	۳۵۲	عطا دوم	حسن نظامی - خواجہ
۱	۲۲۳	انوار	راغب مراد آبادی	۱	۴	انوار	" " "
۱	۱۷۹	خطوط	رام رشاد	۱	۱۸۲	انوار	" " "
۲	۳۷	دار	رجبہ ارقیب کورٹ	۳	۱۱۱	خطوط	" " "
۲	۲۲۵	LETTS	رجبہ ارقیب مسلم یونیورسٹی	۱	۲۶۹	خطوط	حفیظ ہوشیار پوری
۳	۱۴۷	خطوط	رحمت اللہ شاہ سید	۱	۲۷۲	عطا دوم	خالد خلیل
۱	۲۰۲	انوار	رشید احمد صدیقی	۱	۱۸۴	خطوط	خلیفہ شجاع الدین
۱	۲۲۷	خطوط	ریاض الحسن ڈاکٹر	۱	۲۶۴	خطوط	خلیفہ فضل حسین
۱	۸۳	دار	ریکٹر الازہر یونیورسٹی				

س ش

			ساحر امر ناتھ پنڈت				دین محمد شیخ حبش
			دیکھیے امر ناتھ				" " "
۱	۲۳۸	خطوط	سجاد حسین خواجہ	۲	۱۵۹	خطوط	" " "
۲	۱۵۰	خطوط	سجاد حیدر یلدم	۱	۲۱۸	خطوط	ڈاکٹر ریکٹر سہم لکھنؤ
۱	۱۴	انوار	سجاد مرزا	۱	۲۶۲	خطوط	راس مسعود سر
۱	۱۹۸	خطوط	سراج الدین سید فقیر	۱	۹۵	LETTS	" " "
۴	۱۶	عطا اول	سراج الدین منشی	۲	۳۵۱	عطا اول	" " "

۱۔ یہی خط اقبال مرہ میں تصدق حسین تاج کے نام منسوب کیا گیا ہے۔

۲۔ مزید دیکھیے خلیفہ فضل حسین

۳۔ یہ خط دراصل خلیفہ شجاع الدین کو لکھا گیا تھا "دیکھیے اقبال اور انجمن حمایت اسلام ص ۱۳۰"

۴۔ روح مکاتیب اقبال کے مطابق ان کا نام عظمت الہی زبیری تھا۔

۵۔ اس خط کا مکمل متن نوائے وقت ۸ نومبر ۱۹۸۱ء میں چھپا ہے

شجاع الدین	شجاع الدین	سراج الدین منشی	انوار ۱۶۰	۳
شجاع الدین منعمی پروفیسر	عطا اول ۲۱۵	سراج الدین پال	عطا اول ۳۴	۳
شرف پروفیسر	عطا دوم ۲۳۳	سراج نظامی	خطوط ۱۸۰	۱
شفاعت اللہ خان	انوار ۱۹۸	سردار محمد پروفیسر	عطا دوم ۲۵۸	۱
شمس الدین قریشی میجر	خطوط ۲۶۶	سرور شاہ گیلانی	انوار ۲۴۲	۱
شوکت تھانوی	انوار ۲۴۶	سعید محمد خان میجر	عطا اول ۲۴۶	۱
شوکت حسین سید	خطوط ۱۳۱	سعید نفیسی	انوار ۲۸۹	۲
شوکت علی (مولانا)	عطا اول ۲۵۵	سکندر علی وجہ	خطوط ۲۶۴	۱
شوق ندوی	دیکھیے عبد العلی شوق ندوی	سراج الدین محمد ایس	عطا اول ۴۰۹	۸
شوالال شوری	عطا دوم ۲۶۰	سلامت اللہ شاہ صاحب	نیازی ۳۲۸	۱
شیخ محمد عبداللہ	عطا اول ۲۹۶	سلیمان پھواری شاہ	انوار ۱۶۶	۲
— ص.ض.ط.ظ —		سلیمان ندوی سید	عطا اول ۶۵	۷۰
صادق الیخری	خطوط ۲۵۳	سمتھ مسٹر	خطوط ۱۶۲	۱
صغرا بیگم مہایوں	عطا اول ۴۲۱	یکرٹری انجمن حمایت اسلام	خطوط ۱۹۹	۲
ضامن نقوی	انوار ۱۹۹	شاد عظیم آبادی	خطوط ۱۶۱	۳
ضار کاظمی	عطا ۳۰۳	شاطر مدراسی	خطوط ۶۹	۴
ضیا الدین برنی	انوار ۱۴۰	شاہر صدیقی	انوار ۱۰۹	۱۱
” ” ”	ڈار ۱۱	شبل لغمانی	عطا اول ۶۳	۱
طالع محمد ناصر	عطا دوم ۲۲۶	شبیر بخاری سید غلام	خطوط ۲۳۰	۱

۱۶ Letters & writings of Iqbal میں مکتوب الیہ کا نام سردار ایم بی احمد

بتایا گیا ہے، ۱۶ اگست ۱۹۲۲ء کے خط کے ضمن میں بھی غلط مہنی ہے

ملاحظہ ہو عطا دوم ص ۲۲۸

۱	۹	دار	عبداللہ ہارون سیٹھ
۱۷	۷۸	عطا دوم	عبدالحق مولوی
۱	۲۲۳	انوار	" "
۳	۹	انوار	عبدعلی شوق ندوی
۱	۷	نیازی	عبدالغنی سید
۱۱	۲۲۳	عطا اول	عبدالمجید دریا آبادی
۱	۱۱	عطا اول	عبدالمجید بابو
۱	۲۸۶	انوار	عبدالمجید سالک
۲	۱۹۰	انوار	عبدالواحد معینی سید
۲	۲۵۲	خطوط	عبدالوحید خان
۱	۲۱۰	انوار	عبدالوحید خواجہ
۱	۱۹۶	انوار	عشرت حسین سید
X	۴۲۵	عطا اول	عشرت رحمانی
۲	۱۸۷	انوار	عطا اللہ شیخ
۱	۱۷۶	خطوط	عطا محمد شیخ
۱۰	۱۳	عطیہ	عطا بگم فیضی
۱	۱۰	دار	" "
			عظمت الہی زبیری دیکھیے جہاز مسلم یونیورسٹی

			طاہر فاروقی
۲	۱۶۶	انوار	طاہر فاروقی
۲	۲۰۲	خطوط	طاہر الدین منشی
۱	۲۰۱	عطا اول	ظفر احمد صدیقی (مولوی)
۱	۶۷	عطا اول	ظفر الحسن ڈاکٹر سید
X	۵۸	عطا اول	ظہور الدین مہجور

ع غ

۲	۲۶۵	عطا اول	عباس علی خاں لمعہ ڈاکٹر
۵	۲۳۳	خطوط	عبدالباسط ڈاکٹر
۲	۳۲۸	عطا دوم	عبدالرحمن چغتائی
۱	۳۳۶	عطا اول	عبدالرحمن غازی
۱	۵۶	عطا اول	عبدالرب نسر سردار
۱	۲۲۵	انوار	عبدالرحیم خواجہ
۱	۲۳۶	عطا دوم	عبدالرشید
۲	۱۸۹	انوار	عبدالرشید میاں
X			عبدالغنی دیکھیے محمد عبدالغنی
X			عبدالقوی دیکھیے محمد عبدالقوی
۱۹	۳۳۰	عطا دوم	عبدالرشید چغتائی

۱۷ ملاحظہ ہو خطوط بنام فوق، انوار اقبال ص ۷۰،

جہاں یہ خط غلط طور پر فوق سے منسوب ہے۔

۱۸ یہ خط دراصل وحید احمد مسعود بدایون کے نام تھے۔

۱۹ ملاحظہ ہو اوراق گم گشتہ ص ۱۷۱،

۲	عطا اول ۲۳۵	فاروق ہرسن مس	۱	۲۰۱	خطوط	عظیم اللہ
۶	عطا دوم ۲۸۳	" " "	۱	۲۱۱	انوار	علم الدین سالک پروفیسر انوار
۲	خطوط ۲۱۳	" " "	۱	۲۹۶	عطا دوم	علی بخش
۱	انوار ۲۲۵	فرید احمد				عمر الدین
۳	خطوط ۱۲۷	فیض اللہ کاظمی	۱	۲۵۹	خطوط	غایت اللہ شیخ
۴	LETS ۷۰	فضل حسین سر	۱	۲	انوار	غلام الحسین
۱	عطا اول ۳۹۸	فضل الرحمن انصاری	۸	۳۱۳	عطا دوم	غلام الدین خواجہ
۱	خطوط ۲۶۸	فضل شاہ گیلانی پروفیسر خطوط	۳	۲۰۶	عطا اول	غلام بیک نیرنگ سید
۱	خطوط ۲۹۱	فضل کریم	۱	۲۳۳	انوار	" " "
		فیض سراج الدین سید	۲۳	۸۸	انوار	غلام رسول مہر لہ
۱	انوار ۱۹	کرم الہی صوفی مولوی				غلام شبیر بخاری
۴۹	شاد ۱	کشن پرشاد	۱	۲۶۳	عطا دوم	غلام قادر فیض
۵۰	صحیفہ ۱۰۱	"	۹۰	۹۱	گرامی	غلام قادر گرامی
X	دیکھیے غلام قادر گرامی	گرامی	۵	۲۹۹	عطا اول	غلام محی الدین ڈاکٹر صوفی
۱	خطوط ۲۲۳	لارڈ لوٹھین	۱	۲۶	عطا اول	غلام مصطفیٰ تبسم صوفی
		ہم	۱	۱۹۹	انوار	" " "
۱	عطا اول ط	مانٹ مورلینی	۹	۲۲۲	عطا اول	غلام میراں شاہ سید
۱	خطوط ۲۹۷	مبارک شاہ جیلانی				ف ک ق ل

۱۔ ایک خط نمبر ۹۳ مشترکہ خط ہے جس پر مہر صاحب کے علاوہ مولانا غلام مرشد مولانا احمد علی، مولانا ظفر علی خان، سید حبیب، مولوی نور الحق، سید عبدالقادر کے نام ہیں۔ خط محررہ ۲۹ دسمبر ۱۹۳۲ء، انوار اقبال ص ۱۰۰ غلام رسول مہر کے نام نہیں بلکہ مختار کے نام معلوم ہوتا ہے۔

۱	۳۳۸	عطا اول	محمد رمضان عطائی	۳	۱۶۱	انوار	مبارک علی شیخ تاجر کتب
۲	۱۶۲	خطوط	محمد سعید الدین جعفری	۲	۲۳۷	عطا اول	محفوظ علی بدایونی سید
۱	۲۸۵	انوار	" " "	۱	۲۳۰	عطا دوم	محمد احسن چوہدری
۱	۱۸۱	خطوط	محمد سعید مرزا	۱	۲۳۴	عطا دوم	محمد احمد خان
۱	۱۸۱	خطوط	محمد شامسوز میاں	۲	۱۱	انوار	محمد احمد خان ستیا پوری
۳	۳۰۸	عطا اول	محمد شفیع پروفیسر	۱	۵۲	عطا اول	محمد اسلم جیرا چوہدری
۱۷	۳۶۶	عطا دوم	محمد صالح مولوی	۱	۳۶۱	عطا دوم	محمد اسماعیل حاجی نواب
۱	۲۳۳	خطوط	محمد طاہر فاروقی پروفیسر	۲	۲۹۲	انوار	محمد اسماعیل میرٹھی مولوی
۱	۱۵	انوار	محمد عبدالسلام سلیم	۵	۳۲۱	عطا دوم	محمد اکرم
۱	۱۹۲	خطوط	محمد عبدالغنی پروفیسر	۱	۲۵۴	عطا اول	محمد امین زبیری
۱	۲۱۲	خطوط	محمد عبدالقوی فانی	۱	۶۷	خطوط	محمد تقی سید
۱	۲۰۷	انوار	محمد عرفان مولانا	۷	۱۸۰	عطا دوم	محمد جمیل
۱۳	۹	جناح	محمد علی جناح قائد اعظم	۱	۱۳۶	خطوط	محمد حسین ڈاکٹر
۱	۱۰۵	ڈار	" " "	۴	۲۷	عطا اول	محمد حسین عرشی حکیم
۱	۶۶	عطا اول	محمد عمر الدین	۱	۲۰۵	انوار	محمد دین تاثیر ڈاکٹر
۱	۲۲۳	LETTS	" "	۲۳	۵۱	انوار	محمد دین فوق
۳	۶۳	عطا اول	محمد حسین عباسی چڑیا کوٹی	۱	۲۶۵	عطا دوم	" " "
۱	۲۹۰	خطوط	محمد نعمان	۱	۱۹۴	خطوط	محمد رب نواز سردار
۱	۲۸۸	انوار	محمد شیرانی پروفیسر	۱	۲۴۳	عطا دوم	محمد رفیع الدین ڈاکٹر

۱۷ خطوں سے اندازاً ہوتا ہے کہ یہ دونوں شخصیتیں ایک ہی تھیں، ۱۷ ان خطوں میں ایک خط مولوی انوار اللہ کے نام کا تھا۔

ملاحظہ ہو خطوط اقبال جو فوق سے منسوب کیا گیا ۲۶ جولائی ۱۹۱۶ء و الا خط بھی فوق کے نام نہیں ہے بلکہ یہ تفریق ہے۔

۱۸ یہ خط غلطی سے اختر شیرانی کے نام منسوب کر دیا گیا تھا۔

۱۷۷	۷	نیازی	نذیر احمد نیازی سید	۱	۲۹۲	انوار	مرتضیٰ احمد سیکیش
۱	۲۱۳	انوار	نصر اللہ خان	۱	۲۹۶	خطوط	" "
۳	۶۰	عطا اول	نصیر الدین ہاشمی	۶	۳۰۰	عطا اول	مسعود عالم ندوی
۱	۹۳	انوار	نظیر احمد ہاشمی سید غازی پوری	۱	۲۵۰	خطوط	" "
۵	۴۲۹	عطا اول	نعیم الحق سید	۱	۱۱۵	ڈار	مسز آرٹلڈ
۱	۴۵۷	عطا اول	نکسن ڈاکٹر	۱	۱۲۱	ڈار	مسز ٹریسٹن
۱	۲۱۵	انوار	نور حسین	۱	۲۸۳	خطوط	مصطفیٰ المراعنی
۱	۱۳۹	خطوط	نور محمد شیخ	۱	۲۰۷	انوار	مصطفیٰ احسن
۷۹	۱	نیاز	نیاز الدین خان	۲۰	۱۱۹	انوار	منظف الدین قریشی ڈاکٹر
۲	۲۵۵	عطا اول	نیاز احمد	۱	۱۲۱	خطوط	ملا واحدی
۱	۴۴۹	عطا اول	نیاز علی چودھری	۱۰	۳۲۵	عطا اول	منون حسن خان
۱	۱۱۰	خطوط	وحشت کلکتوی	۱	۲۸۶	انوار	منظور حسین کیپٹن
۲	۱۷۵	انوار	وحید احمد ۲	۱	۲۴۱	LEFTs	میونسپل کیٹی لاسور
۳	۴۲۵	عطا اول	وحید احمد مسعود بدایونی	۱	۴۴۲	عطا اول	مہر علی شاہ گوٹروی
۱	۲۳۱	خطوط	وحید الدین فقیر سید	۱		دیکھیے محمد شامسوز میاں x	میاں محمد شامسوز
۲	۱۷۳	انوار	وصل بگرامی	— ن - ۵ - ۵ - ی —			
۱	۶	انوار	وصی الدین خولجہ	۱	۲۸۴	انوار	بچم الغنی رامپوری مولوی
۲	۱۰۳	ڈار	ولیم روشن سٹین ۳	۱	۲۳۸	عطا دوم	نذیر احمد قاضی

۱۔ مجموعہ میں دو خط اس کے علاوہ ہیں۔ ایک سلامت اللہ شاہ کے نام، دوسرا سید نذیر نیازی کے والد کے نام،

ان کا نام عبد الغنی تھا، ملاحظہ ہو عبد الغنی سید،

۲۔ دونوں ایک ہی شخصیت کے نام ہیں۔

۳۔ اردو ترجمہ ملاحظہ ہو اوراق گم گشتہ ص ۱۴۵،

۳	عطا اول ۲۷	(۶)	گنم لے	۱	۱	ڈار	بادی حسن علی گڑھ
۱	خطوط ۲۷۱	(۶)	"	۱	۲۳۸	خطوط	ہاشمی فرید آبادی سید
۱	عطا دوم ۲۷۱	(۶)	"	۲	۱۹۱	انوار	بایمن ہاشمی سید
۱	عطا دوم ۲۲۸	؟	"	۱	۱۶۸	خطوط	" " "
۱	عطا دوم ۲۵۰	؟	"	۱	۱۸۵	LETTS	یعقوب (مولوی)
↑	کل ۱۱۸۳ خطوط			۱	۲۱۱	انوار	یعقوب بیگ مزار

لے ہماری تحقیق کے مطابق یہ تینوں خط مولوی سر محمد یعقوب کے نام رکھے گئے

نوٹ

انوار اقبال ص ۲۱۶ کی آغاز کی تحریر کو

خط کے طور پر شمار نہیں کیا گیا۔

اقبال اکادمی پاکستان لاہور کے

چند نئی مطبوعات

منتخب مقالات اقبال ریویو

_____ مرتبہ، ڈاکٹر وحید قریشی ۲۵/- روپے

اقبال بحیثیت مفکر تعلیم

_____ پروفیسر نختیار حسین صدیقی ۳۲/- روپے

علامہ اقبال (صوفی تبسم کی نظر میں)

_____ مرتبہ، پروفیسر نثار احمد قریشی ۳۰/- روپے

ارمغانِ حجاز (منظوم انگریزی ترجمہ)

_____ مترجم، قاضی عبدالکبیر ۳۰/- روپے

ضربِ کلیم (منظوم انگریزی ترجمہ)

_____ مترجم سید اکبر علی شاہ (مرحوم) ۳۰/- روپے

صاحب طرز نثر نگار اور شاعر ابنِ شاہ مرحوم

کی یاد میں یہ کتاب انجمن ترقی اردو ہند

کی لائبریری کو پیش کی جاتی ہے